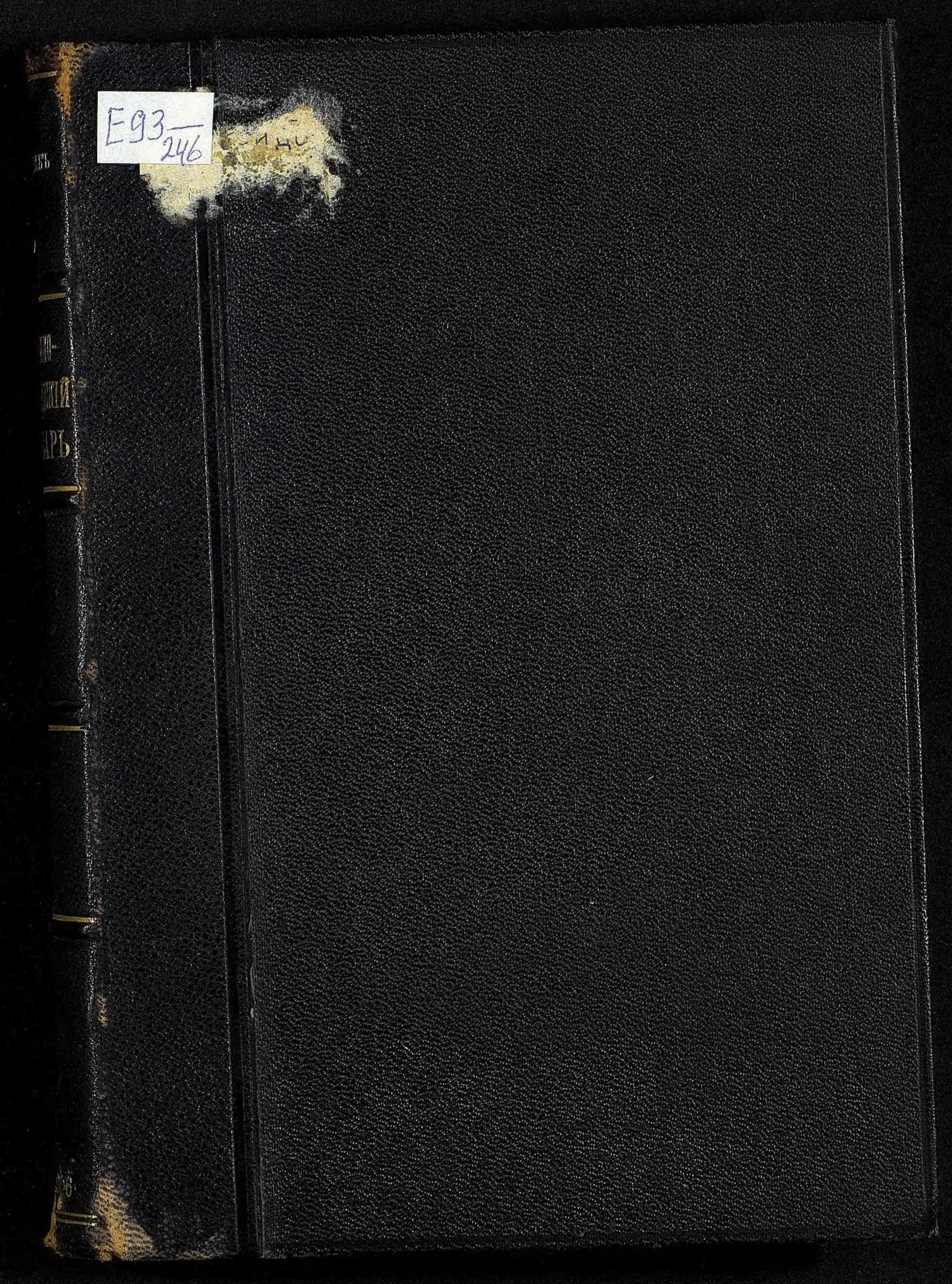

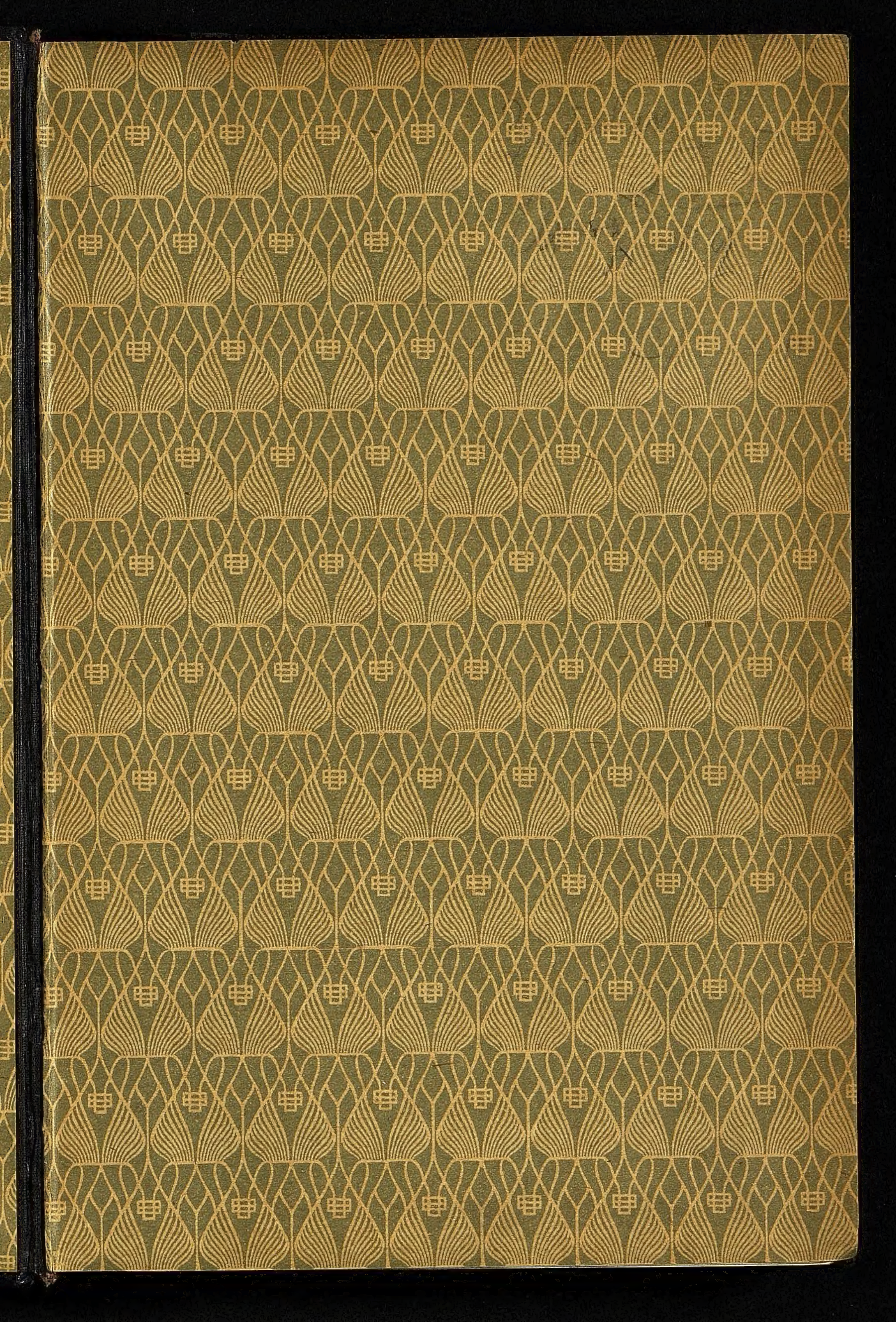

Русско-Персидскій Словарь

съ краткой этимологіей персидскаго языка.

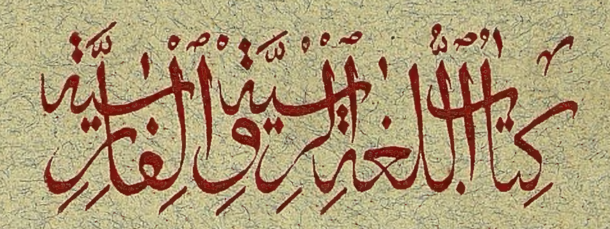

Составилъ А. Ѳ. Хащабъ.

С.-ПЕТЕРБУРГЪ.
Типо-Литографія Н. Евстифѣева, Невскій 15 и Мѣщанская 20.
1906.

Русско-Персидскій Словарь.

съ краткой этимологіей персидскаго языка.

Составилъ *А. Ѳ. Хащабъ.*

С.-ПЕТЕРБУРГЪ.
Типо-Литографія Н. Евстифѣева, Невскій 15 и Мѣщанская 20.
1906.

Предисловіе.

Недостатокъ въ словаряхъ съ русскаго языка—на персидскій, (1) въ связи съ развивающимися торговыми и политическими сношеніями съ Персіей, побудилъ меня къ составленію настоящаго русско-персидскаго словаря, которому я предпослалъ краткую этимологію.

Преслѣдуя чисто-практическія цѣли, я включилъ въ него, главнымъ образомъ, тѣ слова, которыя казались мнѣ наиболѣе употребительными въ обиходѣ и необходимыми въ дѣловыхъ торговыхъ и административныхъ сношеніяхъ.

Своимъ появленіемъ въ свѣтъ эта книга обязана содѣйствію Г. Предсѣдателя Правленія Учетно-Ссуднаго Банка Персіи П. Л. Барка, который, принимая живое участіе во всемъ, что можетъ послужить къ развитію русскаго дѣла въ Персіи, нашелъ возможнымъ предоставить необходимыя для ея печатанія средства.

Считаю своимъ пріятнымъ долгомъ выразить искреннюю признательность моему глубокоуважаемому учителю, Профессору **В. А. Жуковскому**, который весьма сочувственно отнесся къ моей работѣ, снабжалъ меня полезными указаніями и, любезно удѣливъ часть своего драгоцѣннаго времени, просмотрѣлъ корректурные листы издаваемой мной книги.

---

(1) Подобные словари съ европейскихъ языковъ на персидскій яз. также немногочисленны и по цѣнѣ не общедоступны.

Оглавленіе.

Краткая этимологія

§ 1.

Персидскій алфавитъ.

Въ персидскомъ алфавитѣ 32 буквы, изъ коихъ 28 арабскихъ и 4 чисто персидскихъ. Всѣ эти буквы согласныя и пишутся справа на лѣво Начертаніе каждой буквы въ зависимости отъ соединенія съ другими нѣсколько видоизмѣняется, какъ видно изъ слѣдующей таблицы.

Названіе.	НАЧЕРТАНІЕ.				Произношеніе.
	Не соединенныя.	Соединенныя.			
		Справа.	Съ обѣихъ сторонъ	Слѣва.	
элиф	ا	ـا	не соед.	не соед.	въ началѣ слова въ зависимости отъ находящагося на немъ гласнаго знака:=а „(э)“ „*у*“ или „*и*“. Вмѣстѣ съ предшествующей ему ـَ— „*зебер*“ составляетъ долгое „*ā*“
бе	ب	ـب	ـبـ	بـ	= б
пе	پ	ـپ	ـپـ	پـ	= п
те	ت	ـت	ـتـ	تـ	= т
се	ث	ـث	ـثـ	ثـ	= с
джим	ج	ـج	ـجـ	جـ	= дж
чим	چ	ـچ	ـچـ	چـ	= ч
хе (he)	ح	ـح	ـحـ	حـ	=х гортанное (нѣсколько походитъ на нѣм. „*h*“).
хе	خ	ـخ	ـخـ	خـ	= х
даль	د	ـد	не соед	не соед	= д
заль	ذ	ـذ	„	„	= з
ре	ر	ـر	„	„	= р
зейн	ز	ـز	„	„	= з
же	ژ	ـژ	„	„	= ж
син	س	ـس	ـسـ	سـ	= с
шин	ش	ـش	ـشـ	شـ	= ш
сад	ص	ـص	ـصـ	صـ	= с
зад	ض	ـض	ـضـ	ضـ	= з
та	ط	ـط	ـطـ	طـ	= т
за	ظ	ـظ	ـظـ	ظـ	= з
айн	ع	ـع	ـعـ	عـ	= ʾ едва слышное придыханіе.
гайн	غ	ـغ	ـغـ	غـ	= г
фе	ف	ـف	ـفـ	فـ	= ф
гаф	ق	ـق	ـقـ	قـ	=г твердое. (гк)
каф	ک	ـک	ـکـ	کـ	= к
гаф	گ	ـگ	ـگـ	گـ	= г
лам	ل	ـل	ـلـ	لـ	=ль (французское „L“).
мим	م	ـم	ـمـ	مـ	= м
нун	ن	ـن	ـنـ	نـ	= н
вав	و	ـو	не соед.	не соед.	=в(*у*); вмѣстѣ съ предшествующей ему ـُ „*пиш*“ составляетъ долгое „*ӯ*“
he	ه	ـه	ـهـ, ـﮩـ	هـ	=h „*h*“ нѣмец., „*г*“ въ словѣ „*Господь*“). Въ концѣ слова „*he*“ часто не произносится.
е (йе)	ی	ـی	ـیـ	یـ	=и (=нѣмец. „j“); вмѣстѣ съ предшедствующей ему ـِ *зир* составляетъ долгое *ӣ*.

Прим. I. Чисто персидскія буквы: پ—*пе*, چ—*чим*, ژ—*же* и گ—*гаф*.

Прим. II. Арабское произношеніе буквъ: ث—*се*, ح—*ће*, ذ—*заль*, ص—*сад*, ض—*дад*, ع—*'айн*, ط—*та*, ظ—*за* и ق—*гаф*— отличается отъ персидскаго. Эти буквы за рѣдкими исключеніями встрѣчаются только въ арабскихъ словахъ

Прим. III. Въ персидскомъ произношеніи трудно замѣтить разницу между буквуми:

س, ث и ص||ز, ض и ظ||ت и ط||ع и ا||ح и ه.

Прим. IV. و—*вав* пишется и не читается въ словахъ: خواب—*хāб*—сонъ, خوار—*хāр*—презрѣнный, خواجه—*хāджэ*—старецъ, евнухъ, خواستن—*хāстен*—хотѣть, желать, خوان—*хāн*—столъ; خواندن—*хāнден*—читать; خواهر—*хāћер*—сестра; استخوان—*устухāн*—кость; خوى—*хай*—потъ; خويش—*хūш*—свой, родственникъ; خوارزم—*хāрезм*—имя страны (—Хива).

§ 2

Гласные звуки и другіе знаки чтенія.

Гласные звуки изображаются въ видѣ значковъ, которые ставятся надъ согласными или подъ ними. Въ письмѣ обыкновенно эти знаки совершенно опускаются. Существуютъ слѣдующіе гласные:

َـ *зебер*—*а* (э) краткое (Въ произношеніи слышится (средній звукъ между „*а*“ и „*э*“).

ُـ *пиш*—*у* (о)—краткое.

ِـ *зир*—*и* (е) краткое *)

Изъ соединенія краткихъ гласныхъ съ буквами: ا, و и ى образуются долгіе:

آ—*ā*; وُ—*ӯ*; ىِ—*ū*

*) О произношеніи гласныхъ см. предисловіе къ словарю стр. XXIX

Кромѣ того существуютъ слѣдующіе знаки чтенія:

ً —*ан*, ٌ —*ун*, ٍ —*ин*. Эти двойныя знаки называются „тенвинами“.

ّ —*тешдӣд* (усиленіе)—означаетъ, что данная согласная буква удвоена: دّ—*дд*, رّ—*рр* и т. д. напр. دُرّ—*дурр*—жемчугъ.

ٓ —*меддэ* (удлиненіе)—ставится надъ элифомъ въ знакъ его удвоенія آ—*ā*, напр. آب—*āб*—вода.

ٱ —*васлэ* (соединеніе) тоже ставится надъ элифомъ и указываетъ на то, что онъ совершенно не произносится.

ْ —*джезм*—указываетъ на то, что послѣ данной согласной буквы нѣтъ гласнаго знака; напр. مَرْحُوم—*мерхӯм* покойный (послѣ ح—*х* нѣтъ гласн.)

ٔ —*һамзэ*—означаетъ нѣкоторый перерывъ въ голосѣ и читается, сообразно съ сопровождающимъ её гласнымъ знакомъ („*а*“, „*у*“, „*и*“ или же простой перерывъ въ голосѣ), напр. أَهْل—*аһл* (*эһл*)—жители, أُمّ—*умм*—мать; إِهْمال—*иһмāл*—небрежность; مَأْمُول—*мэмӯл*— ожиданный, предметъ надежды. Кромѣ того „*һамзэ*“ (только въ персид. языкѣ) въ концѣ слова надъ нѣмымъ ه—*һе* и надъ ى произносится, какъ „*и*“; напр.: مايهٔ—*маіе-и*.

Примѣры для чтенія

وازْ	جَا	بَار	آبْ	بَابْ	شَبْ	صَبْر	بِرْ
вāз	*джā*	*бāр*	*āб*	*бāб*	*шеб*	*сабр*	*бер*
открытый	мѣсто	ноша	вода	двери	ночь	терпѣніе	надъ

چاپ	چپ	سپر	پر	توت	دست
чāп	*чеп*	*сипер*	*пур*	*тӯт*	*дест*
печатаніе	лѣвый	щитъ	полный	тутовое дерево	рука
خبیث	ثوره	کج	شجره	جبراً	لوچ
хабӣс	*севрэ*	*кедж*	*шеджерэ*	*джебран*	*лӯч*
гадкій	бунтъ	кривой	генеалог. дерево	насильно	косоглазый
هیچ	بچه	روح	صبح	حرام	بحر
hӣч	*бечэ*	*рӯх*	*субх*	*харāм*	*бахр*
ничего	дитя	духъ	утро	запрещенный религіей	море

شاخ	یخ	تخم	خر	در	فدا	صد
шāх	*ях*	*тухм*	*хер*	*дурр*	*фидā*	*сед*
вѣтка	ледъ	сѣмя	оселъ	перлъ, жемчугъ	жертва	сто
هفتاد	ذره	کاغذ	نذر	مار	رو	مرد
hефтāд	*зеррэ*	*кāгез*	*незр*	*мāр*	*рӯ*	*мерд*
70	атомъ	бумага	обѣтъ	змѣя	лицо	мужчина
باز	گز	بزم	زر	ژرف	غژیده	سر
бāз	*гез*	*безм*	*зер*	*жерф*	*гежӣдэ*	*сер*
снова	аршинъ	пиръ	золото	глубокій	упругій	голова

بس	فاسق	کسب	کشتن	شریف
бес	*фāсиг*	*кесб*	*куштен*	*шерӣф*
достаточно	развратный	заработокъ	убить	благородный

کشیش	پشه	قصد	رصاص	ضعیف	بعض
кешӣш	*пешэ*	*гасд*	*ресāс*	*за'ӣф*	*ба'з*
священникъ	комаръ	цѣль	свинецъ	слабый	нѣкоторый
حضور	خط	مطلب	طلب	ظفر	نظر
хузӯр	*хатт*	*матлаб*	*талāб*	*зафар*	*назар*
присутствіе	почеркъ	требованіе	цѣль	побѣда	взглядъ

حفظ	عَسَل	بَعْد	سَمَع	سِمَاع	مُرْغ	تِيغ
хифз	*'асал*	*ба'д*	*сама'*	*сима̄'*	*мург*	*тӣг*
сохраненіе	медъ	послѣ	слухъ	радѣніе	птица	бритва

غُسُل	مَغْبُون	سَفَر	كَف	فَصَاحَت	مَعْرُوف
гусул	*магбӯн*	*сефер*	*кеф*	*феса̄хет*	*ма'рӯф*
омовеніе	обанутый	походъ	пѣна	краснорѣчіе	извѣстный

قَدِيم	مُقَابِل	عِتْق	سَاق	كَف
гадӣм	*муга̄бил*	*'итг*	*са̄г*	*кеф*
старый	противъ, взамѣнъ	освобожденіе	стволъ	пѣна

بِكَارَت	يَك	خَاك	گَز	جِگَر	رَنْگ
бика̄рет	*іек*	*ха̄к*	*гез*	*джигер*	*ренг*
невинность, дѣвственность	одинъ	земля	аршинъ	печень	цвѣтъ

رگ	لَب	عِلْم	گُل	سَال	مَن	چمن	تَمَام
рег	*леб*	*'илм*	*гул*	*са̄л*	*мен*	*чемен*	*тема̄м*
вена	губа	знаніе	цвѣтокъ	годъ	я	лугъ	цѣлость, цѣлый

سِتَم	نَم	چَنْد	مَغْبُون	صَحْن	رُو	وَجْد
ситем	*нем*	*ченд*	*магбӯн*	*сахн*	*рӯ*	*ваджд*
ругательство	влага	нѣсколько	обманутый	дворъ	лицо	страсть

بُو	ماه	نُه	بَهَا	هُنَر	قَيد
бӯ	*ма̄һ*	*нуһ*	*беһа̄*	*һунер*	*гайд*
запахъ	мѣсяцъ	девять	цѣна	достоинство	узы

بى	ياقوت	يَهودى	بيد
бӣ	*ягӯт*	*іеһӯдӣ*	*бӣд*
безъ	яхонтъ	еврей	ива

§ 3

Имена существительныя.

Родъ. Въ персидской грамматикѣ отсутствуетъ раздѣленіе родовъ. Для означенія одушевленныхъ предметовъ мужскаго рода и женскаго употребляются совершенно различныя слова, какъ напр.: خروس—*хурӯс*—пѣтухъ, ماکیان—*мāкiян*— курица, или же къ родовому имени прибавляются слова: نر—*нер*—самецъ, ماده—*мāдэ*—самка, напр.: شیر نر—*шӣри нер*—левъ, شیر ماده—*шӣри мāдэ*—львица.

Множ. число. Для образованія множественнаго числа прибавляются окончанія: ان —*āн*— (послѣ ا, و и ی=یان *ян*)—или ها — *ħā*— напр. بزرگان — *бузургiāн* = (великiе) вельможи, خوبرویان—*хӯбрӯян*— красавцы. Въ разговорной рѣчи употребляется почти исключительно послѣднее. Употребляются также и арабскiя формы множественнаго числа, напр. мн. ч. отъ کتاب —*китāб*—книга, کتابها — *китāбħā*—и کتب —*кутуб*.

Членъ неопредѣленный. Для обозначенія единственности предмета прибавляется къ концу слова —*iе*— ی, которая называется یای وحدت —*я-и вахдет*,—т. е. ی—*iе*—единства; напр. شاهی بود — *шāħи бӯд*— былъ нѣкiй одинъ царь.

§ 4

اضافت *изāфет*

Грамматическое соединеніе опредѣляемаго слова со слѣдующимъ за нимъ опредѣляющимъ—называется *изā-*

фет اضافت. Оно выражается посредствомъ звука „и“,который изображается:

1) послѣ согласной—посредствомъ, —„*зира*“—напр. كتابِ پدر —*китāби педер*= книга отца.

2) послѣ долгихъ гласн.: ا ـَ и ـُو посредствомъ „*ie*“ ى напр. روى پدر —*рӯіи педер*= лицо отца.

4) —послѣ, ـِى —одинаково посредствомъ —„*зира*“ или —„*ie*“ ى

5) послѣ нѣмого „*ђе*“ ه посредствомъ „*ђамзэ*“ ـٔ, напр: خانۀ پدر —*хāнэ-и педер* = домъ отца.

§ 5

Склоненіе.

Въ персидскомъ языкѣ есть только одно падежное окончаніе را —*рā*—, служащее признакомъ вин. падежа. Оно употребляется только тогда, когда говорится объ извѣстномъ, опредѣленномъ предметѣ, напр. اين دررا ببند —*ūн дер-рā бебенд*— закрой эти двери; въ противномъ случаѣ вин. падежъ одинаковъ съ именительнымъ

Для выраженія род. надежа принадлежности или дополненія слова соединяется „*изāфетомъ*“ (см. § 4), т. е. звукомъ „и“, напр. كتاب پدر —*китāби педер*—книга отца

Въ звательномъ падежѣ иногда прибавляется къ концу слова ا *ā* (послѣ долг. гласн. –„*я*“ يا), напр. خدايا —*худāя*— о Боже!

Остальные падежи выражаются посредствомъ соотвѣтствующихъ смыслу предлоговъ, напр. بتو —*бетӯ*—тебѣ (*à toi*), از تو —*эз тӯ*— отъ тебя и пр.

§ 6

Имена прилагательныя.

Прилагательное въ качествѣ опредѣленія ставится позади опредѣляемаго существительнаго, соединяясь съ нимъ „*изāфетомъ*“, т. е. принимая „*и*“ на концѣ (§ 4) и оставаясь безъ измѣненія по родамъ (*) и числамъ, напр. كتاب سرخ —*китāби сурх*—красная книга.

Поставленное впереди существительнаго, прилагательное составляетъ съ нимъ одно сложное прилагательное, напр.: دست دراز—долгорукій. Иногда прилагательное употребляется въ смыслѣ существительнаго и тогда подчиняется всѣмъ правиламъ о существительныхъ.

Степени сравненія. Сравнительная степень отъ прилагательнаго образуется прибавленіемъ окончанія تر—*тер*, а превосходная степ.—прибавленіемъ окончанія ترين—*терūн*, напр. отъ بزرگ—*бузург*—большой, بزرگتر—*бузургтер*—большій, بزرگترين— *бузургтерūн*— самый большой, наибольшій. Отъ بد—худой, сравн. ст.—بدتر—*бедтер* (или сокращ. بتّر—*беттер*), превосх. بدترين—*бедтерūн* и т. д.

(*) Въ араб. прилагательныхъ часто употребляется форма женскаго рода съ оконч. ـه —*э* (въ араб. яз. ـةٌ *атун*), напр. زنِ جميله—*зени джемūлэ* —красивая женщина; دول متّحده—*дувели муттехидэ*— союзныя державы и проч.

§ 7.

Имена числительныя

а) Числительныя количественныя

1	١	یک—*iек*	30	٣٠	سی *сӣ*
2	٢	دو—*дӯ*	40	٤٠	چهل *чиhил*
3	٣	سه—*сэ*	50	٥٠	پنجاه *пенджāh*
4	۴,٤	چهار—*чеhāр (чāр)*	60	٦٠	شصت *шаст*
5	٥	پنج—*пендж*	70	٧٠	هفتاد *hефтāд*
6	۶,٦	شش—*шеш (шиш)*	80	٨٠	هشتاد *hештāд*
7	٧	هفت—*hефт*	90	٩٠	نود—*невед*
8	٨	هشت—*hешт*	100	١٠٠	صد—*сед*
9	٩	نه—*нуh (ноh)*	200	٢٠٠	دویست—*дувӣст*
10	١٠	ده—*деh*	300	٣٠٠	سیصد—*сӣсед*
11	١١	یازده—*яздеh*	400	٤٠٠	چهارصد—*чеhāрсед*
		یانزده—*янздеh*	500	٥٠٠	پانصد—*пōнсед*
12	١٢	دوازده—*девāздеh*	600	٦٠٠	ششصد—*шешсед*
13	١٣	سیزده—*сӣздеh*	700	٧٠٠	هفتصد—*hефтсед*
14	١۴	چهارده—*чеhāрдеh (чāр-деh)*	800	٨٠٠	هشتصد—*hештсед*
			900	٩٠٠	نهصد—*нуhсед*
15	١٥	پانزده—*пōнздеh*	1000	١٠٠٠	هزار—*hезāр*
16	١٦	شانزده—*шōнздеh*	2000	٢٠٠٠	دوهزار—*дӯ-hезāр*
17	١٧	هفده—*hефдеh*	3000	٣٠٠٠	سه‌هزار — *сэ-hезāр*
18	١٨	هیجده—*hӣдждеh*			и. т. д.
19	١٩	نوزده—*нӯздеh*	500.000	٥٠٠٠٠٠	کرور—*курӯр*
20	٢٠	بیست—*бӣст*	1.000.000	١٠٠٠٠٠٠	دو کرور—*дӯ курӯр* (یک ملیون *iек мельюн*)
21	٢١	بیست‌ویک—*бӣст-у-iек*			
22	٢٢	بیست ودو—*бӣст-у-дӯ*			
		и т. д.			

Примѣчаніе Персы часто употребляютъ послѣ колич. числительныхъ слово: تا —*тā*— штука. Говорятъ, напр. صد تا كتاب—*сед-тā китāб*— 100 (штукъ) книгъ.

б) **Числительныя порядковыя** образуются изъ количественныхъ посредствомъ окончанія مُ—*ум*-(послѣ долг. гласн. يُم *юм*), напр. چهارُم —*чеhāрум*— четвертый, سيُم *сīюм* 30-й и т. д. Вмѣсто يكم —*іекум*— первый почти всегда употребляется арабское: اوّل —*эввел*— первый

Прим. отъ سه —*сэ*— три, третій سيم —*сеюм.*

в) **Дробныя числительныя.** Когда числитель одинъ, онъ ставится просто послѣ знаменателя, напр. —سه يك *сэ-іек*— 1/3; иначе употребляется описательная форма посрѣдствомъ предлога از —*эз*—изъ, напр. 2/20 —دو از بيست —*дӯ-эз бӣст*

Весьма употребительны арабскія дробныя числительныя: 1/2 نصف —*нисф*—, 1/3 ثلث —*сулс*—, 1/4 ربع —*руб'*—, 1/5 خمس —*хумс*—, 1/6 سدس —*судс*—, 1/7 سبع -*суб'*- 1/8 ثمن —*сумн*—, 1/9 تسع —*тус'*—, 1/10 عشر — *'ушр* —

§ 8

Мѣстоимѣнія

а) **Личныя**

ед. число	множ. число	винит. пад.	
I من-*мен*-я	ما -*мā*-мы	مرا -*мерā*—меня	مارا —*мāрā*— насъ
II تو-*тӯ*-ты	شما -*шумā*-вы	ترا -*тура*—тебя	شمارا-*шумāрā*-васъ
III او-*ӯ*-,*вей*- онъ	آنها -*ōнhā*-, ايشان-*ӣшōн* } они, онѣ	اورا -*ӯрā*-, ويرا-*вейрā*- } его	آنهارا -*ōнhāрā*-, ايشانرا *ӣшāнрā* } ихъ

Остальные падежи отъ этихъ мѣстоимѣній, какъ и отъ существительныхъ, образуются посредствомъ предлоговъ за исключеніемъ род. падежа принадлежности, который образуется посредствомъ „*изафета*“ (§ 4) и служитъ, на ряду съ мѣстоимѣн. *суффиксами*, для выраженія притяжательныхъ мѣстоимѣній.

Мѣстоимѣнные суффиксы

	ед. ч.	мн. ч.
I	ـَم — *ем*	ـِمان — „*и*“*мāн*
II	ـَت — *ет*	ـِتان — „*и*“*тāн*
III	ـَش — *еш*	ـِشان — „*и*“*шāн*

эти суффиксы служатъ также, кромѣ род. пад., и для выраженія падежей дат. и вин., напр. گفتمت — *гуфтемет* — я сказалъ тебѣ, بردمت — *бурдемет* — я унесъ тебя

б) Притяжательныя

1) посредствомъ суффиксовъ

I	ـَم — *ем* — мой, моя, мое	کتابم	— *китāбем*
II	ـَت — *ет* — твой, твоя, твое	کتابت	— *китāбет*
III	ـَش — *еш* — его, ея	کتابش	— *китāбеш*
I	ـِمان — „*и*“*мāн* — нашъ, а, е	کتابمان	— *китāби мāн*
II	ـِتان — „*и*“*тāн* — вашъ, а, е	کتابتان	— *китāби тāн*
III	ـِشان — „*и*“*шāн* — ихъ	کتابشان	— *китāби шāн*

моя книга, твоя кн. и т. д.

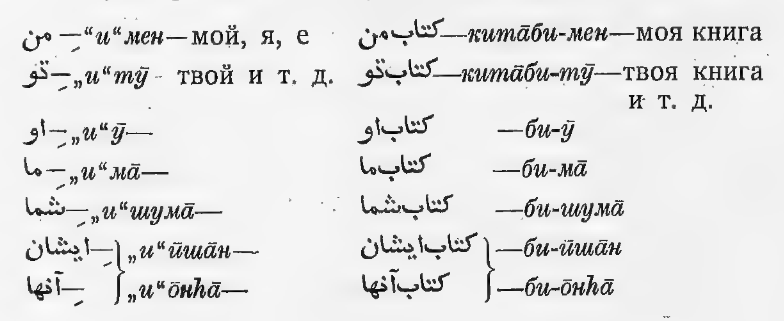

2) посредствомъ род. пад. принадлежности

ـِ من — „*и*“*мен* — мой, я, е	کتاب من — *китāби-мен* — моя книга
ـِ تو — „*и*“*тӯ* твой и т. д.	کتاب تو — *китāби-тӯ* — твоя книга и т. д.
ـِ او — „*и*“*ӯ* —	کتاب او — *би-ӯ*
ـِ ما — „*и*“*мā* —	کتاب ما — *би-мā*
ـِ شما — „*и*“*шумā* —	کتاب شما — *би-шумā*
ـِ ایشان — „*и*“*ӣшāн* —	کتاب ایشان — *би-ӣшāн*
ـِ آنها — „*и*“*ōнhā* —	کتاب آنها — *би-ōнhā*

Въ разговорѣ болѣе употребительный притяжат. мѣстоименія второго рода (съ родит. пад. принадлеж.)

в) **Возвратныя.**

خود —*худ*— самъ, خويش —*хйш*— свой.

خود —*худ*— въ соединеніи съ мѣстоим. суффиксами употребляется въ разговорѣ вмѣсто личныхъ мѣстоименій, напр. خودم—*худем*—я самъ, я; خودت—*худет*—ты самъ, ты и проч.

г) **Указательныя**

اين —*йн*— этотъ, эта, эти همين —*hемйн*—этотъ самый
آن—*ōн*—(*āн*,*ӯн*) тотъ, та, тѣ همان —*hемāн*— тотъ самый
формы множ. числа: اينها—*йнhā* и آنها —*ōнhā*— эти употребляются лишъ тогда, когда за ними не слѣдуетъ существительное, и онѣ его замѣняютъ.

д) **Вопросительныя.**

که —*ки*— кто? کرا (که‌را) кого, чей, чья?
چه —*чи*— что? چرا —*чирā*— чего? (также почему?)
کدام —*кудāм*— какой?

е) **Относительныя.**

Относительными мѣстоименіями служатъ тѣ же که —*ки*— кто, چه —*чи*— что.

ж) **Неопредѣленныя.**

چند—*ченд*—нѣсколько, کس—*кес*— нѣкто, همه—*hемэ*—всѣ, هر—*hер*—всякій, а также сочетанія: هرکس —*hеркес*—всякій, هرکدام—*hеркудāм*—любой, هرکه—*hерки*—всякій, кто и проч.

§ 9

Глаголъ

Неопредѣлнное время персидскихъ глаголовъ оканчивается всегда на دن—*ден* или تن—*тен,*—напр. خواندن—*хāнден*—читать, پذیرفتن—*пезūрефтен*—принимать и т. д.

Если отбросить съ конца неопредѣленнаго наклоненія конечную ن „*ен*“, получится: خواند —*хāнд*— онъ читалъ, پذیرفت —*пезūрефт*— онъ принялъ, т. е. 3 лицо един. ч. прошед. времени, каковая форма служитъ одновременно и корнемъ для образованія прошедшихъ временъ глагола. Если отбросить двѣ конечныхъ буквы неопр. наклоненія دن и تن (1) получится форма II лица ед. ч. повел. наклоненія (напр. отъ خواندن —*хāнден* خوان —*хāн*— читай, отъ شکافتن —*шикāфтен*— разрывать شکاف—*шикāф*—разорви), которая служитъ основой для образованія формъ настоящаго времени.

§ 10.

Воспомогательные глаголы со значеніемъ „быть“

I **Глаголъ существительный.** Отъ этого глагола есть лишь 2 формы настоящаго времени:

а) **Полная форма:**

ед. ч. I هستم-*hестем*-я существую и т. д.
II هستی —*hестū*
III هست —*hест*

м. ч. I هستیم —*hестūм*–мы существуемъ и т. д.
II هستید —*hестūд*
III هستند —*hестенд*

Въ глаголахъ, оканчивающихся на یدن—*ūден,*— отбрасываются всѣ 3 буквы, напр. отъ گردیدن стать пов. накл. گرد —*герд*

б) **сокращенная**

ед. ч.	мн. ч.
I ام или مَ—*ем*—я есмь и т. д.	ایم или یِم—*йм*—мы есми и т. д.
II ای или یِ—*й*	اید или یِد—*йд*
III است или َست—*ест*	اند или َند—*енд*

II глаголъ بودن—*бӯден*—быть (пов. накл. باش—*бāш*— и بو —*бӯ*)

Настоящее время

ед. ч. I باشم—*бāшем*—я есмь и т. д.

II باشی—*бāшй*

III باشد—*бāшед*

м. ч. I باشیم—*бāшйм*

II باشید—*бāшйд*

III باشند—*бāшенд* ([1])

Настоящее отъ другого корня بو : بوم —*бувем.* بوی —*бувй*— и т. д. мало употребителенъ въ разговорѣ. Въ своемъ спряженіи глаголъ بودن подчиняется общимъ правиламъ о спряженіи, изложеннымъ ниже

§ 11.

Спряженіе глаголовъ

I **Отъ корня настоящаго времени**,—т. е. повел. накл. II л. ед. ч. образуются:

а) **Изъявительное наклоненіе** — черезъ прибавленіе слѣдующихъ личныхъ окончаній ([2])

ед. ч. I مَ—*ем* м. ч. یِم—*йм*

II یِ—*й* ید—*йд*

III دَ—*ед* َند—*енд*

послѣ долгихъ гласныхъ прибавляется для благозвучія передъ этими окончаніями „і" (нѣм. *j*) и получается: *іем, ій, іед, ійм, іид, іенд.*

Изъявительное наклоненіе отъ глагола خواندن — *хāнден*— читать, повел. накл. خوان —*хāн*

([1]) Эта форма употребляется обыкновенно въ смыслѣ сослагательнаго и желательнаго накл.: чтобы я былъ, пусть я буду и т. д.

([2]) Эти окончанія, за исключеніемъ III л. ед. числа вполнѣ тождественны съ настоящимъ временемъ глагола существительнаго (см. § XI).

ед. ч. мн. ч.

I خوانم—*хāн ем*—читаю и т. д. خوانم—*хāн ӣм*— читаемъ и т. д.
II خوانی—*хāн ӣ*— خوانید —*хāн ӣд*
III خواند —*хāн ед* خوانند —*хāн енд*

б) **Настоящее время**—прибавленіемъ къ началу изъяв. наклоненія частицы: مي *мӣ* - (означающей длительности дѣйствія): میخوانم —*мӣхāнем*— я читаю, میخوانی —*мӣхāнӣ* ты читаешь и т. д. (1)

в) **Сослагательное наклоненіе**—прибавленіемъ къ началу изъявительнаго частицы ب —*бе* — (вмѣсто مي *мӣ* — въ наст. вр.): بخوانم —*бехāнем*— чтобы я читалъ, بخوانی —*бехāнӣ*—чтобы ты читалъ и т. д.

Прим. Эта форма сослаг. накл. замѣняетъ въ русскомъ языкѣ неопред. наклоненіе въ выраженіяхъ: я хочу читать (میخواهم بخوانم —*мӣхāһем бехāнем*—), я готовился идти и проч. и вполнѣ тождественна съ франц. subjonctif prés., причемъ частица ب—*бе*—имѣетъ такое же значеніе, какъ и франц. que

2) **Повелительное наклоненіе** тождественно съ сослагательнымъ наклоненіемъ за исключеніемъ II л. ед. ч., который есть чистый корень наст. вр. и не принимаетъ окончанія ی—, такъ что читай: بخوان —*бехāн*—(а не *бехāнӣ*). II лицо ед. и множ. ч. повел. наклон. употребляется также и въ чистомъ видѣ безъ част. ب : خوان—*хāн*—читай, خوانید—*хāнӣд*—читайте.

д) **Причастіе наст. времени** образуется прибавленіемъ къ корню наст. вр. окончаній ا—*ā*, ان—*āн* или نده—*ендэ*, напр. خوانا—*хāнā*' خوانان *хāнāн* и خواننده—*хāнендэ*—читающій

---

1) Въ разговорѣ часто форма настоящаго вр. употребляется также и въ смыслѣ будущаго.

II От основы прошед. времени образуются:

а) **Причастіе прош. времен.** — прибавленіемъ къ концу нѣмаго ه (*he*)— *э*. Это причастіе отъ дѣйств. глаголовъ имѣетъ дѣйствительное и страдательное значеніе, напр. отъ خواندن — خوانده — *ха̄ндэ*— читавшій и читанный.

б) **Прошедшее время** — прибавленіемъ къ основѣ тѣхъ же личныхъ окончаній, за исключ. III л. ед. числа, который окончанія не принимаетъ, напр.

I خواندم—*ха̄ндем* — я читалъ		خوانديم—*ха̄ндӣм*—мы читали	
II خواندى—*ха̄ндӣ*—ты	„	خوانديد—*ха̄ндӣд*—вы	„
III خواند—*ха̄нд* —онъ	„	خواندند—*ха̄нденд*—они	„

в) **Прошедшее несовершенное** — прибавленіемъ къ началу предыдущей формы прошед. времени частицы مى—*мӣ:* ميخواندم —*мӣха̄ндем,*— ميخواندى —*мӣха̄ндӣ* — и проч. —я читалъ (je lisais).

Остальныя прошедшія времена уже образуются отъ соединенія формы причастія прош. врем. съ соотвѣтствующими временами глагола „быть“:

г) **Прошедш. совершенное** —изъ причаст. прош. вр. и наст. времени глагола существительнаго: خوانده ام *ха̄ндэ-ем* خواندهٔ (خوانده‌اى)—*ха̄ндэ-ӣ*, خوانده‌است *ха̄ндэ-ест.* и т. д.

д) **Давно-прошешее время** — изъ причастія прош. врем. и прошед. времени глагола بودن—быть.

I خوانده بودم *ха̄ндэ бӯдем*	тогда уже прочиталъ	خوانده بوديم *хандэ бӯдӣм*
II خوانده بودى — *бӯдӣ*		خوانده بوديد — *бӯдӣд*
III خوانده بود — *бӯд*		خوانده بودند — *бӯденд*

е) **Прошедшее условное** — изъ того же причастія и настоящаго вр. глаг. بودن

خوانده باشم—*ха̄ндэ ба̄шем* —я должно быть читалъ, خوانده باشى— *ха̄ндэ ба̄шӣ* и т. д.

ж) **Будущее время**— изъ настоящаго времени гл. خواستن *хāстен*— хотѣть (пов. н. خواه—*xāh*) и основы прош. вр. даннаго глагола:

خواهم خواند – *хāhем хāнд* буду читать, прочту خواهیم خواند—*хаhūм хāнд*

— خواهی —*хāhū* — — خواهید—*хāhūд* —

— خواهد —*хāhед* — — خواهند—*хāhенд* —

Отрицанiе. Оцрицанiе въ глаголахъ выражается прибавленiемъ къ началу глаг. формы част. نه — *нэ,* — въ пов. накл. также и م—*ма,* напр نمیخوانم— *немūхāнем* —я не читаю, مخوان —*махāн*—не читай.

Принудительный залогъ образуется изъ корня настоящаго вр. прибавленiемъ окончанiя ـَ انیدن *āнūден* или ـَ اندن *āнден* (¹), напр. отъ خوردن—*хурден*–кушать,-خورانیدن *хурāнūден* или خوراندن—*хурāнден*—заставить кушать, кормить. Образовавшiеся такимъ образомъ глаголы всегда правильны (²)

Страдательный залогъ образуется изъ причастiя прошед. вр. и глагола شدن–*шуден*—стать. Спрягается только послѣднiй.

§ 12.

Неправильные глаголы.

Неправильные глаголы отличаются отъ правильныхъ только неправильнымъ образованiемъ корня наст. времени, но разъ этотъ послѣднiй извѣстенъ, дальнѣйшее образованiе отъ него соотвѣтствующихъ формъ совершенно правильно.

---

¹) Отъ نشستن–*нишемен*—сидѣть, принуд. зал. نشاندن — *нишāнден* – сажать.

²) Правильны также и всѣ глаголы съ оконч. ـِیدن— *ūден* (кромѣ привед. ниже въ таблицѣ неправ. глаголовъ).

Одни глаголы образуютъ корень наст. времени неправильно тѣмъ, что по отбрасыванiи окончанiй دن или تن, еще измѣняютъ или отбрасываютъ предшествующую этимъ окончанiямъ букву или гласный звукъ, другiе же глаголы образуютъ этотъ корень совершенно неправильно, измѣняя свою основную, коренную форму. Въ первомъ случаѣ необходимо замѣтить слѣдующiя правила:

1) Глаголы съ окончанiемъ на ـُودن — *ӯден* мѣняютъ въ корн. наст. вр. ـُو-*ӯ* на ـَا *ā*: فرمودن — *фермӯден*— приказать, пов. н. فرما -*фермā*

2) Глаг. съ окон. на ختن — мѣняютъ خ (*х*) на ز (*з*): دوختن—*дӯхтен*—шить, пов. н. دوز—*дӯз*

3) Оканчивающiеся на فتن—мѣняютъ ف (*ф*) на ب (*б*): روفتن-*рӯфтен*—мести, пов н. روب —*рӯб*

4) Оканчив. на شتن —мѣняютъ ش (*ш*) на ر (*р*): داشتن —*дāштен*— имѣть, пов. н. دار-*дāр*.

Слѣдующая таблица содержитъ наиболѣе употребительные неправильные глаголы съ указанiемъ настоящаго времени отъ каждаго изъ нихъ.

Таблица неправильныхъ глаголовъ:

بردن	— *бурден*	— уносить	пов. н.	بر	— *бер*
آوردن	— *āвурден*	— приносить	»	آر	— *āр*
سپردن	— *сипурден*	— поручить	»	سپار	— *сипāр*
شمردن	— *шумурден*	— считать	»	شمار	— *шумāр*
فشردن	— *фишурден*	— давить	»	فشار	— *фишāр*
آزردن	— *āзурден*	— притѣснять	»	آزار	— *āзāр*
بودن	— *бӯден*	— быть	»	باش	— *бāш* (и بو—*бӯ*)

درودن	*дурӯден*	пожинать	пов. н.	درو	*диров*
شنیدن شنفتن	*шенӣден* *шунуфтен*	слышать	»	شنو	*шиноу*
زنودن	*зунӯден*	выть	»	زنو	*зиноу*
شدن	*шуден*	стать	»	شو	*шоу*
غنودن	*гунӯден*	дремать	»	غنو	*гуноу*
گزیدن	*гузӣден*	избирать	»	گزین	*гузӣн*
دیدن	*дӣден*	видѣть	»	بین	*бӣн*
ریدن	*рӣден*	испражняться	»	رین	*рӣн* (и ری—*рӣ*)
کردن	*керден*	дѣлать	»	کن	*кун*
آگندن	*а̄генден*	наполнять	»	آگین	*а̄гӣн*
زدن	*зеден*	бить, ударить	»	زن	*зен*
آفریدن	*а̄ферӣден*	сотворить	»	آفرین	*а̄ферин*
چیدن	*чӣден*	рвать	»	چین	*чӣн*
ستدن	*ситеден*	брать, отнять	»	ستان	*сита̄н*
دادن	*да̄ден*	дать	»	ده	*деh*
آمدن	*а̄меден*	приходить	»	آی	*а̄й*
فرستادن	*фириста̄ден*	посылать	»	فرست	*фирист*
ایستادن	*ӣста̄ден*	стоять	»	ایست	*ӣст*
افتادن	*уфта̄ден*	падать	»	افت	*уфт*
نهادن	*ниhа̄ден*	класть	»	نه	*ниh*
بستن پیوستن	*бестен* *пейвестен*	связать	»	بند پیوند	*бенд* *пейвенд*
شکستن	*шикестен*	ломать, разбить	»	شکن	*шикен*
نشستن	*нишестен*	сидѣть	»	نشین	*нишӣн*
نشاستن	*ниша̄стен*	сажать	»	نشان	*ниша̄н*
نگریستن	*нигеристен*	смотрѣть	»	نگر	*нигер*

اراستن	—*āрāстен*	—украшать пов. н.		آرای —	*āрāй*
پیراسن	—*пейрāстен*	—приготовлять	»	پیرای —	*пейрāй*
جستن	—*джустен*	—искать	»	جوی —	*джӯй*
رستن	—*рустен*	—расти	»	روی —	*рӯй*
رستن	—*рестен*	—освободить	»	ره —	*peh*
شستن	—*шустен*	—мыть	»	شوی —	*шӯй* и
		(простон.)	»	شور —	*шӯр*
جستن	—*джестен*	— прыгать	»	جه —	*джеh*
کاستن	—*кāстен*	—уменьшать	»	کاه —	*кāh*
خواستن	—*хāстен*	—хотѣть	»	خواه —	*хāh*
خاستن	—*хāстен*	—встать	»	خیز —	*хӣз*
زیستن	—*зӣстен*	—жить	»	زی —	*зӣ*
یارستن	—*ярестен*	—осмѣлиться	»	یار —	*яр*
دانستن	—*дāнистен*	—знать	»	دان —	*дāн*
مانستن	—*мāнистен*	—походить	»	مان —	*мāн*
بایستن	—*бāистен*	—б. нужнымъ	»	بای —	*бāй*
گسستن	—*гусистен*	—ломать	»	گسل —	*гусил*
گسیختن	—*гусӣхтен*				
دوختن	—*дӯхтен*	—доить	»	دوش —	*дӯш* (1)
فروختن	—*фурӯхтен*	—продавать	»	فروش —	*фурӯш*
شناختن	—*шинāхтен*	—знать, познавать	»	شناس —	*шинāс*
پختن	—*пухтен*	—варить	»	پز —	*пез*
سختن	—*сехтен*	—вѣсить	»	سنج —	*сендж*
گرفتن	—*герифтен*	—взять	»	گیر —	*гӣр*
گفتن	—*гуфтен*	—говорить	»	گو —	*гӯ*
رفتن	—*рефтен*	—идти	»	رو —	*роу*
کافتن	—*кāфтен*	—копать	»	کاو —	*кāв*
پذیرفتن	—*пезӣрефтен*	-принимать	»	پذیر —	*пезӣр*

---

(1) а отъ دوختن — шить пов. н دوز — *дуз*

سفتن	— *суфтен*	— сверлить	пов н.	سنب	—	*сумб*
نهفتن	— *нуһуфтен*	— скрывать	»	نهفت	—	*нуһуфт*
آشفتن	— *āшуфтен*	— возбуждать и возбуждаться	»	آشوب	—	*āшӯб*
خفتن	— *хуфтен*	— спать	»	خسب	—	*хусб*
گشتن	— *гештен*	— стать	»	گرد	—	*герд*
هشتن	— *һиштен*	— сыпать	»	هل	—	*һил*
ریشتن	— *рӣштен*	— прясть	»	ریس	—	*рӣс*
نوشتن	— *невиштен*	— писать	»	نویس	—	*невӣс*

§ 13

Сложные глаголы.

Сложные глаголы образуются изъ соединенія арабскаго прилагательнаго или отглагольнаго существительнаго съ однимъ изъ персидскихъ воспомогательныхъ глаголовъ, причемъ спрягается только послѣдній. Въ большинствѣ случаевъ глаголы съ переходящимъ значеніемъ образуются съ помощью глагола كردن —*кердéн*— (пов. н. كن —*кун*) – дѣлать, а средніе и страдательные глаголы—съ помощью глаг. شدن —*шуден*— стать (пов. н. شو —*шоу*).

§ 14

Предлоги.

Наиболѣе употребительные предлоги:
از—*эз*—изъ, отъ. با—*бā*—съ. بر—*бер*—на, надъ. به (ب)—*бэ*—къ, въ. تا—*тā*—до. بی—*бӣ*—безъ. در—*дер*—въ. جز—*джӯз*—кромѣ. توی—*тӯй*—въ, внутри. الی—*ила*— до. Кромѣ того употребляются въ смыслѣ предлоговъ и нѣкоторыя нарѣчія времени.

§ 15.

Нарѣчія.

Употребительнѣйшія нарѣчія:

خیلی — *хейлӣ,* بسیار — *бесіяр* и زیاد — *зіяд* — много, очень. بس—*бес*—достаточно. اندك—*эндек*—немного. فقط—*фагат*—только. اینجا — *ӣнджа*—здѣсь. آنجا — *онджā* — тамъ. کجا—*куджā*—гдѣ. کو—*кӯ*—гдѣ? بیرون—*бӣрӯн*—внѣ. زیر—*зӣр*—подъ. جلو — *джелоу* — передъ. بالای — *бāлāи* — наверху и پائین—*паӣн*—внизу, подъ. پس—*пес* и بعد—*ба'д* — послѣ. اینك—*ӣнек*—вотъ. همیشه—*hемӣшэ*—всегда. هرگز—*hергез*—никогда. باز—*бāз* и هنوز—*hенӯз*—еще. پیش—*пӣш*—передъ, прежде. قبل—*габл*—прежде. چون—*чун* и مثل—*мисл*—какъ. کی — *кей* — когда? تنها — *тенhā* — только. برابر — *берāбер*, روبرو — *рӯберӯ* — напротивъ. پیرامون — *пейрамӯн* и دور—*доур*—вокругъ и др.

§ 16.

Союзъ.

و—*ве,у*—и. اگر—*эгер*—если. اگرچه — *эгерчи*—хотя. چونکه—*чунки*—такъ, какъ. تا — *тā*—пока. اما—*эммā* и ولیکن—*велӣкен*—но. بلکه—*белки*—можетъ быть. هم-هم —*hем-hем* и خواه-خواه —*хāh-хāh*—и-и. یا-یا—*я-я*—или-или.

Пользованіе словаремъ.

Невозможность точной передачи въ простой транскрипціи произношенія иностраннаго языка и въ особенности восточнаго-извѣстна всѣмъ языковѣдамъ (¹). Не желая однако лишать такого существеннаго удобства, какъ транскрипція русскими буквами, людей, прибѣгающихъ къ помощи словаря и неумѣющихъ читать по персидски, я помѣстилъ въ своемъ словарѣ транскрипцію, придавая ей лишь условное значеніе. Я стремился къ тому, чтобы дать такое произношеніе словъ, которое бы безъ труда могло быть понято персами. Особенную трудность для передачи представляютъ гласные звуки, вслѣдствіе своей эластичности. Въ персидскомъ произношеніи есть много среднихъ гласныхъ звуковъ:

зебер произносится, какъ нѣчто среднее между „*а*" и „*э*"; *пиш*—между „*у*" и „*о*"; *зир*—между „*и*" и „*е*". Я передавалъ каждую изъ этихъ среднихъ гласныхъ безразлично одной изъ буквъ, соотвѣтствующихъ двумъ составляющимъ ее смежнымъ звукамъ. Долгій элифъ ا произносится персами, какъ „*а*" со слѣдующимъ за нимъ крат. *о* = *ао* (какъ въ англ. словѣ *naught* — ничто), какъ „*о*", иногда, какъ „*ӯ*". Я передалъ этотъ звукъ черезъ *ā*, иногда черезъ *ō*.

Эту условность моей транскрипціи, предназначенной лишь для начинающихъ впредь до усвоенія ими тонкостей произношенія по слуху на практикѣ, прошу имѣть въ виду при пользованіи словаремъ. Прошу также

(¹) Академическая транскрипція для выраженія звуковъ, неимѣющихъ себѣ аналогіи въ русскомъ языкѣ, прибѣгаетъ ко многимъ знакамъ и новымъ буквамъ. Неудобство пользованія ею для практическаго руководства очевидно.

обратить вниманіе и на слѣдующія особенности моей транскрипціи:

1) „*л*“—нужно читать вездѣ мягко, какъ франц. „*l*“ (въ персид. языкѣ русское „*л*“ встрѣчается лишь въ араб. словѣ الله—*аллаh*—Богъ).

2) „*е*“ — твердо и безъ іотировки какъ латинское „*е*“ или, какъ „*э*“ въ словѣ „*поэтъ*“.

3) „*h*“—какъ нѣмецкое „*h*“ (французское „*h*“ *aspirê*) или, какъ славянское „*г*“ (= „*г*“ въ словѣ „*Господь*“).

4) — надъ гласными указываетъ на ихъ долготу, ихъ необходимо произносить нѣсколько протяжнѣе обыкновеннаго ([1]).

5) ˌ означаетъ нѣкоторый легкій перерывъ въ голосѣ. Этимъ знакомъ я передалъ букву ع *'айн*, которая отчетливо слышится лишь въ произношеніи образованныхъ персовъ.

Необходимо помнить, что удареніе въ персидскихъ словахъ всегда (вѣрнѣе почти всегда) на послѣднемъ слогѣ, какъ во французскомъ языкѣ.

При пользованіи словарями большимъ затрудненіемъ для незнающихь языка обыкновенно представляютъ глаголы, такъ какъ даются лишь въ неопредѣленномъ наклоненіи. Поэтому при всѣхъ, наиболѣе употребительныхъ глаголахъ я даю въ русской транскрипціи 3-формы: настоящее время и прошедшее въ I лицѣ ед. ч. и повелит. наклоненіе въ II л. един. чис.

([1]) Къ сожалѣнію, лишь по отпечатаніи всего словаря было замѣчено мной, что наборщики не всегда правильно понимали корректурныя исправленія и часто ставили — не на надлежащемъ мѣстѣ. Впрочемъ на практикѣ не всегда слышится долгота гласныхъ, такъ что можно безъ ущерба этотъ знакъ при чтеніи совершенно игнорировать.

Замѣной окончанія I л. „*ем*“ другими личными окончаніями образуются другія лица ([1]).

Личныя окончанія.

ед. ч. I —*ем* II —*ӣ* III —*ед*

мн. ч. I —*ӣм* II— *ӣд* III —*енд*

1) III л. ед. чис. прошед. вр. не принимаетъ окончанія, такъ что получается отъ I л. лишь отбрасываніемъ окончанія „*ем*“

2) II л. мн. чис. повел. накл. образуется прибавленіемъ къ един. числу окончаніі „*ӣд*“.

Ввиду того, что сложные глаголы большей частью образуются изъ существительнаго или прилагательнаго въ соединеніи съ глаголами: *керден* کردن— дѣлать и *шуден* شدن —стать, во избѣжаніе частаго повторенія въ словарѣ,—я приведу здѣсь спряженіе вышеуказанныхъ 3—хъ формъ отъ этихъ 2-хъ глаголовъ:

Отъ کردن = дѣлать. Отъ شدن = стать.

Настоящее время един. число.

I میکنم — *мӣкун-ем* = я дѣлаю میشوم — *мӣшев-ем* = я становлюсь.

II میکنی — *микун-ӣ* میشوی — *мӣшев-ӣ*

III میکند —*мӣкун-ед* میشود — *мӣшев-ед*

множ. чис.

I میکنیم—*мӣкун-ӣм* میشویم — *мӣшев-ӣм*

II میکنید—*мӣкун-ӣд* میشوید — *мӣшев-ӣд*

III میکنند—*мӣкун-енд* میشوند — *мӣшев-енд*

Прошедшее время един. число

I کردم —*кердем* =я дѣлалъ شدم — *шудем* =я сталъ.

II کردی —*кердӣ* شدی — *шудӣ*

III کرد —*керд* شد — *шуд*

([1]) О спряженіи глагола подробнѣе см. этимологія § 11, стр. XIX.

множ. чис.

I	كرديم — *кердӣм*		شديم	—	*шудӣм*
II	كرديد	— *ӣд*	شديد	—	*ӣд*
III	كردند	— *енд*	شدند	—	*енд*

Повелительное наклоненіе

II л. ед. ч. كن — *кун* = дѣлай شو — *шоу*=стань.

„ мн. ч. كنيد — *кунӣд* شويد — *шевӣд*

A.

А—*эммā* اما || *велīкен* ولیکن

Абажуръ — *нӯр - эфген* نورافگن || *хубāби лампā* حباب لامپا

Абиссинецъ—*хабешī* حبشي

Абиссинія—*мемлекети хабеш* مملکت حبش

Абонементъ—*āбунэ* آبونه

Абонентъ — *āбунэ - кердэ* آبونه کرده

Абордажъ — *мусāдемэ - и кештī* مصادمهٔ کشتي || *кештī бекештī хурден* کشتي بکشتي خوردن

Аборигены—*бӯмī* بومي || *эһли вилāіет* اهل ولایت

Абрикосъ—*зердāлӯ* زردآلو

Абсолютизмъ — *истиглāл* استقلال

Абсолютный—*мутлаг* مطلق

Абсурдъ *пӯч* پوچ || *бīһудэ* بیهوده

Авангардъ—*гелāвӯз* قلاوز || *мугаддамет - ул - джейш* مقدمة الجیش

Аванпостъ — *пīшāвенг* پیشاونگ || *дīдебāн* دیدبان

Авансъ—*пīшекī* پیشکي || *пӯли пīшекī* پول پیشکي

Авантажъ—*сӯд* سود || *манфа'ет* منفعت

Авантюристъ — *дер-бе-дер* دربدر

Аварія—*садмэ* صدمه || *харāбī* خرابي

Авгуръ—*фāл-бīн* فال بین

Августъ—*сумбулэ* سنبله || *шеһрīвер* شهریور || *мāһ-и āб* ماه اب

Августѣйшій — *һумаюн* همایون || *худжестэ фāл* خجسته فال

Авось — *шāіед* شاید || *белки* بلکه || *ихтимāл дāред* احتمال دارد

Авраамъ—*ибрāhūм* ابراهیم

Аврора—*феджр* فجر || *субх-дем* صبحدم || *субхи кāзиб* صبح کاذب

Австралія—*астрāлья* استرالیا

Австріецъ —*немсевū* نمسوی

Австрія—*немсэ* نمسه

Автографъ —*дест - хатт* دست خط

Автократія, автономія — *истиглāл* استقلال

Авторитетъ—*нуфӯз* نفوذ || *фермāн-ревāīū* فرمان روائی

Авторскій—*мāли-муэллиф* مال مؤلف || *тэлūфū* تالیفی

Авторство—*муэллифū* مؤلفی

Авторъ—*муэллиф* مؤلف || *мусанниф* مصنّف

Агатъ — *'агūи іемāнū* عقیق یمانی

Агентскій—*мāли агент* مال آگنت || *мāли векūл* مال وکیل

Агентство—*векāлетіерū* وکالتگری

Агентъ—*'āмил* عامل *векūл* وکیل || *агент* آگنت

Агитаторъ—*фитнэ - энīūз* فتنه انگیز

Агитація — *фесāд* فساد || *фитнэ* فتنه

Агнецъ —*беррэ* بره

Агонія—*хāлетиназ'* حالت نزع

Аграманты—*зūвер* زیور

Агрономія — *кешткāрū* کشتکاری || *зерā 'ет* زراعت || *берзегерū* برزگری

Агрономъ—*берзегер* برزگر

Адамантъ—*элмāс* الماس

Адамъ—*āдем* آدم

Адвокатъ — *векūли да'вā* وکیل دعوا || *абукāт* ابوکات

Администрація—*идāрэ* اداره

Адмиралтейство — *дерья-беiū-герū* دریابگی گری

Адмиралъ — *дерьябеiū* دریابگی || *эмūрāл* امیرال

Адмиральскій— *мāли эмū-рāл* مال آمیرال || *мāли де-рьябеiū* مال دریابگی

Адресовать—письмо—*'ин-вāн невиштен* عنوان نوشتن (نویس) || -ся—*тевд-жūhи сухен керден* توجیه سخن کردن || *мухāтабэ керден* مخاطبه کردن

Адресъ—*'инвāн* عنوان || *сер-нāмэ* سرنامه

Адъ — *дӯзех* دوزخ ||

джеhеннем جهنم
Адъюнктъ— *му'ӣн* معين || *мусā'ид* مساعد
Адъютантъ — *аджудāн* آجدان || генер- *аджудāн-бāшӣ* آجدان‌باشي
Ажурный — *мелӣлей* مليلهٔ
Азартный — *зӯдрендж* زودرنج || -ная игра— *гаммāрӣ* قمّارى
Азартъ — (игра) *гумāр* قمار || *шиддет* شدت
Азбука— *элиф-бā* الفبا
Азбучникъ— *китāби элиф-бā* كتاب‌الفبا
Азія — *āсия* آسيا
Азотъ — *мевāдди лехмӣ* موادلحمي || *āзот* آزت
Айва— *беh* به
Аистъ— *лаглāг* لقلاق || *ле-клек* لكلك
Академія— *дāр-ул-'улӯм* دارالعلوم
Акація— *агāгъя* اغاغيا || *дирахти-гарз* درخت‌قرظ
Акварель— *нагши ренhāйи āбӣ* نقش‌رنگهاى‌آبى
Аквилонъ — *бāди земистāн* باد زمستان
Аккуратность— *дигет* دقت
'адами - техеллуф عدم تخلف
Аккуратный— *бӣ-техеллуф* بي‌تخلف
Акомпаниментъ — *hем-āhенгӣ* هم‌آهنگى
Акредитовать — *му'табар дāштен* (دار) معتبر داشتن *му'табар дāрем, м-дāштем, м-дāр;* || акред. посла— *сефӣри-ра и'тибāр-нāмэ дāден* سفيرى‌را اعتبار نامه دادن (ده)
Акробатъ— *бендбāз* بندباز
Аксіома — *гаули-муселлем* قول‌مسلم || *бедӣhӣ* بديهى || *гā'идэ-и моттарадэ* قاعدهٔ مطرده
Актеръ— *мугаллид* مقلّد
Актриса — *мугаллидэ* مقلّده
Активъ— *мутāлебāт* مطالبات
Актъ— *'амел* عمل || *кāр* كار
Акула — *неhанг* نهنگ || *сегмāhӣ* سگماهى
Акушёрка — *гāбилэ* قابله || *мāмā* ماما
Акцептовать — *губӯл керден* قبول‌كردن || *пезӣрефтен* پذيرفتن (پذير)

Акцептъ, Акцептація—*пезӣрāӣӣ* پذیرائی || *губӯл* قبول

Акцизъ — *'авāрез* عوارض || *ресми-девелет* رسم دولت || *акцӣз* اقتسز

Акціонерное общество — *шерāкет* شراکت || *эмбāзӣ* انبازی

Акціонерный—*сеhмӣ* سهمي

Акціонеръ—*сāхиби эсhāм* صاحب اسهام || *хиссэдāр* حصّه دار

Акція — *сеhм*-سهم || *хиссэ*- (*hыссе*) حصّه

Алгебра — *'илм - улджебр* علم الجبر

Алебастръ—*геджс* گچ

Александретта—*искендерӯнэ* اسکندرونه

Александрійскій листъ — *сенā* سنا || *сенāмекӣ* سنامکي

Александрія — *искандеріе* اسکندریه

Алеппо—*халеб* حلب

Алжиръ—*эл-джезāіер* الجزائر

Алкоголь — *араги се-āтешӣ* عرق سه آتشي || *алкōл* الکل

Аллегорія—*меджāз* مجاز

Аллея — *хеябāн* (*хеябӯн*) خیابان

Алмазъ—*элмāс* الماس

Алоэ—*'ӯд* عود

Алтарь—*михрāб* محراب

Алфавитъ—*элиф-бā* الف با

Алхимія—*'илм-ул-кимія* علم الکیمیا

Алчность—*херс* حرص || *āзмендӣ* آزمندی || *тама'* طمع

Алчный—*гедā-чешм* گداچشم *āзменд* آزمند

Алый — *ла'л-гӯн* لعل گون || *гул-гӯн* گلگون

Альбомъ — *джонг* جُنگ || *меджму'э-и 'акс* مجموعهٔ عکس

Альпари — *мусāви гӣмети асл* مساوی قیمت اصل

Амазонка—*зени севāр шудэ* زن سوارشده

Амбарго — *забти кештӣ* ضبط کشتي

Амбаръ—*эмбāр* انبار || *мехзен* مخزن

Амбиція — *нāмджӯӣӣ* نامجوئي

Амбра—*'амбер* عنبر

Амвонъ—*мембер* منبر

Америка—*āмāрик* آمریك

Аметистъ—*āмāтис* آماتيس
Амнистія—*'афв* عفو || *'афви 'āм* عفوعام
Амулетъ — *бāзӯбенд* بازوبند || *та'вӣз* تعويذ
Амуниція — *эсбāби дженг* آسباب‌جنگ
Амфитеатръ — *тāг - немā* طاقنما
Анализъ—*теджзіе* تجزيه
Аналогія — *гіяс* قياس || *мугāбелет* مقابلت || *нисбет*- نسبت || *мунāсебет* مناسبت
Ананасъ—*анāнāс* اناناس
Анархистъ—*'адамӣ* عدمي || *фовзевӣ* فوضوى || *анāршӣст* انارشيست
Анархія — *фовза* فوضى || *бӣназмӣ* بي‌نظمي || *'āдамихокумет* عدم‌حكومت || *фетрет* فترت
Анатомировать — *тешрӣхкерден* تشريح‌كردن
Анатомія — *'илми-тешрӣх* علم‌تشريح
Анахронизмъ — *бӣ вагтӣ* بي‌وقتي || *сафх дер та'йӣни ваіт* صفح‌در‌تعين‌وقت
Анаѳема—*ла'нет* لعنت
Ангелъ—*фириштэ* فرشته || *малāк* ملاك
Ангельскій—*фириштэ-āсā* فرشته‌آسا || *малāіекāнэ* ملايكانه
Англійскій — *энгълӣсӣ* انگليسي
Англ, болѣзнь—*могаріамӣ* مقرقمي || *шӣр-зедегӣ* شير زدگي
Англія — *билāди ингилӣс (энгълӣс)*-بلادانگليس
Анекдотъ—*латӣфэ* لطيفه || *нуктэ* نكته || *хикāіет* حكايت
Анисъ—*анӣсӯн* آنيسون || *зӣрэ* زيره || *бадъян*-باديان || *разъянэ* رازيانه
Анонимъ-*меджһӯл* مجهول || *бӣ-исм* بي‌اسم
Антагонизмъ — *душменӣ*-دشمني || *'адāвет* عداوت
Антидотъ — *пāдзеһр* پادزهر || *терьяг* ترياق
Антикварій — *антӣк - фурӯш* آنتيك‌فروش
Антикъ—*антӣк* آنتيك || *дирӣнэ* ديرينه || *'атӣгэ*-عتيقه
Антипатичный — *нефретэнгӣз* نفرت‌انگيز || *бӣ имтизāдж* بي‌امتزاج

Антипатія—*нефрет* نفرت

Антихристъ — *деджāл* دجّال

Антологія — *джонг* جُنگ || *мунтехебāти назм у неср* منتخبات نظم ونثر || *тезкерэ* تذکره

Антоновъ огонь—*шегāгилӯс* شقاقلوس || *гангерāя* غانغرايا

Антрактъ—*фетрет* فترت

Анфилада—*рāстэ* راسته

Апатичный— *эфсурдэ-дил* افسرده‌دل || *бӣ-хисс* بي‌حس

Апатія—*эфсурдегӣ* افسردگي || *мурдэ-дилӣ* مرده‌دلي

Апелляція—*истинāфи да'вā* استئناف دعوا

Апельсинъ — *португāл* پرتغال

Аплике— *вараги-нугрэ чеспāндэ* ورق نقره چسپانده

Апогей—*эвдж* اوج

Апокрифъ—*херāфет* خرافت

Апологія—*дефā'* دفاع

Апоплексія—*сектэ* سکته

Апостолъ—*хевāрӣ* حواری || *ресӯл* رسول

Аппаратъ—*āлет* آلت

Аппетитъ—*иштиhā* اشتها

Апплодировать—*дестек зеден* دستک زدن (زن) || *техсӣн керден* تحسين‌کردن

Апплодисментъ — *дестек* دستک || *техсӣн* تحسين

Апрѣль—*севр*-ثور || *нисāн* نيسان || *ордӣ - беhешт* اردی بهشت

Аптека—*девā-хāнэ* دواخانه

Аптекарь—*девā-сāз* دواساز

Арабскій—*'арабӣ* عربي

Арабъ—*'áраб* عرب

Арапникъ—*гāмчӣ* قامچي || *тāзъянэ* تازيانه

Арба—*'аррāбэ* عرابه || *гердӯнэ-и бāркеш* گردونهٔ بارکش

Арбузъ—*hиндевāнэ* هندوانه

Аренда—*иджāрэ* اجاره || *кирāіе* کرايه

Арендаторъ— *мустэджир* مستاجر || *иджāрэдāр* اجاره‌دار

Арендовать — *иджāрэ керден* اجاره کردن

Арестантъ—*мехбӯс* محبوس

Арестовать — *хебс керден* حبس‌کردن || *забт керден* ضبط‌کردن

Арестъ—*хебс* حبس || (имущества) *забт* ضبط

Аристократія—*джемā'ети пуджебā* جماعت نجبا ||

бузургāн بزرگان

Аристократъ — *неджūб* نجيب || *шерūф* شريف || *бузургі* بزرگ

Ариөметика—*'илми хисāб* علم حساب

Арка—*джелоухāн* جلوخان

Арканъ—*кеменд* كمند

Армеецъ—*сербāз* سرباز

Армія—*гошӯн* قشون

Армякъ—*сердāрū* سرداری

Ароматный — *хуш-буй* خوش بوی || *му'аттар* معطّر

Арріергардъ — *чендāвӯл* چنداول || *пес-āвені* پس آونك

Арсеналъ—*гӯрхāнэ* قورخانه

Арсеникъ—*зернūх* زرنيخ

Артель—*шерāкет* شراكت

Артерія — *шерьян* شريان || *регп-тепендэ* رگ تپنده

Артиллеристъ — *тупчū* توپچي

Артиллерія — *туп хāнэ* توپخانه

Артистъ— *мугаллид* مقلد || *шебūh-āвер* شبيه آور || *бāзūгер* بازيگر

Артишокъ — *кенгери фе-ренгū* كنگر فرنگي

Арфа — *ченк* چنگ

Архангелъ—*бузурги фири-штегāн* بزرگ فرشتگان

Археографія—*'илми хутӯ-ти гадūмэ* علم خطوط قديمه

Археологія — *'илми āсāри гадūмэ* علم آثار قديمه

Архивъ—*хāнэ-и āсāри гадū-мэ* خانهٔ آثار قديمه (دفترخانه)

Архипелагъ—*дерья-и эрха-бūл* درياى ارخبيل || *дерья-и пур джезūрэ* درياى پر جزيره

Архитекторъ—*ми'мāр* معمار

Архитектура — *ми 'мāрū* معمارى

Архитектурный—*мāли ми' мāрū* مال معمارى

Архіерей—*хелифэ-и несāрā* خليفهٔ نصارى

Аршинъ—русск.-*эреш* ارش || перс.-*зар'* زرع || *гез*-گز

Аскетъ—*зāhид* زاهد

Аспидъ — *сенги - кебӯд* سنگ كبود || *сенги-кеілен* سنگ قياغن

Ассигнація — *пули кāгез* پول كاغذ || *эскинāс* اسكناس

Ассигновать — *хевāлэ кер-ден* حواله كردن || *та'īūн-и махāриджс керден* تعيين مخارج كردن

Ассизный судъ—*меджлиси шар'ӣ* مجلس شرعی

Астрахань—*хāджӣ-терхāн* حاجي ترخان

Астрологія — *'илми нуджӯм* علم نجوم

Астрономія—*'илми ћей-эт* علم هيئت || *эхтер-шенāсӣ* اخترشناسي

Асфальтъ—*гӣр* قير

Атака—*юреш* يورش || *ћуджӯм* هجوم || *хамлэ*-حمله ||
—ночная—*шебӣхӯн* شبيخون

Атаковать— *юреш керден* يورش كردن

Атаманъ—*гāид* قائد

Атеистъ — *даћрӣ* دهرى || *нāхудā* ناخدا || *худā нāшенāс* خداناشناس

Атласный—*атласӣ* اطلسي

Атласъ—*атлас* اطلس || *дӣбā* ديبا || геогр-*китāби нагши джуграфіе* كتاب نقش جغرافيه

Атлетъ — *пећлевāн* پهلوان || *куштӣ-гӣр* كشتي گير

Атмосфера—*ћевā* هوا || *пенāд* پناد

Атомъ—*зеррэ* ذرّه

Аттестатъ—*шећāдетнāмэ* شهادتنامه

Аудіенція — *бāри хозӯр* بار حضور || курунуш كورنش

Аукціонъ — *харāдж* حراج || *харрāджӣ* حراجي

Аулъ — *илāт* ايلات

Афера — *манфа'ет-джӯӣ* منفعت جوئي || *джāмбāзӣ* جانبازى

Аферистъ-*джāмбāз* جانباز || *манфа'ет-джӯ* منفعت جو

Афиша—*и'лāн* اعلان || *и'лāмнāмэ* اعلامنامه

Ахъ!—*вай* واى

Африка—*афригā*—افريقا

Аѳины—*āтинā* آتينا || *пāйтахти юнāн* پاى تخت يونان

Аэролитъ — *тӣри шећāб* تير شهاب

Аэронавтъ — *сейяхи ћевā* سيّاح هوا

Аэростатъ— *кештӣ-и ћевā* كشتي هوا

Б.

Бабій—*зенāнэ* زنانه

Бабка повивал. — *мāмāчэ*-
ماماچه

Бабочка—*первāнэ* پروانه

Бабушка — *мāдери бузурi* مادر بزرگ || *нія-и мāдерū* نیای مادری

Багажъ—*бāр* بار || *бунэ*-بنه || *эсбāби сефер* اسباب سفر

Багетъ—*чуб-пердэ* چوب پرده

Багровый—*эрiевōнū* ارغوانی

Бадья—*делв* دلو

База — *месāхет* مساحت || воен. *мейдāни дженi* میدان جنگ || *'арсэ - и дженi* عرصهٔ جنگ

Базальтъ — *сенiи саввāн* سنگ صوّان

Базарный—*бāзāрū* بازاری

Базаръ—*бāзāр* بازار

Базиликъ (раст.)—*рейхāн* ریحان

Байка—(см. бумазея) متقال

Бакалейный—*баггāлū* بقالی

Баклажанъ — *бāдинджāн* بادنجان

Баклуши — *сендж* سنج || *дефф* دفّ || —бить—*тем-белū керден* تنبلی کردن || *бūкāр буден* بی کار بودن

Бактерія—*ћевāм* هوام || *ми-кроб* میکرب

Бакъ — *'аршэ - и кештū* عرشهٔ کشتی

Балаганъ—*кāз* کاز || *хāнэ-и чубūн* خانهٔ چوبین

Балагуръ — *булiунджек - кāр* بلگنجک کار || *безлэ-бāз* بذله باز

Балалайка—*тембӯри рӯсū* طنبور روسی || *дутāр* دوتار

Баламутить— *магшӯш керден* مغشوش کردن

Балансировать — *мувāзенэ-керден* موازنه کردن

Балансъ—*мувāзенэ* موازنه || *терāзӯ* ترازو || — счетовъ — *мизāн-ул-хисāб* میزان الحساب

Баластъ—*бāрсенджи кештū* بار سنج کشتی

Балбесъ — *тиhи-магз* تهی مغز || *ахмаг* احمق

Балдахинъ — *сāiебāн* سایه بان || *шамъянэ* شامیانه

Балетъ — *темашā-iи раiс* تماشای رقص

Балка — *шāhтūр* شاهتیر || *тūр* تیر

Балконъ - *пӣшгāh* پيشگاه

Баллотированіе—*гур'е* قرعه ||

Баллотировать — *бегур'е-эндāхтен* بقرعه انداختن (انداز)

бегур'е ми-эндāзем, бегур'е эндахтем, бегур'е бе-іендаз

Баловать — *нāз керден* ناز کردن || — ся—*бāзӣ керден* بازی کردن || *hерзегуӣй-керден* هرزه گوئي کردن

Баловникъ—*hерзегерд* هرزه گرد

Баловство — *hерзедерāӣй* هرزه درائي || *hерзе-гуӣй* هرزه گوئي

Балтійское море — *бехри балтӣк* بحر بلطيك

Балъ — *меджлиси рагс* مجلس رقص

Балыкъ — *сег-мāhӣ хушк* سگ ماهي خشك

Бальзаминъ — *гули хенā* گل حنا

Бальзамировать— *тахнӣт керден* تحنيط کردن

Бальзамъ—*белсāн* بلسان

Бамбукъ — *ней-и hиндӣ* نیء هندی || *хейзерāн* خيزران

Бананъ — *энджӣри āдем* انجير آدم || *банāн* بنان

Банда—*гурӯh* گروه

Бандажъ—*хестэ-бенд* خسته بند || *земāд* ضماد

Бандитъ—*реhзен* رهزن

Банка—*шӣшэ* شيشه

Банкетъ — *джешн* جشن || *меhмāнӣ* مهمانی

Банки—*шӣшэ-и хиджāмет* شيشهٔ حجامت || ставить—*хиджāмет керден* حجامت کردن

Банкиръ—*саррāф* صرّاف

Банковый—*мāли банк* مال بانك

Банкротиться — *муфлис шуден* مفلس شدن || *вершикест шуден* ورشكست شدن

Банкротство — *вершишестегӣ* ورشكستگي || *ифлāс* افلاس

Банкротъ—*муфлис* مفلس || *вершикест* ورشكست

Банкъ—*банк* بانك

Бантъ—*бенд* بند || *гере-* گره

Банщикъ—*деллāки хаммāм* دلاك حمام || *хаммāмджӣ* حمّامجي

Баня—*хаммāм* حمّام || *гермāбэ* گرمابه

Барабанить — *табл зедéн* طبل زدن || *кӯс зеден* كوس زدن || *кӯс мӣзенем, кӯс зедем, кӯс бéзен*

Барабанная перепонка — *пердэ-и гӯш* پردهٔ گوش

Барабанъ — *табл* طبل || *кӯс* كوس

Бáракъ—*хāнэ-и чӯбӣн* خانه چوبين || *кӯмэ* كومه ||—для больныхъ— *бӣмāр-хāнэ* بيمار خانه

Баранина—*гушти гусфенд* گوشت گوسفند

Баранъ—*гусфенд* گوسفند

Барахтаться — *дест-у-пā зеден* دست وپا زدن || *дест-у пā мӣзенем, д.—зедем, д.—безен*

Барбарисъ—*зерешк* زرشك

Баржа—*кӣмэ* كيمه

Баринъ—*āгā* آقا || *эрбāб* ارباب

Барка—*нāвэ* ناوه

Баркасъ—*бāргāс* بارقاس || *гāиги бухāрӣ* قائق بخارى

Барóметръ—*мизāни ħевā* ميزان هوا

Баррикада—*седд* سدّ

Барскій—*āгāӣ* آقائي || *эрбāбӣ* اربابي

Барство — *неджӣб зāдегӣ* نجيب زادگي

Барсукъ— *хӯкерэ* خوكره || *шигāрэ* شغاره

Барсъ—*парс* پارس || *пелень* پلنگ

Бархатка — *шерӣти махмил* شريط مخمل

Бархатникъ (раст.)- *тāджи хорӯс* تاج خروس

Бархатъ—*махмил* مخمل || *гатӣфэ* قطيفه

Барыня—*хāнум* خانم

Барышникъ — *семсāр* سمسار || *рибā-хāр* رباخوار

Барышничество — *рибā-хāрӣ* ربا خوارى || *семсāрӣ*- سمسارى

Барышня — *духтер-хāнум* دختر خانم

Барышъ—*сӯд* سود || *манфа'ет* منفعت

Барьеръ—*седди рāħ* سدّ راه

Баснословный — *херāфӣ* خرافي || *эфсāнэ-вāр* افسانه وار

Басня — *эфсāнэ* افسانه ||

херāфет خرافت
Бассейнъ—*хауз;* мн. ч.-*эхвāз* حوض-احواض
Бассора—*басрэ* بصره
Бастіонъ — *сенгер* سنگر || *бестъян* بستيان || *гӯшэдӣвāр* گوشه‌ديوار
Батальонъ — *баталіон* باتاليون || *тāбӯр* طابور
Батал. командиръ — *явер* ياور
Батарея — *бурджи - туп* برج‌طوپ
Батистъ—*бāтӣст* باتيست
Батогъ—*чӯб* چوب
Батумъ—*бāтӯм* باطوم
Батюшка—*педер* پدر
Бахрома — *рӣшэ* ريشه || *первез* پروز
Башка—*келлэ* كلّه || *сер*-سر
Башлыкъ—*бāшлӣк* باشليك
Башмакъ — *кефш* كفش || *мӯзэ* موزه
Башня—*бурдж* برج
Бдительность — *бӣдāрӣ* بيدارى || *тейегуз* تيقظ || *hӯшъярӣ* هوشيارى
Бдительный—*бӣдāр* بيدار || *hӯшъяр* هوشيار
Бедро—*рāн* ران

Безалаберный — *бӣ тедбӣр* بي‌تدبير
Безбожіе—*куфр* كفر
Безбожный—*нāхудā* ناخدا || *кāфир* كافر || *бӣ-дӣн* بي‌دين
Безбородый—*эмред* امرد || *кӯсэ* كوسه
Безбрачіе— *'узӯбет* عزوبت
Безвкусный—*бӣ-мезэ* بي‌مزه
Безводье—*хушкӣ* خشكي
Безводная степь — *дешт* دشت
Безвозвратный— *бӣ-мурāдже'éт* بي‌مراجعت || *бӣ муāведет* بي‌معاودت
Безвозмездно, -ый— *муфт* مفت || *меджāнáн* مجانا || *бӣ- музд* بي‌مزد
Безвредный — *бӣ зеян* بي زيان || *бӣ зарер* بي‌ضرر
Безвременный — *бӣ вагт* بي‌وقت
Безвыходный— *бӣ мехредж* بي‌مخرج || *чāрэ недāрендэ* چاره ندارنده
Безграмотность — *нāдāнӣ* ناداني || *бӣ севāдӣ* بي سوادى
Безграмотный — *бӣ севāд* بي‌سواد || *уммӣ* - امى

Безграничный — *мутлаг* مطلق || *бӣ-хадд* بي‌حد

Бездарный — *бӣ-һунер* بي هنر || *бӣ-эһліет* بي‌اهليت

Бездна — *'умг* عمق || *га'р* قعر

Бездождіе — *хушкӣ* خشكي || *хушксāлӣ* خشكسالى

Бездѣйствіе — *бӣ-кāрӣ* بي كارى

Бездѣльный — *бӣ кāр* بي كار || *тембел* تنبل

Бездѣтный — *бӣ несл* بي نسل || *бӣ-бечэ* بي‌بچه

Безконечный — *бӣ хадд* بي‌حد || *бӣ-āхир* بي‌آخر

Безменъ — *гапāн* قپان

Безмолвіе — *хāмӯш* خاموش

Безмолвный — *кем-сухен* كم‌سخن || *кем харфзен* كم‌حرفزن

Безнадежный — *нā-умӣд* ناامید

Безнравственый — *бӣ-эдеб* بي‌ادب || *фāхиш* فاحش || *фāсиг* فاسق

Безобразный — *зишт* زشت

Безопасность — *умніет* امنيت || *би хатарӣ* بي‌خطرى

Безопасный — *бӣ-хатар* بي‌خطر || *эмӣн* امين

Безоружный — *бӣ селāх* بي‌سلاح

Безошибочный — *мербӯт* مربوط

Безпамятство — *бӣ худӣ* بي‌خودى || *бӣ һушӣ* بي هوشي || *геш* غش

Безпечность — *гафлет* غفلت || *бӣ первāӣ* بي پروائي || *бӣ гайдӣ* بي‌قيدى || *бӣ-иһтимāмӣ* بي‌اهتمامى

Безпечный — *бӣ-гайд* بي‌قيد || *гāфил* غافل

Безплатный — *муфт* مفت || *меджāнӣ* مجاني

Безплодный — *бӣ-бāр* بي‌بار || -женщина — *'агим* عقيم

Безпокойный — *негерāн* نگران || *дилфигāр* دلفگار

Безпокойство — *захмет* زحمت

Безпокоить — *захмет дāден* زحمت‌دادن (ده) || *захмет мӣдеһем, захмет дāдем, захмет бедеһ*

Безполезный — *бӣ-фāидэ* بي‌فائده || *бӣ-сӯд* بي‌سود

Безпорядокъ — *бӣ назмӣ* بي‌نظمي || *бӣ тертӣб* بي‌ترتيب

Безпошлинный—*бӣ-гумрук* بي‌گمرك

Безпрекословный, -но — *бӣ джевāб* بي‌جواب || *бӣ-гуф-тегӯ* بي‌گفتگو

Безпрепятственно— *бӣ-мā-ни'* بي‌مانع

Безпрерывный — *девāмӣ* دوامي

Безпрестанно — *пейвестэ* پيوسته

Безпримѣрный — *бӣ-назӣр* || بي‌مثل *бӣ-месл*||بي‌نظير *бӣ-шебӣh* بي‌شبيه

Безпристрастіе — *'адāлет* عدالت || *бӣ тарафӣ* بي‌طرفي|| *бӣ гаразӣ* بي‌غرضي

Безпристрастно— *би гаразāнэ* بي‌غرضانه

Безпристрастный — *бӣ гараз* بي‌غرض

Безпріютный — *дер-бе-дер* دربدر || *бӣ-мелāз* بي‌ملاذ || *бӣ пенāh* بي‌پناه

Безпутный—*гумрāh* گمراه || *фāсиг* فاسق

Безразлично, -ный — *бӣ-тефāвут* بي‌تفاوت

Безразсудный, -но — *бӣ-'агл* بي‌عقل || *бӣ-те'аг-гул* بي‌تعقل

Безродный — *бӣ-хӣш* بي خويش || *іетӣм* يتيم

Безропотно-*сāбирāнэ* صابرانه

Безропотный—*сāбир* صابر|| *вāгузāр* واگذار

Безсиліе — *'аджез* عجز || *нāтувāнӣ* ناتواني

Безсильный—*'āджиз* عاجز|| *бӣ-гуввет* بي‌قوت || *нā-тувāн* ناتوان

Безсмертный — *джāвӣд* جاويد || *хāлид* - خالد

Безсмысленный — *бӣ -ма'-нӣ* بي‌معني

Безсовѣстный — *бӣ - хея* بي‌حيا || *бӣ-зиммет* بي‌ذمت

Безсонница — *бӣ-хāбӣ* بي خوابي

Безспорно, -ый— *муселлем* مسلّم || *бӣ шекк* بي‌شك

Безсрочный — *бӣ ва'дэ* بي وعده

Безстрашный— *дилӣр* دلير|| *бӣ-бāк* بي‌باك

Безстыдный— *бӣ шерм* بي شرم || *бӣ хея* بي‌حيا

Безуміе—*дӣвāнегӣ* ديوانگي

Безумный—*дӣвāнэ* ديوانه

Безупречный— *бӣ-левм* بي لوم || *бӣ 'айб* بي‌عيب

Безусловный, -но — *муселлем* مسلّم || *мутлаг* مطلق

Безцеремонный— *бӣ - теклӣф* بي تكليف

Безцѣнокъ—*бӣ-беhā* بي بها || *эрзāнӣ* ارزاني

Безчестіе—*бед-нāмӣ* بدنامى || *ресвāйӣ* رسوائي

Безчисленный — *бӣ-'адад* بي عدد || *бӣ шемāр* بي شمار

Безчувственный— *бӣ-ихсāс* بي احساس

Безъ—*бӣ* بي || *бедӯн* بدون

Бекасъ—*кефāд* كفاد

Беладона—*эл-хашӣшат-ул хамра* الحشيشة الحمره

Бельгія—*белджӣк* بلجيك

Берегъ—*леб* - لب || *леби-āб* لب آب || *кенāр* - كنار || *сāхил* ساحل

Бережливость— *ханэ-дāрӣ* خانه دارى || *хиссет* خسّت

Бережливый — *хāнэдāр* خانه دار

Бережный, -но—*бā-ихтіāт* بااحتياط

Береза — *дирахти тӯс* درخت توس

Беременная — *āбестен* آبستن

Берестъ—*нāрвен* نارون

Беречь — *нигāh дāштен* نگاه داشتن || *мухāфезэ керден* محافظه كردن || *нигāh дāрем, нигāh дāштем, нигāh дāр*

Берлога—*гāр* غار || *гāл* غال

Бесѣда—*сухбет* صحبت

Бесѣдка—*кāх* كاخ

Бесѣдовать — *сухбет керден* صحبت كردن

Бечёвка—*рӣсмāн* ريسمان || *ресен* رسن

Библіотека — *кутубхāнэ* كتبخانه

Библіотекарь—*кутубхāнэ-дāр* كتبخانه دار

Библія—*теврāт* توراة

Бивакъ—*ордӯ* اوردو

Билетъ—*билет* بيلات

Бильярдъ—*бильярд* بليارد

Бинокль—*дӯрбӣн* دوربين

Бинтовать—*бестен* بستن || *пӣчāнӣден* پيچانيدن || *мӣбендем, бестем, бебенд-*

Бинтъ—*бенд* بند || *хастэбенд* خسته بند

Биржа—*бӯрса* بورصه || *мехелли иджтимā'и туджāр* محل اجتماع تجار

Бирюза—*фӣрӯзэ* فيروزه

Бисеръ—*херез* خرز

Бисквитъ — *бескомāдж* بسكماج || *ка'ки ференгӣ* كعك فرنكي || *нāни хушк* نان خشك || *бесквӣт* بسكويت

Битва — *мухāребэ* محاربه || *кāрзāр* كارزار

Битокъ— *дендэ-кебāб* دنده كباب

Бить—*зеден* زدن (زن) || *мӣзенем, зедем, безен*

Бичева—*тенāб* طناب

Біографія—*сӣрет* سيرت || *тāрӣхи хеят* تاريخ حيوة

Благо—*нӣкӣ* نيكي || *хейр* خير || (благополучіе) *беһбӯдӣ* بهبودى

Благовидность - *мунāсебет* مناسبت

Благовидный — *мунāсиб* مناسب

Благоволеніе—*ризā* رضا || *илтифāт* التفات

Благоволить—*рāзӣ шуден* راضي شدن || *илтифāт-дāштен* التفات داشتن (دار)

Благовоніе — *хушбуӣӣ* خوشبوئي

Благовременный — *мунāсиб* مناسب || *бā мовга'* باموقع

Благовѣщеніе — *бешāрет* بشارت

Благоговѣніе—*āзерм* - آزرم || *ихтирāм* احترام

Благодарить — *тешеккур-керден* تشكركردن

Благодарность — *миннет* منت || *шукр* شكر || *ни'метшенāсӣ* نعمت شناسي

Благодарный — *мемнӯн* - ممنون || *ни'метшенāс* نعمت شناس || *мутешеккир* متشكر

Благодать—*ни'мет* نعمت

Благоденствіе — *се'āдет* - سعادت || *беһбӯдӣ* بهبودى

Благодѣтель — *мухсин* - محسن || *никӯкāр* نيكوكار || *сāхиб ни'мет* صاحب نعمت

Благодѣяніе — *ихсāн* احسان || *хейр* خير

Благозвучный — *хуш-седā* خوش صدا || *хуш-элхāн* خوش الحان

Благожелатель — *нӣкхāһ* نيكخواه

Благожелательность—*нӣкхāһӣ* نيكخواهي

Благонадежный — *му'тамад* معتمد

Благополучіе — *селāмет* سلامت || *се'āдет* سعادت || *беһбӯдӣ* بهبودی

Благополучный—*сāлим* سالم

Благопріобрѣтенный — *кесбӣ* كسبي

Благопріятный — *мунāсиб* مناسب || *мусā'ид* مساعد

Благоразуміе—*хиред* خرد || *те'агул* تعقل

Благоразумный — *хиредменд* خردمند || *'āгил* عاقل

Благородно — *бенеджāбет* بنجابت || *неджӣбāнэ* نجيبانه

Благородный — *шерӣф* شريف || *неджӣб* نجيب

Благородство—*неджāбет* نجابت || *эсл-зāдегӣ* اصل زادگي

Благосклонность — *илтифāт* التفات

Благосклонный—*сāхиб-илтифāт* صاحب التفات || *меһребāн* مهربان

Благословеніе — *баракет* بركت

Благословенный — *мубāрек* مبارك

Благословить — *баркает керден* بركت كردن

Благость—*рахмет* رحمت || *ни'мет* نعمت

Благотворительность — *нӣкӯ-кāрӣ* - نيكوكارى || *садагэ* صدقه || *ихсāн* احسان

Благоусмотрѣніе— *ихтіяр* اختيار

Благоустроенный — *āбāд* آباد || *ма'мӯр* معمور

Благоуханіе — *хушбӯйӣ* خوشبوئي || *'атр* عطر

Благочестивый — *пāрсā* پارسا || *тагӣ* تقي

Благочестіе — *пāрсāйӣ* پارسائي || *тагāвет* تقاوت

Блаженный — *нӣкбахт* نيكبخت

Блаженство — *нӣкбахтӣ* نيكبختي || *се'āдетмендӣ* سعادتمندی || *рāхет* راحت

Блевать — *гай керден* قي كردن

Блескъ — *пертев* پرتو || *рехш* رخش

Блестка—*зенджерэ* زنجره

Блестѣть — *дерехшӣден* درخشيدن || *барг зеден* برق زدن

3 л. ед. ч. н. вр.—*барг мӣ-зенед* برق‌میزند

Блеяніе — *āвāзи гӯсфенд* آواز گوسفند

Ближайшій — *нездӣктерӣн* نزدیکترین

Ближе—*нездӣктер* نزدیکتر

Ближній — *хӣш* خویش || *гарӣб* قریب

Близкій, близко — *нездӣк* نزدیک

Близнецъ—*ћемзāд* همزاد || *тевъ-эм* توأم

Близорукій — *нездӣк-бӣн* نزدیکبین

Близость—*нездӣкӣ* نزدیکی

Близь—*нездӣк* نزدیک || *пећ-лӯ* پهلو

Блистательная держава — *девлети-баћіе* دولت‌بهیّه

Блокада — *āблокэ* آبلوکه || *мухāсерэ* محاصره

Блокъ—*гаргарэ* قرقره

Блондинъ — *зерд-мӯй* زرد موی

Блоха—*кейк* کیک

Блудъ—*зинā* زنا

Блуждать, -дить — *āвāрэ-шуден* آواره‌شدن || *гумрāћ шуден* گمراه‌شدن

Блѣдность — *кем-ренгӣ* کم‌رنگی

Блѣдный—*кем-ренг* کم‌رنگ

Блѣднѣть—*кем-ренг шуден* کم‌رنگ‌شدن

Блюдечко—*бушкāби кучик* بشقاب‌کوچک || *бушкāби чāйӣ* بشقاب‌چائی

Блюдо — *бушкāб* بشقاب || *доурӣ* دوری

Блюсти — *хифз керден* حفظ کردن || *нигāћ дāштен* نگاه داشتن (دار)

Бляха — *левхи āћенӣ* لوح آهنی

Бобръ — *соглāб* سقلاب || *бейдестер* بیدستر

Бобы—*бāглā* باقلا || *лубья* لوبیا

Богадѣльня — *фугарā-хāнэ* فقراخانه

Богатство—*девлет* دولت || *мāл* مال || *тевāнгерӣ* توانگری

Богатый—*тевāгер* توانگر || *девлетменд* دولتمند || *сā-хиб-девлет* صاحب‌دولت || *зенгӣн* زنگین

Богатырь—*беһāдур* بهادر || *горд* گرد

Богатѣть—*тевāнгер шуден* توانگرشدن || *мутемеввил-шуден* متموّلشدن

Богобоязненный — *худā - терс* خداترس

Богомолецъ—*хāджӣ* حاجي || *зāир* زائـــر (*зіяретджӣ* (زيارتجي

Богомолье—*зіярет* - زيارت || *хадж* حج

Богословіе — *'илми дӣн* علمدين

Богоугодный— *худā-песенд* خداپسند

Богъ— *аллāh* الله || *худā-* خدا || *іездāн* يزدان

Бодать — *шāх зеден* شاخ (زن) زدن || *шāх мӣзенем, ш. зедем, ш. безен*

Бодрость—*нешāт* نشاط см. энергія.

Бодрствованіе — *бӣдāрӣ* بيدارى

Бодрствовать— *бӣдāр шу-ден (буден)*(بودن)بيدارشدن

Бодрый— *чāбок* چابك || *бӣ-дāр* - بيدار

Боевой—*дженгӣ* جنگي

Божественный — *іездāнӣ* يزداني

Божій—*мāл-и-худā* مالخدا || *худāӣӣ* خدائي

Бой—*дженг* - جنگ || *ма'ре-кэ* معركه

Бойкій—*бӣдāр-дил* بيداردل || *дилӣр* دلير

Бойница — *тӣркеши гал'э* تيركشقلعه

Бойня— *гатли 'āм* قتلعام

Бокалъ—*піялэ* پياله

Боковой - *пеhлӯӣӣ* پهلوئي || *тарафӣ* طرفي

Бокъ—*пеhлӯ* پهلو

Болванъ (статуя) — *муд-жессемэ* مجسّمه || (глу-пый)—*ахмаг* احمق

Болото — *бетлāг* بتلاق || *чепчелэ* چپچله

Болтать (мѣшать)— *āмӣх-тен* (آميز) آميختن || *мі-ямӣзем, āхмӣхтем, біямӣз*

(говорить попусту) — *явэ гуфтен* ياوهگفتن || *лāф зеден* لافزدن || *явэ мӣ-гӯіем, явэ гуфтем, явэ бугӯ*

Болтовня — *лāф - у - гезāф* لافوگزاف || *дерāз-зебāнӣ* دراززباني

Болтунъ —*явэ-гӯ* ياوهگو ||

музехреф-гӯ مزخرف‌گو ||
жажхāй ژاژخای

Боль—*дерд* درد || *ренджс* رنج

Больница — *марӣз - хāнэ* مریض‌خانه || *бимāр-хāнэ* بیمارخانه || *хастэ - хāнэ* خسته‌خانه

Больной— *нāхуш* ناخوش || *бӣмāр* بیمار

Больше—*бӣштер* بیشتر || *бузургтер* بزرگتر

Большинство — *эксеріет* اکثریت

Большой—*бузург* - بزرگ

Болѣзненный — *бӣмāр* - *'алӣл* علیل || بیمار

Болѣзнь—*нāхушӣ* ناخوشي || *дерд* درد

Болѣе—*бӣштер* بیشتر

Болѣть — *нāхуш шуден-* ناخوش‌شدن || *дерд керден* درد کردن

—болитъ — *дерд мӣкунед* درد میکند

Бомба— *гулӯлэ-и хумпāрэ* گلولهٔ خمپاره

Бомбардировать—*хумпāрэ эндāхтен* خمپاره انداختن (انداز) || *хумпāрэ мӣ-эндā-зем, эндāхтем, беіендāз*

Борецъ— *куштӣ-гӣр* کشتی‌گیر || *мусāри'* مصارع

Борзая собака—*сеги-тāзӣ-* سگ‌تازی

Боровъ—*хӯки нер* خوک‌نر

Борода—*рӣш* ریش

Бородавка — *зегӣл* زگیل || *гундумэ* گندمه || *эжух-пāлӯ* اژخ || پالو - *пāлӯ*

Бортъ—*кевāрэ* کواره || *ке-нāри кештӣ* کنار کشتي

Борьба—*дженг* جنگ || *куш-тӣ* کشتي || *мубāрезэ* مبارزه || *зед-у-хурд* زدوخورد

Босой—*пā-берепнэ* پابرهنه

Ботаника — *'илми небāт* علم‌نبات

Ботинки (см. башмакъ)— *кефш* کفش || *мӯзэ* موزه

Ботфортъ — *чекмэ* چکمه || *зенгāр* زنگار

Боцманъ — *реӣси бахріян* رئیس‌بحریان

Бочаръ—*пӣп-сāз* پیپ‌ساز

Бочка—*челӣк* چلیك || *пӣп* پیپ

Боязнь — *бӣм* بیم || *терс* ترس || *һерāс* هراس

Бояться—*терсӣден* ترسیدن || *мӣ-терсем, терсӣдем бе-терс*

Браво—*āферūн* آفرين

Бравый—*дилūр* دلير || *джесӯр* || جسور

Браковать—*'айбдāр керден* عيبداركردن

Бракъ (женитьба) — *'агд* عقد || *никāх* نكاح || (испорч.)—*харāб шудэ* خراب شده || *'айбдāр* عيبدار || *ма'юб* معيوب

Брандеръ — *кештū āтеш зен* كشتي آتشزن

Бранить—*фухш дāден* فحش دادن || *фухш мūдеhем, фухш дāдем, фухш бедеh*

Брань—*фухш* فحش || *душнāм* دشنام

Браслетъ-*дестбенд* دستبند||

Братъ—*берāдер* برادر

Брать—*герифтен* (گير) گرفتن || *мū-гūрем, герифтем, бегūр*

Бревно—*чӯб* چوب || *тūри бāм* تيربام

Бредить — *hезеян гуфтен* هذيان گفتن

Бредъ— *hезеян* هذيان || (болѣзнь) —*серсāм* سرسام

Брезентъ—*гӯнū* گوني

Брелокъ—*медāлiони сā'ет* مداليون ساعت

Бремя — *бāр* بار || *сиглет* ثقلت

Бренный—*фāнū* فاني || *бū бегā* بي بقا

Брешь — *рахнэи āhенше-кāф* رخنهٔ آهنشكاف

Бригада—*ливā* لوا

Бригадиръ—*сартūб* سرتيب

Бриліанты — *брильянт* برليانت || *гевhер* گوهر

Бритва—*тūг* تيغ

Брить—*терāшūден* تراشيدن|| *мū терāшем, терāшūдем, бетерāш*

Бровь—*āбрӯ* آبرو

Бродъ—*гузери āб* گذر آب || *гечūд* گچيد

Бродяга—*велгерд* ولگرد

Броненосецъ — *джеhāзи зерэ-пӯш* جهاز زره‌پوش || *кештū-и джеиг бā джоушен* كشتي جنگ با جوشن

Бронза—*бронз* برونز

Броня—*джоушен* جوشن

Бросать—*эндāхтен* انداختن (انداز) || *мі-эндāзем, эндāхтем, беiендāз*

Брошюра—*керрāсэ* كرّاسه || *шūрāзэ-бендū* شيرازه‌بندى || *китāби кучик* كتاب كوچك

Брусника *тӯти дженгел* توت جنگل

Брусокъ — *месанн* مسن || *сенги тӣзкун* سنگ تیزکن

Брутто—*везни мāл бā зарфеш* وزن مال با ظرفش

Брюква—*шалгам* شلغم

Брюки—*шелвāр* شلوار

Брюнетъ— *гендум-гӯн* گندم گون || *эсмер* اسمر

Брюхо—*шикем* شکم

Бубенъ—*дефф* دف || *тебӣрэ* تبیره || *тумбек* تنبك

Бубликъ — *нāни шӣрӣн* نان شیرین || *ка'к* كعك

Бубны (карты)—*хāли шатранджӣ* خال شطرنجي

Бугоръ—*тепэ* تپه

Будить—*бӣдāр керден* بیدار کردن

Будто—*гӯя* گویا

Будущее, -ій—*āіендэ* آینده || -время — *вагти āіендэ* وقت آینده

Бузина—*хемāн* خمان || *шубугэ* شبوقه

Буйволъ—*гāвмӣш* گاومیش || *гāмиш* گامیش

Буйный—*тунд-хӯ* تند خو

Буква—*харф* حرف

Букетъ—*дестэ-и гул* دسته گل

Буксировать — *ба кештӣ іедек кешӣден* با کشتي یدك کشیدن

Буксиръ—*іедек-кеш* یدك کش

Букъ—*шемшāд* شمشاد

Булава—*гурз* گرز || *'амӯд* عمود

Булавка—*сенджāг* سنجاق

Булатъ— *пӯлāд* پولاد

Булка—*нāн (нун)* نان || *нāни галāч* نان قالاچ || перс. хлѣбъ—*сенгек* سنگك

Булочная—*нāнвāій* نانوائي

Булочникъ—*нāнвā* نانوا

Булыжникъ—*сенги гелтāн* سنگ غلطان

Бульваръ—*хеябāн* خیابان || *болвāр* بلوار

Бульонъ—*āб-гушт* آب گوشت

Бумага—*кāгез* كاغذ || хлопокъ)—*пембэ* پنبه

Бумазея—*бумазэ* بومازی || *гумāши кетāн у пембэ* قماش کتان وپنبه

Бунтовщикъ—*фитнэ-энгӣз* فتنه انگیز

Бунтъ—*фитнэ* فتنه

Буравъ—*метэ* مته

Буракъ—*чугундер* چغندر

Бурдюкъ—*хӣк* خيك || *мешк* مشك

Буря—*тӯфāн* طوفان || *кулāк* كولاك

Бусы—*хер-муһрэ* خرمهره || *муһрэ* مهره || *мунджуг* منجوق

Бутонъ—*гунчэ* غنچه

Бутылка—*шӣшэ* شيشه || *бутел* بوتل

Буянъ—*джeнг-джӯ* جنگجو || *тунд-хол* تندخلق

Буфетъ—*суфрэ-хāнэ* سفره خانه || (шкапъ) — *буфэ* بوفه || *дулāби суфрэ-хāнэ* دولاب سفره‌خانه

Бухта—*демāгэ-и дерья* دماغهٔ دريا

Бывать, быть—*бӯден* بودن (باش) || *мӣ-бāшем, бӯдем, бāш*

Бывшій—*мāзӣ* ماضي || *гузештэ* گذشته

Быкъ—*гавмӣш* گاوميش || *гāв-нер* گاونر

Быстро—*зӯд* زود

Быстрота—*зӯдӣ* زودى

Быстрый—*тӣз-пāй* تيزپاى || *зӯд* زود

Быть—*бӯден* (باش) بودن || *мӣ-бāшем* (*һестем*), *бӯдем, бāш*

Бытье—*кевн* كون || *вуджӯд* وجود

Бѣгать, бѣжать—*девӣдем* دويدن || *мӣ-девем, девӣдем, бедев*

Бѣглецъ—*фирāрӣ* فرارى

Бѣглый—*фирāрӣ* فرارى

Бѣгомъ—*девāн* دوان

Бѣгство—*гурӣз* گريز || *фирāр* فرار

Бѣда—*мусӣбет* مصيبت || *бед-бахтӣ* بدبختى

Бѣдность — *тенг - дестӣ* تنگدستي || *фагр* فقر || *гедāӣӣ* گدائي

Бѣдный—*фагӣр* فقير || *гедā* گدا || *бӣ-невā* بي‌نوا || *бӣ-чāрэ* بيچاره

Бѣдствіе—*мусӣбет* مصيبت

Бѣлизна—*сефӣдӣ* سفيدى

Бѣлила—*сефӣд-āб* سفيدآب || *эсфӣдāдж* اسفيداج

Бѣлить—*сефӣд керден* سفيد كردن

Бѣлка—*сенджāб* سنجاب

Бѣлокъ—*сефӣдэ-и тухми мург* سفيدهٔ تخم‌مرغ || -глаза—*сефӣдэ-и чешм* سفيدهٔ چشم

Бѣлуга—*сег-māһӣ* سگ‌ماهي

Бѣлый—*сефӣд* سفيد

Бѣльё — *рухӯти шустенӣ* رخوت شستني

Бѣльмо — *āби сефӣд* آب سفيد || *пердэ-и чешм* پردهٔ چشم

Бѣлѣть—*сефӣд шуден* سفيد شدن

Бѣсъ—*дӣв* ديو || *шейтāн* شيطان || *джинн* جنّ

Бѣшеный—*ħāр* هار || —собака—*сеги ħāр* سگ هار

Бюро—*дефтер-хāнэ* دفترخانه

Бязь—*митгāл* متقال

В.

Вавилонъ—*бāбел* بابل

Вагонъ—*вāгӯн* واگون || *āрабэ-и рāħ-āħен* ارابهٔ راه‌اهن

Важно—*бā-эħеммiет* بااهميت

Важность—*эħеммiет* اهميت

Важный—*муħимм* مهمّ || *бā-эħеммiет* بااهميت

Ваза—*табаг* طبق

Ваканцiя—*джāiи хāлӣ* جاى خالى

Вакса—*вэкс* وكث

Валовой—*куллӣ* كلّي || *'умӯмӣ* عمومي

Валъ—*бāрӯ* بارو || *хāкрӣз* خاكريز

Валюта—*пӯл* پول || *сиккэ* سكّه

Вами — *бевāситэ-и шумā* بواسطهٔ شما

Вампиръ—*гӯли беябāн* غول بيابان

Вамъ—*бе-шумā* بشما

Ваниль—*венӣл* ونيل || *ванӣлья* وانليا

Ванна —*хаммāмчэ* حمّامچه

Варваръ—*дженгелӣ* جنگلي || *вахшӣ* وحشي

Вареный— *пухтэ* پخته

Варенье—*мураббā* مربّا

Варить—*пухтен* پختن (پز) || *мӣ-пезем, пухтем, пез*

Варшава—*вāршов* وارشو

Василёкъ (раст.) — *эхрāс-ул-келб* اخراس الكلب

Васъ—*шумā* شما

Вата—*пембэ* پنبه || *гутн* قطن

Ватеръ-клозетъ — *зарӯрӣ* ضرورى || *мебāл (мевāл)* مبال

Вахмистръ—*серāи дāр-бā-шӣ* سرای دارباشي

Вашъ—*мāли шумā* مال شما

Ваяніе—*кендэ-кāри* کنده‌کاری || *мунеббет-кāрӣ* منبّت‌کاری

Вблизи—*нездӣк* نزدیك

Введеніе — *идхāл* ادخال || (— книги) — *мугаддамэ* مقدّمه

Вводить, ввести — *дāхил керден* داخل کردن || *тӯ бурден* تو بردن || *дер āвур-ден* درآوردن (آر)

Ввозить—*хемл керден* حمل کردن

Ввозъ—*вāридāт* واردات || *идхāли амтi'е* ادخال امتعه

Ввѣрять—*сепурден* سپردن

Вглубь—*дер 'умг* در عمق

Вдали—*дӯр* دور

Вдвое—*дӯ-мугāбил* دومقابل

Вдвоемъ—*ћер дӯ* هردو

Вдобавокъ—*алāвэ бер* علاوه بر

Вдова, вдовецъ—*бӣвэ* بیوه

Вдоль—*тӯл* طول || *эз де-рāзӣ* از درازی

Вдругъ—*нāгāћ* ناگاه || *фов-ран* فوراً

Веденіе—*идāрэ керден* اداره کردن || *хелл-у 'агд* حلو عقد

Ведро—*делв* دلو || *ведр* ودر

Вёдро—*сā* ساء

Вездѣ—*ћемэ-джā* همه‌جا || *дер ћемэ-джā* در همه‌جا

Везти, возить— *бӯрден* بردن || *нагл керден* نقل کردن || (بَر) (*мӣ берем, бурдем, бебер*)

Вексель—*сенед* سند || *век-сел* وکسل

Великанъ — *кӯћ- пейкер* کوه پیکر

Великій—*бузург* بزرگ || *эк-бер* اکبر

Великодушіе — *мурувьет* مروّت || *джевāн - мердӣ* جوانمردی || *карам* کرم

Великодушный—*сāхиб му-руввет* صاحب مروّت || *дже-вāнмерд* جوانمرد

Великолѣпіе—*шекӯћ* شکوه || *дебдебэ* دبدبه || *тантанэ* طنطنه

Великолѣпный— *бā шекӯћ* با شکوه || *бā ферр* با فرّ || *фāхир* فاخر

Величавый, величествен-ный—*бā 'азамет* با عظمت

Величество — *'азамет* عظمت || Его—(шаха) *а'лā-хазрет* اعلیحضرت || Его—

Наслѣдникъ — *хазрети вāлā* حضرت والا

Величина—*эндāзэ* اندازه || *бузургӣ* بزرگي

Величіе—*'азамет* عظمت

Велосипедъ — *велосипед* ولوسيپد || *черх* چرخ

Вельможа—*э'ян* اعيان

Велѣніе—*фермāіеш* فرمايش|| *фермāн* فرمان

Велѣть — *фермӯден* فرمودن (فرما) || (*мӣ фермāіем, фермӯдем, бефермā*)

Вена—*рег* رگ

Венгрія — *меджеристāн* مجرستان

Венера—*нāһӣд* ناهيد || *зуһрэ* زهره

Венеція—*венедӣк* ونديك

Верба—*бӣд* بيد || *дирахти бӣд* درخت بيد

Верблюдъ—*шутур* شتر

Веревка—*рисмāн* ريسمان || *тенāб* طناب

Веретено—*дӯк* دوك || *мегзел* مغزل

Вермишель—*рештэ-и ференгӣ* رشتهٔ فرنگي

Вернуть (кому-ниб) — *пес дāден* پس دادن (ده) (*пес мӣдеһем, пес дāдем, пес бедеһ*) || (отъ кого ниб.)— *пес герифтен* پس گرفتن || (*пес мӣгӣрем, пес герифтем, пес бегӣр*) || —ся— *бāз āмеден* باز آمدن || *бергеттен* برگشتن (برگرد) || *базмія-іем, баз āмедем, бāз бія*)

Верста—*верст* ورست || *іек һефтуми ферсех* يكهفتم فرسخ

Вертелъ—*сӣх* سيخ

Вертепъ—*гāр* غار || *мегāрэ* مغاره

Вертѣть — *черхāнӣден* چرخانيدن || *гердāнӣден* گردانيدن (*мӣчерхāнем, черхāнӣдем, бечерхāн*) || -ся— *черхӣден* چرخيدن || (*мӣчерхем, черхӣдем, бечерх*)

Верхній—*бāлāіӣ*بالائي|| *мāли бāлā* مال بالا

Верхушка—*сер* سر || *гуллэ* قله || *эвдж* اوج

Верховный — *бертерӣн* برترين || *а'лā* اعلى

Верховье — *сер-чешмэ* سر چشمه || *чешмэ* چشمه || *мемба'* منبع || *наб'* نبع

Верхомъ—*севāрэ* سواره

Верхъ—*бāлā* بالا

Верфь— *кāрхāнэ-и кештī-сāзī* كارخانۀ كشتي سازى

Вершина см. верхушка —

-горы—*сери кӯh* سركوه

Вершокъ — *герэ* گره || *iек шонздеhуми зар'* يكشانزدهم زرع

Веселить—*шāд керден* شاد كردن || *дилшāд керден* دلشاد كردن || -ся — *шāд шуден* شاد شدن || *хушвагт шуден* خوشوقت شدن

Весело — *бедил - хушī* بدل خوشي || *бе хуш хāлī* بخوشحالى || *бешāдī* بشادى

Веселый—*шāд* شاد || *дилшāд* دلشاد || *хушвагт* خوشوقت || *хушнӯд* خوشنود *месрӯр* مسرور

Веселье — *шāдī* شادى || *хушвагтī* خوشوقتى || *хазз* حظ

Весенній — *мāли беhāр* مال بهار || *беhāрī* بهارى

Весло—*фэ* فه || *хелэ* خله || *пāрӯiи зеврағ* پاروى زورق

Весна—*беhāр* بهار

Веснушка—*сīс* سيس || *кекмех* ككمك

Вести, водить—*бурден* بردن || *рāhнемāiī керден* راهنمائي كردن || — сь— *рефтāр керден* رفتار كردن || *сулӯк керден* سلوك كردن

Весь, вся, всѣ—*hемэ* همه

Весьма—*зiяд* زياد || *бегāiет* بغايت

Ветеранъ—*сербāзи муджерреб* سرباز مجرّب

Ветошникъ —*куhнэ фурӯщ* كهنه فروش || *пīлевер* پيله‌ور

Ветхій—*куhнэ* كهنه

Ветчина —*рāни хук бӯ дāдэ* ران خوك بو داده

Вечерній— *шебāнэ* شبانه || *мāли шāм* مال شام || *мāли шеб* مال شب

Вечеръ — *шāмгāh* شامگاه || (пополудни) — *'аср* عصر (ночь)—*шеб* شب

Вечеромъ—*вагти шāм* وقت شام

Вечеря—*шāм* شام

Вещество — *мāддэ* مادّه || *джисм* جسم ||

Вещь—*эсбāб* اسباب || *чīз* چيز || *шей* شيء

Взаймы—*гарз* قرض || *нисiе* نسيه

Взаимность—*тебāдул* تبادل
Взаимный-*мутебāдил* متبادل
Взамѣнъ—*дер ’авез* در عوض
Взводъ (солд.) — *гурӯhи сербāз* گروه سرباز || *фовдж* فوج
Взволновать — *музтериб керден* مضطرب كردن
Взволнованный—*музтериб* مضطرب
Взглядъ—*назар* نظر
Взглянуть, —глядывать— *темāшā керден* تماشا كردن|| *назар керден* نظر كردن
Вздорить — *сетӣз керден* ستيز كردن
Вздорный — *бӣ ма’нӣ* بي معني
Вздоръ—*пӯч* پوچ || *хамāгет* حماقت
Вздохнуть— *āh кешӣден* آه كشيدن
Вздохъ - *аh* آه || *дем* دم || *нефес* نفس
Взимать — *тахсӣл керден* تحصيل كردن || *герифтен* گرفتن || *бердāштен* برداشتن (بردار) (*мӣ бердāрем, бердāштем, бердāр*).
Взломъ—*рахнэ* رخنه || *шикестеӣ* شكستگي || *шикāф* شكاف
Взносить— (платить) *идā керден* ادا كردن || *техвӣл керден* تحويل كردن || *даф’ керден* دفع كردن
Взносъ—*идā* ادا || *тахвӣл* تحويل || *даф’* دفع
Взоръ—*дӣдāр* ديدار || *нигереш* نگرش || *назар* نظر
Взрослый—*бāлиг* بالغ
Взрывать, взровать — *теркāнӣдени нāринджек* تركانيدن نارنجك || *āтеш дāден* آتش دادن || —ся— *теркӣден* تركيدن || *āтеш герифтен* آتش گرفتن
Взрывъ — *телāшіи нāренджек* تلاشي نارنجك
Взысканіе — *дерхāст* در خواست || *мутāлебэ* مطالبه
Взыскать, — кивать *дерхāст керден* درخواست كردن|| *мутāлебэ керден* مطالبه كردن
Взятіе — *герифтен* گرفتن *забт* ضبط || (крѣпости) *фатх* فتح
Взятка—*ришвет* رشوت
Взяточникъ — *ришвет-хӯр* رشوت خور

Взять— *бердāштен* برداشتن (بردار) || *герифтен* گرفتن (گير) || (*мū бердāрем, бердāштем, бердāр*).

Видимо—*зāhиран* ظاهراً

Видимый—*пейдā* پيدا || *āшкāр* آشكار

Видно—*āшкāрā* آشكارا

Видный — *āшкāр* آشكار || *пейдā* پيدا || *ма'лӯм* معلوم

Видъ—*чешм-эндāз* چشم‌انداز || *манзар* منظر

Видѣніе—*тесаввур* تصوّر || *руя* رؤيا

Видѣть—*дūден* ديدن (بين) || (*мū-бūнем. дūдем, бебūн*).

Визитъ—*дūден кердеп* ديدن كردن

Вилка—*ченгал* چنگل (چنگال)

Вина— *гунāh* گناه || *тагсūр* تقصير

Винить — *мугассир кердеп* مقصّر كردن

Винныя ягоды — *энджūр* انجير

Вино—*шерāб* شراب || *мей* مى

Виновникъ —*себеб* سبب || *мусеббиб* مسبّب

Виновный—*мугассир* مقصّر

Виноградъ—*энгӯр* انگور

Винтъ—*пūч* پيچ

Високъ—*садг* صدغ || *шагūгэ* شقيقه

Висѣлица—*дāр* دار

Висѣть — *āвūхтен* آويختن (آويز) || (*міявūзем, āвūхтем, беявūз*).

Висячій—*āвūзāн* آويزان

Вихръ—*бāдгерд* بادگرد

Вишня--*āлӯ-бāлӯ* آلو بالو

Вкладчикъ—*сāхиби эмāнет* صاحب‌امانت

Вкладъ (на текущ. сч.) — *талаб* طلب || (ср. и безср.) *эмāнет* امانت

Вкладывать—*дер гузāштен* در گذاشتن (گذار)

Включать —чить -- *дāхил кердеп* داخل كردن || *дердж кердеп* درج كردن

Вкусный—*хуш-мезэ* خوش‌مزه

Вкусъ—*мезэ* مزه || *та'м* طعم || *чāшнū* چاشني

Вкушать—*чешūден* چشيدن || (*мū-чешем, чешūдем, бечеш*)

Влага—*нем* نم || *рутӯбет* رطوبت

Владѣлецъ—*сāхиб* صاحب

Владѣніе—*тесерруф* تصرّف || *мулк* ملك || (имѣніе)—

милк ملك || *эмлāк* املاك

Владѣть—*мāлик буден (шуден)* مالك بودن || *тесерруф керден* تصرّف کردن

Влажный—*тер* تر || *немгӣн* نمگین

Власть—*тесерруф* تصرّف || *теселлут* تسلّط

Влеченіе—*мейл* میل

Вліяніе — *тэсӣр* تأثیر || *нуфӯз* نفوذ

Влѣво—*чеп* چپ || *дести чеп* دست چپ

Влюбиться — *āшиг шуден* عاشق شدن

Влюбленный—*'āшиг* عاشق

Вмѣстимость — *гунджāіеш* گنجایش || *зарфіет* ظرفیّت

Вмѣстить — *джā дāден* جا دادن (ده)

Вмѣсто — *беджāіи* بجای || *'авези* عوض

Вмѣстѣ—*бā-һэм* باهم || *бербер* برابر

Вмѣшательство—*дехл* دخل || *мудāхелэ* مداخله

Вначалѣ—*нухуст* نخست || *дер эввели кāр* دراوّل‌کار

Внезапно—*нагāһ* ناگاه || *багтатан* بغتةً || *фаурен* فورًا

Внезапный—*фаурӣ* فوری || *нāгеһāнӣ* ناگهاني

Внизу, внизъ — *пāйӣн* پائین

Вникать, —нуть—*гоуд керден* گود کردن || —вниманіемъ — *тадӣг керден* تدقیق کردن || *дигет керден* دقّت کردن

Вниманіе, внимательность- *илтифāт* التفات || *дигет* دقّت || *теведжуһ* توجّه

Внимательный — *меһребāн* مهربان || *сāхиб илтифāт* صاحب التفات || *пур-илтифāт* پر التفات

Внимать — *гӯш дāден* گوش دادن (ده) || *дигет керден* دقّت کردن

Вновь—*эз нов* از نو

Внукъ—*небӣрэ* نبیره || *невэ* نوه

Внутренній—*дерӯнӣ* درونی || *дāхилӣ* داخلي

Внутренно — *дер эндерӯн* در اندرون || *дāхилійян* داخلیّا || *бāтинан* باطنا

Внутренность—*бāтин* باطن || *джауф* جوف

Внутри, внутрь— *тӯ* تو || *эндер* اندر

Внучка см. внукъ.

Внушать— *илгā керден* القا کردن || *талгūн керден* تلقين کردن

Внушеніе—*талгūн* تلقين || *илhāм* الهام || *илгā* القا

Внѣ—*бūрӯн* بيرون || *хāриджс* خارج

Внѣшній—*бūрӯнū* بيروني || *хāриджū* خارجی

Внѣшность —*зāhир* ظاهر || *бūрӯнū* بيرونی || *немāіеш* نمايش

Вовсе—*темāмен* تماما || *бил-кулліе* بالكليه || *hемегū* همگي || *эсла* اصلا

Вогнутый— *гоуд* گود || *міян-теhū* ميان تهي || *мугa'ар* مقعّر

Вода—*āб* آب

Водить см. вести.

Водка—*'араг* عرق

Водобоязнь—*дūвāнегū-и сег* ديوانگي سگ

Водовозъ—*сагā* سقّا

Водоворотъ—*герд-āб* گرد اب

Водоемъ—*хауз (hэвз)* حوض || *āб-эмбāр* آب‌انبار

Водолазъ—*гаввāс* غوّاص || *гӯтэ-хӯр* غوته خور

Водопадъ — *āбшāр* آبشار || *джендел* جندل

Водопой—*āбхӯри хейвāнāт* آبخور حيوانات

Водопроводъ — *рāhи āб* راه‌آب || *ганāт* قنات || *кāрūз* كاريز

Водянка—*истисгā* استسقا

Воевать—*дженг керден* جنگ کردن || *да'вā керден* دعوا کردن

Военноплѣнный — *дестгūр* دستگير || *эсūр* اسير

Военный — *низāмū* نظامی || *дженгū* جنگي || *харбū* حربي || —министръ—*сер 'асхер* سر عسکر || *везūри дженг* وزيرجنگ

Вожделѣніе—*шаhвет* شهوت

Вождь—*гāиӣд* قائد || *сер-вер* سرور

Возбудить—*бер энгūзāнūден* بر انگيزانيدن || *агāл керден* آغال کردن || *мутеhейіидж керден* متهيج کردن

Возбужденіе—*агāл* آغال || *hеіеджāн* هيجان || *джӯш* جوش

Возвратить, возвращать—*пес дāден* پس دادن || *редд*

керден ردّ کردن || (*пес мӣдеҺем, пес дāдем, пес бедеҺ*) —ся — *бер гештен* بر گشتن (برگرد) || *баз āмеден* باز آمدن (ای) || *мураджа'ет керден* مراجعت کردن || (*бер мӣгердем, бер гештем, бер герд*).

Возвратъ — *пес дāден* پس دادن || *техвӣл* تحویل || *редд* ردّ

Возвращеніе—*бāз-гешт* باز گشت || *мурāджа'ет* مراجعت

Возвысить, —шать—*буленд керден* بلند کردن || —ся— *терагӣ керден* ترقّي کردن || *буленд шуден* بلند شدن

Возвышеніе-*булендӣ* بلندی || *иртифā'* ارتفاع

Возвышенность — *булендӣ* بلندی || *тепэ* تپه

Возвышенный —*буленд* بلند

Возгласъ —*нидā* ندا || *садā* صدا

Возглашать, —сить—*нидā керден* ندا کردن

Воздаяніе—*мукāфāт* مکافات

Воздвигать, —гнуть— *бер пā керден* برپا کردن

Воздержаніе—*перҺӣз* پرهیز

Воздерживать,-жать—*джелоу герифтен* جلوگرفتن || *ман' керден* منع کردن || —ся—*перҺӣз керден* پرهیز کردن || *худра забт керден* خودرا ضبط کردن

Воздухъ —*Һевā*—هوا

Возжи—*джелоу* جلو || *'инāн* عنان

Воззваніе—*нидā* ندا

Воззрѣніе—*нигāх* نگاه || *нигериш* نگرش || *рāй* رای

Возить—*бурден* بردن (بر) || *нагл керден* نقل کردن || *хемл керден* حمل کردن

Возлагать-*гузāштен* گذاشتن (گذار) || (*мӣгузāремъ, гузāштем, гузāр*).

Возлѣ— *незд* نزد || *пеҺлӯ* پهلو || *дер джемби* در جنب

Возмездіе—*джезā* جزا || *гушмāлӣ* گوشمالی || *гасāс* قصاص

Возможно—*мумкин* ممکن || *мӣтевāн* میتوان || *мӣшевед* میشود || *яхтамил* یحتمل

Возможность — *меджāл* مجال || *имкāн* امکان

Возможный—*мумкин* ممکن *ревā* روا

Возмутить— *фитнэ эних-*

тен (انگیز) فتنه انگیختن || *шӯрӣден* شوریدن || (разсердить) — *бегазаб ӑвурден* بغضب آوردن ||—ся— *фитнэ керден* فتنه کردن || (гнѣваться) — *хешмнӑк шуден* خشمناك شدن

Возмущеніе—*фесӑд* فساد || *шӯреш* شورش *фитнэ*

Вознаграждать, —градить *пӑдӑш керден* پاداش کردن || *мукӑфӑт керден* مکافات کردن

Вознагражденіе — *пӑдӑш* پاداش *мукӑфӑт* مکافات || *джезӑ* جزا

Возникнуть— *пейдӑ шуден* پیدا شدن || *зуһӯр керден* ظهور کردن

Возобновить—*тӑзэ керден* تازه کردن

Возобновленіе — *теджӑӣд* تجدید

Возражать—*и'тирӑз керден* اعتراض کردن || *джевӑб дӑден* جواب دادن || *ӣрӑд герифтен* ایراد گرفتن

Возраженіе—*ӣрӑд* ایراد || *и'тирӑз* اعتراض || *джевӑб* جواب

Возрастъ—*синн* سنّ

Возрожденіе — *теджӑӣд* تجدید || *ихъя* احیا

Возставать, —стать —*тугъян керден* طغیان کردن || *яӣгерӣ керден* یاغیگری کردن

Возстаніе—*шӯреш* شورش || *яӣгерӣ* یاغیگری || *'асъян* عصیان

Возстановить — *теджӑӣд керден* تجدید کردن

Возстановленіе— *теджӑӣд* تجدید

Возъ — *гердӯнэ-и бӑркеш* گردونهٔ بارکش

Вой—*нӑлэ* ناله || *седӑ* صدا || *дӑди хейвӑн* داد حیوان

Войлокъ—*немед* نمد

Война—*дженг* جنگ || *да'вӑ* دعوا || (—съ невѣрными)— *джиһӑд* جهاد

Воинственный— *дженгӑвер* جنگاور

Войско—*гушӯн* قشون *лешкер* لشکر

Войти см. входить.

Вокзалъ—*мензили раһ-ӑһен* منزل راه آهن || *гӑр* گار

Вокругъ—*даур* (*девр*) دور ||

нейрāмӯн پیرامون || *этрāф* اطراف

Волга—*рӯди эдил* رود ادل

Волкъ — *гург*—گرگ

Волна—*кyhэ-и āб* کوهٔ آب || *мовджэ* موجه

Волненіе—*изтирāб* اضطراب || *hеіеджāн* هیجان || *джӯш* جوش

Волновать—*хешмнāк керден* خشمناک کردن || *музтериб керден* مضطرب کردن ||-ся—*газабнāк шуден* غضبناك || شدن || *музтериб шуден* مضطرب شدن || *хешмнāк шуден* خشمناك شدن

Волосъ—*мӯ* مو

Волшебникъ — *джāдӯгер* جادوگر || *сāхир* ساحر

Волшебство — *джāдӯгерӣ* جادوگری || *сихр* سحر

Вольно — *бе āзāдӣ* بازادی || вольно! (воен.) *рāхет-бāш* راحت‌باش

Вольность—*āзāдӣ* آزادی || *хурріет* حرّیت || *джесāрет* جسارت

Вольный—*āзāд* آزاد

Воля—*мейл* میل || *ирāдет* ارادت || *ихтіяр* اختیار || *āзāдӣ* آزادی || волей-неволей—*хāh-нā-хāh* خواه ناخواه

Вонъ—*бӣрӯн* بیرون

Вонючій—*гендэ* گنده || *бед-бӯй* بد بوی

Вонять — *бедбӯ керден* بد بو کردن

Воображать, —разить — *хіял керден* خیال کردن || *гумāн дāштен* گمان داشتن (دار)

Воображеніе—*хіял* خیال || *гумāн* گمان || *тесеввур* تصوّر || *тевеhhум* توهّم

Вообще— *'умӯмāн* عموماً || *бил-джумлэ* بالجمله || *'алал-'умӯм* علی‌العموم

Воодушевлять, —вить — *гейрет дāден* غیرت دادن (ده)

Вооружать— *муселлех керден* مسلّح کردن || *селāх пушāнден* سلاح پوشاندن || *селāх мӣ-пушāнем, селāх пушāндем, селāх пушāн* || —ся—*селāх пушӣден* سلاح پوشیدن || *с. мӣ-пӯшем, с. пӯшӣдем, с. бепӯш*

Вооруженіе—*селāх* سلاح || *эслихэ* اسلحه || *эсбāби джент* اسباب جنگ

Вооруженный—*селāх пӯшӣдэ* سلاح پوشیده || *муселлех* مسلّح

Во-первыхъ — *эввелен* اولاً

Вопль—*ферьяд* فریاد || *нāлэ* ناله

Вопреки—*бер хилāф* برخلاف || *бā-вуджӯд* با وجود

Вопросъ—*месъ-элет* مسالت || *су-āл* سؤال

Воробей — *кунджишк* کنجشک

Воровать — *сиргет керден* سرقت کردن || *дуздӣден* دزدیدن || *мӣ дуздем, дуздӣдем, бедузд*

Воровство—*дуздӣ* دزدی

Ворожея—*фāл-бӣн* فالبین

Ворона—*заган* زغن

Воронка—*гиф* قیف

Ворота—*дервāзэ* دروازه

Воротникъ—*герӣбāн (герӣбӯн)* گریبان || *іехэ* یخه

Ворочать, воротить— *черхāнӣден* چرخانیدن || - ся— *бер гештен* (برگرد) برگشتن

Ворсъ—*мӯ* مو || *хāв* خاو

Воръ—*дузд* دزد

Восемнадцать-*һиждэ* هیجده

Восемь—*һешт* هشت

Восемьдесятъ — *һештāд* هشتاد

Восемьсотъ — *һештсед* هشتصد

Восклицаніе—*фегāн* فغان || *нидā* ندا

Воскресенье — *іекшембэ* یکشنبه || —мертвыхъ — *гіямет* قیامت

Воскъ—*мӯм* موم

Воспаленіе—*илтиһāб* التهاب

Воспитаніе—*перверӣ* پروری || *тербіет* تربیت

Воспитанникъ — *шāгерд* شاگرد

Воспитать— *тербіет керден* تربیت کردن || *перверден* پروردن || —ся - *перверещ яфтен* پرورش یافتن

Воспоминаніе—*яд* یاد || *ядкāрӣ* یادکاری || *хāтир* خاطر || *тезеккур* تذکّر

Воспоминать— *яд дāштен* (دار) یاد داشتن || *бехāтир āвурден* بخاطر آوردن

Воспрещать-*гадаган керден* قدغن کردن || *ман' керден* منع کردن

Воспрещеніе— *ман'* منع || *гадаган* قدغن

Воспрещенный — *мемнӯ'* ممنوع || *гадаган кердэ* قدغن کرده || —религіей— *харāм* حرام

Воспріимчивый—*зекӣ* زکي || *сāхиб ферāсет* صاحب‌فراست

Воспѣвать — *медх керден* مدح‌کردن

Востокъ—*мешриг* مشرق || *шерг* شرق

Восторгъ — *веджд* وجد || *шāдмāнӣ* شادماني

Восточный—*машригӣ* مشرقي

Восхвалять,-лить—*сетӯден* ستودن (ستا) см. хвалить.

Восхитительный—*дил-рубā* دلربا

Восхищать — *дил-рубāӣ керден* دلربائي کردن || -ся— *месрӯр шуден* مسرور شدن см. одобрить.

Восхищеніе—*джелвэ* جلوه || *месеррет* مسرّت см. одобреніе.

Восхищенный — *мешгӯф* مشغوف

Восходить — *бер-āмеден* بر آمدن || *тулӯ' керден* طلوع کردن || *бер-міяіем, бер-āмедем, бер-бія.*

Восходъ — *бер-āмеден* بر آمدن || *тулӯ'* طلوع

Восшествіе—*джулӯс* جلوس || день —вія на престолъ— *'ӣди джулӯс* عيد جلوس

Восьмой—*һештум* هشتم

Вотчимъ—*нāпедери* ناپدری

Вотъ—*ӣнек* اينك

Вошь—*шупеш* شپش

Впервые — *дер деф'э-и-эввел* در دفعۀ اوّل

Впереди— *пӣш* پيش || *дер пӣш* در پيش

Впередъ —*пӣш* پيش || *джелоу* جلو

Впечатлѣніе—*эсер* اثر || *та-сӣр* تأثير

Вполнѣ—*һемегӣ* همگي || *темāмен* تماماً

Впору—*рāст* راست

Впослѣдствіи — *пес-эз-ӣн* پس‌ازاين || *ба'д-эз-ӣн* بعدازين

Вправо — *дести рāст* دست راست

Впредь—*ба'д-эз ӣн* بعدازاين || *мим-ба'д* من‌بعد

Впрочемъ — *эз-ӣн гузештэ* ازين گذشته || *эммā* اما

Врагъ—*душмен* دشمن

Вражда—*душменӣ* دشمني || *'адāвет* عداوت

Враждовать — *'адāвет керден* عداوت كردن || *душменӣ дāштен* دشمني داشتن (دار)

Врасплохъ—*нāгāh* ناگاه || *багтатан* بغتةً

Врать—*дурӯг гуфтен* دروغ گفتن (گو) || *дурӯг мӣгӯiем, д. гуфтем, д. бугӯ.*

Врачъ—*табӣб* طبيب || *хакӣм* حكيم

Вращать-*гердāнӣден* گردانيدن —ся—*гердӣден* گرديدن

Вредить—*зарар керден* ضرر كردن || *зіян ресāнӣден* زيان رسانيدن

Вредный—*музирр* مضرّ || *музӣ* مؤذى

Вредъ—*зарар* ضرر || *зіян* زيان

Временно— *вагтӣ* وقتي || *мувагатан* موقتا

Временный—*вагтӣ* وقتي || *бӣ девāм* بي‌دوام

Время—*вагт* وقت || *hенгāм* هنگام || *рузгāр* روزگار || —года— *мевсем* موسم

Врожденный-*фитрӣ* فطرى || *табӣ'ӣ* طبيعي

Врознь—*джедāгāнэ* جداگانه

Врунъ—*дурӯг-гӯ* دروغگو || *кāзиб* كاذب

Вручать, —ить — *теслӣм керден* تسليم كردن || *тех-вӣл дāден* تحويل دادن

Всадникъ—*севāр* سوار

Все—*hемэ* همه || см. весь.

Все, что — *hерчи* هر چه

Всегда—*hемӣшэ* هميشه

Всегдашній—*девāмӣ* دوامي

Вселенная — *дунья* دنيا || *'āлем* عالم

Всемірный—*'āлемӣ* عالمي

Всеобщій—*'умӯмӣ* عمومي

Все таки— *бā вуджӯди ӣн* با وجود اين

Вскипятить — *джӯшāнӣден* جوشانيدن

Вскорѣ—*зӯд* زود || *дер эндек муддет* در اندك مدّت || *'агарӣб* عنقريب

Вскрывать, —ыть —*вā кер-ден* وا كردن || (трупъ)—*тешрӣх керден* تشريح كردن

Вслѣдствіе — *бедже hети* بجهت || *бесебеби* بسبب

Вспоминать,—вспомнить—*яд керден* ياد كردن || *му-*

тезеккир шӯден متذكّر شدن

Вспомоществованіе — *медед* مدد || *имдāд* امداد

Вспыльчивость— *тунд мезāджӣ* تند مزاجي || *бедхулӣ* بد خلقي

Вспыльчивый — *тунд-мēзāдж* تندمزاج || *бед-хулг* بد خلق

Вставать, встать— *пā шуден* پا شدن || *бер хāстен* بر خاستن (برخيز)

Вставлять, —вить—*тӯ керден* تو كردن

Встревожить—*āшуфтэ керден* آشفته كردن || *шӯрāнӣден* شورانيدن || —ся— *āшӯфтэ шуден* آشفته‌شدن

Встрѣча—*истигбāл* استقبال *мулāгāт* ملاقات || *тесāдуф* تصادف

Встрѣчать, встрѣтить—*истигбāл керден* استقبال كردن|| *тесāдуф керден* تصادف كردن || *мулāгāт керден* ملاقات كردن

Вступать, —пить— *дāхил шуден* داخل شدن || *дер āмеден* در آمدن

Вступленіе—*духӯл* دخول || *тӯ āмеден* تو آمدن || —на престолъ—*джулӯс* جلوس —къ сочиненію—*дӣбāчэ* ديباچه || *мугаддамэ* مقدّمه

Всѣ—*ћемэ* همه

Всякій— *ћер* هر || *ћер-іек* هريك ||

Всячески— *бā ћер тарӣгэ* با هر طريقه

Вторженіе (непріятеля) — *тāхт-у-тāз* تاخت‌وتاز || *тāхт-у-тāрāдж* تاخت‌و تاراج

Вторично—*дӯ-бāрэ* دوباره

Вторникъ—*се-шембэ* سه‌شنبه

Второй—*дуввум (дуюм)* دوّم (دويم).

Вуаль— *рӯ-пӯш* روپوش || *рӯ-бенд* روبند || *буріу'* برقع

Входить—*дāхил шуден* داخل شدن || *тӯ āмеден* تو آمدن

Входъ—*духӯл* دخول || *джāіи-духӯл* جاى دخول || *медхел* مدخل

Входящій—*дāхил* داخل

Вчера — *дӣрӯз* ديروز || —ночью—*дӣшеб* ديشب

Вчерашній—*дӣрӯзӣ* ديروزى *мāлӣ дӣрӯз* مال ديروز

Въ (гдѣ)—*дер* در || *эндер* اندر || (куда)—*бе* به

Вы—*шумā*—شما

Выбирать, выбрать — *ихтіяръ керден* اختیار کردن || *сивā керден* سوا کردن

Выборъ—*интихāб* انتخاب || *бергузӣдегӣ* برگزیدگی || *ихтіяр* اختیار

Вывезти см. вывозить.

Выводить, вывести—*бӣрӯн керден* بیرون کردن

Выводъ—*нетӣджэ* نتیجه || *энджāм* انجام

Вывозить— *хāриджкерден* خارج کردن || *нагл керден* نقل کردن

Вывозъ—*сāдирāт* صادرات

Вывѣска (лавочная)— *нишāни дӯкāн* نیشان دوکان || *лоухэ-и дӯкāн* لوحۀ دوکان

Выгнать — *бӣрӯн керден* بیرون کردن || *рāнден* راندن

Выговоръ (произношеніе)- *телеффуз* تلفّظ || (замѣч.) *некӯһеш* نکوهش || *сер зенеш* سرزش

Выгода—*сӯд* سود || *манфа'ет* منفعت || *серфэ* صرفه

Выгодный — *нāфи'* نافع || *сӯдменд* سودمند

Выгонъ—*черāгāһ* چراگاه || *мерте'* مرتع

Выгружать, —зить — *бāр герифтен* بارگرفتن (گیر) ||

Выгрузка— *герифтени бāр* گرفتن بار

Выдавать, —ать *идā керден* ادا کردن || *дāден* دادن (ده) см. давать.

Выдача—*идā* ادا || *техвӣл* تحویل || *теслӣм* تسلیم

Выдергивать —нуть—*кенден* کندن (کن) || *мӣ кенем, кендем, бекен*

Выдержать (терпѣть) *тāгет керден* طاقت کردن || *мутехаммил шӯден* متحمّل شدن

Выдумка—*ихтирā'* اختراع || *эфсāнэ* افسانه || *дурӯг* دروغ

Выдумывать -*ихтирā' керден* اختراع کردن

Выдѣлка (кожи) — *деббāгӣ* دبّاغی || *дебāгэт* دباغت || (матерій) *сāхт* ساخت || *сāзӣ* سازی || *бāфт* بافت

Выжимать, выжать — *фешāр дāден* فشار دادن ||

фешурден فشردن || *фешāр мūдеhем, фешāр, дāдем, фешāр бедеh*

Выжимка—*фешāр* فشار || *туфāлэ* تفاله

Выздоравливать, выздоровѣть—*чāг шуден* چاق شدن || *шефā яфтен* شفا یافتن (یاب)

Вызывать, вызвать—*ихзāр керден* احضار کردن || *седā керден* صدا کردن

Выиграть—*сӯд керден* سود کردن *манфа'ет керден* منفعت کردن || *рибх керден* ربح کردن || *бурд-у бāхт керден* برد و باخت کردن

Выигрышъ — *рибх* ربح || *бурд* برد

Выйти, выходить (—отъ)—*бūрӯн рефтен* بیرون رفتن (رو) || *бūрӯн мūревем, бūрӯн рефтем, бūрӯн бороу* || (къ)—*бūрӯн āмеден* بیرون آمدن || *бūрӯн мiяем, б. āмеден, б. бiя*

Выкапывать, выкопать — *хефр керден* حفر کردن || *кенден* کندن см. копать.

Выкармливать, выкормить *хурāг даден* خوراک دادن || *фербиh керден* فربه کردن

Выкидышъ— *сигт* سقط || *эфгāнэ* افگانه || *эпгāнэ* اپگانه

Выкупъ (изъ залога)—*геймети раhн* قیمت رهن || (плѣн.) — *гейметм эсūр* قیمت اسیر || *фидiе* فدیه || *фидā* فدا

Выливать—см. лить.

Вымпелъ — *бейдаг* بیدق || *бейрāг* بیراق || (—въ смыслѣ корабля при указан. числен. флота)—*фервенд* فروند

Вылетать—*перūден* پریدن || см. летать.

Вылечить— *чāг керден* چاق کردن || *шефā дāден* شفادادن

Выливать. — лить || *бūрӯн рūхтен* بیرون ریختن (ریز) || *бūрӯн мūрūзем, б. рūхтем, б. берūз*

Вымыселъ—*эфсāнэ* افسانه

Вымя—*пестāнек* پستانك

Вынимать, — нуть —*дерāвурден* درآوردن (آر) || *бūрӯн āвурден* بیرون آوردن || *дер мiярем, дер āвурдем, дер бiяр*

Выносить — *бӣрӯн керден* (کن) بیرون کردن || *бӣрӯн бурден* بیرون بردن || (терпѣть) — *тāгет керден* طاقت کردن

Выносливый — *бурд-бāр* برد بار || *сӣр-хоуселэ* سیرحوصله

Вынуждать, —нудить — *бе-зӯр герифтен* بزور گرفتن (گیر) см. принудить.

Выпадать — см. падать.

Выпачкать см. пачкать.

Выписка, (изъ счета) — *сӯ-рети хисāб* صورت حساب

Выпуклый — *херпуштӣ* خر پشتي || *мухеддеб* محدّب

Выполнять, —нить — *идā керден* ادا کردن || *беджā āвурден* بجا آوردن

Выпрямлять, — мить — *рāст керден* راست کردن

Выпускать —стить — *рећā керден* رها کردن || *сāдир керден* صادر کردن

Выпускъ — *судӯр* صدور || *хурӯдж* خروج || —книги, газеты — *нусхэ* نسخه

Выпутывать, —тать — *хелл керден* حلّ کردن || *вā кер-ден* وا کردن || *гушāден* گشادن || —ся — *рећā шу-ден* رها شدن || *хелāс яф-тен* (یاب) خلاص یافتن

Выражать, —зить — *беян керден* بیان کردن || *изћāр керден* اظهار کردن

Выраженіе — *'ибāрет* عبارت

Вырвать — *кенден* (کن) کندن

Выродокъ — *'аджӣбэ* عجیبه || *дӯ-реӷӣ* دورگي

Вырости — *бузург шуден* بزرگ شدن || *рестен* رستن (رو)

Вырастить — *бузург керден* بزرگ کردن

Вырѣзка — *текэ* تکه || (мяса) *пӯшт-маӷз* پشت مغز

Высадка — *нузӯл эз кешти бесāхил* نزول از کشتي بساحل

Выселять — *кучāнӣден* کوچانیدن

Выслать — *фиристāден* فرستادن (فرست) || (въ ссылку) — *нефи керден* نفي کردن || см. послать

Высокій — *буленд* بلند

Высокомѣріе — *бāд - серӣ* باد سری || *густāхӣ* گستاخي

Высота— *буленди* بلندی

Высохнуть — *хушк шуден* خشک شدن

Высочайшій — *э'ла* اعلی || *бертерин* برترین

Выставка — *ма'рези эшья* معرض اشیا

Выстрѣлъ — *тир* تیر || *тири туфенг* تیر تفنگ

Выступать — *бирун шуден* بیرون شدن

Выступленіе *хуруджс* خروج

Вытирать — *пак керден* پاک کردن || (сушить) — *хушк керден* خشک کردن

Выть — *налэ керден* ناله کردن

Вытѣснять, — снить — *бирун керден* بیرون کردن

Выходить — см. выйти.

Выходъ — *хуруджс* خروج

Вычетъ — *каhеш* کاهش || *тензил* تنزیل || *кеср* کسر

Вычисленіе — *хисаб* — حساب

Вычислить — *хисаб керден* حساب، کردن

Вычистить — *пак керден* پاک کردن

Вычитаніе — *минhа* منها || *кеср* کسر

Вычитать, вычесть — *минhа керден* منها کردن || *кем керден* کم کردن || *кеср керден* کسر کردن

Выше — *балатер* بالاتر || *булендтер* بلندتر

Вышесказанный — *мезкур* مزکور || *мезбур* مزبور || *мума-илейhи* مومی الیه || *мушар илейhи* مشار الیه

Вышивка — *гул дузи* گلدوزی || *гуллаб-дузи* قلّابدوزی

Вышиваніе — *гулдузи* گلدوزی

Вышина — *буленди* بلندی

Выѣхать (см. ѣхать) — *'азим шуден* عازم شدن || *ревäнэ шуден* روانه شدن

Вьюга — *бади сахт* بادسخت

Вьюкъ — *хервар* خروار || *бар* بار

Вьючить — *бар керден* بار کردن || *хемл керден* حمل کردن

Вьючное сѣдло — *палан* پالان

Вьюшка (печи) — *серпуши бухари* سرپوش بخاری

Вѣдать — см. знать.

Вѣдомство — *даирэ* دائره

Вѣеръ — *бад-безен* بادبزن

Вѣжливость—*эдеб* ادب
Вѣко—*межэ* مژه || *межгāн* مژگان || *пелки чешм* پلك چشم
Вѣжливый—*бā-эдеб* باادب || *му-эддеб* مؤدّب
Вѣкъ—*'аср* عصر || *гарн* قرن
Вѣна—*шеһри віенэ* شهرويته
Вѣнецъ—*кулāһ* كلاه || *тāдж* تاج
Вѣнчать (на бракъ)- *сīгэ-и 'агд джāри керден* صيغهٔ عقد جارى كردن || —ся— *'агд керден* عقد كردن || *беникāх дер āвурден* بنكاح در اوردن
Вѣра — *дīн* دين || *мезһеб* مذهب
Вѣрить—*бāвер керден* باور كردن
Вѣрно— *дуруст* درست || *рāст* راست || *ягīн* يقين
Вѣрность—*вефā* وفا || *сидг* صدق || *ягīн* يقين
Вѣрный— *вефāдāр* وفادار || *сāдиг* صادق || *дуруст* درست || (честный)—*эмīн* امين
Вѣроломный—*хāин* خائن
Вѣроломство — *ріiа* ريا || *гедр* غدر || *хіянет* خيانت
Вѣроотступникъ—*муртедд* مرتدّ
Вѣроятіе—*ихтимāл* احتمال
Вѣроятно— *шāіед* شايد || *ихтимāл дāред* احتمال دارد
Вѣроятность — *ихтимāл* احتمال || *имкāн* امكان
Вѣсить—*терāзӯ керден* ترازو كردن || *терāзу кешīден* ترازو كشيدن
Вѣстовой—*ясāвчī* يساقچي || *гāсид* قاصد
Вѣсть—*хебер* خبر || *пейгāм* پيغام
Вѣсъ—*везн* وزن || *кешиш* كشش
Вѣсы—*терāзӯ* ترازو || *гапāн* قپان
Вѣтвь—*шāх* شاخ || *шāхэ* شاخه
Вѣтеръ—*бāд* باد
Вѣчно —*һемīшэ* هميشه || *эз эзел ве эбед* از ازل وابد
Вѣчность—*эзеліет* ازليّت || *джāведāнī* جاوداني || *эбедіет* ابديّت
Вѣчный — *джāведāн* جاودان *сермедī* سرمدى
Вѣшать-*āвīзāн керден* اويزان كردن || *āвīхтен* آويختن

(اویز) || *міявӣзем, āвӣхтем, біявӣз*

Вѣять—*везӣден* وزیدن

Вязать—*бестен* (بند)بستن || *бāфтен* بافتن

Вязъ—*нāрвен* نارون || *нāрвенд* ناروند

Вялый—*пежмурдэ* پژمرده

Вянуть — *пежмурдэ шуден* پژمرده شد

Г.

Гавань—*бендер* بندر || *синāр* سنار || *ленгергāh* لنگرگاه

Гадальщикъ — *фāл-бӣн* فال‌بین

Гадать—*фāл гуфтен (дӣден)* فال گفتن (دیدن) || *эз гейб гуфтен* (گو) ازغیب‌گفتن

Гадкій—*нефрет энгӣз* نفرت انگیز || *мекрӯh* مکروه

Гадость— *гебāхет* قباحت || *неджāсет* نجاست

Газель— *āhӯ* آهو || *джейрāн* جیران

Газета—*рӯзнāмэ* روزنامه

Газъ—*бухāр* بخار || *гāз* گاز матер.—*беренджек* برنجك

Гайка—*меhрэ-и пӣч* مهرهٔ پیچ

Гнить—*пӯсӣден* پوسیدن

Галантерейный — *херрāзӣ* خرّازی

Галерея—*дāлāн* دالان

Галка—*зāгчэ* زاغچه

Галоша—*гāлӯш* گالوش || *сермӯзэ* سرموزه

Галстухъ—*дестмāли герден* دستمال گردن

Галунъ — *шерӣти телā* شریط طلا || —квасцы— *шеббэ* شبّه || *зāджи сефӣд* زاج‌سفید

Гарантія—*земāнет* ضمانت || *кефāлет* کفالت || *тэмӣн* تأمین

Гаремъ—*эндерӯн* اندرون || *херем* حرم

Гармонія—*āhенг* آهنگ || *сāзеш* سازش

Гарнизонъ — *'аскери каль'э* عسکر قلعه || *мустахфизӣни каль'э* مستحفظین قلعه

Гарусъ — *пешми гулдӯзӣ* پشم گلدوزی

Гасить — *хāмӯш керден* خاموش کردن

Гаснуть — *хāмӯш шуден* خاموش شدن

Гвоздика—*гули мūхек* گل میخک

Гвоздь—*мūх* میخ

Гдѣ—*куджā* کجا

Геморой—*бевāсūр* بواسیر

Генералъ—*сер тūп* سرتیپ || *женерāл* ژنرال || полный ген.—*эмūр ноян* امیر نویان

Генеральный штабъ—*эдāрэ-и эркāни херб* ادارهٔ ارکان حرب

Геній—*джинн* جنّ || *дūв* دیو (талантъ)—*зūренк* زیرنک || *ћунерменд* هنرمند

Геологія—*'илми табагāти земūн* علم طبقات زمین

Геометрія — *'илми месāхет* علم مساحت || *'илми ћендесэ* علم هندسه

Гербовый сборъ — *ресми тембр* رسم تمبر

Гербъ—*нишāнэ* نشانه

Германія — *билāди элмāн* بلاد المان || *жермāнія* جرمانیا

Герой—*беħāдур* بهادر || *гурд* گرد || *батал* بطل

Гибель—*ћелāк* هلاک || *февт* فوت

Гибнуть —*ћелāк шуден* هلاک شدن

Гибралтаръ—*джебели тāриг* جبل طارق

Гигантъ — *кӯħ-пейкер* کوه پیکر || *джеббāр* جبّار || *хейли бузург* خیلی بزرگ

Гильза—*гирс* گیرس || (патрон.)—*фешенг* فشنگ

Гимнастика—*мешг* مشق || *верзеш* ورزش

Гимнъ—*тесбūх-хāнū* تسبیح خوانی

Гипсъ—*геджи сефūд* گچ سفید

Гиря — *сенги-терāзӯ* سنگ ترازو || *гūр* گیر

Гитара—*сетāр* سه‌تار || *тембӯр* طنبور || *гūсāрэ* قیثاره

Глава—*бāб* باب || *фесл* فصل см. начальникъ.

Главенство-*серверū* سروری

Главный—*'ӯмдэ* عمده || *сер* سر || *бузург* بزرگ || *эсл* اصل

Глаголъ— *фи'л* فعل

Гладить—*утӯ кешūден* اوتو کشیدن || *сейгел зеден* صیقل زدن

Гладкій—*сейгелū* صیقلي || *сāф* صاف || *нерм* نرم

Глазъ—*чешм* چشم || *дūдэ* دیده

Гласно—*'аланан* علناً || *джеһран* جهراً

Глашатай—*мунāдū* منادی

Глина— *гил* گل

Глиняный — *гилū* گلي || —ая посуда—*шикестенū* شكستني

Глиста — *керми шикем* کرم شکم || *дӯдэ* دوده

Глотать—*бел'ūден* بلعيدن

Глотка—*гелӯ* گلو

Глотокъ—*джур'э* جرعه

Глубина—*гоудū* گودی || *'умг* عمق

Глубокій—*гоуд* گود || *'амūг* عميق || *пестū* پستي

Глупость—*хемāгеш* حماقت || *нāдāнū* نادانی

Глупый—*ахмаг* احمق || *эблеһ* ابله || *нāдāн* نادان

Глухой—*кер* کر

Гнать *бӣрӯн керден* بیرون کردن || *рāнден* راندن

Гнилой — *пӯсūдэ* پوسیده || *харāбшудэ* خراب‌شده

Гной—*черк* چرک || *гейх* قیح || *рūм* ریم

Гнуть—*хем керден* خم کردن

Гнѣвъ—*хешм* خشم || *ренджс* رنج

Гнѣздо—*āшьянэ* اشیانه

Говорить—*херф зеден* حرف زدن || *херф мūзенем, х. зедем, х. безен.*

Говядина—*гӯшти гāв* گوشت گاو

Годичный—*сальянэ* سالیانه

Годиться — *бекāр хурден* بکار خوردن || *мунāсиб буден* مناسب‌بودن || годится—*бедерд (бекāр) мūхуред* بدرد (بکار) میخورد

Годный—*мунāсиб* مناسب || *ферāхӯр* فراخور

Годъ—*сāл* سال || —прошлый годъ-*пāрсāл* پارسال || за прошлый годъ — *пūрāрсāл* پیرارسال

Голова—*сер* سر

Головокруженіе — *гūджū* گیجي || *девāр* دوار

Головомойка — *гӯшмāлū* گوشمالی

Головорѣзъ — *дженгджӯӣ* جنگجوی

Голодать — *гурисиэ шуден* گرسنه شدن || *гурисиэ буден* گرسنه‌بودن

Голодный—*гурисиэ* گرسنه

Голодъ—*гурисиегū* گرسنگي

Голосъ—*āвāз* آواز

Голубой—*кебӯд* كبود || *āбӣ* آبی || *семāви* سماوی

Голубь—*кебӯтер* كبوتر

Голый—*берећнэ* برهنه

Гоненіе—см. притѣсненіе.

Гонецъ—*чāпāр* چاپار || *гāсид* قاصد

Гора—*кӯћ* كوه

Гораздо—*зіяд* زياد || *хейли* خيلي || *бесіяр* بسيار

Горбатый—*гӯзӣ* قوزی *гӯз-пушт* قوزپشت || *эхдеб* احدب

Горбъ—*гӯз* قوز

Гордиться—*мегрӯр шуден* مغرور شدن || *мутекеббир шуден* متكبّر شدن

Гордость—*текеббур* تكبّر || *ифтихāр* افتخار

Гордый—*мегрӯр* مغرور || *мутекеббир* متكبّر

Горе—*гемм* غمّ || *мусӣбет* مصيبت || *хесрет* حسرت

Горевать—*гемм хурден* غمّ خوردن

Горечь—*зећрэ* زهره || *телхӣ* تلخي

Горизонтъ—*уфог* افق || *āфāг* آفاق

Гористое мѣсто—*кӯћсāр* كوهسار

Горло—*гелӯ* گلو

Горничная—*кенӣз* كنيز

Горностай *гāгум* قاقم

Горнъ—*бӯтэ* بوته

Городъ—*шећр* شهر

Горохъ—*нухӯд* نخود

Горсть—*мушт* مشت

Горчица—*хердел* خردل

Горшокъ—*кӯзэ-и гил* كوزهٔ گل || —ночной—*шāшдāн* شاشدان

Горькій—*телх* تلخ

Горѣлка—*мāшӣни лāмп* ماشين لامپ

Горѣть—*сӯхтен* سوختن (سوز) || *мӣсӯзем*, *сӯхтем бесӯз*

Горячій—*дāг* داغ || *герм* گرم

Горячка—*теп* تپ

Госпиталь-*бӣмāрхāнэ* بيمار خانه

Господинъ—*āгā* آقا || *эр-бāб* ارباب || *сервер* سرور

Господствовать—*серверӣ керден* سروری كردن

Господь—*худāвенд* خداوند

Госпожа—*хāнум* خانم || *ба-нӯ* بانو

Гостепріимный — *меhмāн-дӯст* مهمان دوست

Гостепріимство — *меhмāн дӯстӣ* مهمان دوستي

Гостинница — *меhмāнхāнэ* مهمانخانه

Гость—*меhмāн* مهمان

Государственный—*девлетӣ* دولتي

Государство—*девлет* دولت

Государь—*шеhріяр* شهريار || *пāдишāh* پادشاه

Готовить — *хāзир керден* حاضر كردن

Готовый — *хāзир* حاضر || *āмāдэ* آماده

Грабежъ—*тāрāдж* تاراج || *неhб* نهب || *тāхт* تاخت || *гāрет* غارت

Грабить — *тāрāдж керден* تاراج كردن || *неhб керден* نهب كردن

Гравировать—*кенден* كندن || *хекк керден* حك كردن

Гравюра — *кендэ-кāрӣ* كنده كارى || *хеккāкӣ* حكاكى || *нагш* نقش

Градоначальникъ—*хāкими шеhр* حاكم شهر

Градусъ—*дереджэ* درجه

Градъ—*тегерк* تگرك

Грамматика — *'илми сарф* علم صرف

Грамота—*фирмāн* فرمان

Грамотный — *севāд-дāрендэ* سواد دارند || *мирзā* ميرزا

Граната—*энāр* انار || воен. *хумбāрэ-и дестӣ* خنبارۀ دستي

Граница — *хедд* حدّ || *сер хедд* سرحدّ

Графинъ—*тонг* تنگ || *шӣшэ* شيشه

Гребень—*шāнэ* شانه

Грекъ—*юнāнӣ* يونانى

Греція—*билāди юнāн* بلاديونان

Грецкій орѣхъ—*гердӯ* گردو

Грибъ—*гāрч* قارچ

Грива—*ял* يال

Грифель — *гелеми сенгӣн* قلم سنگين

Гримаса— *руй-туршӣ* روى ترشي || *гемзэ* غمزه

Гробница—*гӯр* گور || *габр* قبر

Гробъ—*тāбӯт* تابوت

Гроза—*ра'д-у-барг* رعدوبرق

Грозный—*муhӣб* مهيب

Громадный — *кӯh-пейкер* كوه‌پيكر || *хейли бузург* خيلي بزرگ

Громить— *зӣр-зебер керден* زیرزبر کردن

Громкій—*буленд* بلند || *седā-кунендэ* صداکننده || *тен-нāн* طنّان

Громко — *бā авāзи-буленд* با آوازبلند

Громъ—*тендер* تندر || *ра'д* رعد

Грошъ—*пӯли сiāh* پول سیاه

Грубить — *дуруштӣ гуф-тен* درشتی گفتن (گو)

Грубость-*дуруштӣ* درشتی|| *кулуфтӣ* کلفتی || (невѣж.) *рустāӣ* روستائی

Грубый — *кулуфт* کلفت || *дурушт* درشت || (невѣж.) *бӣ-эдеб* بی ادب || *рустā* روستا

Грудина—*гӯшти сӣнэ* گوشت سینه

Грудь—*сӣнэ* سینه

Грузинъ—*гурджӣ* گرجی

Грузить—*бāр кердеи* بارکردن|| *хемл кердеи* حمل کردن

Грузія-*гурджистāн* گرجستان

Грузъ—*бāр* بار || *мāл* مال

Грунтъ—*земӣн* زمین

Группа—*гурӯh* گروه || *тāи-фэ* طائفه

Грустить—*гемм хӯрден* غمّ خوردن || *дилтенг шӯден* دلتنگ شدن

Грустный—*дилтенг* دلتنگ || *геммнāк* غمناك

Грусть—*гемм* غمّ || *дил тен-гӣ* دلتنگی || *эндӯh* اندوه

Груша—*гулāбӣ* گلابی || *āм-рӯд* آمرود

Грызть—*хāӣден* خائیدن || *бедендāн герифтен* بدندان گرفتن || *гезӣден* گزیدن

Грѣть—*герм кердеи* گرم کردن

Грѣхъ—*гунāh* گناه || *земб* ذنب || *хатiэ* خطیئه

Грѣшить — *гунāh кердеи* گناه کردن

Грѣшный—*гунāhкāр* گناهکار

Грязный—*черкӣн* چرکین || *нāпāк* ناپاك

Грязь—*нāпāкӣ* ناپاکی || *гил* گل

Губа—*леб* لب

Губернаторъ— *хāким* حاکم *вāлӣ* والی

Губить—*hелāк кердеи* هلاك کردن

Губка — *hершефэ* هرشفه || *эбри мурдэ* ابر مرده || *ес-фендж* اسفنج

Гувернантка—*лэ-лэ ханум* لله خانم

Гувернеръ — *лэ-ле* لله || *эдӣб* ادیب

Гуляніе— *гердиш* گردش || *темāшā* تماشا

Гулять — *гердиш керден* گردش کردن

Гуманность — *инсāнiет* انسانیّت || *муруввет* مروّت

Гуманный—*сāхиб инсāнiет* صاحب انسانیّت

Гумно—*хермен* خرمن

Гуртомъ—*iек-лухтэ* یکلخته || —продажа — *'адл фурӯшӣ* عدل فروشی || *джумлэ фурӯшӣ* جمله فروشی || *тӯдэ фурӯшӣ* توده فروشی

Густой—*эмбӯh* انبوه || *галӣз* غلیظ

Густота — *эмбӯhӣ* انبوهی || *галāзет* غلاظت

Гусь—*гāз* قاز

Гуща—*дурд* (*дорд*) درد

Д.

Да—*белӣ* بلی || *āрӣ* آری

Давать, дать—*дāден* دادن (ده) || *мӣдеhем, дāдем, бедеh.*

Давить—*фешурден* فشردن || *фешāр дāден* فشاردادن (ده) || *фешāр мӣдеhем, ф. дāдем, ф. бедеh*

Давленіе—*зӯр* زور || *фешурдегӣ* فشردگی || *тэсӣр* تاثیر

Давно—*хейли вагт* خیلي وقت

Давность — *мурӯри земāн* مرور زمان || *дӣрӣнегӣ* دیرینگی || *тегаддум* تقدّم

Даже —*hем* هم || *хатта* حتّی

Далекій, —ко—*дӯр* دور

Дальновидность— *'āгибет эндӣшӣ* عاقبت اندیشی || *'āгибет бӣнӣ* عاقبت بینی

Дальновидный — *'āгибет эндӣш* عاقبت اندیش || *басӣр* بصیر

Дальнозоркій—*дӯр-бӣн* دور بین

Дальше, далѣе — *дӯртер* دورتر

Даль—*дӯрӣ* دوری || *бу'д* بعد

Дама—*хāнум* خانم || *бāнӯ* بانو
Дамаскъ—*демешк* دمشق
Данія — *мемлекети дāнимарк* مملکت دانیمرك
Дантистъ — *хакӣми дендāн* حكيم (دندان) || *дендāнсāз* دندانساز
Дань—*бāдж* باج || *херāдж* خراج
Дарить—*бахшӣден* بخشيدن || *пӣшкеш дāден* پیشکش دادن || *мӣбахтем, бахшӣдем, бебахш*
Дармоѣдъ—*тембел* تنبل || *муфтхāр* مفتخوار || *кāһил* کاهل || *бӣ кāр* بی کار
Дарованіе (способность)—*гāбиліет* قابليّت || *һунер* هنر см. даръ.
Даровать—см. дарить.
Даровитость—см. дарованіе.
Даровитый—*гāбил* قابل || *һунерменд* هنرمند
Даровой—*муфт* مفت
Даромъ—*муфт* مفت || *меджāнен* مجاناً
Дарственный — *те'āруфӣ* تعارفی || *бахшендегӣ* بخشندگی

Даръ—*тухфэ* تحفه || *'атā* عطا || *пӣшкеш* پیشکش || *эн'āм* انعام
Дать—см. давать.
Дача—*гейлāг* ييلاق
Два—*дӯ* دو
Двадцатый—*бӣстум* بيستم
Двадцать—*бӣст* بيست
Дважды—*дӯ-бāрэ* دو باره
Дверь—*дер* در
Двигать — *джумбāнӣден* جنبانيدن || *харакет дāден* حرکت دادن || *ми-джумбāнем, джумбāнӣдем, беджумбāн* || —ся— *харакет керден* حرکت کردن
Движеніе—*харакет* حرکت
Движимость — *менгӯлāт* منقولات || *эсбāби хāнэ* اسباب خانه || *мāл-у-мета'* مال‌ومتاع
Двое—*дӯ-тā* دوتا || *дӯ нефер* دو نفر
Двойной—*муза'аф* مضاعف || *ду-гадд* دوقدّ
Дворецъ—*'имāрет* عمارت || *гаср* قصر || *дербāр* دربار
Дворникъ—*дер бāн* دربان || *беввāб* بوّاب

Дворовый, —ая собака— *сеги тойлэ* سگ طویله

Дворъ—*хеят* حیاط

Дворянинъ—*неджūб* نجیب || *шерūф* شریف

Дворянскій — *мāли эшрāф* مال‌اشراف

Дворянство — *неджāбет* نجابت || *эсл-зāдеги* اصل‌زادگی (дворяне)—*гауми эшрāф* قوم اشراف

Двоюродный, —ная дѣти дяди-*'аммӯ-зāдэ* عمّوزاده || (брата мат.) — *хāл-зāдэ* خال زاده

Двоякій—*дӯ-джӯр* دو جور || *дӯ-нев'* دونوع

Двугорбый-*дӯ-гӯзū* دوقوزی || *дӯ-кӯhэū* دوکوهۀ

Двусмысленный — *мубhам* مبهم || *муглаг* مغلق || *му'аммā* معمّی

Двуспальный, —ая кровать — *тахти-хāби дӯнеферū* تخت خواب دونفری

Двустволка — *туфенги дӯлӯлэū* تفنگ دولولۀ || *туфенги дӯ-мūлэū* تفنگ دومیلۀ

Двустишіе—*бейт* بیت

Двѣнадцатый— *девāздеhум* دوازدهم

Двѣнадцать—*девāздэ* دوازده

Двѣсти—*дуūст* دویست

Деверь — *берāдери шевhер* برادر شوهر

Девизъ—*ши'āр* شعار || *ремз* رمز || *исми ремзū* اسم رمزی

Девяносто—*невед* نود

Девятнадцатый— *нӯздеhум* نوزدهم

Девятнадцать—*нуздэ* نوزده

Девятый—*нуhум* نهم

Девять—*нуh* نه

Девятьсотъ—*нуh-сед* نه‌صد

Деготь—*гатрāн* قطران || *кетūрāн* کتیران

Дежурный—*невбетū* نوبتی || *сāхиби невбет* صاحب نوبت || *кешūк* کشیک

Дежурство—*невбет* نوبت

Дезертиръ—*фирāрū* فراری

Декабрь—*джеди* جدی || *кāнӯни эввел* کانون اوّل || *дей* دی

Декламировать (стихи) — *ши'р хāнден* شعر خواندن

Декларація—*и'лāм* اعلام || *меншӯр* منشور

Декорація—*āрāйиш* آرایش || *зūнет* زینت

Декретъ—*фирмāн* فرمان

Делегація—*векāлет* وكالت

Деликатно—*эдūбāнэ* ادیبانه

Деликатность — *незāкет* نزاكت || *эдеб* ادب

Деликатный—*нāзик* نازك || *бā эдеб* با ادب || *латūф* لطيف

Дельфинъ—*мāhū-юнис* ماهی یونس

Демаркаціонный—*нūшāни серхадд* نشان سرحدّ || —линія—*хатти фāсили худўд* خطّ فاصل حدود

Демонъ—*дūв* دیو || *джинн* جنّ

Денежный—*пўлū* پولی

День—*рўз* روز

Деньги—*пўл* پول || *веджh* وجه || *нагд* نقد

Департаментъ—*дāирэ-и девлетū* دائرهٔ دولتی

Депеша—*телеграф* تلگراف

Депо—*мехзен* مخزن || *эмбāр* انبار

Депозитъ—*эмāнет* امانت

Депутатъ— *меб'ўс* مبعوث || *векūл* وكيل || *гумāштэ* گماشته

Дпеутація—*векāлет* وكالت || *ба'сэ* بعثه

Дергать—*кешūден* كشيدن || *мūкешем, кешūдем, бекеш.*

Деревенскій — *диhāтū* دهاتی || *рўстāи* روستائی

Деревня—*диh* ده || *рустā* روستا

Дерево— *дирахт* درخت || (кус. дерева)—*чўб* چوب || —черное—*āбнўс* آبنوس

Деревянный—*чўбū* چوبی

Держава — *девлети 'азūмэ* دولت عظیمه

Держать — *нигāh дāштен* نگاه داشتن (دار) || *гериф-тен* گرفتن (گیر) || *нигāh, мū дāрем, н. дāштем, н. дāр*

Дерзкій — *густāх* گستاخ || *джесўр* جسور

Дерзость—*густāхū* گستاخی || *джесāрет* جسارت

Дёрнъ—*чūм* چیم || *себзэ-и чемен* سبزهٔ چمن

Десантъ—*нузўли лешкер эз кештū дер сāхил* نزول لشكر از كشتی در ساحل

Десертъ—*шūрūнū* شیرینی || *дендāнмез* دندانمز

Десна — *лесэ* لثه ||

гӯшти дендāн گوشت دندان

Деспотизмъ — *истибдāд* || ظلم *зулм* || استبداد

Деспотъ—*зāлим* ظالم || *му-стебидд* مستبدّ || *худ-рāй* خودرأى || *худ-сер* خودسر

Десятина—*деhiек* دهيك || (мѣра) — *джерӣби урӯсӣ* جريب اروسي || (۱۲۱٦۰۰ رش اروسی)

Десятокъ — *деh* ده || *деh-тā* ده‌تا || *деhдāнэ* ده دانه

Десятскій—*деh-бāшӣ* ده‌باشي

Десятый—*деhум* دهم

Десять—*деh* ده

Дефицитъ—*кеср* كسر || *хе-сāрет* خسارت ||

Дешевизна—*эрзāнӣ* ارزانى

Дешевый—*эрзāн* ارزان

Диванъ—*нӣм-тахт* نيم تخت

Диверсія— *тāхт* تاخت || *гāрет* غارت

Дивидендъ—*хиссэ-и мурā-бехэ* حصّهٔ مرابحه || *фāидэ-и пӯл* فائدهٔ پول || *сӯд* سود

Дивизія — *фиргэ-и лешкер* فرقهٔ لشكر

Дикарь, дикій — *вахшӣ* وحشي || *бiябāнӣ* بياباني || *дженгелӣ* جنگلي

Диковина—*'аджӣбэ* عجيبه || *нāдирэ* نادره

Дикость—*вахшiет* وحشيّت

Диктовать — *имлā керден* املا كردن

Династія—*несл* نسل || *'āилэ-и шāhāн* عائلهٔ شاهان

Дипломатія—*сiясет* سياست || —ты — *эhли сiясет* اهل سياست

Дипломъ — *шеhāдет-нāмэ* شهادتنامه

Директоръ—*мудӣр* مدير || *реис* رئيس

Дирекція — *идāрэ* اداره см. направленіе.

Дисконтъ—*тензӣл* تنزيل

Дистанція—*месāфет* مسافت

Дистиляторъ — *мугаттир* مقطّر || *сāфкун* صافكن

Дистилированіе — *тагтӣр* تقطير

Дистилировать — *тагтӣр керден* تقطير كردن

Дисциплина—*низāм* نظام || *ита'ет* اطاعت || *та'лӣм* تعليم

Дитя—*ферзенд* فرزند || *бечэ* بچه || *эвлāд* اولاد

Дичь-*шикāр* شكار || *сейд* صيد

Діагональ (геогр.)—*хатт-ут-тӯл* خطّ الطول

Діадема—*тāдж* تاج || *дей-hӣм* دیهیم

Діаметръ—*гутр* قطر *эфгāр* افگار

Діета—*перhӣз* پرهیز

Длина — *дирāзӣ* درازی || *тӯл* طول

Длинный—*дирāз* دراز

Длить — *дирāз керден* دراز کردن || —ся—*тӯл кешӣ-ден* طول کشیدن || *тӯл дāштен* طول داشتن

Для—*берāи* برای || *мехз* محض

Дневникъ—*рузнāмэ* روزنامه

Дневной—*іекрӯзӣ* یکروزی

Днемъ—*вагти рӯз* وقت روز

Дно—*бун* بن || *га'р* قعر

До—*тā* تا || *та-илā* تاالی

Добавка—*эфзāіеш* افزایش || *'алāвэ* علاوه

Добавлять, —ить—*'алāвэ дāден* علاوه‌دادن || *эфзӯден* افزون (افزا) || *мӣ эфзāіем, эфзӯдем, беіефзā*

Добавочный — *'алāветӣ* علاوتي || *зіядет* زیادت

Доблестный—*дилӣр* دلیر || *беhāдур* بهادر

Доблесть—*дилӣрӣ* دلیری || *шеджā'ет* شجاعت || *фа-зӣлет* فضیلت

Добро—*хейр* خیر || *хӯбӣ* خوبی || *нӣкӣ* نیکی

Добровольно—*бā ихтіяри худ* با اختیار خود

Добровольный — *ихтіярӣ* اختیاری

Добродушіе — *сāдэ-дилӣ* ساده‌دلی || *меhребāнӣ* مهربانی

Добродушный — *сāдэ-дил* ساده‌دل || *меhребāн* مهربان || *хелӣм* حلیم

Добродѣтель — *фазӣлет* فضیلت || *hунер* هنر

Добродѣтельный — *фāзил* فاضل

Доброжелатель — *нӣкхāh* نیکخواه || *хейрхāh* خیر خواه

Доброжелательность—*нӣк-хāhӣ* نیکخواهی

Доброкачественный—*хӯб-джинсӣ* خوب جنسی || *хӯб-эслӣ* خوب اصلی

Добросовѣстность — *хӯб-зимметӣ* خوب ذمّتی || *ин-сāф* انصاف || *нӣк-фитретӣ* نیک فطرتی

Добросовѣстный — *хӯб-зиммет* خوب ذمّت

Доброта—*хӯбӣ* خوبی || *нӣкӣ* نیکی || *хуш-дилӣ* خوش دلی

Добрый—*нӣк* نیك || *хӯб-зāт* خوب ذات || *хӯб* خوب

Добрякъ—*сāдэ-дил* ساده دل

Добывать, —быть— *тех-сӣл керден* تحصیل کردن || *яфтен* (یاب) یافتن

Добыча—*генӣмет* غنیمت

Довести, —водить—*ресā-нӣден* رسانیدن || *мӣресā-нем, ресāнӣдем, бересāн*

Доводъ—*делӣл* دلیل || *шеhā-дет* شهادت || *гевāhӣ* گواهي

Довольно-*бес* بس || *кāфӣ* کافی

Довольный—*рāзӣ* راضي || *гāни'* قانع

Довольство—*генā'ет* قناعت

Довѣренность — *векāлет-нāмэ* وکالت نامه

Довѣренный—*векӣл* وکیل

Довѣритель — *векāлет-де-hендэ* وکالت دهنده

Довѣріе—*и'тибāр* اعتبار || *и'тимāд* اعتماد || *бāвер* باور

Довѣрчивый — *зӯд-бāвер* زود باور || *хуш-бāвер* خوش باور

Довѣрять — *бāвер керден* باور کردن || см. поручать.

Догадка—*техмӣн* تخمین || *гумāн* گمان || *зенн* ظنّ

Догадливый— *сāхиб ферā-сет* صاحب فراست

Догнать—*лāхиг шуден* لاحق شدن

Договориться, договари-ваться— *мугāвелэ керден* مقاوله کردن || *му'āhедэ кер-ден* معاهده کردن || *шарт керден* شرط کردن

Договоръ—*мугāвелэ* مقاوله || *му'āhедэ* معاهده

Дождь—*бāрāн* باران || *бā-реш* بارش

Дознаніе—*тахгӣг* تحقیق || *истинтāг* استنطاق

Дойти, доходить—*ресӣден* رسیدن || *мӣресем, ресӣ-дем, берес.*

Доить—*дӯшӣден* دوشیدن

Доказательство — *худжет* حجّت || *делӣл* دلیل || *ше-hāдет* شهادت

Доказать, —зывать—*исбāт керден* اثبات کردن || *худ-жет āвурден* حجّت آوردن (آر)

Докладъ—*тагрӣр* تقریر см. донесеніе.

Докладывать—*'арз керден* عرض کردن

Докторъ — *табӣб* طبیب || *хакӣм* حکیم

Документъ — *сенед* سند || *худжет* حجّت

Докъ—*мехелли кештӣ-сā-зӣ* محلّ کشتی سازی

Долгій—*дирāз* دراز

Долго-*хейли вагт* خیلی وقت

Долгосрочный— *дирāз-ва'-дэ* دراز وعده

Долгъ—*гарз* قرض || *дейн* دین || *нисіе* نسیه

Должникъ—*гарздāр* قرضدار || *медюн* مدیون

Должно—*бāіед* باید

Должность—*хидмет* خدمت || *везӣфет* وظیفت || *мансаб* منصب

Долина—*деррэ* درّه

Долой—*бӣрӯн* بیرون

Долото—*ускунэ* اسکنه

Доля—*несӣб* نصیب || *хиссэ* حصّه || *сеһм* سهم

Дома—*дер хāнэ* در خانه

Домашній—*хāнегӣ* خانگی || *мāли хāнэ* مال خانه

Домой—*бехāнэ* بخانه

Домъ—*мензил* منزل || *хāнэ* خانه

Донесеніе—*тагрӣр* تقریر || *'арз* عرض

Доносъ—*вишāіет* وشایت || *гейбет* غیبت || *шикāіет* شکایت

Дополненіе—*тетиммэ* تتمّه

Дополнить, —нять—*бе эн-джāм ресāнӣден* بانجام رسانیدن || *темāм керден* تمام کردن

Допросъ — *истинтāг* استنطاق

Допускать,—стить—*гузāш-тен* (گذار) گذاشتن || *мӣ-гу-зāрем, гузāштем, бегузāр*

Дорога—*рāһ* راه

Дорого—*гирāн* گران

Дороговизна—*гирāнӣ* گرانی || *гирāн-беһāіӣ* گرانبهائی

Дорогой—*гирāн* گران || *'азӣз* عزیز

Досада — *хасрет* حسرت || *кедер* کدر || *эфсӯс* افسوس

Досадовать—*техессур кер-ден* تحسّر کردن

Доска—*тахтэ* تخته || *левх* لوح

Досмотръ — *незāрет* نظارت

Доставить, —стать— *техсӣл керден* تحصیل کردن || *гӣр āвурден* گیر آوردن (آر) *гӣр мiярем, гӣр āвурдем, гир бiяр*

Доставлять, доставить — *ресāнӣден* رسانیدن || *бурден* بردن (بر) || *мӣ ресāнем, ресāнӣдем, бересāн*

Достаточно—*бес* بس || *кāфӣ* کافی

Достаточность — *кифāiет* کفایت

Достаточный— *кāфӣ* کافی

Достигать —гнуть — *хасил керден* حاصل کردن || см. дойти

Достовѣрный —*ягин* یقین

Достоинство — *истихгāг* استحقاق || *лiягет* لیاقت

Достойный — *мустахиг* مستحق || *лāиг* لایق || *сезāвāр* سزاوار

Достопримѣчательность— *тухфэ* تحفه

Доступный—*муiессер* میسر || *дестрес* دسترس

Доступъ— *тейсӣр* تیسیر || *дестресӣ* دسترسی

Досугъ — *вагти ферāгет* وقت فراغت || *фурсет* فرصت

Дохлый—*хафэ* خفه

Доходить—см. дойти.

Доходъ—*дехл* دخل || *медāхил* مداخل

Дочь—*духтер* دختر

Драгантъ—*кетӣрā* کتیرا

Драгоцѣнность — *нефӣсэ* نفیسه || *гирāн - гӣмет* گرانقیمت

Драгоцѣнный — *гирāн-беhā* گرانبها || —камень—*гевhер* گوهر

Драка—*шӯлӯг* شولوق || *да'вā* دعوی || *сетӣз* ستیز

Драконъ—*эждеhā* اژدها

Драть—см. сдирать. || —ся— *дженг керден* جنگ کردن || *да'вā керден* دعوی کردن

Драхма—*дирhем* درهم

Древнiй—*кўhнэ* کهنه || *гадӣм* قدیم

Древность— *земāни гадӣм* زمان قدیم

Дремота—*гунудегӣ* غنودگی || *хāб-āлӯдегӣ* خواب‌آلودگی

Дробь — *сачмэ* صاچمه || —ариөм.—*кеср* کسر

Дрова—*ħӣзем* هیزم || *ħӣмэ* هیمه

Дровосѣкъ — *кундэ-бур* کُندهبر || *ħӣзем-шикен* هیزم شکن

Дрожать—*лерзӣден* لرزیدن || *мӣ-лерзем, лерзӣдем, белерз*

Дрожжи—*хемӣр* خمیر

Дрокъ (раст.)—*гули тāвӯс* گل طاوس

Другой—*дӣгер* دیگر || *гейр* غیر

Другъ—*дӯст* دوست || *яр* یار

Дружба— *дӯстӣ* دوستی || *улфет* الفت

Дружескій—*дӯстāнэ* دوستانه

Дружить — *рефӣг дāштен* رفیق داشتن (دار) || *р. дāрем, р. дāштем, р. дāр.*

Дрянь—*хейли бед* خیلی بد || *хебӣс* خبیث

Дубъ — *дирахти беллӯт* درخت بلّوط

Дуга—*кемāн* کمان || *гаус* قوس

Дуло — *лӯлэ-и туфенг* لولهٔ تفنگ

Думать—*хiял дāштен* خیال داشتن (دار) || *хiял. дāрем х. дāштем, х. дāр.*

Дунай — *рӯди дӯнā* رود طونه

Дуракъ—*ахмаг* احمق

Дурной—*бед* بد

Дуть—*везӣден* وزیدن || *демӣден* دمیدن || *нефх керден* نفخ کردن

Духи—*'атр* عطر || *хушбӯiӣ* خوشبوئی

Духовенство — *руэсāи дӣн* رؤسای دین || *'улема* علما

Духовный—*рӯхāнӣ* روحانی

Духъ—*джāн* جان || *рӯх* روح

Душа—*нефс* نفس || *джāн* جان

Душеприказчикъ-*васӣ* وصی

Душистый-*му'аттар* معطّر || *хушбӯй* خوشبوی

Дуэль—*мубāрезэ* مبارزه

Дымить — *дӯд керден* دود کردن ||

Дымъ—*дӯд* دود

Дыня—*хербузэ* خربزه

Дыра—*сурāх*—سوراخ

Дыханіе—*тенеффус* تنفّس || *дем* دم || *нефес* نفس

Дышать — *нефес кешӣден* نفس کشیدن || *нефес мӣкешем, н. кешӣдем, н. бекеш.*

Дышло—*мāл-бенд* ما لبند || *тūри 'арāбэ* تیر آرابه

Дьяволъ—*шейтāн* شیطان

Дѣвочка, дѣвушка, дѣвица—*духтер* دختر

Дѣдъ — *педери бузург* پدر بزرگ || *джедд* جدّ || *нія* نیا

Дѣйствительно — *вāги'ан* واقعا

Дѣйствительный — *рāст* راست || *хагūгū* حقیقی || *вāги'* واقع

Дѣйствіе—*'амел* عمل || *эсер* اثر || *фи'л* فعل || *тэсūр* تأثیر

Дѣйствовать—*'амел керден* عمل کردن || *эсер керден* اثر کردن

Дѣлать—*керден* کردن || *дуруст керден* درست کردن || *сāхтен* ساختن (ساز) || *мū кунем, кердем, бекун* || —ся—*шуден* شدن || *гердūден* گردیدن || *мū шевем, шудем, бушō.*

Дѣленіе — *гисмет* قسمت || *тагсūм* تقسیم

Дѣлить — *гисмет керден* قسمت کردن

Дѣло—*кāр* کار

Дѣтскій—*бечегāнэ* بچگانه

Дѣтство—*туфӯліет* طفولیّت || *кӯдекū* کودکی

Дѣятельность—*эф'āл* افعال

Дѣятельный—*кāркун* کارکن

Дюжина — *дӯзūнэ* دوزینه *дужин* دوجین

Дюймъ—*беһр* بهر

Дядя (бр. отца)—*'аммӯ* عمّو
— (бр. матери) — *дāiū* دایی || *хāл* خال

Е.

Евангеліе—*инджūл* انجیل

Евнухъ—*āхтэ* آخته || *хāджэ* خواجه

Еврей—*іеһӯдū* یهودی || *джухӯд* جحود || *мӯсевū* موسوی

Европа — *ференгистāн* فرنگستان

Европеецъ—*ференгū* فرنگی

Евфратъ—*р̄уди ферāт* رود فرات

Египетъ—*миср* مصر

Его—*мāли-ӯ* مال‌او

Едва-ли — *мушкил бāшед* مشكل باشد

Единобожіе—*тевхӣд* توحيد

Единоборство — *куштӣ* كشتى

Единовѣрецъ — *ĥемдӣн* همدين

Единогласіе — *иттифāг* اتّفاق || *іекдилӣ* يكدلى || *ĥемрāĥӣ* همراهى

Единогласно — *бе-іекзебāн* بيكزبان || *бā-иттифāг* بااتّفاق

Единодушіе—*іекдилӣ* يكدلى

Единодушный — *іекдил* يكدل || *ĥемдил* همدل

Единомышленникъ — *іекдем* يكدم || *іекрāй* يكرأى

Единственно—*фагат* فقط ||

Единственный–*іекāнэ* يكانه || *тенĥā* تنها

Единство—*тенĥāӣ* تنهائى || *іекāнеӣ* يكانگى

Ежегодно — *сāл-бесāл* سال بسال || *сāльянэ* ساليانه || *ĥемсāлэ* همساله

Ежедневно — *рӯз-бе-рӯз* روزبروز || *ĥер рӯзэ* هرروز

Ежемѣсячно — *мāĥ-бе-мāĥ* ماه‌بماه || *ĥер мāĥэ* هرماهه

Ежъ—*хāр-пушт* خارپشت

Елка—*кāдж* كاج || *тенӯб* تنّوب

Ель—*сенӯбер* صنوبر

Емкій — *пеĥн* پهن || *весӣ'* وسيع

Емкость — *пеĥн-āверӣ* پهن آورى

Ему—*бе-ӯ* باو

Ересь—*бид'ет* بدعت

Еретикъ — *рāфиз* رافض || *мулхид* ملحد

Ермолка–*'арагчӣн* عرق‌چين || *келлэ-пӯш* كله‌پوش

Ерунда —*музехреф* مزخرف

Ершъ—*іек гисми мāĥӣ* يك قسم ماهى

Если —*эгер* اگر

Естественно—*таб'ан* طبعًا

Естественный — *табӣ'-ӣ* طبيعى

Естество—*табӣ'ет* طبيعت

Есть—*ĥест* هست

Ехидный—*сāлӯсӣ* سالوسى || *дил-ріја* دلريا || *бед-зāт* بدذات || см. хитрый.

Ехидство—*ріа* ریا
Еще—*бāз* باز || *ћенӯз* هنوز
Ея—*мāли-ӯ* مال‌او

Ж.

Жаба—*везег* وزغ || *гӯрбага* قوربغه || мед.—*хеннāг* خنّاق
Жабры — *гӯши мāћū* گوش ماهی || *хейшӯм* خیشوم
Жаворонокъ — *'андалūб* عندلیب
Жадность—*āзмендū* آزمندی || *хирс* حرص || *гедā-чешмū* گدا چشمی || *тема'* طمع
Жадный—*āзменд* آزمند || *гедā чешм* گدا چشم || *харūс* حریص
Жажда — *'атеш* عطش || *тешнегū* تشنگي
Жаждать — *тешнэ буден* تشنه بودن || *тешнегū дāштен* تشنگي داشتن
Жалкій—*риггет энгūз* رقّت انگیز || *бесіяр бед* بسیاربد
Жалко—*эфсӯс* افسوس || *риггет энгизāнэ* رقّت انگیزانه
Жало—*нūш* نیش
Жалоба—*шикāіет* شکایت
Жалованіе — *мевāджиб* مواجب
Жаловатъ—*мерхемет керден* مرحمت کردن || *мећребāнū керден* مهربانی کردن
Жалость—*терехгум* ترحّم
Жаль—*эфсӯс* افسوس || *хейф* حیف
Жалѣть — *эфсӯс хурден* افسوس خوردن || *теэссуф керден* تاسّف کردن || *эфсӯэ мūхурем, э. хурдем, э. бухӯр*.
Жандармъ—*лешкери жāндермэ* لشکر ژاندارمه
Жара—*гермā* گرما
Жареный — *кебāб керддэ* کباب کرده || *сурх кердэ* سرخ کرده || *бурьян* بریان
Жарить—*сурх керден* سرخ کردن || *бурьян керден* بریان کردن || *кебāб керден* کباب کردن
Жарко—*герм-ест* گرم‌است

Жаркое—*кебāб* کباب || *бурьян* بریان

Жаровня—*мангал* منقل

Жаръ—*эхкер* اخکر || *āтиш* آتش || мед.—*теп* تپ

Жасминъ—*ясмūн* یاسمین

Жатва—*деров* درو || *геллэ* غله

Жать—*деровūден* درویدن || *деровем, деровūдем, деров*

Жгучій—*сӯзендэ* سوزنده

Ждать—*интизāр кешūден* انتظار کشیدن || *сабр керден* صبر کردن

Жезлъ—*'асāи мулк* عصای ملک || *севледжāн* صولجان

Желаніе—*āрзӯ* آرزو || *мейл* میل

Желать—*āрзӯ дāштен* آرزو داشتن (دار) || *мейл дāштен* (دار) میل داشتن || *мейл дāрем, мейл дāштем, мейл дāр*

Желтизна—*ренги зерд* رنگ زرد

Желтокъ — *зердэ-и тухми мург* زردهٔ تخم مرغ

Желтый—*зерд* زرد

Желтѣть—*зерд шуден* زرد شدن

Желудокъ — *ми'дэ* معده || *шикем* شکم

Желудь—*беллӯт* بلوط

Желчь—*зеһрэ* زهره || *сефрā* صفرا || *зердāб* زردآب

Желѣзный—*āһенūн* آهنین

Желѣзо—*āһен* آهن

Жеманиться— *гемзэ керден* غمزه کردن || *нāз керден* ناز کردن

Жемчугъ—*дурр* درّ || *мервāрūд* مروارید

Жена—*зен* زن || *'еял* عیال || *хāнум* خانم

Женатый — *зен-герифтэ* زن کرفته || *муте-эһһил* متاهّل

Женитьба — *'акди никāх* عقد نکاح

Жениться — *зен герифтен* زن گرفتن (گیر) || *'арӯсū керден* عروسی کردن

Женихъ — *нāмзед* نامزد || *дāмāд* داماد

Женскій—*зенāнэ* زنانه

Женщина—*зен* زن || *за'ūфэ* ضعیفه

Жеребецъ — *эспи хāіедāр* اسب خایه‌دار

Жерновъ — *āсья сенг* آسیا سنگ

Жертва — *гурбāн* قربان || *фидā* فدا

Жертвовать — *фидā (гурбāнъ) керден* فدا (قربان) کردن || *бахшūден* بخشیدن

Жесткій — *сефт* سفت || *сехт* سخت || *дурушт* درشت

Жестокій—*сенг-дил* سنگدل|| *гāсū* قاسی || *зāлим* ظالم

Жестокость — *гесāвет* قساوت

Жестъ — *ишāрет* اشارت

Жесть—*хелебū сефūд* حلبي سفيد || *тенек* تنك

Жестянка—*гӯтū эз хелебū сефūд* قوطي ازحلبي سفيد

Жечь—*сузāнден* سوزاندن || *мūсузāнем, сузāндем бесузāн*

Жженный—*сухтэ* سوخته

Живо—см. скоро.

Живой—*зиндэ* زنده || *тизмезāдж* تيزمزاج

Живописецъ — *нагāш* نقّاش || *мусеввир* مصوّر

Живопись—*тесвūр* تصوير|| *нагш-у-нигāр* نقش ونگار

Животное—*хейвāн* حيوان || *джāнвер* جانور

Животъ—*шикем* شکم

Жидкій — *āбекū* آبکي || *мāiе'* مايع

Жидкость—*āб* اب

Жидъ—*джухӯд* جهود—см. Еврей.

Жизнь—*хеят* حيات || *зиндегāнū* زندگانی || *'умр* عمر

Жила—*рег* رگ || *'ирг* عرق

Жилетъ—*джелетка* جلتقه || *сūнэ пӯш* سينه پوش

Жилище—*мензил* منزل || *хāнэ* خانه

Жирафъ—*зерāфэ* زرافه

Жирный—*черб* چرب || *чāг* چاق || *фербиh* فربه

Жиръ — *роуген* روغن || *чербū* چربی

Жирѣть — *фербиh шуден* فربه شدن || *кулуфт шуден* کلفت شدن

Житель—*мугūм* مقيم || *сāкин* ساکن || *эhл* اهل

Жительство — *истигāмет* استقامت || *игāмет* اقامت

Жито — *гендуми сiяh* گندم سياه

Жить—*зендегū керден* زندگي کردن || имѣть жительство — *мензил дāштен,*

мензил منزل‌داشتن (دار) || *дāрем, м. дāттем, м. дāр*
Жнецъ—*деровгер* دروگر
Жрать — *нушхāр керден* نشخوارکردن || *шерāhет кер-ден* شراهت‌کردن || *хейлū хурден* خیلی‌خوردن
Жребій—*гур'е* قرعه || *насūб* نصیب || *бахт* بخت
Жукъ—*гӯзед* گوزد
Жуликъ—*мутегаллиб* متقلّب
Журавль — *кулеng* کلنگ || *дӯрнā* طورنا
Журналистъ —*рӯзнāмэ–не-вūс* روزنامه نویس
Журналъ—*жӯрнāл* ژورنال

З.

За — *дер пушт* درپشت || *дер 'агаб* درعقب || *пес* پس
Забава — *бāзū* بازی || *те-мāшā* تماشا || *хуш-гузе-рāнū* خوشگذرانی
Забавлять, —вить— *хуш-вагт керден* خوشوقت‌کردن || —ся —*бāзū керден* بازی کردن || *темāшā кердeн* تماشا کردن
Забавный — *hезл - āмūз* هزل‌آمیز
Забастовка—*та'тūл* تعطیل
Забвеніе—*ферāмӯш* فراموش || *иhмāл* اهمال
Забирать, забрать — *бур-ден* بردن (بَر) || *бердāш-тен* برداشتن (بردار) || *мū-берем, бурдем, бебер.* || —ся — *дāхил шуден* داخل شدن || *ресūден* رسیدن
Забить—*кӯбūден* کوبیدن || *фурӯ бурден* فروبردن || *мū-кӯбем, кӯбūдем, бекӯб*
Забіяка — *сетūзэкāр* ستیزه‌کار
Заблуждаться, —диться— *рāhра гум керден* راه‌را گم کردن || *сеhв керден* سهو کردن || *галат керден* غلط کردن
Заблужденіе — *зелāлет* ضلالت || *гумрāhū* گمراهی || *галат* غلط
Заболѣть — *нāхуш шуден*

ناخوش شدن || *бӣмāр шу-ден* بیمار شدن

Заборъ — *хеят* حیاط || *дӣ-вāр* دیوار

Забота—*первā* پروا || *гемм* غمّ || *эндӣшэ* اندیشه || *эндӯh* اندوه || *севдā* سودا

Заботиться — *эндӣшэ кер-ден* اندیشه کردن || *первā керден* پروا کردن

Забраковать — см. браковать.

Забрать—см. забирать.

Забыть, — бывать— *ферā-мӯш керден* فراموش کردن

Заварить — *дем керден* دم کردن || *пухтэн* (پز) پختن || *мӣ-пезем, пухтем, пез*

Заведеніе—*дестгāh* دستگاه || *хāнэ* خانه || *мехелл* محلّ || *дā-ирэ* دائره || учебн. — *медресэ* مدرسه || торгов.— *мехелли теджāрет* محلّ تجارت

Завернуть, —ворачивать— *бестен* (بند) بستن || *тай керден* طيّ کردن || *тӯи лефāфэ гузāштен* توی لفافه گذاشتن (گذار)

Завертѣть, завертывать— *пӣч даден* پیچ دادن || *пӣч мӣдеhем, пӣч дāдем, пӣч бедеh*

Завершать, —ить— *темāм кердсн* تمام کردن || *бе-энд-жāм ресāнӣден* بانجام رسانیدن

Завести (установить) — *вез' керден* وضع کردن || *джāрӣ керден* جاری کردن || см. заводить.

Завивать — *пӣчӣдэ керден* پیچیده کردن || *муджа'ад керден* مجعّد کردن || *пӣч-у тāб дāден* پیچ وتاب دادن

Завидный, —но— *решк-энӣз* رشک انگیز || *хасед энӣз* حسد انگیز

Завидовать — *решк бурден* (بر) رشک بردن || *хасед бурден* حسد بردن || *решк мӣберем, р. бурдем, р. бебер*

Зависимость — *зӣрдестӣ* زیردستی || *фермāнберӣ* فرمانبری

Зависимый — *зӣр-дест* زیر دست || *муте'аллиг* متعلّق

Завистливый, завистникъ— *решкен* رشکن || *хасӯд* حسود

Зависть — *решк* رشك || *хасед* حسد

Зависѣть — *тāби' будeн* تابع بودن || *муте'аллиг бӯден* متعلق بودن || *тāби'-ем, тāби' бӯдем, тāби' бāш*

Завладѣть — *забт кeрдeн* ضبط كردن || *мутесаррuф шудeн* متصرف شدن

Завлекать, —лечь— *игвā кeрдeн* اغوا كردن || *джелб кeрдeн* جلب كردن || *джезб кeрдeн* جذب كردن || *бехуд кешидeн* بخودكشيدن

Заводить, завести — *бинā кeрдeн* بنا كردن ||—часы—*сā'етра кӯк кeрдeн* ساعترا كوك كردن

Заво́дъ — *кāр-хāнэ* كارخانه

Завоеваніе — *фетх* فتح || *тесхӣр* تسخير || *кишвер-гушāӣй* كشورگشائى

Завоеватель — *кишвер-ситāн* كشورستان || *кишвер-гушā* كشورگشا || *фāтих* فاتح

Завоевать — *мусеххер кeрдeн* مسخّر كردن || *фетх кeрдeн* فتح كردن || *тесхӣр кeрдeн* تسخيركردن

Завтра — *фердā* فردا || по-слѣ—*пес-фердā* پس‌فردا

Завтракать — *неhāр хурдeн* نهارخوردن || *субхāнэ хурдeн* صبحانه‌خوردن || *нāштā шикестeн* ناشتا شكستن (شكن) || *неhāр мӣхурем, неhāр хурдем, неhāр бухӯр*

Завтракъ—*субхāнэ* صبحانه || *неhāр* نهار

Завтрашній—*мāли фердā* مال‌فردا || *фердāӣй* فردائي

Завѣдомо—*дāнистэ* دانسته || *'ан'илм* عن‌علم

Завѣдующій—*мудӣр* مدير || *реӣс* رئيس

Завѣдывать —*ратг-у-фатг кeрдeн* رتق‌وفتق‌كردن || *идāрэ кeрдeн* اداره‌كردن

Завѣса—*пердэ* پرده

Завѣтный — *харāм* حرام || *мехрем* محرم

Завѣтъ—*'аhд* عهد || *иттифāг* اتّفاق

Завѣщаніе—*васiет* وصيّت || *васiет-нāмэ* وصيّتنامه

Завѣщатель — *васiет кунендэ* وصيّت‌كننده

Завѣщать — *васiет кeрдeн* وصيّت‌كردن

Завязать — *бестен* بستن (بند) || *пейвестен* پیوستن (پیوند) || *мӣ бендем, бестем, бебенд*

Завязка—*бенд* بند

Загадка—*логез (лугз)* لغز || *ремз* رمز || *чӣстāн* چیستان

Загадочный — *нā-мефhӯм* نامفهوم || *муглāг* معلق

Загаръ — *эсери āфтāб* اثرآفتاب || *āфтāб-зедегӣ* آفتابزدگی

Загибать—см. загнуть.

Заглавіе — *серневишт* سرنوشت || *сернāмэ* سرنامه

Заглаживать, загладить—*телāфӣ керден* تلافی‌کردن || *мехв керден* محوکردن см. гладить.

Заглохнуть — *хафэ шуден* خفه شدن || *метрӯк шуден* متروک‌شدن

Заглушать, —ить — *хафэ керден* خفه‌کردن || *хāмӯш керден* خاموش‌کردن

Заглядывать, заглянуть—*нигāh керден* نگاه‌کردن || *назер эндāхтен* نظرانداختن (انداز) || *нигеристен* نگرستن (نگر)

Загнуть — *кежд керден* کج || *хем керден* خم‌کردن

Заговаривать, —рить — *эфсӯн керден* افسون‌کردن || ся—*hезеiāн гуфтен* هذیان گفتن

Заговорщикъ — *фитнэ энгӣз* فتنه انگیز || *эhли фесāд* اهل‌فساد || *яӣгер* یاغیگر

Заговоръ—*яӣгерӣ* یاغیگری *фесāд* فساد

Загонъ—*хеят* حیاط || *чергэ* چرگه

Загонять, загнать—*рāнден* راندن || *дāхил керден* داخل‌کردن || *мӣ рāнем, рāндем, берāн*

Загораживать, —родить—*месдӯд керден* مسدودکردن || *бестен* بستن (بند)

Загораться — *āтиш гериф-тен* آتش گرفتن || *гериф-тен* گرفتن (گیر)

Загородный—*вāгі' бӣрӯни шеhр* واقع بیرون شهر

Загорѣть — *āфтāбзедэ шу-ден* آفتابزده‌شدن || *эз āфтāб сіяh шуден* ازآفتاب سیاه‌شدن

Заготовить, —влять— *хā-*

зир керден حاضرکردن || *зехӣрэ керден* ذخیره‌کردن

Заграница — *хāриджэ* خارجه

Заграничный — *эджнебӣ* اجنبی

Загребать — *пāрӯ керден* پاروکردن

Загробный, —ая жизнь— *āхирет* آخرت || *'āгибет* عاقبت

Загулъ—*бӣ кāрӣ* بی‌کاری || *та'тӣл* تعطیل

Задавить — *хафэ керден* خفه‌کردن

Задатокъ *бӣгāнэ* بیغانه || *селеф* سلف || *геров* گرو

Задача — *мес-элэ* مسأله || *матлеб* مطلب

Задвижка—*чефт* چفت

Задержанiе—*забт* ضبط || *хебс* حبس

Задержать, — живать — *тевгӣф керден* توقیف‌کردن *забт керден* ضبط‌کردن || (замедл.) *тэхӣр керден* تأخیرکردن

Задержка — *тэхӣр* تأخیر

Задница—*кӯн* کون

Заднiй—*песӣн* پسین

Задолжать — *гарздāр шу-ден* قرضدارشدن

Задомъ—*дер 'агаб* درعقب

Задорный — *тунд - мезāдж* تند مزاج

Задоръ — *тунд - мезāджӣ* تند مزاجی || *тунд - хӯйӣ* تند خوئی

Задумчивость — *тефеккур* تفکّر || *эндӣшэ* اندیشه

Задумчивый — *эндӣшнāк* اندیشناك || *фикр кунендэ* فکرکننده

Задумывать, задумать — *фикр керден* فکرکردن || *нiет керден* نیّت‌کردن

Задушать, задушить — *хафэ керден* خفه‌کردن

Задъ—*'агаб* عقب || *пушт* پشت

Задыхаться — *тенг нефес шуден* تنگ نفس شدن || *хафэ шуден* خفه‌شدن

Задѣлать — *месдӯд керден* مسدودکردن

Заёмщикъ—*гарздāр* قرضدار

Заемъ—*гарз* قرض || *истиг-рāз* استقراض

Зажечь, зажигать — *āтеш керден* آتش‌کردن || *роу-*

шен керден روشن کردن ||
эфрӯхтен (افروز)افروختن ||
сузāнден سوزاندن

Зажиточный — *девлетменд* دولتمند

Зажить, заживать — *чāг шуден* چاق شدن || *шефā яфтен* (یاب) شفا یافتن

Заика — *келтэ-зебāн* کلته زبان ||*лукнэ-зебāн* لکنه زبان

Заимодавецъ — *талебкāр* طلبکار

Заимствовать—*гарз керден* قرض کردن || *'āрiет герифтен* عاریت گرفتن (گیر)

Займы см. заемъ.

Зайти, заходить — *дāхил шуден* داخل شدن || *тӯ āмеден* تو امدن

Заказать, —зывать—*сефāриш керден* سفارش کردن

Заказной-*сефāришӣ* سفارشی

Заказчикъ — *сефāриш кунендэ* سفارش کننده || *загāз деhендэ* زاقاز دهنده

Заказъ—*сефāриш* سفارش || *загāз* زاقاز

Закаиваться, — каяться—*тоубэ керден* توبه کردن

Заканчивать, — кончить— см. кончить.

Закатъ—*гурӯб* غروب

Закваска—*мāiе* مایه || *хемӣрэ* خمیره

Закисать — *турш шуден* ترش شدن

Закладъ—*гиров* گرو || *реhн* رهن || *шарт* شرط

Закладывать, заложить — *гиров даден* (ده)گرودادن || *гиров мӣдеhем, гиров дāдем, гиров беден*

Заклинать — *гасам дāден* قسم دادن (ده)

Заключать, —ить—*энджāм керден* انجام کردن || — (о чемъ)—*феhмиден* فهمیدن || — миръ — *āштӣ керден* اشتی کردن

Заключенiе—*хāтимэ* خاتمه|| *энджāм* انجام || —(тюрем.) *хебс* حبس || *зендāн* زندان

Заключенный — *мехбӯс* محبوس || *зендāнӣ* زندانی

Заковать, — въ кандалы *гайд керден* قید کردن

Заколоть—*сер бурӣден* سر بریدن (بر) || *сер мӣбурем, сер бурӣдем, сер бебур*

Законный—*гāнӯнӣ* قانونی || *шер'ӣ* شرعی

Законовѣдъ—*фагӣh* فقیه

Законовѣдѣніе — *'илми фигh* علم فقه

Законъ—*гāнӯн* قانون || *зāгӯн* زاقون || —мусульм.— *шерӣ'ет* شریعت ||—гражд.- *гāнӯни 'урфӣ* قانون عرفی

Закопать, — капывать — *дефн керден* دفن کردن || *тӯи хāк керден* توی خاك کردن

Закрывать, —рыть— *пӯшӣден* پوشیدن || *бестен* بستن (بند) || *мӣ бендем, бестем, бебенд*

Закрѣплять,—пить — *мухкем керден* محکم کردن

Закуска—*мезэ* مزه || *неhāр* نهار

Закусывать,—сить — *дендāнмез хурден* داندانمز خوردن || *неhāр хурден* نهار خوردن

Заливъ—*хелӣджъ* خلیج || *деhенэ* دهنه || *шāхāбэ* شاخابه

Залогъ--*гиров* گرو || *реhн* رهن

Заложить — см. закладывать.

Залпъ— *шинлӣк* شنلیك || *тӯп-эндāзӣ* طوپ اندازی

Залъ—*эйвāн* ایوان || *дāлāр* طالار

Замазать—*мāлӣден* مالیدن || *деhāн керден* دهان کردن

Замазка—*эндāв* انداو || *ма'джӯнэ* معجونه || *замāзкэ* زامازقه

Заманивать, — нить—*игвā керден* اغوا کردن

Заманчивый—*мергӯб* مرغوب

Замедленіе—*тэхӣр* تأخیر

Замедлить, —лять — *тэхӣр керден* تأخیر کردن

Замерзнуть — *іех шуден* یخ شدن (شو)

Замокъ—*гуфл* قفل

За̀мокъ—*эрек* ارك || *гал'э* قلعه

Замужняя—*шоуhер дāрендэ* شوهردارنده

Замша—*пӯсти бузи кӯhӣ* پوست بز گوهی

Замыселъ—*гасд* قصد || *фикр* فکر || *ніет* نیّت

Замышлять — *гасд керден* قصد کردن || *ніет керден* نیّت کردن

Замѣна—*бедел* بدل || *'авез* عوض

Замѣнить, — нять — *'авез кердеп* عوض کردن

Замѣтить, — чать— *мулāхазэ кердеп* ملاحظه کردن || *феhмиден* فهمیدن

Замѣтка—*нишāнэ* نشانه || см. знакъ.

Замѣтно, —ный— *немӯдāр* نمودار || *немāян* نمایان || *āшкāр* اشکار

Замѣчаніе—*мулāхазэ* ملاحظه || (упрекъ) — *некӯhеш* نکوهش || *серзенеш* سرزنش

Замѣчательный — *мумтāз* ممتاز || *шāяни дигет* شایان دقّت

Замѣчать—см. замѣтить.

Замѣшательство — *āшӯб* آشوب || *шӯлӯг* شولوق

Замять см. мять||*хемӣр керден* خمیر دن || —дѣло— *хафэ керден* خفه کردن

Занавѣсъ—*пердэ* پرده

Занимать — *мешгӯл керден* مشغول کردن || (брать въ долгъ) — *гарз герифтен* قرض گرفتن || —ся— *мешгӯл шуден* مشغول شدن || *кāр керден* کار کردن

Заноза—*тӣг* تیغ || *хāр* خار

Заносчивость — *мегрӯрӣ* مغروری || *текеббур* تکبّر

Заносчивый—*мегрӯр* مغرور || *мутекеббур* متکبّر

Занятіе—*кāр* (*кяр*) کار

Занятой, занятый — *мешгӯл* مشغول

Заодно—*іекдеф'э* یکدفعه || *іекбāр* یکبار

Заочно—*дер гіяб* در غیاب || *дер гейбет* درغیبت ||—ый судъ — *хукми гіябӣ* حکم غیابی

Западный—*гербӣ* غربی

Западня—*кемӣн* کمین || *дāм* دام

Западъ—*гарб* غرب || *магриб* مغرب

Запасной — *мāли зехӣрэ* مال ذخیره || (военный)—*редӣфӣ* ردیفی || —ое войско—*редӣф* ردیف

Запасти, —сь—*зехӣрэ керден* ذخیره کردن

Запасъ—*тӯшэ* توشه || *'зехӣрэ* ذخیره || *āзӯгэ* آذوقه

Запахъ—*бӯ* بو

Запаять—*джӯш дāден* جوش دادن || *лехӣм керден* لحیم کردن || *джӯш мӣде-*

һем, дж. дāдем, дж. бедеһ

Запереть, запирать—*гуфл керден* قفل کردن || *бестен* بستن (بند)

Записать—*себт керден* ثبت کردن || *невиштен* نوشتن (نویس)

Записка—*невиштэ* نوشته || *кāгез* کاغذ || *хатт* خطّ

Заплата—*веслэ* وصله || *пūнэ* پینه

Заплатить—*идā керден* ادا کردن || *техвūл дāден* تحویل دادن

Заповѣдывать—*васіет кердей* وصيّت کردن

Заповѣдь — *васіет* وصيّت || *фермāн* فرمان || *'аһд* عهد

Запой— *бедместū* بد مستی

Запонка—*докмэ* دوکمه || *бендемэ* بندمه

Запоръ — *юбўсет* یبوست || *гуфл* قفل || —желудка— *габзи ма'дэ* قبض معده || *имсāк* امساك

Запрещать—тить—*гадаган кердеи* قدغن کردن

Запрещеніе—*гадаган* قدغن || *ман'* منع

Запрещенный—*мемнў'* ممنوع

Запросъ—*суāл* — سؤال || —при продажѣ — *'āлāвэ бер. гūмет хāстен* علاوه برقیمت خواستن

Запрягать—*эсби каласкэ бестен* اسب کالسکه بستن || *эсб мūбендем, эсб бестем, эсб бебенд.*

Запустѣть — *харāбэ шуден* خرابه شدن

Запястіе — *пайвендегāһи дест* پیوندگاهدست

Заработать—*кāсибū кердеи* کاسبی کردن || *манфа'ет кердеи* منفعت کردن || *сўд кердеи* سود کردن

Заработокъ — *сўд* سود || *манфа'ет* منفعت || *кесб* کسب

Зараза — *серāіети мараз* سرایت مرض

Заразительный — *мусрū* مسری || *серāіет кунендэ* سرایت کننده

Заразить, —жать—*серāіет кердеи* سرایت کردن ||—ся— *мусри шуден* مسری شدن

Заранѣе— *зўд* زود || *дер пūш* در پیش

Зарево — *шафаг* شفق

Зародышъ — *тухм* تخم || — человѣч. *дженӣн* جنین

Зарокъ — *ва'дэ* وعده || *совгенд* سوگند || *тоубэ* توبه

Зарыть, — зарывать — *дефн керден* دفن کردن || *зӣри хāк керден* زیرخاك کردن

Зарѣзать — см. заколоть.

Заря — *субхи кāзиб* صبح کاذب || *феджр* فجر || *сехер* سحر

Зарядить, заряжать — *пур* پرکردن (تفنك وتوپ)

Зарядъ — *тӣри āтешӣ* تیر آتشی

Засада — *кемӣн* کمین || *кемӣнгāh* کمینگاه

Заслуга — *хидмет* خدمت || *истихгāг* استحقاق

Заслуженный — *мустахиг* مستحقّ || *гāбил* قابل || *шāян* شایان || *сезāвāр* سزاوار

Заслуживать, — жить — *мустахиг буден* مستحقّ بودن || *сезāвāр буден* سزاوار بودن || *лāiег буден* لائق بودن

Застава — *рāhбенд* راهبند || *застāф* زاستاف || *седди рāh* سدّراه || *мензил* منزل

Заставать, застать — *яфтен* یافتن (یاب)

Заставлять, заставить — *меджбӯр керден* مجبور کردن || *безӯр āвӯрден* بزورآوردن (آر)

Застегнуть, — гивать — *бестен* بستن (بند) || *дукмэ керден* دوکمه کردن || *мӣбендем, бестем, бебенд*

Застежка — *газāн гуфлӣ* قزان قفلی

Застой (въ торгов.) — *кесāд* کساد

Застраховать — *бӣмэ керден* بیمه کردن || *ӣстрāховой керден* استراخوی کردن

Заступъ — *куленг* کلنگ

Застѣнчивость — *шермсāрӣ* شرمساری || *шермендегӣ* شرمندگی || *хея* حیا

Застѣнчивый — *шермсāр* شرمسار || *шермендэ* شرمنده

Засуха — *хушкӣ* خشکی || *гахт* قحط

Засѣданіе — *меджлис* مجلس

Затворять — см. закрывать

Затихать, — хнуть — *āрāм шӯден* آرام شدن

Затишье—*арāмӣ* ارامی

Затменіе солнца — *герифтени āфтаб* گرفتن افتاب || *кусӯф* کسوف || —луны— *герифтени māh* گرفتن ماه || *хусӯф* خسوف

Затопить — *гаргāб кердеи* غرقاب کردن || —ся— *гарк шӯден* غرق شدن

Заточеніе—*хебс* حبس || *нефи* نفی

Затрата—*харджс* خرج

Затрудненіе—*ишкāл* اشکال || *душвāрӣ* دشواری || *захмет* زحمت || *со'ӯбет* صعوبت

Затруднительный — *мушкил* مشکل || *душвāр* دشوار

Затруднить —нять—*безахмет эндāхтен* (انداز) بزحمت انداختن || —ся— *мāни' яфтен* مانع یافتن || *нāтувāнистен* ناتوانستن

Затыкать — *сербенд гузāштен* (گذار) سربند گذاشتن || *сербенд мӣгузāрем, с. гузāштем, с. бугзāр*

Затылокъ — *пушти сер* پشت سر || *гефā* قفا

Затѣвать, —затѣять—*ніет керден* نيّت كردن || *исрāр керден* اصرار كردن || *бинā керден* بنا كردن

Затѣмъ—*пес* پس

Затѣя—*фикр* فكر || *мешрӯ'* مشروع

Затягивать, —зануть— *дирāз керден* دراز کردن || —ся— *тӯл кешӣден* طول کشیدن

Заурядный—*'āдетӣ* عادتی || *те'āруфӣ* تعارفی || *'āммӣ* عامّی

Зафрахтованіе — *кирāіе-и кеттӣ* کرایه کشتی

Захватить—*безӯр герифтен* بزور گرفتن || *бе-зӯр мигӣрем, б. герифтем, б. бегӣр*

Захватъ— *гӣр* گیر || *гасб* غصب || *игтисāб* اغتصاب

Захворать — *бӣмāр шуден* بیمار شدن

Заходить—см. зайти.

Заходъ — *магриб* مغرب || *гурӯб* غروب

Зачётъ—*хисāб* حساب

Зачислять, — лить— *хисāб керден* حساب کردن

Зачѣмъ?— *чирā* چرا || *эз берāи чи* از برای چه

Зашить—см. шить.

Защита—*химāiет* حمايت || *пāсдāрū* پاسدارى || *деф'* دفع || *дифā'* دفاع

Защитникъ — *дестгūр* دستگير || *хāмū* حامى || *мухāфазет-кун* محافظت كن

Защищать, —тить—*химāiет кердeн* حمايت كردن

Заявить, —влять— *и'лāн кердeн* اعلان كردن || *изhāр кердeн* اظهار كردن

Заявленiе — *и'лāн* اعلان || *хабер* خبر || *ихбāр* اخبار

Заяцъ— *херīўш* خرگوش

Збруя—*эсбāби эсби кāслекэ* اسباب اسب كالسكه

Званiе—*рутбэ* رتبه || *мансаб* منصب

Звать —*тесмiе кердeн* تسميه كردن || —призвать—*седā кердeн* صدا كردن

Звено—*халагэ* حلقه

Звонить — *зенг зедeн* زنگ زدن || *зенг мūзенем, зенг зедем, зенг безен*

Звонокъ—*зенг* زنگ

Звукъ—*āвāз* آواز || *седā* صدا

Звучать — *āвāз дāдeн* آواز دادن (ده)

Звѣзда—*эхтер* اختر

Звѣрь—*джāнвер* جانور || *хейвāни дерендэ* حيوان درنده

Зданiе—*бинā* بنا || *кердāд* كرداد || *'имāрет* عمارت

Здороваться—*селāм кердeн* سلام كردن || *селāм дāдeн* سلام دادن (ده)

Здоровый—*чāг* چاق || *сāлим* سالم || *тендуруст* تندرست

Здоровье — *тендурустū* تندرستى || *селāмет* سلامت || *сиххет* صحت || *эхвāл* احوال || на здоровье! — *нўши джāн* نوش جان

Здравствовать—*сāлим бўдeн* سالم بودن || *сāлим-ем сāлим бўдем, сāлим бāш* || да здравствуетъ!—*зиндэ бāдā* زنده‌بادا

Здѣсь—*инджā* اينجا

Здѣшнiй — *мāли инджā* مال اينجا

Зеленый—*себз* سبز

Зеленщикъ — *себэ-фурўш* سبزه فروش

Зелень—*зебзэ* سبزه

Зеленѣть—*себз шудeн* سبز شدن

Землевладѣлецъ — *сāхиб эмлāк* صاحب املاك

Земледѣлецъ — *берзегер* برزگر || *зерā'ет кунендэ* زراعت كننده || *деhгāн* دهقان

Земледѣліе — *берзегерū* برزگرى || *зерā'ет* زراعت

Землемѣръ — *джерūбпеймā* جريب پيما

Землетрясеніе—*зелзелэ* زلزله

Земля — *земūн* زمين

Землякъ — *hемвелāiетū* همولايتى || *hемшеhрū* همشهرى

Земляника — *тӯти ференгū* توت‌فرنگى || *чегелек* چگلك || *чумбул* (*чамбāл*) چنبل

Землянка — *керūчэ* كريچه || *кāжэ* كاژه

Земляной—*хāкū* خاكى || *земūнū* زمينى || *гилū* گلى

Земной—*'āлемū* عالمى || *земūнū* زمينى

Зеркало — *āбгūнэ* آبگينه || *āiūнэ* آئينه

Зерно — *дāнэ* دانه || *галлэ* غله || *хубӯб* حبوب

Зефиръ—*несūм* نسيم

Зима—*земистāн* زمستان

Зимній—*земистāнū* زمستانى

Зимовать — *гишлāг керден* قشلاق كردن

Зло—*бедū* بدى || *шерр* شرّ

Зловоніе—*бедбӯiū* بدبوئى

Зловредный — *гезенд-ресāн* گزندرسان

Злодѣй— *бед-сегāл* بدسگال

Злодѣяніе—*бед-кāрū* بدكارى

Злой—*бед* بد

Злопамятный — *кūнедāр* كينه‌دار

Злопамятство—*кūнэ* كينه

Злословить — *бед-зебāнū керден* بدزبانى كردن

Злословіе—*бедӯ-гūй* بدگوئى

Злость — *бед-менешū* بدمنشى || (гнѣвъ)—*хешм* خشم

Злоумышленно — *гасдан* قصداً || *'ан гасди бед* عنقصدبد

Злоупотребленіе — *бед-исти'мāл* بداستعمال

Злоупотреблять, —бить — *бед-исти'мāл керден* بد استعمال كردن

Змѣя — *мāр* مار || *эждер* اژدر

Знакомство — *āшнāӣ* آشنائی

Знакомый — *āшнā* آشنا

Знакъ — *'алāмет* علامت || *нишāн* نشان

Знаменитый — *мешһӯр* مشهور || *нāмдāр* نامدار

Знаменоносецъ — *бейдагдāр* بیدقدار || *'алемдāр* علمدار

Знамя — *бейдаг* بیدق || *'алем* علم

Знаніе — *дāниш* دانش || *ма'рифет* معرفت

Знатный — *неджӣб* نجیب || *бузург* بزرگ

Знатокъ — *дāнā* دانا || *эһли хибрэ* اهل خبره || *кāршинāс* کارشناس

Знать, — что нибудь — *дāнистен* دانستن (دان) || *мӣдāнем, дāнистем, бедāн* || — кого нибудь — *шинāхтен* شناختن (شناس) || *мӣшинāсем, шинāхтем, шинāс*

Значеніе — *ма'нӣ* معنی || *мезмӯн* مضمون

Значительный — *муһимм* مهم || *бузург* بزرگ || *му'табер* معتبر

Значить — *ма'нӣ дāштен* معنی‌داشتن (دار) || значитъ — *ма'нӣ дāред* معنی‌دارد

Зной — *гермā* گرما || *херāрет* حرارت

Знойный — *герм* گرم

Зобъ — *сенгдāн* سنگدان || *чӣнедāн* چینه‌دان || *гужāж* گژاژ || *хоуселе* حوصله

Зола — *хāкестер* خاکستر

Золотить — *мутеллā кердеn* مطلّا کردن || *зер-эндӯд керден* زراندود کردن

Золотникъ — *мисгāл* مثقال

Золото — *телā* طلا || *зер* زر

Золотой — *эз телā* از طلا || *зерӣн* زرین || — песокъ — *зерек* زرک || золотыхъ дѣлъ мастеръ — *зергер* زرگر

Золотуха — *хенāзӣр* خنازیر || *сурхегāн* سرخه‌گان

Зонтикъ — *четр* چتر || *сāебāн* سایه بان

Зрачокъ — *мердумеки чешм* مردمک چشم

Зрѣлище — *тамāшā* تماشا || *манзар* منظر

Зрѣлость — *пухтегӣ* پختگی || *ресӣдегӣ* رسیدگی

Зрѣлый—*пухтэ* پخته || *ре-сӣдэ* رسیده

Зрѣніе — *назар* نظر || *дӣдāр* دیدار || *басар* بصر

Зря—*бӣ-веджһ* بیوجه || *бӣ себеб* بی سبب

Зубъ—*дендāн* دندان || —коренной — *дендāни курсӣ* دندان کرسی || — передній— *дендāни пӣш* دندان پیش

Зудъ—*хāреш* خارش

Зять—*дāмāд* داماد

Зѣвать —*деһāн дерэ керден* دهان‌دره کردن

Зѣвота—*хамъязэ* خمیازه

И.

И—*ве* و || и—и— *һем-һем* هم هم

Ибо — *зӣрāки* زیراکه

Ива — *дирāхти бӣд* درخت بید || —плакучая— *бӣди меджнӯн* بید مجنون

Иволга—*мурги гердӯ-перест* مرغ گردو پرست

Игла — *джуāлдӯз* جوالدوز

Иго—*юг* یوغ || *регiет* رقیت || *'убӣдiет* عبودیت

Иголка—*сӯзен* سوزن

Игра—*бāзӣ* بازی

Играть—*бāзӣ керден* بازی کردن || *бāхтен* باختن (باز) || —на инстр.— *зеден* زدن (زن) || *невāхтен* نواختن (نواز)

Игрокъ— *бāзендэ* بازنده || —на музык. инструм.— *сāз зенендэ* ساززننده || — азартн. — *гумāр-бāз* قمار باز

Игрушка— *бāзӣчэ* بازیچه || *лу'бет* لعبت

Игуменъ—*реисн дейр* رئیس دیر || *бузурги руһбāн* بزرگ رهبان

Идеалъ—*фикр* فکر || *хiял* خیال

Идея—*фикр* فکر || *тесаввур* تصوّر || *эндӣшэ* اندیشه

Идіотъ—*нāдāн* نادان || *ах-маг* احمق

Идолопоклонникъ — *бут-перест* بت پرست

Идолопоклонство—*бут-перестӣ* بت‌پرستی

Идолъ—*бут* بت || *темсāл* تمثال

Идти—*рефтен* (رو) رفتن || *мӣревем, рефтем, роу*

Изба—*теварэ* تواره || *хāнэ-и гāлӣпӯш* خانۀ گالی‌پوش

Избавленіе—*халāс* خلاص

Избавлять, —вить—*халāс керден* خلاص کردن || *āзāд керден* آزاد کردن || *реhā-нӣден* رهانیدن || —ся—*реhā шуден* رها شدن

Избирать, избрать—*ихтiяр керден* اختیار کردن || *интихāб керден* انتخاب کردن || *гузӣден* گزیدن (گزین)

Избіеніе—*гатли 'āм* قتل عام

Избраніе—*интихāб* انتخاب

Избранникъ — *мунтехеб* منتخب || *гузӣдэ* گزیده || *мухтāр* مختار || —Божій—*мустафа* مصطفی

Избытокъ—*зiядет* زیادت || *ифрāт* افراط || *'алāвет* علاوت

Избѣгать — *хазер керден* حذر کردن

Избѣжать — *халāс шуден* خلاص شدن

Изваяніе—*кендэ-кāри* کنده کاری || *мунеббет - кāрӣ* منبّت کاری || *сӯрет* صورت

Извергать—*гай керден* قیّ کردن

Извергъ—*зāлим* ظالم || *вахши* وحشی || *гāсӣ* قاسی

Известь—*āhек* آهك

Изветшалый—*куhнэ* کهنه

Извилина — *кеджӣ* کجی || *пӣчӣдегӣ* پیچیدگی

Извилина — *кедж* کج || *пӣгā-пӣч* پیچاپیچ

Извиненіе—*'узр* عذر || *'афу* عفو || *беhāнэ* بهانه

Извинять, —нить — *'афу керден* عفو کردن || *ма'зӯр дāштен* (دار) معذور داشتن || *бахшӣден* بخشیدن || —ся—*'узр хāстен* عذر خواستن (خواه)

Извините! — *'узр мӣхāhем* (*'узр михāм*) عذر میخواهم

Извлеченіе — *истихлāс* استخلاص || *хулāсэ* خلاصه

Извлечь, извлекать—*бер кешӣден* برکشیدن || *бер мӣ кешем, бер кешӣдем, бер кеш.*

Извнѣ—*эз бӣрӯн* از بیرون

Изводить, —вести—*харджж керден* خرج کردن || —кого ниб. — *бетенг āвурден* بتنگ آوردن

Извозчикъ — *кāлескэчӣ* کالسکه‌چی || *'арāбэчӣ* عرابه‌چی

Извозъ — *чāрвадāрӣ* چارو داری

Изволить—*фермӯден* فرمودن (فرما) || *мӣ фермāiем, фермудем, бефермā*

Изворотливый—см. находчивый.

Извращать, —ратить—*техрӣф керден* تحریف کردن

Извращеніе — *техрӣф* تحریف || *галат* غلط

Извѣстіе—*хебер* خبر

Извѣстность—*нāм* نام || *шуhрет* شهرت

Извѣстный —но— *ма'лӯм* معلوم || *мешhӯр* مشهور || *нāмдāр* نامدار

Извѣщать, —вѣстить—*хабер керден* خبر کردن || *хабер дāден* خبر دادن (ده) || *хабер мӣдеhем, х. дāдем, х. бедеh*

Извѣщеніе — *хабер* خبر || *и'лāм* اعلام

Изгибъ—*кеджӣ* کجی || *чӣн* چین

Изгнаніе—*нефи* نفی

Изгнанникъ—*менфӣ* منفي || *матрӯд* مطرود

Изгнать, изгонять — *нефи керден* نفی کردن || *бӣрӯн керден* بیرون کردن

Издавна—*эз гадӣм* ازقدیم

Издали—*эз дӯр* ازدور

Изданіе—*чāб* چاب

Издатель—*чāб кунендэ* چاب کننده || (*газ.*) *мухеррир* محرّر

Издать, издавать—*чāб керден* چاب کردن

Издержать—*харджж керден* خرج کردن

Издержка— *харджж* خرج || *махāриджж* مخارج

Издыханіе—*наз'* نزع

Издыхать,—дохнуть—*хаффэ шуден* خفه شدن

Издѣваться — *рӣшхандӣ керден* ریشخندی کردن || *темесхур керден* تمسخر کردن

Издѣліе—*'амел* عمل || *кāр* کار

Излагать—*беян керден* بیان کردن || *та'бӣр керден* تعبیر کردن

Излишекъ—*зіядет* زیادت || *ифрāт* افراط || *'алāвет* علاوت

Изложеніе—*нагл* نقل || *беян* بیان || *'арз* عرض

Излѣченіе—*шефā* شفا

Излѣчить—см. лѣчить.

Измолоть — *селāіе керден* صلایه کردن || *āрд керден* آرد کردن

Измолъ—*āрд* آرد

Измѣна— *хіянет* خیانت || *хāинӣ* خائنی

Измѣненіе—*тагйӣр* تغییر || *'авез* عوض || *бедел* بدل

Измѣнить — *'авез керден* عوض کردن || (сов. измѣну) — *хіянет керден* خیانت کردن || — ся—*'авез шуден* عوض شدن

Измѣнникъ—*хāин* خائن

Измѣнчивый — *бӣ себāт* بی ثبات || *мутегаллиб* متقلّب

Измѣреніе — *гіяс* قیاس || *пеймāіеш* پیمایش

Измѣрять, — рить *гіяс герифтен* قیاس گرفتن (گیر) ||

эндāзэ герифтен اندازه گرفتن || *пеймӯден* پیمودن (پیما)

Изнанка—*вāрӯнэ* وارونه

Изнасиловать — *игтисāб керден* اغتصاب کردن || —женщ. — *безӯр никāх керден* بزور نکاح کردن

Изнеможеніе—*'аджез* عجز || см. изнуреніе.

Изнуреніе — *та'аб* تعب || *вāмāндеги* واماندگی

Изнурительный — *мут'иб* متعب || *сахт* سخت || *душвāр* دشوار

Изнурять, — рить—*'āджиз керден* عاجز کردن || *бӣгуввет керден* بی قوّت کردن || — ся— *бӣ гуввет шуден* بی قوّت شدن || *дермāндэ шуден* درمانده شدن || *'āджиз шуден* عاجز شدن

Изнѣженность — *нермӣ* نرمی || *летāфет* لطافت

Изобиліе— *вуфӯр* وفور || *бесіярӣ* بسیاری

Изобильный — *ферāвāн* فراوان || *муфрит* مفرط

Изображать, — зить—*нагш керден* نقش کردن

Изображеніе—*нагш* نقش || *нигāр* نگار || *сӯрет* صورت

Изобрѣтать—*ихтирā' керден* اختراع کردن

Изобрѣтеніе — *ихтирā'* اختراع || *ихдāс* احداث

Изолировать — *тенһā керден* تنها کردن

Изразецъ — *āджӯри ренгӣ* آجور رنگی || *кāшӣ* کاشي || *фусейфесā* فسیفسا

Изреченіе—*гаул* قول || *сухен* سخن

Изрѣдка—*гāһ-гāһ* گاه گاه || *нāдиран* نادراً

Изслѣдованіе—*бахс* بحث || *тефтӣш* تفتیش || *джуст-у-джӯ* جستجو

Изслѣдовать— *бахс керден* بحث کردن

Изстари— *эз земāни гадӣм* اززمان قدیم

Изступленіе—*газаб* غضب || см. экстазъ.

Изувѣръ — *мута'ассиб* متعصّب

Изумительный — *хейрет-эфзā* حیرت افزا || *шегуфт энгӣз* شگفت انگیز || *'аджеб* عجب

Изумленіе—*хейрет* حیرت || *те'аджжуб* تعجّب

Изумлять, —мить— *бе-хейрет эндāхтен* بحیرت انداختن (انداز) || —ся— *те'аджжуб керден* تعجّب کردن

Изумрудъ—*земурруд* زمرّد

Изучать. —чить— *яд герифтен* یادگرفتن (گیر) || *āмӯхтен* آموختن (آموز) || *техсӣл керден* تحصیل کردن || *яд мӣгӣрем, яд герифтем, яд бегӣр*

Изъ—*эз* از

Изъявить, —влять— *изһāр керден* اظهار کردن || *и'лāн керден* اعلان کردن

Изъявленіе—*изһāр* اظهار || *и'лāн* اعلان

Изъянъ—*зіян* زیان || *'айб* عیب || *нагс* نقص

Изъяснять, —нить— *тефсӣр керден* تفسیر کردن || *шерх керден* شرح کردن

Изъятіе—*истиснā* استثنا

Изысканіе — *джуст-у-джӯ* جستجو || *тефеххӯс* تفحّص

Изюмъ — *узюм* ازوم || *энгӯри хушк* انگور خشک

Изящество—*гашангū* قشنگی || *незāкет* نزاکت

Изящный—*нāзик* نازک || *гашанк* قشنگ

Икать — *февāг керден* فواق کردن || *эскерек керден* اسکرک کردن || *сексекэ кердэн* سکسکه کردن

Икона—*сӯрет* صورت || *нагш* نقش

Икота—*февāг* فواق || *эскерек* اسرک || *зегенк* زغنک

Икра—*хāвъяр* خاویار || *тухми мāhū* تخم ماهی || *āшпили мāhū* آشپل ماهي

Или—*я* يا

Иллюзія—*хіяли бāтил* خیال باطل || *хіяли бūhӯдэ* خیال بیهوده

Иллюминація — *черāгāн* چراغان

Именины—'*ūд* عید || '*ūди исм* عیداسم

Именно—*я'нū* یعنی || *хусӯсан* خصوصًا

Именной—*исмū* اسمی

Именовать— см. назвать.

Ими—*бā ишāн* با ایشان

Имитація—*таглūд* تقلید

Императоръ — *импеpāтӯр* امپراطور || —ица— *зени импеpāтӯр* زن امپراطور

Имперіалъ—*пӯли импеpіāл* پول ایمپریال

Имперія—*мемлекет* مملکت || *салтанет*—سلطنت

Имущество—*мāл* مال || *девлет* دولت

Имѣніе—*милк* ملك || *эмлāк* املاك

Имѣть — *дāштен* داشتن (دار) || *дāрем, дāштем, дāр*

Имя—*исм* اسم || *нāм* نام

Иначе — *эгернэ* اگرنه || *валлля* والّا

Инбирь—*зенджебūл* زنجبیل

Инвалидъ — '*амел мāндэ* عمل مانده || *нāтувāн* ناتوان || *бūмāр* بیمار

Инвентарь—*гāимэ-и эсбāб* قائمۀ اسباب

Индеецъ — *hиндū* هندی || *hиндӯ* هندو

Индиго—*нūл* نیل

Индія — *hиндӯстāн* هندوستان

Индусъ—*hиндū* هندی || *hиндӯ* هندو

Индѣйка—*фūлмургь* فیلمرغ || *пūрӯдж* پیروج || *бӯгала-*

мӯн بوقلمون

Индюкъ — *фӣл-муги нер* فیلمرغ نر

Инженеръ — *муhендис* مهندس

Инициатива—*иктирāх* اقتراح || *пӣшдестӣ* پیش‌دستی || *сабгет* سبقت

Инкогнито —*мӯтенеккерин* متنکّرًا

Инкрустація — *хāтемкāрӣ* خاتمکاری

Иногда—*гāh-гāh* گاه گاه

Иной—*дӣгер* دیگر

Иносказательный—*меджāзӣ* مجازی

Иностранецъ — *эджнебӣ* اجنبی || *бӣгāнэ* بیگانه

Иностранный — *бӣгāнэ* بیگانه || *эджнебӣ* اجنبی || *гарӣб* غریب

Иноходецъ—*іоргā* یورغه

Инспекторъ—*нāзим* ناظم || *нāзир* ناظر

Инстинктъ — *хисси тāбӣ'ӣ* حسّ طبیعی || *мейли тāбӣ'ӣ* میل طبیعی

Институтъ (школа) — *медресэ-и дāхиліе* مدرسهٔ داخلیّه

Инструкторъ — *та'лӣмджӣ* تعلیمجی

Инструкція — *дестӯр-ул 'амел* دستورالعمل

Инструментъ—*āлет* الت || *эсбāб* اسباب

Интеллигентный — *неджӣб* نجیب

Интеллигентство — *неджāбеш* نجابت

Интендантъ — *кāрсāзи гушӯн* کارساز قشون

Интересный, —но —*дилчесб* دلچسب || *хуш-āіенд* خوش آیند

Интересовать— *бемейл дер āвурден* بمیل در آوردن || —ся— *дигет керден* دقّت کردن || *ругбет дāштен* رغبت داشتن

Интересъ—*ругбет* رغبت || (польза) —*сӯд* سود || *маслехет* مصلحت

Интимный—*мехрем* محرم

Интрига—*десӣсэ* دسیسه || *мекӣдэ* مکیده

Ипохондрія— *севдā* سودا || *мāлӣхолья* مالیخولیا || *мерāг* مراق

Ирисъ — *зембаг* زنبق ||

соусен سوسن
Иронія-*рӣшхандӣ* ریشخندی || *истиһзā* استهزا
Иррегулярный— *гейр-низāмӣ* غیرنظامی
Искаженіе–*техрӣф* تحریف || *тагйӣр* تغییر || *галб* قلب
Искать — *джустен* جُستن (جو) || *джуст-у-джӯ керден* جستجو کردن || *мӣджӯіем, джустем, джӯ*
Исключать —чить— *мустеснā керден* مستثنی کردن || *бӣрӯн керден* بیرون کردن
Исылючая—*джуз* جز || *бегейр эз* بغیر از || *севāи* سوای
Исключеніе–*истиснā* استثنا
Исключительно–*фагат* فقط
Исключительный — *шāзз* شاذّ || *нā-му'тāд* نامعتاد
Искомый—*метлӯб* مطلوب
Искоренить— *и'дāм керден* اعدام کردن || *истисāл керден* استئصال کردن
Искра—*шерāрэ* شراره || *серешки āтеш* سرشک آتش
Искренній—*мухлис* مخلص || *сāдиг* صادق || *дуруст* درست
Искренно — *бā ихлāс* با اخلاص

Искренность—*ихлāс* اخلاص
Искупать, —пить — *фидā керден* فدا کردن
Искуситель — *игвā кунендэ* اغوا کننده || *весвāс* وسواس
Искусный — *һунерменд* هنرمند || *мāһир* ماهر
Искусственный — *джа'лӣ* جعلی || *маснӯ'ӣ* مصنوعی || —няя краска — *джевһеріят* جوهرّیات
Искусство—*пӣшэ* پیشه || *һунер* هنر || *сан'ет* صنعت
Искушать, — сить — *игвā керден* اغوا کردن || *весвесэ керден* وسوسه کردن
Искушеніе — *теджрибэ* تجربه || *весвесэ* وسوسه || *игвā* اغوا
Искъ — *мутāлебэ* مطالبه || *да'вā* دعوی
Испанія—*мемлекети испāнія* مملکت اسپانیا
Испареніе—*бухāр* بخار
Испаряться, — риться — *бухāр шуден* بخار شدن
Исповѣдь — *игрāр* اقرار || *и'тирāф* اعتراف
Исполненіе—*итмāм* اتمام || *иджрā* اجرا

Исполнять, —нить - *иджрā керден* اجرا کردن || *беджā āвурден* بجاآوردن || *бе энджāм ресāнūден* بانجام رسانیدن

Испортить — *хāрāб керден* خراب کردن

Испорченный—*харāб шудэ* خراب شده

Исправить—*дуруст керден* درست کردن *та'мūр керден* تعمیرکردن || *таслūх керден* تصلیح کردن

Исправленіе–*та'мūр* تعمیر|| *таслūх* تصلیح

Исправный–*дуруст* درست|| *бū-техеллуф* بی تخلّف

Испражненіе—*гоh (гов)* گه

Испражняться - *рūден* ریدن (ری) || *мū ріем (мū-рūнем), рūдем, берū*

Испугать — *терсāнūден* ترسانیدن || *мū терсāнем, терсāнūдем, бе терсāн* || —ся—*терсūден* ترسیدن || *мū терсем, терсūдем, бетерс*

Испугъ—*бūм* بیم || *хауф* خوف || *терс* ترس

Испытаніе–*теджрибэ* تجربه

Испытанный — *муджерреб* مجرّب

Испытать—*теджрибэ керден* تجربه کردن

Истерзать — *пāрэ керден* پاره کردن

Истецъ—*мудда'ū* مدّعي

Истеченіе—*мурӯр* مرور || *гузешт* گذشت

Истина—*хагūгеш* حقیقت || *рāстū* راستي

Истинный—*рāст* راست || *хагūгū* حقیقي || *дуруст* درست

Истлѣніе—*фенā* فنا

Исторгать — *бер āвурден* برآوردن || *кенден* کندن || *мū-кенем, кендем, бекен*

Историкъ—*муэррих* مؤرّخ

Историческій — *тāрūхū* تاریخي

Исторія—*тāрūх* تاریخ || *дāстāн* داستان

Источникъ—*чешмэ* چشمه || *сер-чешмэ* سرچشمه || *эсл* اصل

Истощать — *херджс керден* خرج کردن || —(силы)— *за'ūф керден* ضعیف کردن|| —ся—*херджс шуден* خرج

شدن || (слабѣть)—*за'ӣф* *шуден* ضعیف شدن
Истощеніе—*хастегӣ* خستگی|| *зу'ф* ضعف
Истощенный—*хастэ* خسته|| *бӣгувветь* بی‌قوّت
Истребленіе — *истисāл* استئصال
Истреблять, —бить— *нā-бӯд керден* نابود کردن || *ис-тисāл керден* استئصال کردن
Истуканъ — см. идолъ
Истязаніе — *'азāб* عذاب || *'угӯбет* عقوبت
Истязать — *'азāб керден* عذاب کردن || *'угӯбет кер-ден* عقوبت کردن
Исходить — *сāдир шуден* صادر شدن
Исходъ—*мехредж* مخرج || *чāрэ* چاره
Исхудать,—дѣть—*лāгер шу-ден* لاغرشدن
Исцѣленіе—*шефā* شفا
Исцѣлить — *шефā керден* شفا کردن
Исчезать, —чезнуть— *гум шуден* گم شدن || *нāпедӣд шуден* ناپدید شدن || *гāиб шуден* غائب شدن
Исчезновеніе — *нāпедӣдӣ* ناپدیدی
Исчисленіе—*хисāб* حساب
Исчислять, —лить— *хисāб керден* حساب کردن || *ше-мурден* شمردن
Итакъ—*пес* پس
Италія—*итāлья* ایطالیا
Итогъ—*джем'* جمع || *меджмӯ'* مجموع || *джумлэ* جمله
Ихъ—*ишāнра* ایشانرا || *ōн-ħāра* آنهارا

І.

Іерусалимъ — *бейт-ул-маг-дес* بیت‌المقدس || *гудси шерӣф* قدس شریف
Іисусъ—*'ӣса* عیسی
Іодъ—*ӣōд* یود
Іюль—*эсед* اسد || *теммӯз* تمّوز || *мурдāд* مرداد
Іюнь—*серетāн* سرطان || *хе-зирāн* حزیران || *тӣр* تیر

К.

Кабакъ — *мейхāнэ* میخانه || *мейкедэ* میکده

Кабала — *кабалэ* قباله || —рабство—*бендегӣ* بندگی || *'убудiет* عبوديّت

Кабанъ—*хӯки-нер* خوك نر

Кабинетъ — *утāги хелвет* اطاق خلوت || *дефтерхāнэ* دفترخانه

Каблукъ — *на'лек* نعلك || *пāшнэ* پاشنه

Каботажъ — *бā кештӣ эз сāхил бесāхил рефтен* باكشتی ازساحل بساحل رفتن

Кабулъ—*кāбул* كابل

Кавалергардъ—*севāри хāссэ* سوار خاصّه

Кавалеристъ—*севāр* سوار

Кавалерiя—*севāрӣ* سواری

Кавалеръ (ордена)—*сāхиб-нишāн* صاحب نيشان

Кадило—*кундур* كندر || *лубāн* لبان || *бухӯр* بخور

Кадить—*бухӯр керден* بخور كردن

Кадры—*'адед* عدد

Каждый—*ћер iек* هر يك || *ћер* هر || каждый, кто—*ћерки* هركه

Казань—*гāзан* قازان

Казарма—*сербāз-хāнэ* سرباز خانه || *гишлэ* قشله

Казаться — *немӯден* نمودن (نما) || 3 л. н. в. —*минемāiед* مینماید

Казематъ —*хабсхāнэ* حبس خانه

Казенный—*девлетӣ* دولتی || *мāли-хазӣнэ* مال خزينه

Казна — *хāзӣнэ* خزينه || *бейт-ул-мāл* بيت المال

Казначей—*хазӣнэдāр* خزينه دار || *сандӯгдāр* صندوقدار

Казначейство — *хазӣнэи девлет* خزينهٔ دولت

Казнить — *куштен* كُشتن (كُش) || *бегатл ресāнӣден* بقتل رسانيدن || *мӣкушем, куштем, бекуш*

Казнь—*гатл* قتل

Кайма—*хāшiе* حاشيه || *кенāр* كنار

Каиръ—*эл-кāhирэ* القاهره

Какао –*кāкāв* کاکاو || *бāдā-ми hиндӣ* بادام هندی

Какой — *кудāм* (*кудум*) کدام || *кудāм-іек* کدام یک

Кактусъ — *гули ханджерӣ* گل خنجری

Какъ?—*чи-джӯр* چه‌جور || *чи-гӯнэ* چه گونه

Какъ —*мисл* مثل

Каламбуръ-*джинāс* جناس || *теджнӣз* تجنیس

Калачъ — *нāни гāлāч* نان قالاچ

Календарь-*рӯзнāмэ* روزنامه || *тагвӣм* تقویم

Калъ—*гō* (*гов*) گه

Кальянъ—*гальян* قلیان

Калѣка—*сагат* سقط || *'узв-бурӣдэ* عضو بریده ||

Калѣчить — *'узв бурӣден* عضو بریدن || *сагат кер-ден* سقط کردن

Камедь—*семг* صمغ

Камей—*негӣн* نگین

Каменистый—*сенглāх* سنگلاخ

Каменный — *сенгӣ* سنگی

Каменоломня—*ма'дени сенг* معدن سنگ

Каменщикъ — *сенгтерāш* سنگتراش

Камень—*сенг* سنگ

Камера—*утāг* اطاق

Камергеръ — *пӣшхидмети шāhӣ* پیشخدمت شاهی

Камердинеръ—*ноукер* نوکر || *хидметкāр* خدمتکار

Камеръ-юнкеръ — *феррā-ши хелвет* فرّاش خلوت

Каминъ—*бухāрӣ* بخاری

Камфора—*кāфӯр* کافور

Камышъ—*ней* نی

Канава—*хандаг* خندق

Каналъ—*кāрӣз* کاریز

Канарейка—*ганāрӣ* قناری

Канатъ—*рӣсмāн* ریسمان || *тенеф* تنف || *танāб* طناب

Канаусъ—*генāвӣз* قناویز

Канва—*кенвā* کنوا

Кандалы—*гайд* قید || *зен-жӣр* زنجیر

Канделябръ — *шам'дāни шāхэдāр* شمعدان شاخه‌دار

Кандидатъ—*тāлиб* طالب

Кампанія—*мухāребэ* محاربه

Каникулы—*та'тӣл* تعطیل || *эйями та'тӣл* ایام تعطیل

Канонада—*тӯп-эндāзи* طوپ اندازی

Канонерская лодка—*кеш-ти-и тӯпдāр* کشتی طوپدار

Канцелярія — *дефтерхāнэ* دفترخانه

Капать,—капнуть—*чекӣден* چکیدن || *чекэ керден* چکه کردن || 3 л. наст. вр. — *мӣчекед* میچکد || — пр. вр. — *мӣчекӣд* میچکید

Капиталистъ — *сермāiедāр* سرمایه‌دار

Капиталъ—*сермāiе* سرمایه

Капитальный—*'умдэ* عمده

Капитанъ (судна)—*нāхудā* ناخدا || —(порта)—*реисн лӣмāн* رئیس لیمان

Капитуляція — *му'āһедэ-и теслӣм* معاهدهٔ تسلیم || *му-'āһидэ-и истимāн* معاهدهٔ استئمان

Капканъ — *фехх* فخ

Каплунъ — *хурӯси āхтэ* خروس اخته

Капля—*чекэ* چکه || *нуктэ* نقطه

Капнуть—*чекӣден* چکیدن || см. капать.

Капризный — *беһāнэджӯ* بهانه جو || *рӯмӣ - хӯй* رومی خوی || *һевеснāк* هوسناک

Капризъ—*һевес* هوس || *рӯ-мӣ-хӯйӣ* رومی خوئی

Капсуль—*кāпсӯл* کاپسول

Капуста — *келем* کلم || —цвѣт. — *келеми - рӯмӣ* کلم رومی || *келеми пӣч* کلم پیچ

Кара—*тембӣһ* تنبیه || *'укӯ-бет* عقوبت

Каравансарай — *кāрвāн-се-рāй* کاروان سرای

Караванъ—*карвāн* کاروان

Каракуль — *пӯсти беррэ* پوست برّه

Карамель — *ганди сӯхтэ* قند سوخته

Карандашъ—*медāд* مداد ||

Карантинъ — *гарāнтинэ* قرانتنه || *гарāхтӣн* قراختین

Караулить—*дӣдебāнӣ кер-ден* دیدبانی کردن

Караулъ—*пāсебāн* پاسبان || *кераӯл* قراول || *дӣдебāн* دیدبان

Карета — *кāлескэ-и лāндō* کالسکهٔ لاندو

Карликъ—*мисх* مسخ || *гадд-кӯтāһ* قدّ کوتاه

Карманъ—*джиб* جیب

Карнизъ—*демāгэ* دماغه
Карпъ—*āзāд-мāhӣ* آزاد ماهی
Карта—*нагшэ-и джуграфiя* نقشهٔ جغرافیه || —ы (игр.)—*генджефэ* گنجفه
Картежникъ — *генджефэбāз* گنجفه باز || *гумāрбāз* قمارباز
Картечь — *тӣри-мейдэ* تیرمیده || *чāрпāрэ* چارپاره
Картина—*нагш* نقش || *сӯрет* صورت || *нигāр* نگار
Картонъ—*мугаввā* مقوّا
Картофель — *сӣби-земӣн* سیب‌زمین || *кāртӯ* کارتو
Карточка—виз.— *картизiярет* || کارت‌زیارت — фот. — *'акс* عکس
Касательно — *дер хусӯси* درخصوص
Касаться—*дест зеден* دست زدن || *лемс керден* لمس کردن || *дест мӣзенем, д. зедем, д. безен*
Каска—*хӯд* خود || *тāскулāh* طاسکلاه
Каспiйское море — *дерья-и хезер* دریای خزر
Касса—*хазӣнэ* خزینه || *сандӯг* صندوق
Кассиръ— *хазӣнэдāр* خزینه دار || *сандӯгдāр* صندوقدار
Каста — *синфи эhāли* صنف اهالی
Касторовое масло—*рӯгани-герчек* روغن گرچک
Кастрацiя — *āхтэ керден* آخته کردن
Кастрюля—*дӣк* دیک
Каталогъ — *дефтери фиhрист* دفتر فهرست
Катать — *черхāнӣден* چرخانیدن || —ся—*бā кāлескэ гердиш керден* باکالسکه گردش کردن
Катеръ — *завреги бухāрӣ* زورق بخاری
Каторга — *джāйи рендж-у-'азāб* جای رنج‌وعذاب
Каторжникъ — *гунāhкер* گناهکر || *махбӯс* محبوس
Катушка—*черхек* چرخک
Качать — *херāмāнӣден* خرامانیدن || —ся—*херāмӣден* خرامیدن
Качель—*тāбхӯр* تاب‌خور || *гувāчэ* گواچه || *бāдпӣч* بادپیچ
Качество— *джинс* جنس || *сифет* صفت || *хāсiет* خاصیّت
Кàчка (на морѣ) — *джум-*

беши кештӣ ваги кулāк جنبش کشتي وقت کولاک
Каша—*плāв* پلاو
Кашель—*сурфэ* سرفه
Кашлять — *сурфэ керден* سرفه کردن
Каштанъ—*шāhбелӯт* شاهبلوط
Каюта—*гамарэ* قمره || *утāг дер кешти* اطاق‌درکشتی
Каяться—*тоубэ керден* توبه کردن
Каѳедра—*мимбар* منبر
Квадратный — *мурабба'* مربّع || *чеhāр-гӯшэ* چهار گوشه
Квадратъ—*мурабба'* مربّع
Кварталъ—*махаллэ* محله
Квартира—*мензил* منزل
Квасить—*турш керден* ترش کردن
Квасцы — *зāджи сефӣд* زاج سفيد || *зāги сефӣд* زاغ سفيد || *шебб* شبّ
Квасъ—*āби хемӣр* آب خمير
Квитанція—*габз* قبض || *габзи ресӣд* قبض رسيد
Кедръ — *сенӯбер* صنوبر || *эрз* ارز || *нāжӯ* ناژو
Керосинъ—*нефт* نفط
Кесарь—*гайсер* قيصر
Кибитка—*чāдер* چادر || *хергāh* خرگاه
Кивать, кивнуть—*бесер ишāрет дāден* بسر اشارت‌دادن || *бесер ишāрет мӣдеhем, б. и. дāдем, б. и. бедеh*
Кидать, —нуть—*эндāхтен* انداختن (انداز) || *мӣ-эндāзем, эндāхтем эндāз*
Кизилъ—*зугāл āхтэ* زغال آخته || *дирахти-зугāл* درخت‌زغال
Кила—*фатг* فتق || *гур* غر
Киль—*тӣри буньяди кештӣ* تير بنياد کشتی
Кинжалъ—*хенджер* خنجر
Кипа—*тāйчэ* تايچه || *тӯб* توب
Кипарисъ—*серв* سرو
Кипръ — *джезӣрэ-и губрус* جزيرهٔ قبرص
Кипѣніе—*джӯш* جوش
Кипѣть—*джӯшӣден* جوشيدن 3 л. н. в. *мӣ-джӯшед* || — пр. *джӯшӣд*
Кипятить — *джӯшāнӣден* جوشانيدن || *джӯш керден* جوش‌کردن || *мӣджӯшāнем, джӯшāндем бе, джӯшāн*
Кипятокъ — *āби-джушӣдэ* آب جوشيده || *āби дāг* آب داغ

Кирасиръ — *зере-пӯш* زره پوش

Кирка—*бӣл* بیل

Кирпичъ—*суфāл* سفال || *āд-жур* آجر || *хешт* خشت

Кисея—*семенгӯр* سمنغور

Кислота—*туршӣ* ترشی

Кислый—*турш* ترش

Киснуть—*туршшуден* ترش شدن ||

Кисть—*галеми нагāшӣ* قلم نقّاشی || —виногр.—*хӯ-шэ* خوشه

Китаецъ—*чӣнӣ* چینی || *эһли чӣн* اهل چین

Китай—*чӣн* چین

Китъ—*неһанг* نهنگ

Кишка—*рӯдэ* روده

Кіоскъ—*кāх* کاخ || *кӯшк* کوشک

Кладбище — *гӯрестāн* گورستان || *габристāн* قبرستان

Кладовая—*хазӣнэ* خزینه || *эмбāр* انبار

Кладъ—*дефӣнэ* دفینه

Кладь — *бāр* بار || *бизā'ет* بضاعت

Кланяться — *селāм керден* سلام کردن

Клапанъ—*зебāнэ-и тулум-пэ* زبانۀ طولومپه

Классъ—*табагэ* طبقه || *де-реджэ* درجه || *джӯрэ* جوره

Класть — *гузāштен* گذاشتن (گذار) || *мӣ-гузāрем гузā-штем, бегузāр (бугзāр)*

Клевета — *ифтирā* افترا || *гайбет* غیبت

Клеветать—*ифтирā керден* افترا کردن

Клеёнка—*мушамма,* مشمّع || —(плащъ) — *мӯм-джāмэ* مومجامه

Клей—*серӣш* سریش || *iелем* یلم

Клеймо—*дāг* داغ || *нишāн* نشان

Клеить—*чеспāнден* چسپانیدن || *мӣ чеспāнем, чеспāндем, чеспāн* || —ся— *чеспӣден* چسپیدن || 3 л. н. в.—*мӣ-чеспед,* —пр. *чеспӣд*

Клёнъ—*кейкеф* کیکف || *ке-һӯк* کهوک

Клещи—*эмбӯр* انبور || *мӣх-кеш* میخکش

Клещъ—*кенэ* کنه || *нāред* نارد || *герāд* قراد

Климатъ—*һевā* هوا || *āб-у-һевā* آب وهوا

Клинокъ—*тӣг* تیغ || *тӣгэ* تیغه

Клинъ—*гӯшэ* گوشه

Кличка—*пāж-нāмэ* پاژنامه *лагаб* لقب

Кличъ—*нидā* ندا

Кліентъ—*муштерӣ* مشتری || *харӣдāр* خریدار || *эрбāби руджӯ'* ارباب رجوع

Клозетъ см. ватерклозетъ—*мебāл (мавāл)* مبال || *хелā* خلا

Клокъ—*дестэ* دسته

Клонить—*мейл керден* میل کردن || —ся—*мāил шуден* مائل شدن

Клопъ—*сāс* ساس

Клубокъ—*черхек* چرخک || *тупэ* توپه || *гурӯhэ* گروهه || *келāбэ* کلابه

Клыкъ — *дендāни гурāз* دندان گراز

Клѣтка—*гафас* قفص

Клѣтчатый (матерія)—*мухерремāт* محرّمات

Клювъ—*мингāр* منقار || *нӯл* نول

Ключъ—*келӣд* کلید

Клясться — *севгенд хурден* سوگند خوردن || *гасам хурден* قسم خوردن || *гāсам мӣ хурем, г. хӯрдем, г. бухӯр*

Клятва—*севгенд* سوگند || *гасам* قسم || *іемӣн* یمین

Кляча—*ябӯ* یابو

Книга—*китāб* کتاب

Книгопечатаніе—*чāб* چاب

Книгопродавецъ — *китāбфурӯш* کتاب فروش

Кнутъ — *гāмчӣ* قامچی || *тазъянэ* تازیانه

Княгиня, княжна—*шāhзāдэ хāнум* شاهزاده خانم

Князь—*шāhзāдэ* شاهزاده

Коалиція—*іек пеймāни-дувел* یکپیمانیدول || *иттифāги дувел* اتّفاق دول

Кобура—*ніям* نیام || *гелāф* غلاف

Кобыла—*мāдьян* مادیان

Коварный—*дегел* دغل || *меккāр* مکّار

Коварство—*дегā* دغا || *мекр* مکر

Ковать — *кӯбӣден* کوبیدن || — (лошадь)—*на'л керден* نعل کردن || *на'л беāhен герифтен* نعل بآهن گرفتن

Коверъ—*гāлӣ* قالی || *гāлӣчэ* قالیچه

Когда?—*кей* کی

Когда—*ӯн вагт ки* آنوقتکه

Кого—*ки-ра* که‌را
Коготь—*ченг* چنگ || *ченгāл* چنگال || *нāхун* ناخن
Кое-кто *іек-нéфери* یکنفری
Кое-что—*іек-чйзи* یکچیزی
Кожа—*пӯст* پوست || *черм* چرم
Кожаный — *пӯстӣ* پوستی || *чермӣ* چرمی
Кожевникъ—*деббāг* دبّاغ
Кожухъ—*пӯстӣн* پوستین
Коза — *бузи мāдэ* بزماده || —дикая—*āhӯ* آهو
Козёлъ — *бузи нер* بزنر || —дикій—*марāл* مرال
Козлы — *пӣш - дурушкэ* پیشدرشکه
Козырёкъ—*āфтāб-гердāни-кулāh* افتاب‌گردان‌کلاه
Койка — *тахти хāб* تخت خواب
Кокарда — *нишāни кулāh* نشان‌کلاه
Кокетка—*гамзэ-гер* غمزه‌گر || *а'швэ-гер* عشوه گر
Кокетничать—*гамзэ керден* غمزه کردن || *нāз керден* ناز کردن || *шӣвэ керден* شیوه کردن
Кокетство — *гамзэгерӣ* غمزه‌گری || *нāз* ناز
Коконы—*пӣлэ* پیله
Кокосъ — *дирахтинāр-джӣл* درخت‌نارجیل || *нāр-джӣл* نارجیل
Кокотка—*фāкншэ* فاحشه
Колбаса—*гӯрмэ* قورمه
Колдунъ—*джāдӯгер* جادوگر || *сāхир* ساحر
Колебаться—*тереддуд кер-ден* تردّدکردن
Колеблющійся — *мутеред-дид* متردّد
Колесо—*черх* چرخ || *гел-тех* غلتك || *дӯлāб* دولاب
Количество — *гадар* قدر || *кемміет* کمیّت || —денегъ —*меблаг* مبلغ
Коллегія — *мектебхāнэ* مکتب خانه || *дебистāн* دبستان
Колективно — *меджму'ан* مجموعًا
Колода—*тенэ* تنه
Колодезъ—*чāh* چاه
Колоколъ — *зенги бузург* زنگ‌بزرگ
Колонія — *муhāджирӣн* مهاجرین || *кабӣлэ-и му-hāджирӣн* قبیلهٔ مهاجرین

Колонна—*сутӯн* ستون

Колоритъ—*ренг* رنگ || *левн* لون

Колосъ—*хӯшэ* خوشه || *сумбулэ* سنبله

Колотить—*зеден* زدن (زن) || *кӯбӣден* كوبيدن || *мӣзенем, зедем, безен* || *мӣ кӯбем, кӯбӣдем, бекӯб*

Колоть—*āжӣден* آژيدن || *хелӣден* خليدن || см. рубить

Колпакъ—*кулāh* كلاه

Колчанъ—*теркеш* تركش

Колъ—*чӯб* چوب || *мӣхи чӯбӣ* ميخ چوبى || — (орудіе казни)—*хāзӯг* خازوق || *гāпог* قاپق

Колыбель—*кеhвāрэ* كهواره

Колье—*герденбенд* گردنبند

Кольцо—*энгуштер* انگشتر || *халагэ* حلقه

Кольчуга—*зерэ* زره || *джаушен* جوشن

Колѣно—*зāнӯ* زانو

Колючка—*хāр* خار

Коляска—*кāлескэ* كالسكه

Команда—*сердāрӣ* سردارى || *кумāндэ* قومانده || (отрядъ) — *дестэ-и сербāз* دسته سرباز

Командировать — *мэмӯр керден* مأموركردن || *фиристāден* فرستادن (فرست)

Командировка — *ирсāліет* ارساليّت || *мэмӯріет* ماموريّت

Командиръ — *кумāндāр* قوماندار

Коммандитное товарищество — *шерāкет бил-музāребэ* شراكت بالمضاربه

Командовать—*сердāрӣ керден* سردارى كردن || *гіядет керден* قيادت كردن || *лешкер кешӣден* لشكركشيدن || *фермāн дāден* فرمان دادن (ده)

Комаръ—*пешэ* پشه

Комедія—*таглӣдбāзӣ* تقليد بازى

Комендантъ—*дӣзбāр* ديزبار

Комета—*ситāрэ-и думдāр* ستارۀ دمدار (دمبدار)

Комикъ—*хандэ-энгӣз* خنده انگيز

Комитетъ—*энджумен* انجمن || *меджлиэ* مجلس

Коммерція — *теджāрет* تجارت || *севдāгерӣ* سوداگرى

Коммерческій — *теджāретӣ* تجارتى

Коммиссіонеръ — *семсāр* سمسار || *эмāнет фурӯш* || امانت‌فروش || *'āмил* عامل || *гумāштэ* گماشته

Коммиссія — *хагг-ул-'амел* حقّ‌العمل

Комната — *утāг* اوطاق (اطاق)

Комодъ — *дулāби ферентū* دولاب‌فرنگی || *генджэ* گنجه

Компанія—*шерāкет* شراکت || *кумпāніе* قومپانیه

Компаньонъ—*шерūк* شریک

Компасъ—*гиблэ-немā* قبله‌نما || *гутб-немā* قطب‌نما || *буслэ* بوصله

Компетентность — *хибрэ* خبره || *гāбиліет* قابلیّت

Компетентный —*эhли-хибрэ* اهل‌خبره || *гāдир* قادر

Компетенція — *игтидāр* اقتدار || *султет* سلطت || *ихтіяр* اختیار

Комплектъ — *hейэт* هیئت см. составъ

Компресъ—*земāд* ضماد

Кому—*беки* بکه || *берāи ки* برای‌که

Комфортъ—*эсбāби теджеммул* اسباب‌تجمّل

Конвенція—*му'āhедэ* معاهده

Конвертъ—*пāкет* پاکت

Конвой—*мевкеб* موکب

Кондитерская — *дукāни шūрūнū* دکان شیرینی

Кондитеръ — *шūрūнū сāз* شیرینی ساز || *шūрūнū фурӯш* شیرینی فروش || *ганнāд* قنّاد

Конецъ—*āхир* آخر || *энджāм* انجام || *пāян* پایان

Конечно—*элбеттэ* البتّه

Конечный—*āхир* آخر

Конка—*трāмвāй* تراموای

Конкурентъ—*рагūб* رقیب

Конкуренція — *регāбет* رقابت

Конкурсъ — *мусāбагет* مسابقت

Конный—*севāр* سوار

Коновалъ — *бейтāр* بیطار

Конопля — *безерк* بزرک || *шāh-дāнэ* شاهدانه || *кенӯ* کنو || *кенеб* کنب

Коносаментъ—*джевāз* جواز

Консервы— *немек-зедэ* نمک زده || — въ уксусѣ — *туршū* ترشی

Константинополь— *ислāмбӯл* اسلامبول || *истāмбӯл* استانبول

Констатировать — *мухаггаг керден* محقّق کردن

Конституція — *хукми мугайяд* حکم مقیّد

Конструкція—*теркӣб* ترکیب || *буньяд* بنیاد

Консулъ—*гонсул* قنسول || *бāльюс* بالیوس

Консульство — *гонсулгерӣ* قنسولگری

Континентъ—*земӣн* زمین || *берр* برّ

Контора — *дефтерхāнэ* دفترخانه || *кāнтӯр* کانطور

Конторщикъ—*мирзāи кāнтӯр* میرزای کانطور

Контрабанда— *мāли гāчāк* مال قاچق || *эз гумрук гуризāндэ* ازگمرك گریزانده

Контрактъ — *шертнāмэ* شرطنامه || *мугāвалэ* مقاوله || *гондорахт* گندراخت

Контрибуція — *гарāмети дженг* غرامت جنگ

Контроль—*незāрет* نظارت || *дāирэ-и незāрет* دائرۀ نظارت

Конусъ—*махрӯт* مخروط

Конференція — *иджтимā'* اجتماع || *мешверет* مشورت

Конфета— *шӣрӣнӣ* شیرینی

Конфискація—*забти эмлāк* ضبط املاك || *забти мāл ве эсбāб* ضبط مال واسباب

Конфисковать — *забти мāл керден* ضبط مال کردن

Конфликтъ-*шӯреш* شورش || *зед-у-хӯрд* زدوخورد

Конфорка—*серпӯши бӯхāрӣ* سرپوش بخاری

Концертъ—*меджлиси сāзендегӣ* مجلس سازندگی || —державъ— *джем'іети дувел* جمعیّت دول

Концессія—*имтіяз* امتیاز || *муāһедэ* معاهده

Кончать, —чить— *темāм керден* تمام کردن || —ся— *темāм шуден* تمام شدن

Конь—*эсб* اسب

Конюхъ—*меһтер* مهتر

Конюшня—*тойлэ* طویله

Копать—*хафр керден* حفر کردن || *земӣн кенден* زمین کندن || *земӣн мӣкенем, з. кендем, з. бекен*

Копировать — *несх керден* نسخ کردن || *нускэ бердāштен* نسخه برداشتن

Копить — *джам' керден* جمع کردن

Копія — *нусхэ* نسخه || *сӯрет* صورت

Копна—*тӯдэ* توده || *хермен* خرمن

Копоть—*дӯд* دود || *сенāдж* سناج

Коптить — *дӯд керден* دود کردن

Копчёный— *дӯд кердэ* دود کرده || *бедӯд хушк кердэ* بدود خشك کرده

Копыто—*хāфир* حافر || *сум* سُم

Копьё—*нейзэ* نیزه

Кора—*пӯсти дирахт* پوست درخت

Кораблекрушеніе — *гарки кешти* غرق کشتی

Корабль—*кешти* کشتی

Кораллъ—*мерджāн* مرجان || *буссед* بسّد

Коренной — *эслӣ* اصلی || — зубъ — *дендāни āсья* دندان آسیا

Корень — *эсл* اصل || *эсāс* اساس || —(дерева) —*бӣх* بیخ || *рӣшэ* ریشه

Корзина—*себед* سبد

Корица—*дāрчӣн* دارچین

Коричневый—*ренги дāрчӣн дāрендэ* رنگ دارچین دارنده

Корка—*пӯст* پوست

Корма—*'агаби кештӣ* عقب کشتی || *песи кештӣ* پس کشتی

Кормилица — *дāіе* دایه || *мурзи'э* مرضعه

Кормило — *суккāни кештӣ* سکان کشتی

Кормить — *хӯрāк дāден* خوراك دادن || *хӯрāнӣден* خورانیدن || *хурāк мӣдеhем, х. дāдем, х. бедеh*

Кормъ—*'алеф* علف

Коробка—*гӯтӣ* قوطی || *джа'бэ* جعبه

Корова—*гāв* گاو

Королева—*мелекэ* ملکه || *зени шāh* زن‌شاه

Король—*шāh* شاه || *мелек* ملك || *шаhріяр* شهریار

Корона—*тāдж* تاج || *дейhӣм* دیهیم

Короста — *перьюн* پریون || *джереб* جرب

Короткій—ко—*кӯтāh* کوتاه

Корпусъ (воен.) — *урдӯ* اوردو || — сный командиръ—*урдӯ сердāр* اوردو سردار

Корреспондентъ — *мурā-*

селэ-невис مراسله‌نویس || *мукāтиб* مکاتب

Корреспонденція — *мурā-селэ* مراسله || *мукāтебэ* مکاتبه

Корридоръ—*дāлāн* دالان

Корсетъ—*беденбенди зенāнэ* بدنبند زنانه || *корсэ* کرسه

Коршунъ — *бāшэ* باشه || *геливāдж* غلیواج || *лāшхӯр* لاشخور

Корыстолюбіе — *āзменди* آزمندی || *тама'* طمع

Корысть—*манфа'ет* منفعت || *сӯд* سود

Корыто-*леген чӯби* لگن‌چوبی

Корь—*кеhир* کهیر || *сурхчэ* سرخچه

Коса—*дāс* داس || *гāлибур* گالی‌بر || —волосъ — *гису* گیسو

Косвенно — *бил-ишāрэ* بالاشاره || *бил-кинāiе* بالکنایه

Косить—*кедж-керден* کج کردن || —траву—*'алеф бури-ден* علف‌بُریدن (بُر)

Коснуться—см. касаться—

Косо — косой — *кедж* کج

Косоглазый—*лӯч* لوچ

Костеръ—*шу'лэ* شعله

Костоправъ—*шикестэ бенд* شکسته‌بند || *меджеббир* مجبّر

Косточка—*тухмэ* تخمه || *hестэ* هسته

Костыль—*дествāр* دستوار

Кость—*устухāн* استخوان

Костюмъ—*рехт* رخت || *джā-мэ* جامه

Костяной — *устухāни* استخوانی

Котёлъ—*дик* دیگ || *пāти-лэ* پاتیله

Котельникъ—*мисгер* میسگر

Котлета — *кӯфтэ-кебāб* کوفته‌کباب

Который—*кудāм* کدام || *ки* که

Котъ—*гурбэ-и нер* گربه‌نر

Кофе—*гаhвэ* قهوه

Кофейникъ-*гаhвэдāн* قهوه‌دان

Кофта—*ним-тенэ* نیم‌تنه

Кочевать—*кӯчиден* کوچیدن

Кочевой — *чāдернешин* چادر نشین || *сахрāне-шин* صحرانشین

Кочерга—*гāвсер* گاوسر

Кошелекъ—*кисэ* کیسه || *гифи пӯл* قیف پول

Кошка—*гурбэ* گربه

Крабъ—*херченг* خرچنگ

Кража—*duздū* دزدی

Край—*тараф* طرف||*кенāр* کنار

Крайній—*тарафū* طرفی

Крайность — *зарӯрет* ضرورت || *хāджет* حاجت

Кранъ—*лӯлэ* لوله

Красавецъ,—вица— *хубрӯ* خوبرو

Красивый, —ая — *гашанг* قشنگ || *хушгил* خوشگل *зūбā* زیبا

Красильщикъ — *ренгрūз* رنگریز || *саббāг* صبّاغ

Красить — *ренг зеден* رنگ زدن (زن) || *ренг керден* رنگ‌کردن

Краска—*ренг* رنگ || искусственныя (анилин.) краски—*джовhеріят* جوهریّات

Краснорѣчіе — *фесāхет* فصاحت || *шūрūн-зебāнū* شیرین‌زبانی

Краснота—*сурхū* سرخی

Красный—*сурх* سرخ || *гирмиз* قرمز

Краснѣть — *сурх шуден* سرخ‌شدن || (стыдиться)—*хеджāлет кешūден* خجالت کشیدن

Красота—*гашангū* قشنگی || *мелāхет* ملاحت || *хушгилū* خوشگلی

Красть—*дуздūден* دزدیدن || *мūдуздем, дуздūдем, бедузд*

Краткій—*мухтасар* مختصر

Краткость—*иджмāл* اجمال|| *ихтисāр* اختصار

Крахмалъ—*āhāр* آهار || *нешāстэ* نشاسته || —льная сорочка—*пūрāhени āhāрдāр* پیراهن‌آهاردار

Крашеный—*ренг зедэ* رنگ زده

Кредиторъ — *талабкāр* طلبکار

Кредитъ — *мутāлебāт* مطالبات || *талаб* طلب || — торговый — *и'тибāр* اعتبار

Крейсеръ— *кештū кешūккешāн* کشتی کشیک کشان

Кремень — *сенги чагмāг* سنگ چقماق || *сенги галтāн* سنگ غلطان

Кресло—*сандалū* صندلی || *курсū* کرسی

Крестить — *та'мūд керден* تعمید کردن

Крестъ—*салūб* صلیب||*хāч* خاچ

Крестьянинъ — *диhāтӣ* دهاتی || *диhгāн* دهقان

Крещеніе—*та'мӣд* تعمید || *ма'мӯдiет* معمودیّت

Кривизна-*хемӣдегӣ* خمیدگی || *кеджӣ* کجی

Кривой—*хем* خم || *кедж* کج

Кризисъ — *бухрāн* بحران

Крикъ—*ферьяд* فریاد || *седā* صدا

Кристаллъ—*булӯр* بلور

Критика—*та'н* طعن || *'айбгӣрӣ* عیب گیری

Критиковать—*'айбгӣрӣ керден* عیب گیری کردن

Критическій—*сахт* سخت || *бухрāнӣ* بحرانی

Кричать — *ферьяд керден* فریاد کردن

Кровавый — *хӯнӣ* خونی

Кровать—*тахти хāб* تخت خواب

Кровля—*бāм* بام

Кровожадный — *хӯнхāр* خونخوار || *хӯнрӣз* خونریز

Кровь—*хӯн* خون

Кроить—*бурӣден* بُریدن (بُر)

Кроликъ—*кӯтāh-пā* کوتاه‌پا

Кромѣ—*джуз* جز || *гузештэ эз* گذاشته‌از || *бегейр эз* بغیراز

Кроткій—*рāм* رام || *ризāджӯ* رضاجو || *хуш-таб'* خوش طبع || *мулāим* ملایم || *нерм-хӯй* نرم‌خوی

Кротъ—*хулд* خلد || *энгушти бурек* انگشت برک || *муши кӯр* موش کور

Круглый—*герд* گرد || *мудеввер*—مدوّر

Кругомъ—*даурэ* دوره

Кругъ—*дāирэ* دائره || *чембер* چنبر

Кружево — *хāшiе-и тӯрӣ* حاشیه توری || *тӯр* تور || *бренджек* برنجک || *сӯзензенӣ* سوزنزنی || *сӯзендӯзӣ* سوزندوزی

Кружить — *гердāнӣден* گردانیدن || *мӣгердāнем, гердāнӣдем, гердāн* || —ся— *гердӣден* گردیدن || *черхӣден* چرخیدن || *мӣ черхем, черхӣдем, бечерх*

Кружка—*пiялэ* پیاله || *тāс* طاس

Крупа — *дāнеhā-ӣ рӣзэ кердэ* دانهای ریزه کرده || *балгӯр* بلغور

Крупный—*дурушт* درشت

Крутить—*пӣчӣден* پیچیدن ||

пӣч дāден پیچ دادن || *пӣч мӣдеһем, пӣч дāдем, пӣч бедеһ*

Крутой, (гора)—*ферāз* فراز || *серā-бāлā* سرابالا

Крыло—*бāл* بال

Крыльцо—*пеллэ-и хāриджӣ* پلّهٔ خارجی || *пеллэ-и бӣрӯнӣ* پلّهٔ بیرونی

Крыса — *мӯш* موش

Крытый—*пӯшӣдэ* پوشیده || *сер-пӯшӣдэ* سر پوشیده

Крыть—*пӯшāнден* پوشاندن || *мӣ-пӯшāнем, пушāндем, пӯшāн*

Крыша—*бāм* بام

Крышка—*сер* سر || *серпӯш* سرپوش

Крѣпкій—*гавӣ* قوی || *мухкам* محکم

Крѣпость—*бāрэ* باره || *гал'э* قلعه

Крюкъ — *ченгāл* چنگال || *куллāб* کلّاب

Кто?—*ки* که

Кто-то—*кеси* کسی

Кто ни—*һерки* هرکه

Кубическій—*мука'аб* مکعّب

Кубокъ—*кāс*—کاس || *джāм* جام

Кубъ—*ка'б* کعب || —(котелъ)—*дӣк* دیک

Кувшинъ—*кӯзэ* کوزه

Куда—*куджā* کجا

Кудря (волосъ) — *мерӷӯлэ* مرغوله || *зулф* زلف

Кудрявый—*муджа'ад* مجعّد || *пӣч-а-пӣч* پیچاپیچ

Кузнецъ— *āһенгер* آهنگر || *хаддāд* حدّاد

Кукла—*лу'бэ* لعبه || *бāзӣчэ* بازیچه || *'арӯсек* عروسک

Кукуруза—*зуррет* ذرّت ||

Кукушка—*кӯкӯ* کوکو

Кулакъ—*мушт* مشت

Культура — *берзэгерӣ* برزگری || *кешткāрӣ* کشت کاری || *зерā'ет* زراعت || (цивилизація)—*перверишь* پرورش

Кумъ—*сāгдедж* صاغدج

Кунжутъ—*кунджед* کنجد || *семсем* سمسم

Купаніе—*хаммāмӣ* حمّامی

Купать — *шустен* شستن (شو) || *мӣ шӯіем* (простон. *мӣшурем*), *шустем, бушӯ* (*бушур*) || —ся— *хаммāмӣ керден* حمّامی کردن

Купецъ—*севдāгер* سوداگر ||

тāджир تاجر

Купить—*херӣден* خریدن(خر)|| *мӣхерем, херӣдем, бехер*

Куполъ—*гумбед* گنبد

Купонъ—*купон* کوپون

Купчая — *худжет* حجت || *сенеди херӣд* سند خرید || *гебāлэ*—قباله

Курить (табакъ)— *тутун кешӣден* توتون کشیدن||*тутун мӣкешем, т. кешӣдем, т. бекеш*

Курица—*морг* (*муре*) مرغ

Курокъ — *мāшэ-и туфенг* ماشهٔ تفنگ || *чагмāг* چقماق

Куропатка—*кебк* کبك

Курсъ—*мазаннэ* مظنّه

Куртажъ—*деллāлӣ* دلالی

Куртка—*нӣм-тенэ* نیم تنه

Курчавый—см. кудрявый.

Курьеръ—*чāпāр* چاپار

Кусать — *дендāн герифтен* (گیر) دندان گرفتن || *дендāн мӣгӣрем, д. герифтем, д. бегӣр*

Кусокъ—*пāрчэ* پارچه || *тӣкэ* تیکه

Кустъ — *хāрзāр* خارزار || —цвѣтовъ — *бӯтэ-и гул* بوتهٔ گل

Кухарка—*зен-āтпез* زن اشپز

Кухня—*āшпез-хāнэ* آشپزخانه|| *кāрхāнэ* کارخانه

Куча—*тӯдэ* توده || *коумэ* کومه

Кучеръ—*меhтер* مهتر

Кушанье— *хӯрāк* خوراك || *та'āм* طعام || *газā* غذا || *āш* آش

Кушать — *хӯрден* خوردن || *мӣхурем, хӯрдем, бухӯр*

Кушетка—*софэ* صفه

Къ — *пӣш* پیش || *тā-илā* تاالی

Кѣмъ — *бевāситэ-и ки* بواسطهٔ که

Л.

Лабазъ — *мехзени галлэ* مخزن غلّه

Лабораторія—*теджзіе-хāнэ* تجزیه خانه

Лава—*маддэ-и рӣзāн эз кӯhи*

āтешфешāн مادّهٔ ريزان از كوه آتشفشان

Лавка (скамейка) — *секӯ* سكو || *мастабэ* مصطبه ||

—(магазинъ)—*дукāн* دكان

Лавочникъ — *дӯкāндāр* دكاندار

Лавръ (дерево) — *деһмест* دهمست || *дирахти гāр* درخت‌غار

Лагерь—*урдӯ* اوردو || *лешкергāһ* لشكرگاه — лѣтній — *яйлāг* يايلاق || —зимній — *гӣшлāг* قيشلاق ||

—царскій—*мевкеби һумāюн* موكب همايون

Ладанъ—*кундур* كندر || *лубāн* لبان

Ладить (инструментъ) — *кӯк керден* كوك‌كردن || —съ кѣм-нб. — *ре'āiет керден* رعايت‌كردن || *муāсā керден* مواساكردن || *муттафиг шуден* متّفق شدن || *имтизāдж керден* امتزاج كردن

Ладно—*хӯб* خوب

Ладонка—*бāзӯбенд* بازوبند || *телесмāн* طلسمان

Ладонь — *кефи дест* كف دست

Лазить—*бāлā рефтен* بالا رفتن || *бер āмеден* برآمدن

Лазурь—*лāджеерд* لاجورد

Лазутчикъ—*джāсӯс* جاسوس || *десӣс* دسيس

Лай—*лāiидени сег* لائيدن‌سگ

Лайка—*черм* چرم

Лакей — *пӣшхидмет* پيشخدمت

Лакировать — *джелā даден* جلا دادن || *пердāхтен* پرداختن (پرداز) || *джелā мӣдеһем д. дāдем, д. бедеһ* ||

— дерево— *роуген зеден* روغن زدن

Лакомить— *шӣрӣнӣ хӯрāнден* شيرينيخوراندن || —ся —*шӣрӣнӣ хӯрден* شيرينى خوردن

Лакомство—*āджӣл* آجيل || *шӣрӣнӣ* شيرينى || *хурāки лезӣз* خوراك لذيذ

Лакъ — *лāк* لاك || *роуген* روغن

Лампа—*черāг* چراغ || *лāмпā* لامپا

Ландышъ—*берфек* برفك

Ланита — *рух* رخ || *рухсāр* رخسار

Ланцетъ—*нештер* نشتر

Лапа—*пā* پا || *дест у пāи хейвāн* دست و پای حیوان
Ларчикъ—*гӯтӣ* قوطی || *сандӯичэ* صندوقچه
Ласка—*меhребāнӣ* مهربانی || *невāзеш* نوازش
Ласкательный — *мехбӯбāнэ* محبوبانه || *невāзешӣ* نوازشی
Ласкать — *невāзеш керден* نوازش کردن
Ласковый — *дилневāз* دل نواز || *меhребāн* مهربان
Ласточка — *хаджаджӣ* حجاجی
Латка—*васлэ* وصله || *руг'э* رقعه
Латы—*джоушен* جوشن
Лафетъ—*'аррāдэ* عرّاده
Лаять—*'ау'ау керден* عوعو کردن || *ферьяд керден* فریاد کردن || *лāӣден* لائیدن
Лгать—*дурӯг гуфтен* دروغ گفتن (گو) || *дурӯг мӣгӯіем, д. гуфтем, д. бугӯ*
Лгунъ—*дурӯг-гӯ* دروغ گو || *кеззāб* كذّاب
Лебедь—*гӯ* قو || *эрдж* ارج
Левкой—*шеббӯй* شب بوی || *шеб-эмбӯй* شب انبوی
Левъ — *шӣр* شیر || — орденъ льва и солнца — *нишāни шӣр у хуршӣд* نیشان شیرو خورشید
Легенда—*хӯрафэ (хурафāт)* خرافه (خرافات) || *эфсāнэ* افسانه
Легіонъ—*фоудж* فوج
Легкій, —ко—*āсāн* اسان || —(на вѣсъ)—*субук* سبک
Легкія—*шош* شش
Легковѣрный — *зӯд-бāвер* زودباور || *зӯд - и'тиāд* زود اعتقاد
Легкомысленный — *субук* سبک || *субук-маіз* سبک مغز || *кем-эндӣш* کم اندیش
Легкомысліе — *субук-маізӣ* سبک مغزی || *бӣ 'аілӣ* بی عقلی
Легкость — *субукӣ* سبکی || *субуксāрӣ* سبکساری
Легче—*субуктер* سبکتر
Леденецъ (сахаръ) — *шекери небāт* شکر نبات || *ганди небāт* قندنبات
Ледникъ—*іех-хāнэ* یخ خانه || *іехчāл* یخچال
Ледовитый — *мунджемид* منجمد || —океанъ—*дерья-и мунджемид* دریای منجمد
Лёдъ—*ях* یخ

Лежать — *бестерӣ шуден* بستری شدن || см. находиться

Лезвіе—*тӣзпā* تیزپا || *дем* دم

Лейка—*āб-пāш* آب‌پاش

Лейтенантъ—офиц. —*нāиби эввел* نائب‌اوّل || —полк.— *серһанг* سرهنگ

Лексикографъ—*лугет-невӣс* لغت‌نویس

Лексиконъ—*китāби лугет* کتاب لغت

Лекторъ—*мудеррис* مدرّس

Лекція—*дерс* درس

Лелѣять — *невāзиш керден* نوازش کردن || *невāхтен* نواختن (نواز)

Лемехъ—*гāв-āһен* گاواهن || *пāзэ* پازه

Лента—*невāр* نوار || *шерӣт* شریط

Лёнъ—*безрек* بزرک || *кетāн* کتان

Леопардъ—*пāрс* پارس

Лепестокъ—*берги гул* برگ‌گل

Лепешка—*гердэ* گرده

Лесть—*чāплӯсӣ* چاپلوسی || *мудāһенэ* مداهنه || *темеллуг* تملّق

Летать, —тѣть— *перӣден* پریدن

Летучій — *перендэ* پرنده || —чая мышь — *хеффāш* خفّاش || *шебкӯр* شبکور

Лещъ—*сӣм-мāһӣ* سیم‌ماهی

Лжепророкъ — *небӣ кāзиб* نبیّ کاذب

Лжесвидѣтель — *шāһиди кāзиб* شاهد کاذب || *шāһиди зӯр* شاهد زور

Лжесвидѣтельство—*шеһāдети дурӯг* شهادت دروغ || *ифтирā* افترا || *гевāһӣ дурӯг* گواهی دروغ

Лжецъ—см. лгунъ.

Ливень—*сейл* سیل || *бāрāни сахт* باران سخت

Лигатура — *'еяр* عیار || *имтизāджи фелеззāт* امتزاج فلزّات

Лизать—*лӣсӣден* لیسیدن

Ликвидація—*тефрӣги хисāб* تفریق حساب || *гат'и хисāб* قطع حساب

Лилія—*соусен* سوسن ||—гербовая—*зембаг* زنبق ||—полевая—*семен* سمن

Лимонадъ — *шербети āби лӣмӯ* شربت آب لیمو || *лӣмонāд* لیموناد

Лимонъ—*лӣмӯ* لیمو

Линевать—*мухаттат керден* مخطّط کردن || *хатт кешиден* خطّ کشیدن
Линейка—*мастарэ* مسطره
Линія—*хатт* خطّ || *сатр* سطر
Линять — *рефтени ренг* رفتن رنگ || —линяетъ—*ренгеш мӣревед* رنگش میرود
Липа — *дирахти зӣрфӯн* درخت زیرفون || *зӣргӯн* زیرقون
Липкій—*чеспендэ* چسپنده
Лира—*бербат* بربط
Лиса, лисица—*рӯбāh* روباه
Листъ древ.— *барг* برگ || —бум.—*вараг* ورق
Литавра—*тебл* طبل || *кӯс* کوس || *нагарэ* نقّاره
Литейный заводъ—*рӣхтегерӣ* ریخته گری
Литейщикъ — *рӣхтегер* ریختەگر
Литература—*'илми эдеб* علم ادب || *'илми беян* علم بیان
Литографія — *чāпи сенгӣ* چاپ سنگی
Литръ — *летер* لتر || *нӣммени табрӣз* نیممن تبریز
Лить—*рӣхтен* ریختن (ریز) || *āб керден* آب کردن || *гудāхтен* گداختن (گذار)
Лихва—*рибā* ربا
Лихой—*бед* بد || *шагӣ* شقی || (смѣлый)—*дилāвер* دلاور
Лихорадка—*теб* تب || *хуммā* حمّی *тебилерзэ* تبلرزه
Лицевой—*мāли рӯ* مالرو || *веджh* وجه
Лицемѣріе—*сāлӯсӣ* سالوسی || *зарг* زرق || *рія* ریا || *нефāг* نفاق
Лицемѣрно — *эз рӯи зарг* از روی زرق
Лицемѣрный — *сāлӯсӣ* سالوسی
Лицемѣръ — *мӯнāфиг* منافق || *сāлӯс* سالوس || *зарг-пӣшэ* زرق پیشه
Лицо — *рӯ* رو || *сӯрет* صورت || *чеhрэ* چهره
Лично—*шахсан* شخصًا || я лично—*мен худем* منخودم
Личность—*зāт* ذات || *шахс* شخص || *кес* کس || *мердум* مردم
Личный—*шахсӣ* شخصی
Лишай—*эжех* اژخ || *эндуб* اندوب || *гӯбā* قوبا || *хушкӣ* خشکی

Лишать, —ить— *мехрӯм керден* محروم کردن || -ся- *гум керден* گم کردن || *мехрӯм шуден* محروم شدن

Лишеніе— *херман* حرمان || *мехруміет* محرومیّت

Лишенный—*мехрӯм* محروم

Лишній, — нее — *зіядетӣ* زیادتی || *бӣ лузӯм* بی‌لزوم

Лобзать—см. цѣловать.

Лобъ—*пӣшанӣ* پیشانی

Ловить — *герифтен* گرفتن (گیر) см. взять ||—на охотѣ— *сейд керден* صیدکردن

Ловкій — *чӣрэ-дест* چیره دست || *чуст* چست || *чалак* چالاک

Ловкость— *чустӣ* چستی || *чалакӣ* چالاکی

Ловля—*сейд* صید || *шикар* شکار

Ловушка—*дам* دام

Логика—*'илми мантиг* علم منطق

Логовище—*гар* غار || *марбид* مربض || *ханэ* خانه

Лодка—*зоураг* زورق || *нав* ناو || *лодкэ* لودکا || *керджӣ* کرجی

Лодочникъ — *кештӣбан* کشتیبان

Ложе — *хабгаh* خوابگاه || *тахти хаб* تخت خواب

Ложиться—см. лежать. ||—спать — *хаб рефтен* خواب‌رفتن (رو)

Ложка—*гашог* قاشق

Ложно — *эз рӯи дурӯг* از روی دروغ || *кизбан* کذبًا

Ложный—*дурӯгӣ* دروغي || *казиб* کاذب

Ложь—*дурӯг* دروغ || *галат* غلط || *кизб* کذب

Лоза—*дирахти мов* درخت مو ||—виногр.— *рез* رز || *так* تاك

Лозунгъ—*ши'ар* شعار

Локонъ—*зулф* زلف

Локоть — *арендж* آرنج || (мѣра)—*эреш* ارش

Ломаный—*шикестэ* شکسته

Ломать—*шикестен* شکستن (شکن) || *мӣ-шкенем, шикестем, бешкен*

Ломбардъ—*лумбард* لومبارد || *реhнханэ* رهن‌خانه

Ломъ — *гуразэ* قراضه ||—(орудіе)— *эмбӯр* انبور

Лондонъ—*ленден* لندن

Лоно—*агӯш* آغوش || *багал* بغل || *синэ* سینه

Лопата—*пāрӯ* پارو || *бӣл* بیل
Лопатка — *шāнэ* شانه || (кость)—*устухāни шāнэ* استخوان شانه
Лопать,—пнуть—*пāрэ шуден* پاره شدن || *теркӣден* ترکیدن
Лорнетъ—*лорнэ* لرنه || *айнеки дӯрбӣн бā дестэ* عینك دوربین با دسته
Лоскутъ—*пāрэ* پاره || *летэ* لته
Лоскъ—*пердāз* پرداز || *джелā* جلا || *сейгал* صیقل
Лось—*мерāл* مرال
Лотерея — *гур'е* قرعه || *лотери* تری
Лотосъ—*мейс* میس || *лāмешгер* لامشگر || *небг* نبق || *седр* سدر
Лотъ—*се мисгāл* سه‌مثقال
Лоханка—*тешт* طشت || *леген* لگن
Лоцманъ — *галāвӯз* قلاوز || см. боцманъ.
Лошадь—*эсб (асб)* اسب
Лошакъ—*эстер* استر
Лугъ—*чемен* چمن || *сахрā* صحرا
Лудильщикъ — *сефӣдгер* سفیدگر
Лудить — *гал'ӣ керден* قلعی کردن || *эрзӣр зеден* ارزیر زدن
Лужа—*чāлэ* چاله || *тāлāб* تالاب
Лука—*гāшӣ зӣн* قاش زین
Лукавство—*мекр* مکر || *хӣлэ* حیله
Лукавый — *меккāр* مکّار || *гаддāр* غدّار
Лукъ (раст.) — *піяз* پیاز || — (оружіе) *кемāн* کمان
Луна—*māh* ماه || *гамар* قمر
Лунный свѣтъ — *māhтāб* ماهتاب
Лупа (стекло) — *зеррэ-бӣн* زرّه بین
Лучина—*терāшэ* تراشه
Лучше, лучшій — *биhтер* بهتر
Лучъ—*пертев* پرتو || *ши'ā'* شعاع || —солнца— *тӣри āфтāб* تیر آفتاب
Лысина—*тāсӣ* تاسی || *лсгсерӣ* لغسری
Лысый—*тāс* تاس || *тāссер* تاس سر || *легсер* لغسر || *кечел* کچل
Львица—*шӣр-мадэ* شیر ماده
Льгота— *тахфӣф* تخفیف ||

ри'āiет رعايت || *мура'āти хāтир* مراعت خاطر

Льготные дни — *рӯзhāи миhлет* روزهای مهلت

Льстецъ—*чāплӯс* چاپلوس || *мутемаллиг* متملّق

Льстить —*темаллуг кердеи* تملّق کردن

Льняной — *кетанӣ* کتانی || *безрекӣ* بزرکی

Лѣвый — *чеп* چپ || — ая рука—*дести чеп* دستچپ

Лѣвша—*чеп* چپ

Лѣзть—*бер-рефтен* بررفتن

Лѣкарство—*дермāн* درمان || *девā* دوا

Лѣнивый — *тембел* تنبل || *кāhил* کاهل

Лѣниться—*тембелӣ кердеи* تنبلی کردن

Лѣнь—*тембелӣ* تنبلي

Лѣстница—*нердебāн* نردبان

Лѣсъ—*дженгел* جنگل || *бӣшэ* بيشه || (дерево)—*чӯб* چوب

Лѣтній —*тāбестāнӣ* تابستانی

Лѣта̀—*синн* سنّ || *'умр* عمر

Лѣто—*тāбистāн* تابستان

Лѣчебница—см. больница.

Лѣчить — *мудāвāт кердеи* مداوات کردن || *му'āледжэ кердеи* معالجه کردن || *тебāбет кердеи* طبابت کردن || *чāрэ кердеи* چاره کردن

Любезность—*лутф* لطف || *летāфет* لطافت || *меhребāнӣ* مهربانی

Любезный—*латӣф* لطف || *меhребāн* مهربان || *бā-летāфет* بالطافت

Любимый—*мехбӯб* محبوب || *'азӣз* عزيز || *гирāн* گران

Любитель—*мухибб* محبّ

Любить — *дӯст дāштен* دوست داشتن (دار) || *дӯст дāрем, дӯст дāштем, дӯст дāр*

Любоваться—*темāшā кердеи* تماشا کردن || *истихсāн кердеи* استحسان کردن

Любовникъ—*'āшиг* عاشق

Любовница — *ма'шӯгэ* معشوقه

Любовь—*мехаббет* محبّت || *миhр* مهر || —страсть — *'ишг* عشق

Любознательный—*мухибби ма'рифет* محبّ معرفت

Любой—*hер кудāм* هرکدام || *hер кудāм песенд мīяд* هرکدام پسند میاید

Любопытный—*фузӯл* فضول || *пежӯһендэ* پژوهنده || *сирр-джоу* سرّجو

Любопытство — *фузӯлӣ* فضولی || *пежуһендегӣ* پژوهندگی

Люди—*халг* خلق || *мердум* مردم || *нāс* ناس

Людоѣдъ—*āдемхӯр* آدمخور || *мердумхӯр* مردمخور

Люлька—*нāнӯ* نانو || см. колыбель.

Люстра—*чиһил-черāг* چهل چراغ

Лютикъ—(раст.) *гули 'арӯс* گلعروس

Лютня—*'ӯд* عود

Лютый — *вахшӣ* وحشی || *деррендэ* درّنده

Люцерна (раст.) — *сефтел* سفتل || *эспест* اسپست || *эспрес* اسپرس || *фесфесэ* فصفصه || *юнджэ* یونجه

Лягать — *лагад зеден* لگد زدن(زن)||—лягаетъ—*лагад мӣзенед* لگد میزند

Лягушка—*вазаг* وزغ

Ляжка—*рāн* ران || *сурӣн* سرین

Ляписъ — *сенги доузэх* سنگ دوزخ || *хаджари джеһеннем* حجر جهنّم || —лазури — *сенги лāдж-верд* سنگ لاجورد

M.

Мавзолей — *дахмэ* دخمه || *турбэ* تربه || *маргад* مرقد

Магазинъ—*худжрэ* حجره || *махзен* مخزن || *эмбāр* انبار || *дукāн* دکان

Магія—*джāдӯгерӣ* جادوگری || *сихр* سحر

Магнезія—*меніези* منیزی || *магнезӣ* مغنیزی || *тебā-шӣр* طباشیر

Магнетизмъ — *мегнāтӣс* مغناطیس

Магнитъ—*āһенруба* آهن ربا || *мегнāтӣс* مغناطیس

Магометанинъ — *муселмāн* (*муселмӯн*)—مسلمان

Магометанство-*ислāм* اسلام || *муселмāнӣ* مسلمانی

Магъ — см. волшебникъ
Мадамъ—*хāнум* خانم
Мазать—*мāлūден* مالیدن
Мазурикъ—*хūлэгер* حیله‌گر || *кūсэбур* کیسه‌بر || *дузд* دزد || *гӯшбур* گوش‌بر
Мазутъ—*нефт* نفط || *дурди нефт* دُرد نفط || *мāзӯт* مازوط
Мазь—*мерһем* مرهم || *роуген* روغن
Май—*джевзā* جوزا || *эйяр* ایار || *хурдāд* خرداد
Майоранъ (раст.)—*фӯдендж* فودنج
Маисъ — *зурреmu сефūд* ذرّت سفید
Макароны — *рештэ-и ференгū* رشتهٔ فرنگی || *мāкāрон* ماکارون
Маклакъ — *деллāл* دلّال || *куһнэфурӯш* کهنه فروش
Маклерство—*деллāлū* دلّالی || *семсāрū* سمساری
Маклеръ—*семсāр* سمسار
Маковка—*келлэ* کلّه
Макрель (рыба)—*мāһū керūредж* ماهي کریرج
Макушка—*сер* سر || *гуллэ* قلّه

Макъ—*кӯкнāр* کوکنار || *хешхāш* خشخاش
Малая Азія — *асіā-и сугра* اسیائی صغری
Маленькій—*кӯчик* کوچك || *рūзэ* ریزه || *хурд* خُرد
Малина—*кūһэ* کیهه
Малиновый (цвѣтъ)—*сурхи тунд* سرخ تند || *гирмиз* قرمز
Мало— *кем* کم || мало-по малу—*кем-кем* کم‌کم
Малодушіе — *кем-зеһрегū* کم‌زهرگي || *терс* ترس || *бūдилū* بی‌دلی || *джебāнет* جبانت
Малодушный — *кем-зеһрэ* کم‌زهره || *бū-дил* بی‌دل || *джебāн* جبان
Малокровный — *кем-хӯн* کم‌خون
Малолѣтній—*джāһил* جاهل || *джевāн* جوان
Малочисленный—*кем* کم || *кем ʼадед* کم عدد
Малый—*кӯчик* کوچك
Мальва (раст.) — *пенūрек* پنیرك || *гули хетмū* گل خطمی || *гули хейрū* گل خیری

Мальчикъ —*песер* پسر || *кӯдек* کودك

Маляръ—*наггāш* نقّاش

Мамка—*дāiе* دایه

Мандаринъ (фруктъ)—*нāренгӣ* نارنگی

Мандолина—*сетāр* ستار || *тамбӯри кӯчик* طنبورکوچك

Маневръ (воен.) — *машг* مشق ||—(хитрость)—*хӣлэ* حیله

Манежъ — *мейдāни машг* میدان مشق

Манера — *рефтāр* رفتار || *ревеш* روش || *тарз* طرز

Манеръ—*джӯр* جور || *тарӣгэ* طریقه || *весӣлэ* وسیله

Манжета—*сердест* سردست

Манить — *ӣмā керден* ایما کردن || *ишāрет керден* اشارت کردن

Манифестъ—*фирмāн* فرمان

Манишка— *пӣшсӣнэ-и пейрāһен* پیش‌سینهٔ پیراهن

Манія—*дивāнегӣ* دیوانگی || *һевеси джунӯн* هوس جنون

Манна—*шӣрхушк* شیرخشك || *ширхешт* شیرخشت || *терэнгебӣн* ترانگبین

Мановеніе—*ишāрет* اشارت || *ӣмā* ایما

Мануфактура — *эджнāси беззāзӣ* اجناس بزّازی

Мантія—*'абā* عبا || *бурд* برد

Марать —*чирк керден* چرك کردن

Маргаритка (цвѣт.)— *гули мӣнā* گل مینا || *һезāрдāнэ* هزار دانه

Марена—*рӯнāс* روناس

Маринадъ—*туршӣ* ترشي

Маринованный – *немек зедэ* نمك‌زده || *турш* ترش

Мариновать — *немек зеден* نمك زدن || *турш керден* ترش کردن

Марка — *нӣшāн* نیشان || —(герб.) — *темр* تمر || —почтовая—*темри пост* تمر پست

Маркитантъ — *захӣрэ-фурӯши гушӯн* ذخیره فروش قشون

Маркій—*чирк шевендэ* چرك شونده || *чиркбердāр* چرك بردار

Марля—*мелмел* ململ

Мародеръ — *сербāздуздӣ кун* سرباز دزدی کن

Мартъ—*хемел* حمل || *āдāр* آدار || *фервердӣн* فروردین

Мартынокъ—*мāртūн* مارتین

Мартышка (обез.)—*меймӯн* میمون

Маршъ (воен.) — *харекети гушӯн* حرکت قشون || *мāрш* مارش

Маска — *сӯрети масхерэ* صورت مسخره || *сӯрети мугаввāiū* صورت مقوّائی

Маскировать — см. скрывать.

Маслёнка — *зарфи роуген* ظرف‌روغن || *роугендāн* روغن‌دان

Маслина—*зейтӯн* زیتون

Масло — *роуген* روغن || —оливк.—*роугени зейтӯн* روغن زیتون ||—сливоч.—*керэ* کره

Маслобойня—*āлети роугенгūрū* آلت روغن گیری

Маслянистый — *роугендāр* روغندار

Масса — *кӯд* کود || *тӯдэ* توده || —(много)— *ферāвӯн* فراوان || *бесiяр* بسیار

Массажъ—*муштмāл* مشتمال

Массивный—*кулуфт* کلفت

Массировать — *муштмāл керден* مشتمال کردن

Мастеровой—*эрбāби сан'ет* ارباب صنعت || *бūшэвер* پیشه‌ور

Мастерская— *дукāн* دکان || *дестгāh* دستگاه

Мастерски — *бā меhāрет* بامهارت || *мāhирāнэ* ماهرانه

Мастерство— *бūшэ* پیشه || *устāдū* استادی || *сан'ет* صنعت

Мастеръ — *устā* استا || —(знатокъ)—*мāhир* ماهر

Мастика—*гандарӯн* قندرون || *кундерек* کندرک || *'илки хāiидеnū* علک‌خاییدنی

Масть—*ренги эсб* رنگ اسب

Масштабъ—*мигъяс* مقیاس

Математика — *'илми рiязū* علم ریاضی || *'илми рiязiят* علم‌ریاضیّات || (ариѳ.) *'илми хисāб* علم حساب

Материкъ—*берр* برّ || *хушкū* خشکی

Материнскiй—*мāдерū* مادری || *мāдерāнэ* مادرانه

Матерiалистъ—*мāддū* مادّی || *даhрū* دهری || *hеюлū* هیولی

Матерiалъ — *мāддэ* مادّه || *дестмāiе* دست‌مایه

Матерiальный—*мāддū* مادّی

Матерія — *мāддэ* مادّه || —(ткань)—*пāрчэ* پارچه || *гумāш* قماش || *джинс* جنس —(гной)—*чирк* چرك || *рūм* ريم

Матка (анат.) — *бечэдāн* بچه‌دان || *рахем* رحم

Матрацъ— *дўшек* دوشك || *бестер* بستر

Матросъ—*кештūбāн* كشتيبان

Матушка—*нэ-нэ* نه‌نه

Мать —*мāдер* مادر

Махать — *джумбāнūден* جنبانيدن

Мачиха—*нā-мāдери* نامادرى || *мāдер-эндер* مادراندر

Мачта—*сутўни кештū* ستون كشتى

Машина—*āлет* آلت || *мā-шūн* ماشين

Машинальный, —льно — *бū-ихтіяр* بى‌اختيار || *'ан гайри фикр* عن غير فكر

Маякъ — *фāнўси бендер* فانوس بندر || *фенāр* فنار (فنر)

Маятникъ — *рагāси сā'ет* رقّاص ساعت

Мгла—*хūрегū hевā* خيرگى هوا || *тāрūгū* تاريكي

Мгновеніе-*дем* دم || *лахзэ* لحظه

Мебель—*эсбāби хāнэ* اسباب خانه || *ферши хāнэ* فرش خانه || *эсāс - ул - бейт* اثاث البيت || *эсāсэ* اثاثه

Меблировать (домъ) — *(хāнэ - ра) ферш керден* (خانه‌را) فرش كردن

Медаль—*нūшāн* نشان || *ме-дāл* مدال

Медвѣдица — *хирс - мāдэ* خرس ماده || —(астрон.)— *бенāт на'ш* بنات نعش || —большая—*дубби экбер* دبّ اكبر || — малая — *дубби асгар* دبّ اصغر

Медвѣдь—*хирс* خرس

Медицина—*'илми тибб* علم طبّ || *хикмет* حكمت

Медленно, —ный—*āhистэ* آهسته

Медленность — *āhистегū* آهستگي

Медлительный—*батū* بطىء || *кундкāр* كند كار || *кўнд-харекет* كند حركت

Медлить — *та-хūр керден* تأخير كردن || *дūр керден* دير كردن || *āhистэ керден* آهسته كردن

Медъ—*'асел* عسل || *бāл* بال || *энгебӣн* انگبين

Между—*міян* ميان || *мāбейн* مابين

Международное право — *хугӯги милел* حقوق ملل || *хугӯги мāбейн-эддувел* حقوق ما بين الدّول

Меланхоликъ — *севдā-зедэ* سودازده || *мāлӣхольяӣ* ماليخولياءى

Меланхолія— *севдā* سودا || *мāлӣхолья* ماليخوليا

Мелкій—*рӣзэ* ريزه || *хурдэ* خرده

Мелководіе—*кем-āбӣ* كم آبى

Мелодія—*āhенг* آهنگ || *āвāз* آواز

Мелочникъ — *хурдэ-фурӯш* خرده فروش

Мелочной— *хейли мудāгиг* خيلي مدقّق || —(торгъ)—*хурдэ-фурӯшӣ* خرده فروشي

Мелочь—*чӣзи нāгāбил* چيز ناقابل || *чӣзи джузъӣ* چيز جزئي ||—(деньги)—*пӯли сіяh* پول سياه || *пӯли хурдэ* پول خرده

Мель—*пāяб* پاياب

Мелькать — *дерехшӣден* درخشيدن

Мелькомъ—*лахзатан* لحظةً

Мельникъ—*āсьябāн* آسيابان

Мельница -*āсья* آسيا

Меньшинство—*'адеди агалл* عدد اقلّ

Меньшій—*кемтер* كمتر || *агалл* اقلّ ||—по м—шей мѣрѣ—*агалли галӣл* اقلّ قليل

Меньшой—*кеhтер* كهتر

Менѣе, меньше — *кемтер* كمتر

Меня—*мерā* مرا

Мерзавецъ, —вка—*бед зāт* بدذات || *резӣл* رزيل

Мерзкій — *нефрет энгӣз* نفرت انگيز || *хейли бед* خيلى بد || *фурӯмāіе* فرومايه

Мерзлый—*ях шудэ* يخ شده

Мерзнуть — *ях шуден* يخ شدن || (испыт. холодъ)—*сермā хӯрден* سرما خوردن

Мерзость—*габāхет* قباحت || *неджāсет* نجاست

Меридіанъ—*хатт-ут-тӯл* خطّ الطّول

Меринъ — *эсби āхтэ* اسب آخته

Меркнуть — *тāрӣк шуден* تاريك شدن

Меркурій (астрон.) — *тūр* تیر || *'атāрид* عطارد

Мерлушка — *пӯсти беррэ* پوست برّه

Мертвецъ — *мурдэ* مرده || *мейт* میت

Мертвечина — *лāшэ* لاشه || *мурдāр* مردار

Мертвый, (челов).— см. — мертвецъ || (живот), — *хафэ шудэ* خفه شده

Мести—*джāрӯ керден* جارو کردن

Месть — *кūнэ* کینه || *интигāм* انتقام

Металлъ — *фелезз* فلزّ || *фелеззāт* فلزّات || *ма'ден* معدن

Метать—см. бросать

Метафизика—*'улӯми фелсефіе* علوم فلسفیّه || *'илми-ма'гӯлāт* علم معقولات

Метафора—*меджāз* مجاز || *исти'āрэ* استعاره

Метелка, метла — *джāрӯ* جارو || *джāрӯб* جاروب

Метеоръ—*шиhāб* شهاب

Методъ—да—*гā'идэ* قاعده || *тарūгэ* طریقه || *услӯб* اسلوب

Метръ—*метр* متر

Механизмъ (машина) — *āлет* آلت

Механическій —*мāли кāр-хāнэ* مال کار خانه

Мечеть—*месджид* مسجد || —главн.,собрная— *джāми'* جامع

Мечта—*хіял* خیال || *hевес* هوس

Мечтательный—*сāхиби эвhāм ве эхлāм* صاحب اوهام و احلام

Мечтать—*хіял керден* خیال کردن || *hевес дāштен* هوس داشتن (دار)

Мечъ — *шемшūр* شمشیر || *тūг* تیغ

Мешхедъ—*мешhед* مشهد

Мзда—*джезā* جزا || *музд* مزد

Мигать — (подмигивать) *гамзэ керден* غمزه کردن

Мигъ—см. мгновеніе

Мидія—*медъен* مدین

Мизерный—*нāгāбил* ناقابل || *хагūр* حقیر

Мизинецъ—*энгушти кӯчик* انگشت کوچک || *энгушти килк* انگشت کلک || *хинсар* خنصر

Микроскопъ—*зеррэбӣн* ذرّه بین || *хурдэбӣн* خرده‌بین

Милліонъ—*мельюн* مليون ||

Мило—см. хорошо, красиво

Милованіе—*'афу ('афв)* عفو

Миловать — *рахм керден* رحم كردن || *'афу керден* عفو كردن

Миловидный — *хушдӣдāр* خوش‌ديدار см. красивый

Милосердіе—*рахмет* رحمت || *рахм* رحم

Милосердый — *рахмāн* رحمن || *керӣм* كريم

Милостиво — *рахӣмāнэ* رحيمانه || *мушфигāнэ* مشفقانه

Милостивый — *меhребāн* مهربان

Милостыня—*сāдагэ* صدقه

Милость — *лутф* لطف || *меhребāнӣ* مهربانى || *мерхемет* مرحمت

Милый—*'азӣз* عزيز || *латӣф* لطيف см. красивый

Мимо—*эз тереф* ازطرف || *пӣш* پيش || *пеhлӯ* پهلو

Мимоходомъ —*вагти'убӯр* وقت‌عبور || *зимнан* ضمنًا

Мина— *сӣмā* سيما || *чеhрэ* چهره || *ру-iет* رؤيت || — (воен).—*тӯрпӣд* توريېد

Минаретъ—*менāрэ* مناره || *ма-зенэ* مأذنه

Миндаль—*бāдāм* بادام

Минералъ—*ма'ден* معدن

Минимумъ — *'ала-л-агалл* على الاقلّ || *агаллан* اقلًا

Министерство — *везāрет* وزارت

Министръ — *везӣр* وزير || —внутр. д.—*везӣри умӯри дāхилэ* وزيراموردا خله || —иностр. д.—*везӣри умӯри хāриджэ* وزير امور خارجه || — военный — *везӣри харбiе* وزيرحربيّه || *везӣри дженг* وزيرجنگ || —фин. — *везӣри мāлiе* وزيرماليّه || —двора —*везӣри дербāр* وزير دربار || —вѣроиспов. — *везӣриэдьян* وزيراديان || —нар. прсв. — *везӣри 'улӯм* وزير علوم || —юстиціи—*везӣри-'адлiе* وزيرعدليّه

Миніатюра —*нагши мусаггар* مصغّر || *нагши мӣнāкāрӣ* نقش ميناكارى

Миновать—*гузештен* گذشتن

(گذر) || *дер гузештен* در
(درگذر) گذشتن || *мӣ-гузе-
рем, гузештем, бугзер*

Минута — *дагӣгет* دقیقت

Минутный—*iекдемӣ* یکدمی ||
iек-āнӣ یک‌آنی

Миражъ—*серāб* سراب

Мирить—*āштӣ дāден* آشتی
دادن || —ся— *āштӣ кер-
ден* آشتی کردن || *сулх
керден* صلح کردن

Мирно — *сулхан* صلحًا ||
āрāм ارام || *бā āштӣ* با آشتی

Мирный—*āрāм* آرام || —до-
говоръ-- *му'āhедэ-и сулх*
معاهدهٔ صلح

Миролюбiе — *мехеббети
селāм* محبّت‌سلام

Миртъ — *мӯрд* مورد || *ди-
рахти мӯрд* درخت‌مورد

Миръ—*āштӣ* آشتی || *сулх*
صلح

Миссiонеръ — *мӯбешшир*
مبشّر

Миссiя— *сефāрет* سفارت

Митрополiя — *шеhри 'умдэ*
شهرعمده || *пāйтахт* پای
تخت

Мишень — *hедеф* هدف ||
нишāнэ نشانه

Миѳъ—*эфсāнэ* افسانه || *хе-
рāфэ* خرافه

Мiрской—*'āлемӣ* عالمی

Мiръ—*дунья* دنیا || *'āлем* عالم

Младенецъ — *тифл* طفل

Младенческiй — *тифлāнэ*
طفلانه

Младенчество—*бечегӣ* بچگی||
туфӯлiет طفولیّت

Младшiй — *джевāнтер*
جوانتر || *джāhилтер* جاهلتر

Мнимый — *мевhӯм* موهوم ||
веhмӣ وهمی

Мнительный — *бедгумāн*
بدگمان

Мнить—*занн керден* ظنّ‌کردن ||
хiял дāштен خیال داشتن
(دار)

Многiе—*бесā* بسا

Много—*бесьяр* بسیار || *фе-
рāвāн* فراوان || *хейлӣ* خیلي ||
—очень много—*зiяд* زیاد

Многобожiе—*ширк* شرک ||
куфр کفر

Многобожникъ — *мушрик*
مشرک || *кāфир* کافر

Многократный — *мукеррер*
مکرّر

Многократно— *мукерреран*
مکرّرًا

Многочисленность—*те'ад-дуд* تعدّد || *касрет* كثرت

Многочисленный — *муте-'аддид* متعدّد || *кесӣри 'адед* كثيرعدد

Множество—*касрет* كثرت || *ферāвāнӣ* فراوانى

Множить (ариө). — *зарб-керден* ضرب‌كردن

Мнѣ—*бе-мен* بمن

Мнѣніе — *фикр* فكر || *рāй* راى || *гаул* قول

Мобилизація — *хашд ве теджһӣзи гушӯн* حشد و تجهيز قشون

Могила—*гӯр* گور || *габр* قبر

Могучій, могущественный *гавӣ* قوى || *гāдир* قادر

Могущество—*гудрет* قدرت || *гуввет* قوّت || *зӯр* زور

Мода—*тарз* طرز || *ресм* رسم

Модель—*немӯнэ* نمونه || *нӯс-хэ* نسخه || *гāлиб* قالب

Модный — *мувāфиги тарз джедӣд* موافق طرزجديد

Можетъ быть — *шāіед ки* شايدكه

Можжевельникъ—*дирахт-и эрдедж* درخت‌اردج || *бурс* برس

Можно — *мӣшевед* ميشود || *мумкин* ممكن || *ревā* روا || *мӣтевāн ки* ميتوان‌كه

Мозаика — *хāтемкāри* خاتمكارى

Мозгъ—*магз* مغز

Мозоль — *пӣнэ* پينه || *гӯг* گوگ || *зекӣл* زكيل

Мой — *мāли мен* مال‌من || *ем* م —(въ конецъ слова): *педер* پدر — отецъ; *педер-ем* پدرم —мой отецъ.

Мокнуть-*тер шуден* ترشدن

Мокрица — *хери хāкӣ* خر خاكى || *хāрек* (خرك) خارك

Мокрота—*нем* نم || *рутӯ-бет* رطوبت || (медиц).— *балгам* بلغم

Мокрый—*тер* تر || *немнāк* نمناك

Молва—*сӣт* صيت || *шуһ-рет* شهرت || *хабер* خبر

Молитва—*немāз* نماز

Молить — *ӣлтимāс керден* التماس‌كردن || *ду'ā керден* دعاكردن || — ся — *немāз керден* نمازكردن

Молнія—*барг* برق

Молодецъ—*зӣренк* زيرنك || *дилāвер* دلاور

Молодой — *джеван* جوان || *джāhил* جاهل

Молодость—*джеванӣ* جوانی

Молодѣть —*джеван шуден* جوان‌شدن

Молоко—*шӣр* شیر || —кислое— *мāст* ماست

Молотить—*хермен кӯфтен* خرمن‌کوفتن (کوب)

Молотокъ —*чокош(чекош)* چکش

Молоть—*āсьа керден* آسیا || آردکردن *āрд керден* || کردن *хурд керден* خردکردن

Молочникъ—*шӣрдāн* شیردان

Молчаливый—*кем харфзен* || کم‌حرفزن *хāмӯш* || خاموش *сāмит* صامت

Молчаніе—*хāмӯшӣ* خاموشی || *сукӯт* سکوت

Молчать — *хāмӯш шуден* خاموش‌شدن || *сукӯт керден* سکوت‌کردن

Моль—*бӣд* بید

Моментъ — *лахзэ* لحظه || *дем* دم

Монархія — *пāдешаhӣ* پادشاهی || *мемлекет* مملکت || *салтанет* سلطنت

Монархъ—*пāдешаh* پادشاه || *шаhріяр* شهریار

Монастырь—*дейр* دیر

Монахъ—*зāhид* زاهد || *'āбид* عابد || *рāhиб* راهب

Монашество — *руhбāніет* رهبانیّت

Монета—*пӯл* پول || *веджh* وجه

Монетный дворъ—*заррāб-хāнэ* ضرّاب خانه

Монокль—*'айнеки іек чешмӣ* عینک‌یکچشمی

Монополія—*имтіяз* امتیاز || *ихтикāр* احتکار

Мораль—*усӯли эдебіе* اصول ادبیّه

Моргать—см. мигать.

Морда—*пӯзэ* پوزه

Море—*дерья* دریا || —моремъ—*бахран* بحراً

Мореходство, морепланіе, *сефери дерья* سفردریا

Моржъ—*шӣрмāhӣ* شیرماهی

Морковь—*зердек* زردک

Мороженое—*бестенӣ* بستنی

Морозъ—*сермā* سرما || *земhерӣр* زمهریر

Морской—*дерьяӣ* دریائی

Морфинъ—*джевhери терьяк* جوهرتریاک || *морфӣ* مرفی

Морщина—*чӣн* چین || *эшкенэ* اشکنه || *āдженк* آجنک || *энфӯдж* انفوج

Морщить —. *чӣн керден* چین کردن ||—ся— *рӯй худра турш керден* روی خودرا ترش کردن

Моръ — *тā'ӯн* طاعون || *вебā* وبا

Морякъ — *бахрӣ* بحری || *кештӣбāн* کشتیبان

Москва—*москов* موسکو

Мостить—*сенгферш керден* سنگفرش کردن

Мостовая—*сенгферш* سنگفرش

Мостъ—*пол* پل

Мотать—*пӣчӣден* پیچیدن || *келāфэ керден* کلافه کردن

Мотивъ—*гараз* غرض || *себеб* سبب || *'иллет* علّت

Мотокъ—*келāфэ* کلافه || *келāбэ* کلابه

Мотылекъ—*первāнэ* پروانه

Мохнатый—*пур-мӯ* پرمو || *пешмӣнэ* پشمینه || *пешмāлӯ* پشمالو

Мохъ —(раст).— *джуливезег* جلوزغ || *джули бег* جل بگ || *тухлеб* طحلب

Моча—*шāш* شاش || *баул* بول

Мочалка—*рӣштэ-и зӣрфӯн* رشتۀ زیرفون || *лӣф* لیف

Мочевой—(пузырь)—*месāнэ* مثانه

Мочить—*тер кереден* تر کردن ||—ся—*шāш керден* شاش کردن

Мочь—*тевāнистен* توانستن (توان) || *тāгет дāштен* طاقت داشتن || *мӣ тевāнем, тевāнистем, бетевāн*

Мошенникъ — *дегел* دغل || *хӣлэ-бāз* حیله باز || *нāбекāр* نابکار

Мошка - *пешэ* پشه

Мощеный— *сенгферш кердэ* سنگفرش کرده

Мощный—*гавӣ* قوی —см.— (сильный)

Мощь— *зӯрāверӣ* زوراوری || *гуввет* قوّت —см. сила.

Мракъ — *тāрӣкӣ* تاریکی || *хӣрегӣ* خیرگی || *зулмет* ظلمت

Мраморъ—*мермер* مرمر || *сенги мермер* سنگ مرمر

Мрачный—*тӣрэ* تیره || *тāрӣк* تاریک

Мстительный—*кӣнэхāh* کینه خـواه || *интигāмкеш* انتقامکش

Мстить—*кӣнэ керден* کینه کردن || *интиғāм керден* انتقام کردن

Муаръ—*тāфтэ-и дерья* تافتهٔ دریا || *хāр* خار

Мудреный–но—(трудный) *мушкил* مشکل

Мудрецъ, мудрый—*дāниш-менд* دانشمند || *хакӣм* حکیم || *ћӯшъяр* هوشیار

Мудрость—*хикмет* حکمت || *дāнишмендӣ* دانشمندی

Мужеложество—*левāт* لواط

Мужескій—*мердāнэ* مردانه || *музеккер* مذکّر

Мужеской—*мердāнэ* مردانه || *мāли мерд* مال مرد

Мужественный — *дилāвар* دلاور || *джесӯр* جسور

Мужество-*джесāрет* جسارت || *мердāнегӣ* مردانگی

Мужикъ—*дићāтӣ* دهاتی || *рӯстāій* روستائی

Мужчина—*мерд* مرد

Мужъ—*шоућер* شوهر

Музей—*хāнэ-и тухеф* خانهٔ تحف || *мӯзэ* موزه

Музыка—*сāз* ساز || *мусӣғa* موسیقی

Музыкантъ-*мутриб* مطرب || *нагмэсāз* نغمه ساز || *сā-зендэ* سازنده || *музикāнчӣ* موزیکانچی

Мукá—*āрд* آرد

Мука—*'азāб* عذاب || *āзāр* آزار

Мулъ—*кāтир* قاطر

Мундиръ—*сердāрӣ-и низā-мӣ* سرداری نظامی

Мундштукъ — *деħенэ-и эсб* دهنهٔ اسب || –для куренія– *эмзек* امزك

Муравей—*мӯр* مور || *мӯрчэ* مورچه

Муравейникъ—*хāнэ-и мӯр-чэ* خانهٔ مورچه

Мускулъ—*рег* رگ || *мāћӣчэ* ماهیچه

Мускусъ—*мушк* مشك

Муслинъ—*семенгӯр* سمنغور

Мусорная яма см. яма

Мусоръ — *хāшāк* خاشاك || *хес* خس || —(простон.)— *āшхāл* آشخال

Мутить—*āлӯдэ керден* آلوده کردن || *нāсāф керден* ناصاف کردن

Мутный — *āлӯдэ* آلوده || *нāсāф* ناصاف

Муфта — *дестпӯши зенāнэ* دستپوش زنانه

Муха—*мегес* مگس
Мухоловка-*мегесгӣр* مگس‌گیر
Мученикъ—*шеһӣд* شهید
Мученичество — *шеһāдет* شهادت
Мученіе-*'азāб* عذاب||*āзāр* آزار
Мучительный—*мулим* مؤلم|| *мӯджиби 'азāб* موجب‌عذاب
Мучить—*'азāб керден* عذاب کردن || *āзāр дāден* ازار دادن (ده)
Мучной — *āрдвāр* آردوار || *āрдӣ* آردی
Мщеніе—см. месть.
Мы—*мā* ما
Мыло—*сāбӯн* صابون
Мыловаръ—*сāбӯнсāз* صابون ساز
Мысленно— *'аглiян* عقليا || *бāтинан* باطنًا||*дер дил* دردل
Мысленный—*хiялӣ* خیالی || *'аглӣ* عقلی
Мыслить-*фикр*(*хiял*) *керден* فكر (خیال) کردن
Мысль—*фикр* فکر || *хiял* خیال || *эндӣшэ* اندیشه
Мысъ—*рāс* راس
Мыть-*шустен* شستن (شو) || *мӣшӯiем* (*мӣшӯрем*), *шустем*, *бешӯ* (*бошӯр*)
Мытье-*шуст-у-шӯӯ* شست‌وشو
Мышеловка—*теллэ-и мӯш* تلّهٔ موش || *фехх* فخّ
Мышка—(подмыш).—*багал* بغل || *зӣрдест* زیردست
Мышь—*мӯш* موش
Мышьякъ — *мерпмӯш* مرگموش || *мӯшдāрӯ* موش دارو || *семм-ул-фāр* سمّ‌الفار
Мѣдникъ—*месгер* مسگر
Мѣдный—*месӣн* مسین || *эз мес* از مس
Мѣдь красная—*мес* مس || —желтая—*бренджс* برنج
Мѣлъ — *сенги сефӣд* سنگ سفید || *тебāшӣр* طباشیر || *эспӣч* اسپیچ
Мѣна-*'авез* عوض || *бедел* بدل
Мѣняла—*саррāф* صرّاف
Мѣнять— *'авез керден* عوض کردن
Мѣра—*эндāзэ* اندازه || *пеймāнэ* پیمانه || *гiяс* قیاس || -(количество)-*гадар* قدر
Мѣрить — *пеймāнэ керден* پیمانه کردن || *эндāзэ гернфтен* اندازه گرفتن
Мѣрка—*эндāзэ* اندازه
Мѣропріятіе—*тедбӣр* تدبیر
Мѣсить —*хемӣр керден* خمیر کردن

Мѣстность—*мовзи'* موضع || *махалл* محلّ

Мѣстный— *махаллӣ* محلّى

Мѣсто–*джā* جا || *махалл* محلّ

Мѣстожительство — *нешӣмен* نشيمن || *мензил* منزل

Мѣстоимѣніе—*исми замӣр* اسم ضمير

Мѣстоположеніе — *мовгӣ'* موقع

Мѣсяцъ—*māh* ماه

Мѣсячно — *māh - бе - māh* ماه‌بماه || *māhъянэ* ماهيانه

Мѣсячный — *māhӣ* ماهى || *māhъянэ* ماهيانه

Мѣтить — *нишāнэ керден* نشانه كردن

Мѣтка–*дāг* داغ || *нишāнэ* نشانه

Мѣткій — *чӣрэ-дест* چيره دست || *дуруст* درست

Мѣхи—*дем* دم || *демдемāн* دمدمان || *мемфах* منفخ

Мѣховщикъ — *пустӣндӯз* پوستين‌دوز

Мѣхъ — *пӯст* پوست || *пӯстӣн* پوستين || —(для воды)—*хӣк* خيك

Мѣшать — *āмӣхшен* اميختن (اميز) || *мiямӣзем, āмӣхтем, āмӣз* || *махлӯт керден* مخلوط كردن || —(что нибудь дѣлать)–*мāни' шуден* مانع شدن || *захмет дāден* زحمت دادن (ده)

Мѣшкать — *тахӣр керден* تأخير كردن

Мѣшокъ—*кӣсэ* كيسه || *джевāл* جوال

Мягкій, —ко—*нерм* نرم

Мягкость—*нермӣ* نرمى

Мягче—*нермтер* نرمتر

Мякина—*себӯс* سبوس

Мякнуть— *нерм шуден* نرم شدن

Мясникъ—*гассāб* قصّاب

Мясо—*гӯшт* گوشت

Мята –*на'на'* نعنع

Мятежникъ — *фитнэ-энгӣз* فتنه‌انگيز || *эhли фесāд* اهل فساد

Мятежъ –*фитнэ* فتنه || *фесāд* فساد

Мятель—*бāди тунд* باد تند || —снѣжн. — *берфи жерф* برف ژرف

Мять— *мāлиш керден* مالش كردن || *чӣн эндāхтет* چين انداختن || —ногами—*пāймāл керден* پايمال كردن

Мячъ—*тӯб* توب || *леббэ* لبّه

Н.

На—*бер* بر || *рӯи* روی

Набережная—*кенāри татт* کنار شط

Набавка — *'алāвэ* علاوه || *зіядет* زیادت

Набивка — *āгенеш* آگنش || *āгенэ* آگنه || *хашв* حشو

Набивной—*хашвӣ* حشوی

Набирать — *джам' керден* جمع کردن

Набить—см. бить|| (наполнить)—*пур керден* پرکردن|| *āгендэ керден* آگنده کردن

Наблюдатель-*нигāһ кунендэ* نگاه کننده||*мушāһид*مشاهد

Наблюдательность—*фирāсет* فراست

Наблюдательный — *сāхиб фирāсет* صاحب فراست

Наблюдать-*мулāхезэ керден* ملاحظه کردن || *нигāһ керден* نگاه کردن

Наблюденіе — *мулāхезэ* ملاحظه || *незāрет керден* نظارت کردن

Набожность — *пāрсāiӣ* تقوا || پارسائی || *тагвā* تقوا || *тагāвет* تقاوت

Набожный — *пāрсā* پارسا || *тагӣ* تقی

Наборный—*теркӣбӣ* ترکیبی

Наборщикъ—*джем'кунендэ* جمع کننده || —(типогр.)—*харфчӣн* حرف چین

Наборъ—*джем'* جمع ||*теркӣб* ترکیب

Набрюшникъ — *шикембенд* شکمبند

Набѣгъ—*гāрет* غارت || *тāрāдж* تاراج || *тāхт* تاخت

Набѣло— (писать) — *беяз керден* بیاض کردن

Наваливать — лить — *джем' керден* جمع کردن || *тӯдэ керден* توده کردن || *телл керден* تل کردن

Наваръ—*кеф* کف

Наверху, наверхъ—*бāлā* بالا

Навзничь— *пушт бер землн* پشت بر زمین

Навзрыдъ—*зāр-зāр* زارزار

Навивать—*тāб керден* تاب کردن

Навигація — *сефери дерья* سفر دریا

Навлекать, навесть *джезб*

керден جذب کردن || *кешӣ-ден* کشیدن || *себеб шуден* سبب شدن

Наводненіе—*сейл* سیل || *тугъяни āб* طغیان آب || *тундāб* تندآب

Наводнять,—нить— *гаргāб керден* غرقاب کردن

Навожденіе—*весвесэ* وسوسه

Навозъ—*сергӣн* سرگین || *пейн* پیین

Наволочка — *рӯбāлеш* روبالش || *бāӣлнпӯш* بالین پوش

Наврядъ - ли — *мушкил бāшед* مشکل باشد

Навсегда—*тā-эбед* تا ابد || —см. всегда.

Навстрѣчу—*дер пӣш* در پیش || *джелоу* جلو || *дер мугā-бил* درمقابل

Навыворотъ — *бер 'акс* بر عکس || *вāрӯнэ* وارونه

Навыкъ—*'āдет* عادت

Навьючивать — *бāр керден* بارکردن

Навѣвать,—навѣять см. вѣ-ять.

Навѣдывать, — дать (посѣщать)—*дӣден керден* دیدن کردن || *бедӣден рефтен* بدیدن رفتن || *сер зеден* سر زدن || —ся— (освѣдомляться)—*пурсӣден* پرسیدن || *истифсāр керден* استفسار کردن

Навѣрно — *яӣинан* يقيناً || *яӣин* يقين

Навѣсъ—*эйвāн* ایوان || *сагф* سقف || *себāт* سباط

Навѣтъ—см. клевета

Навѣщать —*бедӣден рефтен* بدیدن رفتن || *незди кеси рефтен* نزد کسی رفتن || —больного—*'иядет керден* عیادت کردن

Навязывать,—зать—*бестен* بستن(بند) || —кому-нб. что-нб. — *бā зӯр дāден* با زوردادن

Нагайка — *гāмчӣ* قامچی || *тāзьянэ* تازیانه

Нагибать, — гнуть — *хем керден* خم کردن

Нагло—*бā вагāхет* با وقاحت || *густāхāнэ* گستاخانه

Наглость—*вагāхет* وقاحت || *бӣ шермӣ* بیشرمی

Наглухо — *мухкем бестэ* محکم بسته

Наглый—*бū-шерм* بی‌شرم || *густāх* گستاخ || *бū хея* بی حیا

Наглядно—*роушен* روشن || *эз рӯи делūл* ازروی دلیل

Наглядный—*роушен* روشن|| *мефһӯм* مفهوم || *зāһир* ظاهر

Наговоръ—*гайбет* غیبت || *uфтирā* افترا

Нагой—*береһнэ* برهنه

Нагоняй—*гӯшмāл* گوشمال

Нагонять, нагнатъ—*лāхиг шуден* لاحق شدن

Нагота—*береһнегū* برهنگی

Награда—*сезā* سزا || *мукāфāт* مکافات || *эн'āм* انعام || *бахшиш* بخشش || *джāизэ* جائزه

Наградить, —ждать—*мукāфāт керден* مکافات‌کردن || *эн'āм дāден* انعام‌دادن || *эн'āм бāхшūден* انعام بخشیدن

Нагружать, нагрузить — *бāр керден* بار کردن

Нагрѣть— *герм керден* گرم کردن

Надгробный пам. — *дахмэ* دخمه || *турбэ* تربه

Надежда—*умūд* امید || *тваггу'* توقّع || *эмел* امل

Надежность—*эмāнет* امانت || *ягūнū* یقینی

Надежный—*му'тамад* معتمد || *эмūн* امین

Надзиратель—*нāзир* ناظر || *нигāһбāн* نگاهبان

Надзирать — *незāрет керден* نظارت کردن || *дūдебāнū керден* دیده‌بانی کردن

Надзоръ—*нигāһбāнū* نگاهبانی || *дūдебāнū* دیده‌بانی || *незāрет* نظارت

Надлежать— *вāджиб бӯден* واجب بودن || *лāиг бӯден* لائق بودن || —итъ—*вāджиб-ест* واجب‌است

Надлежащій—*вāджиб* واجب || *лāиг* لائق || *мунāсиб* مناسب

Надломъ — *нūмшикест* نیم شکست

Надменность — *текеббур* تکبّر || см. гордость.

Надменный — *мутекеббир* متکبّر || см. гордый.

Надо, надобно—*лāзим* لازم

Надобность—*лузӯм* لزوم || *зарӯрет* ضرورت

Надолго — *тā вагти дирāз* تاوقت‌دراز || *тӯл дāред* طول دارد

Надоѣдать, —ѣсть—*мелӯл керден* ملول کردن || *дил-тенг керден* دلتنگ کردن || *мелāлет āвӯрден* ملالت آوردن

Надоѣдливость— *мелāлет* ملالت

Надоѣдливый — *мелӯл кунендэ* ملول کننده || *захмет деhендэ* زحمت دهنده || *мелāлет āвер* ملالت آور

Надписать — *бер невиштен* برنوشتن (نویس)

Надпись—*хатт* خطّ || *сер-невишт* سرنوشت

Надрѣзъ—см. нарѣзъ.

Надсмотрщикъ—*нāзир* ناظر

Надставка—*васлэ* وصله

Надувать, —дуть—*пур бāд керден* پر باد کردن || *менфӯх керден* منفوخ کردن || *āмāсӣден* آماسیدن || (обмануть) — *мегбӯн керден* مغبون کردن || *ферӣб дāден* فریب دادن || —ся— *āмāс керден* آماس کردن || *менфӯх шуден* منفوخ شدن || (сердиться) — *хешмнāк шуден* خشمناك شدن || *гаhр керден* قهر کردن

Надутый—(*āмāс*) *бāд кердэ* (آماس) باد کرده || *менфӯх* منفوخ || —(сердитый)— *хешмнāк* خشمناك || *гаhр кердэ* قهرکرده

Надъ—*бер* بر || *рӯи* روی || *зебер* زبر

Надѣвать, (на себя)— *пӯшӣден* پوشیدن || *мӣ-пӯшем, пӯшӣдем, бепӯш* || —(на другого)–*пӯшāнден* پوشاندن

Надѣлъ—*гисмет* قسمت || *хиссэ* حصّه || *саhм* سهم

Надѣлять,—лить— *гисмет дāден* قسمت دادن || *дāден* دادن (ده)

Надѣяться — *умӣд дāштен* امید داشتن (دار) || *умӣдвāр бӯден* امیدوار بودن(باش) || *умӣд дāрем, умӣд дāштем умӣд дāр*

Наединѣ — *дер хелвет* در خلوت

Наемный—*мэджӯр* مأجور || *мали уджрет* مال اجرت || *кирāiе шудэ* کرایه شده

Наемъ — *кирāiе* کرایه || *иджāрэ* اجاره

Нажива— *сӯд* سود || *неф'*

نفع || *манфа'ет* منفعت || *рибх* ربح

Наживать,—жить—*сӯд керден* سودکردن || *манфа'ет керден* منفعت‌کردن

Нажимать,—жать—*фешāр дāден* فشاردادن || *фешур-ден* فشردن

Назади—*дер 'агаб* درعقب || *дер пес* درپس

Назадъ—*'агаб*عقب || *пушт* پشت || *пес* پس

Названіе—*исм* اسم || *тесміе* تسمیه

Назвать — *тесміе керден* تسمیه کردن || *нāмӣден* نامیدن || *исм гузāштен*اسم گذاشتن (گذار)

Назиданіе—*насӣхет*نصیحت || *пенд* پند

Назидать, давать—*насӣхет керден* نصیحت کردن || *пенд дāден* پند دادن || *иршāд керден* ارشاد کردن

Назначать, —ить— *та'їӣн керден* تعیین کردن

Назначеніе—*та'їӣн* تعیین

Назначенный — *мугаррар* مقرّر || *му'айян* معیّن ||

—день—*рӯзи мев'ӯд* روز موعود

Назойливость — *тасдӣ'* تصدیع || *илхāх* الحاح || *захмет* زحمت

Назойливый — *захмет де-hендэ* زحمت دهنده || *илхāх кунендэ*الحاح‌کننده || *чеспендэ* چسپنده

Назрѣвать,—рѣть—*пухтэ шуден* پخته‌شدن || *ресӣден* رسیدن

Называть—см. назвать.

Наиболѣе— *hерчи бӣштер* هرچه‌بیشتر||—для образованія превосход. ст. прибавляется —*терӣн* ترین къ концу прилагательнаго.

Наивность—*сāдэдилӣ* ساده دلی || *сāдэлевхӣ* ساده‌لوحی || *бӣ сāхтегӣ* بی‌ساختگی || *седāджет* سداجت

Наивный—*сāдэдил* ساده‌دل || *сāдэлевх* ساده‌لوح

Наизнанку—*вāрӯнэ* وارونه || —см. навыворотъ

Наизусть—*эз-бер* ازبر || *эз-яд* ازیاد || *гайбан* غیبًا

Наилучшій — *хубтерӣн*

خـوبتـريـن || *биhтерӣн* بهترين

Наименованіе—*тесміе* تسميه

Наименѣе—*кемтерӣн* كمترين

Наймы—см. наемъ

Наискось—*кедж* كج

Найти — *пейдā керден* پيدا كردن

Наитіе—*кешф* كشف || *вахи* وحى

Наказаніе—*тембӣh* تنبيه || *джезā* جزا || *гасāс* قصاص || *гӯшмāл* گوشمال

Наказать, —зывать— *гӯшмāл керден* گوشمال كردن || *сіясет керден* سياست كردن || *гасāс керден* قصاص كردن

Наказъ—*фирмāн* فرمان || *дестӯр - ул - 'амал* دستور العمل

Накаливать,–лить—*тāфтэ керден* تافته كردن || *тефтӣден* تفتيدن

Наканунѣ—*рӯзи пӣш* روز پيش || *іекрӯз габл* يك روز قبل || —того дня—*шеби āн рӯз* شب آن روز

Накидка—*бāлā пӯш* بالاپوش

Накладная— *сіяhэ-и херӣд* سياهۀ خريد

Накладной — *чеспāндэ* چسپانده || —ое золото—*вараги телā чеспāндэ* ورق طلا چسپانده || —ое серебро—*вараги нуґрэ чеспāндэ* ورق نقره چسپانده

Накладъ (вредъ) — *зарар* ضرر || *хисāрет* خسارت

Накладывать,—ласть — *гузāштен* گذاشتن (گذار) || *мӣгузāрем, гузāштем, бугзāр*

Наклеить— см. клеить

Накликать — *седā керден* صدا كردن

Наклоненіе (грам.)— *тесрӣфи фи'л* تصريف فعل

Наклонить— см. наклонять

Наклонность — *инхирāф* انحراف || *фурӯдӣ* فرودى || *кеджӣ* كجى || *мейл* ميل || — (стремленіе) — *мейл* ميل || *рубет* رغبت || *hевес* هوس

Наклонный—*хемӣдэ* خميده || *нешӣб* نشيب || *серāзӣр* سرازير || *нигӯн* نگون

Наклонъ—*хемӣдегӣ* خميدگى || *нешӣб* نشيب

Наклонять, —нить — *хем*

керден خم کردن || *кедж керден* کج کردن

Наковальня — *сендāн* سندان

Наконецъ—*āхир* آخر || *āхири кāр* آخر کار || *āхир-ул-эмр* اخرالامر || *пес* پس

Наконечникъ — *тeh* ته || *сер* سر

Накопленіе—*джем'* جمع

Накоплять, —ить— *джем' керден* جمع کردن

Накрестъ— *салūб* صلیب || *хāч* خاچ

Накрывать, — рыть— *пӯшāнūден* پوشانیدن || *мū-пӯшāнем, пушāнūдем, бепӯшāн* || —крышкой— *сер бестен* سر بستن || *сер мū бендем, сер бестем, сер бебенд* || — на столъ — *суфрэ хāзир керден* سفره حاضر کردن || *суфрэ гузāштен* سفره‌گذاشتن ||-накрой на столъ! — *суфрэ безёр (бегузāр)* سفره بگذار

Наливать — *рūхтен* ریختن (ریز) || (наполнять)— *пур керден* پرکردن || *мū-рūзем, рūхтем, рūз*

Наличность — *нагд* نقد || *пӯли нагд* پول نقد

Наличный (платежъ)—*нагдū* نقدی ||—наличными— *нагдан* نقدًا

Налогъ— *мерсӯмāт* مرسومات || *маліят* مالیات || *бāдж* باج

Наложить, —(запрещеніе, арестъ)—*забт керден* ضبط کردن

Наложница—*мутū'э* مطیعه || *сūгэ* صیغه || *сирріе* سرّیه

Налѣво—*дести чеп* دست چپ

Намазать—см. мазать.

Намекать—*кинāіет керден* کنایت کردن || *ишāрэ керден* اشاره کردن

Намекъ—*ишāрэ* اشاره || *кинāіет* کنایت

Нами—*бā мā* باما || *бевāситэ-и мā* بواسطهٔما

Намордникъ — *пӯзэбенд* پوزه بند

Намъ — *бемā* بما || *берāи мā* برای‌ما

Намѣреваться— *ніет керден* نیّت کردن || *гасд керден* قصد کردن || *ніет дāштен* نیّت داشتن (دار) || см. хотѣть.

Намѣреніе—*гасд* قصد || *магсӯд* مقصود || *ніет* نيّت

Намѣстникъ—*нāиб* نائب || *джāгӣр* جاگير || *джāнешӣн* جانشين

Намѣтить, намѣчать —*нишāн кердeн* نشان كردن || *нишāн дāштен* نشان داشتن (دار)

Наниматель — *иджāрэдāр* اجاره دار || *мустэджир* مستاجر

Нанимать— *иджāрэ кердeн* اجاره كردن || *кираіе кердeн* كرايه كردن || — ся — *эджӣр шудeн* اجير شدن

Наоборотъ — *бер - хилāф* برخلاف || *бер-'акс* برعكس

Наобумъ — см. наугадъ

Наотрѣзъ — *гат'ан* قطعًا

Нападать, — пасть— *ћуджӯм кердeн* هجوم كردن || *тāхт кердeн* تاخت كردن || *гāрет кердeн* غارت كردن

Нападеніе—*ћуджӯм* هجوم || *тāхт* تاخت || *гāрет* غارت

Нападокъ—*хамлэ* حمله

Напередъ—*пӣш* پيش || *дерпӣш* در پيش

Наперстокъ — *энгуштāнэ* انگشتانه || *энгуштвāнэ* انگشتوانه

Напильникъ—*сӯћāн* سوهان || *мибред* مبرد

Напирать—*зӯр āвурдeн* زور آوردن

Написать—*невиштен* نوشتن (نويس) —см. писать.

Напитокъ — *мешрӯбāт* مشروبات || *нӯшӣденӣ* نوشيدنى || —хмельный— *мускир* مسكر || *мускирāт* مسكرات

Наплывъ, (множество) — *бесьярӣ* بسيارى || *фарт* فرط

Наполнить, — нять— *пур кердeн* پر كردن

Напоминать, —нить— *ядāверӣ кердeн* يادآورى كردن

Напоръ — *ћуджӯм* هجوم || *хамлэ* حمله

Направить, —лять—*хевāлэ кердeн* حواله كردن || *ревāнэ кердeн* روانه كردن || *рāћнемāӣ кердeн* راهنمائى كردن || —ся—*ревāнэ шудeн* روانه شدن || *теведжућ кердeн* توجّه كردن

Направленіе—*семт* سمت || *тараф* طرف

Направо — *тарафи рāст* طرف راست || *дести рāст* دست راست

Напрасно, —сный—*бū-сӯд* بى سود || *бū фāидэ* بى فايده || *муфт* مفت || *бū-джā* بى‌جا

Напримѣръ—*месела* مثلا

Напроломъ—*бā-зӯр* بازور || *джабран* جبراً

Напротивъ, (передъ)—*рӯберӯ* روبرو || см. наоборотъ.

Напряженіе — *са'й* سعى || *зӯр* زور || —вниманія—*дигет* دقت

Напутствіе—*тешūū'* تشييع

Напутствовать — *тешūū' керден* تشييع‌كردن || *тевдū' керден* توديع‌كردن

Напышенность — *керр у ферр* كرّوفرّ

Напѣвъ—*āhенг* آهنگ || *лехн* لحن || *āвāз* آواز || *нагмэ* نغمه

Наравнѣ — *берāбер* برابر || *бā - hемвāрū* باهموارى || *'алат-тесвіе* على‌التسويه

Нареченный—*нāмзед* نامزد

Нарицательный — *исмū* اسمى || —ое имя—*исми джинс* اسم جنس || *исми некирэ* اسم نكره || —ая цѣна—*гайметп эсл* قيمت اصل || *гāймети хагūгū* قيمت حقيقى

Народность—*миллет* ملّت

Народный—*миллетū* ملّتى || *мāли 'āммэ* مال عامّه || *мāли 'авāм* مال عوام

Народъ—*халг* خلق || *миллет* ملّت || *гаум* قوم || *аннāс* النّاس (спец. мусульмане).

Нарочно— *'ангасд* عنقصد || *гасдан* قصداً || *махсӯс* مخصوص

Нарочный (гонецъ) — *чāпāр* چاپار

Наружно—*зāhиран* ظاهراً || *дер бūрӯн* در بيرون

Наружность — *бūрӯнū* بيرونى || *хāридж* خارج || —(видъ)—*сӯрет* صورت

Наружный—*бūрӯнū* بيرونى || *хāриджū* خارجى || *зāhир* ظاهر

Наружу—*бūрӯн* بيرون

Нарушать, —шить— *нагз керден* نقض كردن || *'удӯл керден* عدول كردن || *ши-*

кестен (شكن) شكستن || *хилāф керден* خلاف كردن
Нарушеніе—*хилāф* خلاف || *нагз* نقض || *шикестен* شكستن || *теджāвуз* تجاوز
Нарцисъ—*нергис* نرگس
Нарывъ—*думмел* دمّل
Нарѣзъ—*шикāф* شكاف || *шагг* شقّ
Нарѣзывать, –зать (хлѣбъ и пр.)—*бурūден* بريدن || (сдѣл. нар.)—*шагг керден* شقّ كردن || *шикāфтен* شكافتن
Нарѣчіе—*лугет* لغت || *зебāн* زبان || *леhдже* لهجه
Наряду—*берāбер* برابر
Нарядъ (украшеніе)—*āрāіеш* آرايش || *пūрāіе* پيرايه || *зūвер* زيور || *зūб* زيب || *зūнет* زينت
Наряжать, —дить—*āрāіеш керден* آرايش كردن || *āрāстен* (آراى) آراستن || *зūб дāден* زيب دادن
Населеніе—*эhāлū* اهالى
Населенный — *āбāд* آباد || *ма'мӯр* معمور
Населять, —лить — *āбāд керден* آباد كردن || *ма'мӯр керден* معمور كردن || *мензил керден* منزل كردن || *игāмет керден* اقامت كردن || *нишестен* (نشين) نشستن
Насиліе—*зӯр* زور || *джебр* جبر || *шиддет* شدّت
Насиловать—*меджбӯр керден* مجبور كردن || см. заставить.
Насилу — *бā-зӯр* بازور || *безӯр* بزور
Насильно—*джабран* جبرًا || *гаhран* قهرًا || *безӯр* بزور
Насильственный—*джабрū* جبرى
Насквозь — *эз іек тараф тā тарафи дигер* از يك طرف تا طرف ديگر
Насколько—*ченд* چند || *чендāн* چندان
Наскоро — *зӯд-бе-зӯд* زود بزود
Наскучить — см. надоѣдать.
Наслаждаться —диться— *'айш керден* عيش كردن || *лиззет яфтен* لذّت يافتن
Наслажденіе—*'айш* عيش || *лиззет* لذّت || *хазз* حظّ
Наслѣдникъ — *вāрис* وارث

(وريث) (м. ч. *варасэ* ورثه)
— престола — *валӣ'аhд* وليعهد

Наслѣдовать—*вāрис шуден* وارث شدن

Наслѣдственный — *мӣрāсӣ* ميراثى

Наслѣдство—*мӣрāс* ميراث || *ирс* ارث

Насморкъ — *зукāм* زكام || *незлэ* نزله || *рӣзеш* ريزش

Насмѣхаться—*масхарэ кер-ден* مسخره كردن || *рӣшхандӣ кердeн* ريشخندى كردن

Насмѣшка—*масхарэ* مسخره|| *рӣшхандӣ* ريشخندى || *ис-тиhзā* استهزا

Насмѣшливый— *мустаhзӣ* مستهزى

Насосъ — *тулӯбэ* طلوبه || *нāсӯс* ناسوس

Наставать, настать—*ресӣ-ден* رسيدن

Наставленіе — *дестӯр-ул-'амел* دستورالعمل || *насӣ-хет* نصيحت || *пенд* پند

Наставлять, —вить— *пенд керден* پند كردن || *насӣ-хет дāден* نصيحت دادن || *дестӯр-ул - 'амел дāден* دستور العمل دادن

Наставникъ — *му'аллим* معلّم || *устāд* اوستاد

Настаивать, — стоять — *тегāзā керден* تقاضاكردن ||

Настежь — *темāман вāз* تماماًواز

Настойчивость— *мувāзабет* مواظبت || *исрāр* اصرار || *ибрāм* ابرام

Настойчивый — *мувāзиб* مواظب || *исрāр кунендэ* اصرار كننده

Настольный — *рӯмӣзӣ* روميزى

Настояніе — *ибрāм* ابرام || *исрāр* اصرار

Настояться — *дем кӯрден* دم خوردن || *дем кешӣден* دم كشيدن

Настоящій — *хāлӣ* حالى || *хāзир* حاضر || (непод-дѣльный)—*эслӣ* اصلى || *эсл* اصل

Настроеніе—*хāл* حال || *хā-лет* حالت || *мейл* ميل

Настроить(инструм).—*кӯк керден* كوك‌كردن ||*сāз керден* سازكردن

Наступательный—*те'арру-зӣ* تعرّضی || *һуджӯмӣ* هجومی

Наступать, —пить—*хамлэ керден* حمله کردن || *һуд-жӯм керден* هجوم کردن || (настать)—*ресӣден* رسیدن

Наступленіе—*хамлэ* حمله || *һуджӯм* هجوم || *юреш* یوریش || *те'арруз* تعرّض

Насущный—*зарӯрӣ* ضروری || —хлѣбъ—*рӯзӣ* روزی

Насъ —*мāрā* مارا

Насыпать — *рӣхтен* ریختن (ریز) || *мӣ рӣзем, рӣхтем, берӣз*

Насыпь—*хāкрӣз* خاکریز || —воен.—*бāрӯ* بارو

Насыщать, —сытить—*сӣр керден* سیر کردن || —ся—*сӣр шуден* سیر شدن

Насыщеніе—*сӣрӣ* سیری || *шаба'* شبع

Насѣдка—*мāкіян* ماکیان

Насѣкомое—*хашерэ* حشره || мн. ч.—*хашерāт* حشرات || *һевāм* هوام

Натереть, натирать — *мā-лӣден* مالیدن || *мӣ-мāлем, мāлӣдем, бемāл*

Натискъ — *тāхт* تاخت || *хамлэ* حمله || *зӯр* زور

Натуга—*зӯр* زور

Натура—*табӣ'ет* طبیعت || *мешреб* مشرب || *хӯй* خوی

Натурально—*таб'ан* طبعًا || *табӣ'ӣ* طبیعی

Натуральный — *табӣ'ӣ* طبیعی || *зāтӣ* ذاتی || *эсл* اصل

Натягивать, тянуть—*кешӣ-ден* (کش) کشیدن

Натяжка—*текеллуф* تکلّف || *су'ӯбет* صعوبت || въ—ку—*тенг кешӣдэ* تنگ کشیده || *бā текеллуф* با تکلّف

Наугадъ—*техмӣнан* تخمینًا || *бе-бахт* به‌بخت

Наука—*дāниш* دانش || *дā-нāӣ* دانائی || *'илм* علم

Научать, —чить— см. учить

Научный—*'илмӣ* علمی

Наушникъ—*сухенчӣн* سخن چین || *гайбет кунендэ* غیبت‌کننده || *муфтерӣ* مفتری

Нахальный — *бӣ шерм* بی‌شرم || *густāх* گستاخ || *бӣ хея* بی‌حیا

Нахальство — *густāхӣ* گستاخی || *бӣшермӣ* بیشرمی

Находить — *пэйдā кердеn* پیدا کردن || *яфтен* یافتن (یاب) || —ся— *вāги' шуден* واقع شدن || *яфтэ шуден* یافته شدن ||

Находка—*лагатэ* لقطه || *лагйтэ* لقیطه

Находчивый —*хāзир-джевāб* حاضرجواب || *чāрэгер* چاره‌گر

Нація—*миллет* ملّت || (мн. ч. — *милел* ملل) *тāифэ* طائفه || (м. ч. — *тавāиф* طوائف

Начало—*эввел* اوّل || *иптидā* ابتدا || *āгāз* آغاز

Начальникъ—*реис* رئیس || *бузург* بزرگ || *сервер* سرور

Начальный — *нухустйн* نخستین || *эввел* اوّل

Начальство—*рïясет* رئاست || *серверй* سروری

Начинать, —чать — *āгāз керден* آغاز کردن || *шурў' керден* شروع کردن || *бинā керден* بنا کردن

Начинка — *долма* دولمه || *хашв* حشو

Нашатырь—*нишāдер* نشادر

Нашествіе — *тāхт-у-тāз* تاخت وتاز

Нашъ—*мāли мā* مال ما || прибавл. «*и-мā*» къ концу слова— *педер* پدر — отецъ,. нашъ отецъ — *педери мā* پدرما

Наѣздникъ—*севāр* سوار

Наяву—*дер бйдāрй* دربیداری

Не—*нэ* نه || съ повел. накл.—«*ма*» مَ

Небесный—*āсмāнй* آسمانی

Неблагодарность— *'адами шукр* عدم‌شکر || *куфрāни ни'мет* کفران نعمت || *ни'мет нāшинāсй* نعمت ناشناسي

Неблагодарный — *ни'мет нāшйнāс* نعمت ناشناس || *'адйм-уш-шукр* عدیم‌الشکر

Небо—*āсемāн* آسمان

Нёбо—*кāм* کام || *саг* سقّ

Небосклонъ — *уфуг* افق || мн. ч.—*āфāг* آفاق

Небрежность — *гафлет* غفلت || *'адами дигат* عدم دقّت || *иhмāл* اهمال

Небрежный—*гāфил* غافل || *бйдигат* بی‌دقّت

Небытіе—*'адам* عدم || *фенā* فنا

Невзгода — *бедбахтй* بد بختی || *мусйбет* مصیبت

Невидимый — *нāпедūд* ناپدید

Невинность—*берā'эт* برائت|| (въ нрав. отн.) *таhāрет* طهارت || —дѣвицы— *бикāрет* بکارت

Невинный — *берū* بریٔ || *бū тагсūр* بی تقصیر || *бū гунāh* بی‌گناه || (въ нрав. отн.) *тāhир* طاهر || *нагū* نقی||–ная дѣв.– *бикр* بکر

Невмѣняемость — *бūhӯшū* بیهوشي || *хāлети 'адами темūйзи мāбейни хейр-у шерр* حالت عدم تمییز مابین خیرو شرّ

Невмѣняемый — *бūhӯш* بی هوش

Невниманіе –'*адами дигат* عدم دقّت || '*адами илтифāт* عدم التفات || *гафлет* غفلت

Невнимательный— *бū-дигат* بی‌دقّت || (нелюбез.) *нāмеhребāн* نامهربان

Неводъ—*дāм* دام || *шебекэ* شبکه

Невозможность — '*адами имкāн* عدم امکان || *мухāл* محال

Невозможный—*мухāл* محال|| *нāмумкин* ناممکن

Неволить—см. заставить.

Невольно — *бū-ихтiяр* بی‌اختیار || *бūгасд* بی قصد || *нехāстэ* نخواسته

Неволя — *бендеiū* بندگی || *регiiет* رقیّت

Невѣдѣніе—*нāдāнū* نادانی || '*адами ма'рифет* عدم‌معرفت

Невѣжда — *нāдāн* نادان || *джāhил* جاهل (невѣжливый) — *бū-эдеб* بی ادب

Невѣжество— *бū-эдеби* بی ادبی || *нāдāнū* نادانی

Невѣрно — *рāст нūст* راست‌نیست || *галат* غلط

Невѣрность — *нāдурустū* نادرستی|| *бūвефāiū* بی‌وفائي

Невѣрный — *нāдуруст* نادرست || *бū-вефā* بی‌وفا

Невѣста—'*арӯс* عروس

Невѣстка, жена сына — *зен-песер* زن پسر || жена брата — *зен-берāдер* زنبرادر

Негдѣ — *джāiи нūст* جایی نیست || *джā недāред* جاندارد

Негодность — *нāбекāрū*

ناپکاری || *'адами ліяғет* عدم لیاقت

Негодный—*нāбекāр* ناپکار || *бекāр* بکار *немūхӯред* نمیخورد || (скверный) *бед ниhāд* بدنهاد

Негодяй—*нāбекāр* ناپکار || *харāмзāдэ* حرامزاده

Неграмотный—*бūсевāд* بی سواد || *севāд недāрендэ* سواد ندارنده

Негръ—*зенгū* زنگی || *хабешū* حبشی || *сіяh* سیاه

Недавно—*кем вағт* کم وقت || *тāзэ* تازه

Недвижимость—*милк* ملك || *эмлāк* املاك || *'иғāрāт* عقارات

Недовѣріе — *бедгумāнū* بدگمانی || *'адами и'тиғад* عدم اعتقاد || *бāвер некерден* باور نکردن

Недовѣрчивый—*бāвер некуненд*э باورنکننده || *бедгӯмāн* بدگمان

Недоимка - *бāғū* باقی

Недолго —*кем вағт* کم وقت || (скоро)—*зӯд* زود

Недоносокъ—*эфгāнэ* افگانه || см. выкидышъ.

Недоразумѣніе— *иштибāh* اشتباه || *сӯи мефhӯміет* سوءمفهومیّت

Недостатокъ—*'айб* عیب || *зіян* زیان || (нужда)—*хāджет* حاجت || *ихтіядж* احتیاج

Недостаточный—*кем* کم || *нāкāфū* ناکافی

Недостойный— *нāшāіестэ* ناشایسته || *бū-эhліет* بی اهلیّت

Недоступный — *душвāрғūр* دشوارگیر || *дест-нāрес* دست نارس || *дест-немūдеhед* دست نمیدهد || (непонятный) — *нāмефhӯм* نامفهوم

Недоуздокъ—*эфсāр* افسار

Недоумѣніе — *сергердāнū* سرگردانی || *хейрет* حیرت

Недочетъ—*кеср* کسر || *бāғū* باقی || *нуғсāн* نقصان

Недругъ—*душмен* دشمن ||

Недугъ—*дерд* درد || *мараз* مرض

Недѣйствительный — *бāтил* باطل || *бūфāидэ* بی فایده || *хағūғū нūст* حقیقی نیست

Недѣля—*hефтэ* هفته

Незабудка — *мерзенгӯш* مرزنگوش || *изн-ул-фāр* ازن الفار

Независимость— *истиглāл* استقلال

Независимый — *мустагилл* مستقلّ || *сербест* سربست

Незаконнорожденный — *харāмзадэ* حرامزاده || *валеди зинā* ولد زنا

Незаконный — *нāшар'ӣ* ناشرعی || *нагāнӯнӣ* ناقانونی

Незамѣтный — *нāпедӣд* ناپدید || *пенhāн* پنهان

Незаслуженный — *нахаг* ناحقّ

Нездоровіе— см. болѣзнь *нāхушӣ* ناخوشی

Незлобіе-*сāдэдилӣ* سادهدلی

Незрѣлый—*хāм* خام

Неизбѣжно—*лāбудд* لابدّ || *хукман* حکمًا

Неизбѣжный-*нагурӣз* ناگریز

Неизвѣстно—*ма'лӯм нӣст* معلوم نیست

Неизвѣстность—*'āдāми ма'рифет* عدم معرفت || *джеhл* جهل || *'адами шуhрет* عدم شهرت

Неизвѣстный — *нāма'лӯм* نامعلوم || *нāма'рӯф* نامعروف || *меджhӯл* مجهول

Некогда — *меджāл нӣст* مجال نیست || *фӯрсет нӣст* فرصت نیست

Некрасивый—*зишт* زشت || *бедгил* بدگل

Некуда— *джāи нӣст* جائی نیست

Неладно — *бед* بد || *хӯб нӣст* خوب نیست

Неловкій — *хӣрэ-дест* خیره دست || *нāмунāсиб* نامناسب

Неловко — *бехӣрэ-дестӣ* بخیرهدستی || *нāмунāсиб* نامناسب

Неловкость — *хӣрэ-дестӣ* خیرهدستی || *'адами мунāсебет* عدم مناسبت

Нельзя—*немӣшевед* نمیشود

Немилость — *'адами ризā* عدم رضا || см. гнѣвъ.

Немедленно—*зӯд* زود || *бӣтахӣр* بی تأخیر

Нелѣпость—*бӣhӯдэ* بیهوده

Нелѣпый—*бӣhӯдэ* بیهوده || *пӯч* پوچ || *нāмербӯт* نامربوط

Немного, немногіе — *кем*

эндек اندك || *iекгадри* یکقدری || کم

Немощь—см. болѣзнь.

Ненавидѣть—*кинэ дāштен* کینه داشتن

Ненависть—*кинэ* کینه || *душмени* دشمنی

Необдуманность—*хиффет* خفّت || *'адами тераввӣ* عدم تروّی

Необдуманно —ный— *бӣ эндӣшэ* بی اندیشه

Необходимость — *лузӯм* لزوم || *зарӯрет* ضرورت

Необходимый—*лāзим* لازم

Необыкновенный — *фауг-ул 'āдэ* فوق العاده || *эз хадд бирӯн* ازحدّ بیرون

Неограниченный— *бӣ-хадд* بی‌حدّ || *мутлаг* مطلق

Неожиданно—*нāгāh* ناگاه || *багтатан* بغتةً || см. внезапно.

Неожиданный—*нāгāh* ناگاه || *гайри мунтазар* غیر منتظر

Неохотно—*нāхāстэ* ناخواسته

Непокорный—*'āсӣ* عاصی || *тāгӣ* طاغی

Непонятный — *нāмефhӯм* نامفهوم

Непостоянный — *бӣгарāр* بی‌قرار || *бул-hевес* بوالهوس || *мутегаллиб* متقلّب

Непремѣнно—*хухман* حکمًا || *албеттэ* البتّه || *лā будд* لابدّ

Непрерывный — *девāмӣ* دوامی

Неприличный — *бӣэдеб* بی ادب || *бӣэдебāнэ* بی‌ادبانه || *лāиг нӣст* لائق نیست

Непримиримый — *āштӣнāпезӣр* آشتی‌ناپذیر

Непристойный—см. неприличный.

Неприступный — *манӣ'* منیع || *мумтана'-ул-вусӯл* ممتنع الوصول

Непріятель—*душмен* دشمن || *'адӯ* عدوّ

Непріятельскій — *душменӣ* دشمنی

Непріятно—*бед* بد || *бед-мiяд* بد میاید

Непріятность—*кедер* کدر

Непріятный — *мукеддир* مکدّر || *хуш немiяд* خوش نمیاید || *бӣмезэ* بی‌مزه

Непроходимый — *бāмбест* بام‌بست

Непрочный — *нāмухкем* قايم نيست||ناﻣﺤﻜﻢ *гāим нūст*

Неравный — *нāhемвāр* ناﻣﺴﺎوى *нāмусāвū*||ناهموار

Нерадѣніе— *гафлет* غفلت

Нервный—*'асабū* عصبى || *зӯд-рендж* زودرنج || *тūз-мезāдж* تيز مزاج

Нервъ—*'асаб* عصب || *пей* پى

Нерѣшительный — *мутереддид* متردّد

Неряха—*чепел* چپل || *чиркūн* چركين || *чирк* چرك

Несмотря —*бā вуджӯди ōн* باوجودآن

Несносный—*гайри мухтамал* غير محتمل || *тāгет шикен* طاقت شكن

Несовершеннолѣтній— *гāсир* قاصر || *нāбāлиг* نابالغ

Несогласіе — *мухāлефет* ﻣﺨﺎلفت || *ихтилāф* اختلاف || *'адами иттифāг* عدم اتّفاق

Несомнѣнно, —ный — *бūшекк* بى شكّ || *бū-шубhэ* بى شبهه

Несостоятельный — (банкротъ) — *вершикест* ورشكست || *муфлис* مفلس

Неспособный—*бū-гāбиліет* ناقابل *нагāбил* || بى قابليّت

Несправедливость — *зулм* ظلم || *'адами инсāф* عدم انصاف

Несправедливый —*бūинсāф* بى انصاف || *зāлим* ظالم

Нести, носить — *бурден* بردن (بُر) || *мūберем, бурдем, бебер*

Несчастіе — *бедбахтū* بدبختى || *мусūбет* مصيبت

Несчастный — *бедбахт* بدبخت

Неточный — *нāмербӯт* نامربوط || *бū диггет* بى دقّت

Неудача - *габн* غبن || *'адами неджāх* عدم نجاح || *хейбет* خيبت

Неудачный — *нāмуваффаг* نا موفّق

Неудовольствіе — *'адами ризā* عدم رضا || *дилгūрū* دلگيرى

Неужели—*мумкин небāшед* ممكن نباشد

Неумѣстный— *бūджā* بى جا

Неурожай—*гахт* قحط

Неурядица — *иттишāш* اغتشاش || *фитнэ* فتنه

Неутомимый — *хастегӣ нā пезӣр* خستگی ناپذیر || *бӣта'аб* بی‌تعب

Нефритъ — *iешм* یشم

Нефть — *нефт* نفط

Нехорошо — *хӯб нӣст* خوب‌نیست

Нехотя — см. невольно.

Нечаянность — *нāгеħāни* ناگهانی

Нечаянный — *феджэтен* فجئةً || *нāгеħāн* ناگهان

Нечего — *ħӣч* هیچ

Нечестіе — *бӣдӣнӣ* بی‌دینی *фисг* فسق

Нечетъ — *тек* تک || *ферд* فرد

Нечистый — *нāпāк* ناپاک || *неджис* نجس

Неясный — *нāроушен* ناروشن || *тāрӣк* تاریک

Ни-ни — *нэ-нэ* نه‌نه

Нива — *киштзāр* کشت‌زار

Нигдѣ — *ħӣч-джā* هیچ‌جا

Ниже — *пāинтер* پائینتر || *пестmер* پستتر

Нижеслѣдующій — *мāли зейл* مال‌ذیل || *зейл* ذیل ||

—щимъ образомъ — *эз гарāр тафсӣли зейл* از قرار تفصیل ذیل

Нижній — *пāинӣ* پائینی

Низвергнуть — *пест керден* پست کردن || *пāин керден* پائین کردن

Низверженіе — *пестӣ* پستی || *сугӯт* سقوط || *хал'* خلع

Низверженный — *пест кердэ* پست کرده

Низкій, —ко— *пест* پست || *кӯтāħ* کوتاه || (нрав.) — *нāбекāр* نابکار || *денӣ* دنی ||

Низость — *фурӯмāiегӣ* فرومایگی || *денāэт* دناءت

Низъ — *пāин* پائین

Никакой — *ħӣч - кудāм* هیچ‌کدام

Никакъ — *беħӣч-джӯр* بهیچ جور

Никель — *нӣкел* نیکل

Никогда — *ħергиз* هرگز || *эбеда* ابدا

Никто — *ħӣчкес* هیچکس

Никуда — *беħӣч джā* بهیچ‌جا

Нисколько — *эслā* اصلا

Нисходить, низойти — *теназул керден* تنازل کردن

Нитка — *нех* نخ || *рӣсмāни хейятэ* ریسمان خیّاطه

Ничто — *ħӣч* هیچ || *ħӣччӣз* هیچ‌چیز

Ничтожный челов.— *нāкес* ناکس || —(предметъ)— *нāчӣз* ناچیز

Ничуть—*эслā* اصلا || *эбедā* ابدا

Нищета — *тенгдестӣ* تنگدستی || *фагр* فقر

Нищій—*гедā* گدا || *бӣневā* بی‌نوا || *фагӣр* فقیر

Но—*велӣ* ولی || *велӣкен* ولیکن || *эммā* امّا

Новизна—*бид'ет* بدعت

Нововведеніе — *тертиби тāзэ* ترتیب تازه || *бид'ет* بدعت || *ихдāс* احداث

Новолуніе — *гуррэ-и һелāл* غرّة هلال

Новость—*хабер* خبر || *хабери тāзэ* خبرتازه

Новый—*ноу* نو || *тāзэ* تازه

Норовъ—*хӯ* خو || *таб'* طبع

Нога—*пā* پا || *пāй* پای

Ноготь—*нāхун* ناخن

Ножикъ перочин.— *галемтерāш* قلم‌تراش

Ножницы—*гайчӣ* قایچی || *миграз* مقراض

Ножны—*нiям* نیام || *гелāф* غلاف || *зарф* ظرف

Ножъ—*чāгӯ* چاقو || *кāрд* کارد

Ноздря—*сурāхи демāг* سوراخ دماغ || *нāи бӣнӣ* نای‌بینی

Номеръ—*нумрэ* نمره || *рагм* رقم || *'адед* عدد

Номинальный — цѣна — *гайметu эсл* قیمت‌اصل

Нора — *сӯрāх дер земӣн* سوراخ‌درزمین || *вакр* وکر — (мн. ч. — *эвкāр* اوکار)

Норвегія—*норведж* نروج

Носилки — *мамил* محمل || (м. ч.) *махāмил* محامل || *тахти ревāн* تخت‌روان || —(для покойн.)—*тāбӯт* تابوت || *на'ш* نعش

Носильщикъ—*хаммāл* حمّال

Носить— *хамл керден* حمل کردن || *бурден* (بر) بردن || *мӣберем, бурдем, бебер* — см. надѣвать.

Носки · *джурāб* جوراب

Носъ—*демāг* دماغ || *бӣнӣ* بینی

Нотаріусъ—*мухеррири шар'* محرّرشرع || *мухеррири мугāвелāт* محرّر مقاولات

Ночевать — *мензил керден* منزل کردن || *шеб гузерāнӣден* شب‌گذرانیدن || *бей-*

тӯтэ керден ديتوتهكردن

Ночникъ—*черāг* چراغ

Ночь—*шеб* شب || сегодня ночью — *эмшеб* امشب || вчера ночью — *дӣшеб* ديشب

Ноша—*бāр* بار

Ноябрь—*гаус* (*говс*) قوس || *тишрӣни-сāни* تشرين ثانى || *āзер* آذر

Нравиться— *хуш-гузештен* خوش گذشتن (گذر) || *хуш-āмеден* خوش آمدن (آى) || *хуш мӣгузерем, хуш-гузештем, хуш-бугзер*

Нравственность—*эдеб* ادب

Нравственный — *муһеззеб* مهذّب || *му-эддеб* مؤدّب

Нравъ — *хӯй* خوى || *таб'* طبع || *табіет* طبيعت

Нужда — *хāджет* حاجت || *зарӯрет* ضرورت

Нуждаться—*хāджет дāштен* حاجت داشتن || *мухтāдж шуден* محتاج شدن (بودن)

Нужно—*бāіед* بايد

Нужный—*лāзим* لازم

Нужнымъ быть— *бāіестен* بايستن

Нуль—*сефр* صفر

Нынѣ—*эл-āн* الان || *һемӣн ваит* همينوقت || *экнун* اكنون

Нынѣшній—*хāлӣ* حالى || *хāзир* حاضر

Нырять—*гаус керден* غوص كردن || *гаутэ керден* غوطه كردن

Нѣга—*нāз* ناز

Нѣжность — *пермӣ* نرمى || *летāфет* لطافت || *хунувв* حنوّ || *нāз* ناز

Нѣжный —*нāзик* نازك || *нāз-перверде* نازپرورده

Нѣкій, нѣкто, нѣкоторый— *іеки* يكى || *кеси* كسى

Нѣкогда — *іек ваити* يك وقتى

Нѣмецкій, нѣмецъ— *немсевӣ* نمسوى

Нѣмой—*лāл* لال || *гунг* گنگ

Нѣмота—*лāлӣ* لالى

Нѣсколько — *ченд* چند || *ба'з* بعض

Нѣтъ—*хейр* خير || *нэ-хейр* نخير ||(не существуетъ)— *нӣст* نيست

Нѣчто—*чӣзи* چيزى

Нюхать — *бӯӣден* بوئيدن ||

бӯ кешӣден بوكشيدن || *истишмāм керден* استشمام كردن || *бӯ мӣкешем, бӯ кешӣдем бу бекеш*

Нюхъ—*истишмāм* استشمام см. обоняніе.

Няня—*дāiе* دايه

О.

О, Объ—*дер бāрэ-и* دربارۀ || *эз* از || *эз-джиhети* ازجهت

О!—*я* يا || о Боже!—*я худā* ياخدا

Оазисъ—*себзезāр* سبزه‌زار

Оба, обѣ—*hер-дӯ* هردو

Обагрять, — рить — *сӯрх керден* سرخ‌كردن||(кровью) *хӯн-āлӯд керден* خون آلود كردن || — ся — *хӯн-āлӯд шуден* خون آلود شدن

Обанкрутить—*муфлис керден* مفلس كردن || —ся— *вершикест шуден* ورشكست شدن || *муфлис шуден* مفلس‌شدن

Обвалъ—*инhидāм* انهدام

Обвёртка—*зарф* ظرف

Обвиненіе—*шикāiет* شكايت|| *туhмет* تهمت || *иснāд* اسناد || —(юрид.)—*да'вā* دعوى

Обвинитель—*мудда'ӣ* مدّعى

Обвинить —нять— *шикāiет керден* شكايت كردن || *туhмет керден* تهمت كردن || *да'вā керден* دعوى كردن || *иснāд керден* اسناد كردن

Обвиняемый — *мудда'а 'алейhи* مدّعى عليه||мн. ч.— *мудда 'ā 'алейhим* مدّعى عليهم

Обводить, обвести—*ихāтэ керден* احاطه كردن || *доур герифтен* دورگرفتن (گير) || *пейрамен герифтен* پيرامن گرفتن (گير)

Обводъ—*дāирэ* دائره || *доур* دور

Обворожить— *сихр керден* سحر كردن || *хейрāн керден* حيران كردن

Обгонять, обогнать— *сабг керден* سبق كردن || *сāбиг шуден* سابق شدن

Обдирать, ободрать—*пӯст кенден* پوست کندن

Обдумать, —мывать— *эндӣшэ керден* اندیشه کردن || *тефеккур керден* تفکّر کردن

Обезпеченіе — *землнет* ضمانت || *бӣмэ* بیمه

Обезпечивать, —чить—*земāнет керден* ضمانت کردن || *бӣмэ керден* بیمه کردن

Обезьяна — *меймун* میمون *ђемдӯнэ* همدونه || *бӯзинэ* بوزنه

Оберегать, беречь— *хифз керден* حفظ کردن || *нигāђ дāштен* (دار) نگاه داشتن

Обернуть, обертывать — *лефāфэ керден* لفافه کردن || *тӯіи пāкет гузāштен* توی پاکت گذشتن || *тай керден* طیّ کردن

Обернутый— *тӯіи лефāфэ гузāштэ* توی لفافه گذاشته || *тай кердэ* طیّ کرده

Обёртка—см. обвёртка.

Обжаловать — *шикāіет керден* شکایت کردن || —рѣш. суда — *ӣстинāфи да'вā керден* استئناف دعوی کردن

Обжогъ, ожогъ — *сӯзеш* اثر سوزش || *эсери сӯзеш* سوزش

Обжора — *бесіяр-хӯр* بسیار خور || *шикемперест* شکم پرست

Обжорство—*шерāђет* شراهت

Обида— *āзāр* آزار || *джефā* جفا || *рендж* رنج || *душнāм* دشنام

Обидный—*бā'иси ренджеш* باعث رنجش || *шетмāмӣз* شتم آمیز

Обидчивость — *зӯдренджӣ* زودرنجی

Обидчивый—*зӯдрендж* زود رنج

Обидчикъ—*джефāгер* جفا گر || *āзāркун* آزارکن

Обижать, обидѣть—*āзāр керден* آزارکردن || *āзāрден* آزاردن

Обиліе см. изобиліе

Обильный—*ферāвāн* فراوان

Обирать—см. красть.

Обитаемый — *āбāд* آباد || *ма'мӯр* معمور

Обитатель—*сāкин* ساکن || *мугӣм* مقیم

Обитать — *игāмет керден* اقامت کردن || *мензил*

дāштен منزل داشتن || *мутеваттин бӯден* متوطّن بودن

Обитель—*дейр* دیر

Обиходъ—*исти'мāл* استعمال

Облагать, обложить — *ихāтэ керден* احاطه کردن || —(налогомъ)— *бāдж гетифтен* باج گرفتن || *малiят та'iӣн керден* مالیّات تعیین کردن

Обладанiе—*темеллук* تملّك

Обладатель—*сāхиб* صاحب

Обладать — *дер тесарруф дāштен* درتصرّف داشتن (دار) || *мутесерриф буден* متصرّف بودن

Облако—*эбр* ابر

Областной—*вилāiетӣ* ولایتی

Область—*вилāiет* ولایت || *кишвер* کشور

Облачный—*эбрнāк* ابرناك

Облегчать, —чить— *субук керден* سبك کردن || *āсāн керден* آسان کردن || *техфӣф керден* تخفیف کردن

Облегченiе—*техфӣф* تخفیف

Обливать, —лить—см. наливать || —водой — *āб даден* آبدادن (ده)

Облигацiя—*темессук* تمسّك || *сенед* سند || *эскинāс* اسکناس

Обликъ—*дӣдāр* دیدار || *сӯрет* صورت

Обличать— *мункешиф керден* منکشف کردن || *тоубӣх керден* توبیخ کردن

Обличенiе—*изhāр* اظهار || *тоубӣх* توبیخ

Обложка —книги—*джилд* جلد

Обломокъ—*пāрэ* پاره || *текэ* تکه || *пāрчэ* پارچه

Обмануть, —нывать—*мегбӯн керден* مغبون کردن || *ферӣб дāден* فریب دادن || *ферӣфтен* فریفتن (فریب)

Обманутый—*мегбӯн* مغبون || *ферӣфтэ* فریفته || *ферӣб хӯрдэ* فریبخورده

Обманъ—*гебн* غبن || *ферӣб* فریب || *дегел* دغل

Обморокъ—*гаш* غش || *бӣhӯшӣ* بیهوشی

Обмѣнивать, —нять— *бедел керден* بدل کردن || *'авез керден* عوض کردن

Обмѣнъ—*мубāделэ* مبادله || *тебāдул* تبادل

Обмѣривать, —рять— *эн-*

дāзэ-и нāдуруст кердеи اندازهٔ نادرست کردن || *дер эндāзэ гебн кердеи* دراندازه غبن کردن || *кем дāден* کم دادن (ده)

Обнадеживать, —жить — *умӣдвāр кердеи* امیدوار کردن

Обнажать— *берећнэ кердеи* برهنه کردن

Обнародовать — *интишāр кердеи* انتشار کردن || *нешр кердеи* نشر کردن || *фāш кердеи* فاش کردن

Обнаруженіе—*изћāр* اظهار

Обнаруживать, - ружить— *изћāр кердеи* اظهار کردن || *āшкāр кердеи* آشکار کردن || —ся— *пейдā шудеи* پیدا شدن || *āшкāр шӯдеи* آشکار شدن

Обнимать, —нять— *дер āгӯш герифтен* در آغوش گرفتن (گیر) || *дер кенāр кешӣден* در کنار کشیدن || —(цѣловать)—*мāч кердеи* ماچ کردن || *бӯсӣден* بوسیدن

Обновка — *тāзэ-либāс* تازه لباس

Обновленіе — *теджӣд* تجدید

Обновлять, —вить— *тāзэ кердеи* تازه کردن

Обогатить, —гащать—*тевāнгер кердеи* توانگر کردن || *эфзӯден* افزودن (افزا) || —ся— *девлетменд шудеи* دولتمند شدن || *тевāнгер шудеи* توانگر شدن

Обогнать—*сабѓ кердеи* سبق کردن || см. обгонять

Ободокъ —см. ободъ.

Ободрить,—рить—*руѓбет дāден* رغبت دادن (ده) || *беѓайрет āвурден* بغیرت آوردن (آر) || *дил дāден* دل دادن || *дилāвер кердеи* دلاور کردن

Ободъ, ободокъ — *чембер* چنبر || *дāирэ- и дулāб* دائرهٔ دولاب || *āћени доури черх* آهن دور چرخ

Обожать — *'ибāдет кердеи* عبادت کردن || *перестеш кердеи* پرستش کردن

Обозначать, —чить— *нишāнэ кердеи* نشانه کردن || *та'їӣн кердеи* تعیین کردن

Обозрѣніе—*хулāсэ* خلاصه || *вареси* وارسی || *мӯшāћедэ* مشاهده

Обозрѣть, —обозрѣвать— *темāшā керден* تماشا کردن || *назар керден* نظر کردن

Обозъ—*бāр* بار || *бунэ* بنه

Обои — *кāгази дӣвāр* کاغذ دیوار

Оболочка — *пӯст* پوست || *зарф* ظرف || *гелāф* غلاف

Обольститель — *игвāгер* اغواگر || *фусӯнгер* فسونگر || *дилфериб* دلفریب

Обольщать — *игвā керден* اغوا کردن || *фусӯн керден* فسون کردن || *ферӣб дāден* فریب دادن (ده)

Обольщеніе — *игвā* اغوا || *фусӯн* فسون || *ферӣб* فریب || *весвесэ* وسوسه

Обоняніе—*шемм* شمّ || *истишмāм* استشمام

Обонять—см. нюхать.

Оборачивать, —ротить— *гердāнӣден* گردانیدن

Оборванецъ — *жендерэ* ژنده‌ره

Оборвать — *пāрэ керден* پاره کردن || *гусӣхтен* گسیختن (گسل)

Оборка—*рӣшэ* ریشه || *эргāдж* ارغاج

Оборона—*мудāфа'э* مدافعه || *химāiет* حمایت

Оборонительный—*техаффузӣ* تحفّظی || *тедāфу'ӣ* تدافعی

Оборонять, —нить—*мудāфа'э керден* مدافعه کردن || *химāiет керден* حمایت کردن

Оборотный —капиталъ— *сермāiе-и джāрӣ* سرمایهٔ جاری || *сермāiе-и дāир* سرمایهٔ دائر || —сторона— *вāрӯнэ* وارونه

Оборотъ — *пушт* پشت || *'акс* عکس ||—торг.—*дāд-у-ситед* داد وستد

Обособлять, —бить—*джедā керден* جدا کردن || *'ала хидэ керден* علی‌حده کردن

Обострять, —рить — *тӣз керден* تیز کردن

Обоюдный—см. взаимный

Обоюдно — *мутебāдилан* متبادلاً || *эз тарафейн* ازطرفین || см. взаимно

Обработывать, — ботать (землю) — *шiяр керден* شیار کردن || *фелāхет керден* فلاحت کردن || *шухм керден* شخم کردن

Образецъ—*немӯнэ* نمونه || *местӯрэ* مسطوره || *мисāл* مثـال || *гудвет* قدوة

Образный—*меджāзӣ* مجازی

Образованіе — *тешкӣл* تشكيل || (просвѣщ.) — *тербіет* تربيت || *перверешъ* پرورش

Образованный — *тербіет яфтэ* تربيت‌يافته || *дāнишменд* دانشمند

Образовать—*сāхтен* ساختن (ساز) || *сӯрет дāден* ||صورت دادن (ده) || *мӣсāзем, сāхтем, бесāз*

Образцовый — *немӯдāр* نمودار

Образчикъ—*немӯнэ* نمونه || *мастӯрэ* مسطوره

Образъ (рисунокъ)—*сӯрет* صورت || *нагш* نقش || (способъ)—*таур* طور

Обратно — *бāз* باز || *пес* پس || (наоборотъ)—*бер хилāф* برخلاف

Обратный—*хӣлāфӣ* خلافی || —на обрат. пути—*вагти мурāджа'ет* وقت مراجعت || *вагти берегешт* وقت‌برگشت

Обращать, —обратить — *гердāниден* گردانيدن || *черхāнден* چرخاندن || —вниманіе — *дигет керден* دقت كردن || *теведжуh керден* توجّه كردن

Обращеніе — *теведжуh* توجّه || — съ людьми — *му'āмелет* معاملت || въ вѣру—*иhтидā* اهتداء

Обращенный — *теведжуh кердэ* توجّه‌كرده || — въ вѣру— *муhтедӣ* مهتدى

Обременять, —нить—*сагӣл бāр керден* ثقيل‌بار كردن || *захмет дāден* زحمت دادن

Обрученіе — *нāмзедбāзӣ* نامزدبازی

Обрученный—*нāмзед* نامزد

Обручъ — *халгэ* حلقه || *чембэр* چنبر

Обрывъ —горы—*тӣги кӯh* تيغ كوه

Обрѣзаніе—*хатнэ* ختنه || *суннет* سنّت || *хитāн* ختان

Обрѣзать—*бурӣден* بريدن|| (بر) || *мӣ бурем, бурӣдем, бебур* || (совершить обрѣзаніе) — *хатн керден* ختن كردن

Обрядъ—*аӣин* آئین || *ресм* رسم

Обсерваторія — *расадгāh* رصدگاه || *марсад* مرصد (مرصاد)

Обстановка — *эсбāби хāнэ* اسباب خانه

Обстоятельно—*мудаггигāнэ* مدققانه || *муфассалан* مفصّلاً

Обстоятельный—*бā диггет* بادقّت || *муфассал* مفصّل

Обстоятельство — *хāлет* حالت || *эхвāл* احوال || *кейфіет* کیفیّت

Обступать, — пить — см. окружить.

Обтянуть-*пӯшӣден* پوشیدن || *берӯ кешӣден* برو کشیدن

Обувь—*кефш* کفش

Обуза—*бāр* بار

Обуздать, —дывать—*рāм керден* رام کردن || *джелоу герифтен* جلو گرفتن (گیر)

Обучать, —чить— *та'лӣм керден* تعلیم کردن || *яд дāден* یاد دادن (ده)

Обученіе — *та'лӣм* تعلیم

Обхватъ—*багал* بغل || *āгӯш* آغوش

Обходительность — *меhребāнӣ* مهربانی || *унс* انس

Обходительный — *меhребāн* مهربان || *унспезӣр* انسپذیر || *улфетпезӣр* الفت پذیر

Обходить, обойти — *доур керден* دور کردن || *пейрāмен керден* پیرامن کردن || *ихāтэ керден* احاطه کردن

Обходъ—*доур* دور || *пейрāмен* پیرامن || *ихāтэ* احاطه

Обхожденіе—*ревеш* روش || *му'āмелэ* معامله

Обширный—*пеhн* پهن || *гушāд* گشاد

Общественный— *энджуменӣ* انجمنی || *джемā'атӣ* جماعتی || *мāли джемā'ет* مال جماعت

Общество-*энджумен* انجمن || (компанія) — *ширкет* شرکت || *компани* کمپانی (общеніе)—*сухбет* صحبت

Общительность — *имтизāдж* امتزاج

Общительный — *улфетпезӣр* الفت پذیر

Общій — *'умӯмӣ* عمومی || *'āммӣ* عامّی

Объединить — см. соединить.

Объективный—*'āдил* عادل || *бӣ гараз* بی‌غرض

Объектъ — *чӣз* چیز || *шей* شیء || (м. ч.— *эшъя* اشیا)

Объемъ — *пеҺнāверӣ* پهن آوری || *бузӯргӣ* بزرگی

Объявленіе —*и'лāн* اعلان || *и'лāннāмэ* اعلان نامه

Объявлять, —вить—*и'лāн керден* اعلان کردن || *хабер дāден* خبر دادن

Объясненіе — *тефсӣр* تفسیر || *беян* بیان

Объяснить, —нять— *беян керден* بیان کردن || *тефсӣр керден* تفسیر کردن

Объятіе — *āгӯш* آغوش || *кенāр* کنار

Обыкновеніе—*'адет* عادت || *ресм* رسم

Обыкновенно — *'āдетан* عادتًا

Обыкновенный — *ма'мӯли* معمولی || *мутедāвелӣ* متداولی || *му'тāд* معتاد

Обыскъ—*тефтӣш* تفتیش || *джуст-у-джӯ* جستجو || *тефаххус* تفحص

Обычай—*'āдет* عادت || *ресм* رسم

Обычный—*ресмӣ* رسمی || см. обыкновенный.

Обѣдать — *газā хурден* غذاخوردن || *неҺāр хӯрден* نهار خوردن || *неҺāр михурем, н. хӯрдем, н. бухӯр*

Обѣдъ—*газā* غذا || *неҺāр* نهار

Обѣтъ—*незр* نذر

Обѣщаніе—*ва'дэ* وعده

Обѣщать—*ва'дэ керден* وعده کردن (کن) || *ва'дэ дāден* وعده دادن (ده)

Обязанность—*гарз* قرض || *фарз* فرض || *вазӣфэ* وظیفه

Обязанный—*гарздāр* قرضدار *медъюн* مدیون || (благодарный)—*мемнӯн* ممنون

Обязательный — *вāджиб* واجب || *зарурӣ* ضروری

Обязательство — *те'аҺҺуд* تعهّد || —письм.— *сенед* سند || *габз* قبض

Обязывать, —зать—*илзāм керден* الزام کردن || *иджбāр керден* اجبارکردن || (сдѣлать благодарнымъ)—*мемнӯн керден* ممنون کردن

Овалъ — *шекли-бейзэ* شکل بیضه

Овальный — *бейзэ-шекл* || بادامی *бāдāмӣ* || بیضه شکل *бейзевӣ* بیضوی

Овесъ—*дӯ-сер* دوسر || *керкāс* کرکاس

Овладѣвать, —дѣть— *мутесерриф шуден* متصرّف شدن || *мāлик шуден* مالك شدن

Оводъ—*хермегес* خرمگس

Овощъ—*себзэ* سبزه || *себзеджāт* سبزه‌جات

Оврагъ—*деррэ* درّه || *āбкенд* آبکند || *кāл* کال

Овца - *мӣш* میش

Овчина — *пӯсти гӯсфенд* پوست گوسفند

Оглавленіе—*фиһрист* فهرست

Огласка—*интишāр* انتشار || *ишһāр* اشهار

Оглашать, огласить—*седā керден* صدا کردن || *фāш керден* فاش کردن || *шāіе' керден* شایع کردن

Оглобля — *тӣри кāлескэ* تیرکالسکه

Оглохнуть — *кер шуден* کرشدن

Оглушать, —шить — *кер керден* کر کردن

Оглядываться, оглянуться — *нигāһ керден* نگاه کردن || *нигеристен* نگرستن (نگر)

Огненный—*āтешӣ* آتشی

Огнепоклонникъ — *āтеш перест* آتش پرست

Огнестрѣльный — *āтешзен* آتشزن

Огниво—*āтешзенэ* آتش زنه || *сенги чагмāг* سنگ چقماق

Оговорка — *беһāнэ* بهانه || *'узр* عذر

Огонь—*āшеш* آتش

Огородъ — *бӯстāн* بوستان (بستان)

Огорчать, —чить—*мутегайіер керден* متغیّرکردن || *эндуһгӣн керден* اندوهگین کردن || —ся—*мутегайіер шуден* متغیّر شدن || *гамгӣн шуден* غمگین شدن

Огорченіе — *кедер* کدر || *эндӯһ* اندوه || *гамм* غمّ

Ограбить — *тāлāн керден* تالان کردن || *тāрāдж керден* تاراج کردن

Ограда—*хеят* حیاط

Ограждать, оградить—см. защищать.

Ограниченность — *гиллет* قلّت || *кеми* كمى || —см. глупость.

Ограниченный — *мехдӯд* محدود || *кем* كم

Ограничивать, — чить — *мехдӯд керден* محدود كردن || *техдӣд керден* تحديد كردن || — ся — *мехдӯд шуден* محدود شدن ||—см. удовлетворяться.

Огромный — *хейли бузург* خيلى بزرگ || *келāн* كلان

Огрубѣвать, —бѣть— *дурушт шуден* درشت شدن

Огурецъ—*хеяр* خيار

Ода—*гасӣдэ* قصيده

Одежда—*джāмэ* جامه || *либāс* لباس

Одинакій, одинаковый — *іекӣ* يكى || *іексāн* يكسان

Одинаково—*іексāн* يكسان

Одиннадцатый — *яздеһум* يازدهم

Одиннадцать—*яздэ* يازده

Одинокій—*тенһā* تنها

Одиночество — *тенһāіӣ* تنهائى || *хелвет* خلوت

Одинъ—*іек* يك || (одинокій)—*тенһā* تنها

Одичать — *вахшӣ шуден* وحشى شدن

Одна—*іек* يك

Однажды —*рӯзи* روزى || *вагти* وقتى

Однако—*велӣкен* وليكن

Одни—*тенһā* تنها

Одновременно, ый—*дер іек вагт* دريك وقتى || *іек вагтӣ* يك وقتى

Одногорбый — *іекгӯзӣ* يك قوزى || — вербл.— *джеммāз* جماز

Одноколка— *'арāдэ- и дӯчерхӣ* عرّادهٔ دو چرخى

Однократно—*іекбāрэ* يكباره

Однолѣтній—*һемсāлэ* همساله

Однообразный — *һемшекл* همشكل

Однородный — *һемджинс* همجنس

Одобреніе—*песенд* پسند || *тахсӣн* تحسين || *ризā* رضا

Одобрять, — ить— *песенд керден* پسند كردن || *тахсӣн керден* تحسين كردن

Одолжать, — жить, (кому ниб.) — *гарз дāден* قرض

دادن (ده) || —ся.—*гарздāр шуден* قرضدارشدن || *мемнӯн шуден* ممنون‌شدن

Одолженіе — *илтифāт* التفات || *мерхемет* مرحمت || *миннет* منّت

Одолѣвать, —лѣть—*галабэ керден* غلبه کردن

Одурѣвать,—рѣть—*бӣhӯш шуден* بی‌هوش شدن || *мест шуден* مست شدن || *дивāнэ шуден* دیوانه شدن

Одушевленный — *джāндāр* جاندار || *зӯ-рӯх* ذوروح

Одушевлять, — вить — *джāндāр керден* جاندار کردن || *ихъя керден* احیاکردن

Одышка — *тенгнефесӣ* تنگنفسی

Одѣвать, одѣть—*пӯшāнӣден* پوشانیدن || —ся— *пӯшӣден* پوشیدن

Одѣтый—*пӯшӣдэ* پوشیده

Одѣяло—*лихāф* لحاف

Одѣяніе—*либāс* لباس

Ожерелье — *герденбенд* گردنبند

Ожесточать, —чить—*гāсӣ керден* قاسی کردن || —ся— *гāсӣ шуден* قاسی شدن

Ожесточеніе — *гасāвет* قساوت

Оживленіе—*ихъя* احیا

Оживлять, —вить— *зиндэ керден* زنده کردن || *ихъя керден* احیا کردن

Ожиданіе — *интизāр* انتظار

Ожидать—*мунтазир шуден* منتظر شدن || *интизāр кешӣден* انتظار کشیدن

Ожогъ—см. обжогъ.

Озарять, —рить— *роушен керден* روشن کردن || *муневвер керден* منوّر کردن

Озеро—*дерьячэ* دریاچه

Озлобленіе—*хешм* خشم || *газаб* غضب

Озлоблять, — бить — *бегаваб āвурден* آوردن بغضب

Ознакомить, —комлять— *āшенā керден* آشنا کردن || *āгāh керден* آگاه کردن || —ся— *белед шуден* بلد شدن

Означать, —ить— *нишāн керден* نشان کردن

Означенный—*мезбӯр* مزبور || *мевсӯм* موسوم

Ознобъ—*сермā* سرما

Озябнуть — *сермā хурден* سرما خوردن

Оказать, —зывать— *керден* (کن) کردن || *немӯден* نمودن (نما)

Окаянный—*мел'ӯн* ملعون

Океанъ-*дерья-и мухӣт* دریای محیط || *окіянос* اوقیانوس

Оккупація—*ихтилāл* احتلال

Окладъ— см. жалованіе.

Оклеветать— *туһмет керден* تهمت کردن || *гайбет керден* غیبت کردن

Оклеивать — *чеспāнӣден* چسپانیدن

Окно—*пенджерэ* پنجره

Око—*чешм* چشم

Оковы—*гайд* قید

Около—*пеһлӯ* پهلو || *незд* نزد || *нездӣк* نزدیك

Окончательно—*гат'ан* قطعاً

Окончательный—*āхир* آخر || *гат'ӣ* قطعی

Оконченный—*темāм шудэ* تمام شده

Окончить, оканчивать — *темāм керден* تمام کردن || —ся— *темам шуден* تمام شدن

Окопъ-*хандаг* خندق || *ӯр* اور

Окорачивать, —ротить— *кӯтāһ керден* کوتاه کردن

Окорокъ—*рāни хӯк будāдэ* ران خوك بوداده

Окраина—*серхадд* سرحدّ

Окраска—*ренг* رنگ

Окрестность — *этрāф* اطراف || *невāхӣ* نواحی || *хавāлӣ* حوالی

Округъ—*нāхіе* ناحیه || *вилāіет* ولایت

Окружать, —жить—*ихāтэ керден* احاطه کردن

Окружность—*доур* دور || *дāир* دائر || *пейрāмон* پیرامون

Октябрь — *'аграб* عقرب || *тишрини эввел* تشرین اوّل || *эбāн* ابان

Олеандръ — *херзеһрэ* خرزهره || *дифл* دفل

Олень—*гевзен* (گاوزن) گوزن

Олива—*зейтӯн* زیتون

Олицетворять, — рить — *муджессем керден* مجسّم کردن || *мушаххас керден* مشخّص کردن

Олово—*эрзӣр* ارزیر || *гал'* قلع

Оловянный—*гал'ӣ* قلعی

Ольха—*хаури рӯмӣ* حوررومی

Омаръ — *херченги деръя-ӣ дурушт* خرچنگ دریائی درشت

Омовеніе – малое —*вузӯв* وضو || —большое—*гусул* غسل || –совершить–*вузӯв (гусул) керден* وضو کردن

Омрачать, —чить — *тӣрэ керден* تیره کردن

Она, онъ—*ӯ* او

Онагръ—*гӯри хер* گور خر

Онѣмѣть–*лāлшуден* لال‌شدن

Опаздывать, опоздать — *дӣр керден* دیر کردن(کن) || —приходомъ— *дӣр āмеден* دیر آمدن (آی)

Опала—*сугӯт* سقوط||*бӣ-илтифāтӣ* بی‌التفاتی || *магзӯбіет* مغضوبیّت || —подвергнуться — *эз назер уфтāден* از نظر افتادن (افت)

Опалъ—*сенги шӣр дер гарpāбэ* سنگ شیردرقرابه

Опасаться—*бӣм керден* بیم کردن||*ихтіят керден* احتیاط کردن || *терсӣден* ترسیدن

Опасеніе—*бӣм* بیم || *терси хатар* ترس خطر || *ваhм* وهم || *бāк* باك

Опасно—*бā хатар* باخطر

Опасность—*хатар* خطر

Опасный—*мӯхтир* مخطر || *хатарнāк* خطرناك

Опека — *висāіет* وصایت || *викāлет* وکالت

Опекунъ — *васӣ* وصیّ || *гайіем* قیّم

Опера—*опера* اوپره

Операція — *кāр (кяр)* کار *'амел* عمل || —торг.—*дāд -у- ситед* داد و ستد || —(медиц.)— *'амелӣ іедӣ* عمل یدی || *'амели джеррāхӣ* عمل جرّاحی

Опереживать, —редить — *пӣш рефтен* پیش رفتن (رو) || *дер гузештен* در گذشتن (گذر)

Опечалить, —ливать—*мелӯл керден* ملول کردن || *гамгӣн керден* غمگین کردن

Опечатка—*хатā* خطا || *галати чāп* غلط چاپ

Опираться, —опереться—*текъе керден* تکیه کردن

Описаніе — *васф* وصف || *беян* بیان

Описывать, —сать— *васф керден* وصف كردن || *беян керден* بيان كردن

Опись—*гāимэ* قايمه || *эвāрэ* اواره || *дефтер* دفتر

Опiумъ — *терьяк* ترياك || *эфюн* افيون

Оплакать, —кивать— *зāрū керден* زارى كردن || *герье керден* گريه كردن || *'азā керден* عزا كردن || *наух (невх) керден* نوح كردن

Оплата—*идā* ادا

Оплачивать, оплатить — *идā керден* ادا كردن || см. платить.

Оплеуха—*силэ* سله

Оплошность—*гафлет* غفلت

Оплошный—*гāфил* غافل

Ополченiе—*гушӯн* قشون

Опора—*текье* تكيه || *пенāh* پناه

Опоражнивать, —нить — *теhū керден* تهى كردن || *хāлū керден* خالى كردن

Опорочивать, —рочить — *ресвā керден* رسوا كردن || *'айбдāр керден* عيبدار كردن

Оправа—*нiям* نيام || *дестэ* دسته || *гелāф* غلاف

Оправданiе —*исбāти бūгу-нāhū* اثبات بيگناهى || *таб-рiэ* تبرئه

Оправданный—*муберрā* مبرّا *бери-уззиммэ* برىء الذمه

Оправдать, — дывать — *мубаррā керден* مبرّا كردن || *исбāти бūгунāhū керден* اثبات بيگناهى كردن || *муберра керден* مبرّا كردن

Опредѣленiе-*та'йūн* تعيين || *гарāр* قرار || *тагрūр* تقرير

Опредѣленный — *му'айян* معيّن || *мугаррар* مقرّر

Опредѣлить, —лять—*та'-йūн керден* تعيين كردن || — болѣзнь — *ташхūс керден* تشخيص كردن

Опровергать, — гнуть — *инкāр керден* انكار كردن

Опроверженiе—*инкāр* انكار

Опрокидывать, —кинуть — *сернигӯн керден* سرنگون كردن || *эндāхтен* انداختن (انداز)

Опрометчивость — *гафлет* غفلت || *бū 'аглū* بى‌عقلى

Опрометчивый, — во — *бūэндūшэ* بى‌انديشه

Опрятность — *пāкūзегū* پاكيزگى || *таhāрет* طهارت

Опрятный, —но— *пāкūзэ* پاکیزه || *темūз* تمیز

Оптовый — *тӯдэ фурӯшū* توده فروشی || *бāрхāнэ-фурӯшū* بارخانه فروشی

Опускать,— стить (внизъ)— *фурӯ керден* فرو کردن

Опустошать, — шить — *харāб керден* خراب کردن || *вейрāн керден* ویران کردن

Опустошеніе — *вейрāнū* ویرانی || *харāбū* خرابی

Опустѣть — *вейрāн шуден* ویران شدن

Опухать—*āмāс шуден* آماس شدن || *верем керден* ورم کردن || *бāд керден* باد کردن

Опухоль—*āмāс* آماس

Опущеніе—*тагсūр* تقصیر

Опытность — *кāрдūдегū* کاردیدگی || *кāр-āзмӯдегū* کار آزمودگی || *теджрибэ* تجربه

Опытный — *кāршинāс* کارشناس || *пухтэ* پخته || *кāрдūдэ* کاردیده || *āзмӯдэ* آزموده || *муджерреб* مجرّب

Опытъ—*āзмāiеш* آزمایش || *теджрибэ* تجربه || *имтихāн* امتحان

Опьяненіе—*нешā* نشا || *мехмӯрū* مخموری || *бедместū* بدمستی || *кейф* کیف

Опьяняющій—*мускир* مسکر

Опьянѣть — *мест шуден* مست شدن

Опять—*бāз* باز || *һем* هم

Оранжерея-*гермхāнэ* گرمخانه *гулхāнэ* گلخانه

Оранжевый — *нāренджū* نارنجی

Ораторъ—*хатūб* خطیب

Орать —(пахать)— *шiяр керден* شیارکردن || *шухм керден* شخم کردن

Организація — *тертūб* ترتیب || *тешкūл* تشکیل

Организмъ— *джисм* جسم || *тен* تن

Организовать — *тешкūл керден* تشکیل کردن || *тертūб дāден* ترتیب دادن (ده)

Оргáнъ—*эргенӯн* ارغنون

Органъ—*'узв* عضو || м. ч.— *а'зā* اعضا

Орденъ — *нūшāн* نشان || — льва и солнца — *нишāни шūр у хӯршūд* نشان شیر و خورشید || (монаш.)— *тāифэ* طائفه || — дерви-

шей—*силсилэ-и дервӣшāн* سلسلهٔ درویشان

Орелъ— *гарагӯш* قره‌قوش || *дāл* دال || *ниср* نسر || *'угāб* عقاب

Оригиналъ—*эсл* اصل || *нусхэ-и эслiе* نسخهٔ اصلیّه

Оригинальный—*эслӣ* اصلی || *гарӣб* غریب

Орiонъ (астр.)—*джевзā* جوزا

Оркестръ—*джоуги (дестэ-и) сāзендегāн* جوق (دستهٔ) سازندگان

Орошать, оросить—*āбярӣ керден* آبیاری کردن || *āб дāден* آب دادن (ده)

Орошенiе—*āбярӣ* آبیاری || *сегāiет* سقایت

Орудiе—*āлет* آلت || —(военное)—*тӯп* توپ

Оружейникъ — *туфенгсāз* تفنگساز

Оружiе— *силāх* سلاح || *эслихэ* اسلحه

Орѣхъ грец.—*гердӯ* گردو || —лѣсн.— *фундуг* فندق || —кокос.— *нергӣл* نرگیل || —чернильн.—*мāзӯ* مازو

Орѣшекъ — *фундуг* فندق

Оса—*зембӯр* زنبور

Осада—*мухāсерэ* محاصره ||

Осадить, осаждать — *мухāсерэ керден* محاصره کردن (کن)

Осадокъ—*дурд* دُرد || *херэ* خره

Освободить, —бождать— *āзāд керден* آزاد کردن || *рехā керден* رها کردن || *халāс керден* خلاص کردن || —ся— *āзāд шуден* آزاد شدن || *халāс шуден* خلاص شدن

Освобожденiе — *халāс* خلاص || *неджāт* نجات || *рехā* رها

Освѣдомлять, — мить — *āгāh керден* آگاه کردن || — ся — *истихбāр керден* استخبار کردن

Освѣжать, —жить— *тāзэ керден* تازه کردن

Освѣщать, —тить— *роушен керден* روشن کردن || *тāфтен* تافتن (تاب)

Освѣщенiе— *черāг* چراغ || *черāгāн* چراغان

Освящать, освятить—*тагдӣс керден* تقدیس کردن

Оселокъ — *мисанн* مسنّ || *сенги тӣзкун* سنگ تیزکن

Оселъ—*улāг* اولاغ || *хер* خر

Осень—*пāиз* پائیز || *хезāн* خزان

Осётръ—*мāhū-āзāд* ماهی آزاد

Осина—*тебрūзū-берг-лерзāн* تبریزی برگ لرزان

Осквернить, —нять— *нā-пāк керден* ناپاك كردن || *неджис кердет* نجس کردن

Осколокъ—*пāрэ* پاره || *терāшэ* تراشه

Оскопить — *āхтэ керден* آخته كردن

Оскорбительный—*душнāм-āмūз* دشنام آمیز || — см. обидный

Оскорбленіе—*джефā* جفا || *иhāнет* اهانت

Оскорблять, —бить—*иhā-нет керден* اهانت كردن || *джефā керден* جفا كردن || *фухш дāден* فحش دادن (ده)

Ослабить, —блять—*за'ūф керден* ضعیف کردن

Ослабѣть, -бѣвать,-бнуть — *за'ūф шуден* ضعیف شدن (شو)

Осложненіе—*ишкāл* اشکال || *шӯлӯг* شولوق

Ослушаніе — *герденкешū* گردنکشی || *серкешū* سرکشی || *'исъян* عصیان

Ослушаться, —шиваться— *серкешū керден* سرکشی کردن || *'исъян керден* عصیان کردن

Ослѣпить, —плять— *кӯр керден* کور کردن || *мūл ке-шūден* میل کشیدن

Ослѣпнуть —*нāбūнā шуден* نابینا شدن (شو)

Осматривать, осмотрѣть— *нигāh керден* نگاه کردن || *назар керден* نظر کردن

Осмотрительность — *их-тіят* احتیاط || *техеззӯр* تحذّر

Осмотрительный — *бā-их-тіят* بااحتیاط

Осмотрщикъ—*нāзир* ناظر || *муфеттиш* مفتّش

Осмотръ—*незāрет* نظارت || *мушāhедэ* مشاهده

Осмѣивать, —мѣять—*мас-херэ керден* مسخره کردن || *рūшхандū керден* ریشخندی کردن

Осмѣливаться, —литься— *джесāрет керден* جسارت کردن

Основаніе — *эсāс* اساس || *бон (бун)* بن || — (причина) — *эсл* اصل || *себеб* سبب

Основатель—*муэссис* مؤسّس

Основательный — *муһимм* مهمّ

Основной — *эслū* اصلی || *эсāсū* اساسی

Основывать, –вать—*буньяд керден* بنیاد کردن || *эсāс гузāштен* اساس گذاشتن (گذار)

Особа—*шахс* شخص || *зāт* ذات

Особенно—*хусӯсан* خصوصًا

Особенность — *хāссiет* خاصیّت || *мехсусiет* مخصوصیّت

Особенный — *мехсӯс* مخصوص

Особо — *'ала-хидэ* علی‌حده

Особый—*мехсӯс* مخصوص || *хусӯсū* خصوصی

Оспа – *āбилэ* آبله

Оспаривать— *мунāза'е керден* منازعه کردن

Оспопрививаніе — *āбилэкӯбū* آبله کوبی

Оставаться, остаться—*мāнден* (مان) ماندن || *мū-мāнем, мāндем, бемāн*

Оставить, —влять — *терк керден* ترک کردن || *гузāштен* (گذار) گذاشتن || *мū-гузāрем, гузāштем, бегузāр*

Остальной — *бāгū* باقی || *сāир* سائر

Останавливать, —новить—*тевгūф керден* توقیف کردن || —ся— *тевагуф керден* توقّف کردن || *истāден* استادن || остановись — *беист* بایست || (*ва-ист* وا ایست)

Остановка—*тевагуф* توقّف || *макс* مکث || *тахūр* تأخیر

Остатокъ—*бāгū* باقی

Остерегать, —речь—*тахзūр керден* تحذیر کردن || — ся — *ихтiят керден* احتیاط کردن || *хазер керден* حذر کردن

Осторожно, —ный— *бā-ихтiят* بااحتیاط || *бā-хезм* باحزم

Осторожность — *ихтiят* احتیاط || *хезм* حزم

Острить — *тūз керден* تیز

کردن || (шутить) — *шӯхӣ керден* شوخی کردن

Остріе—*сер* سر || *ноук* نوك *дем* دم

Островъ—*джезӣрэ* جزیره

Острота — *тӣзӣ* تیزی || (шутка)—*шӯхӣ* شوخی || *зарāфет* ظرافت

Остроуміе—*зарāфет* ظرافت

Остроумный —*зарӣф* ظریف

Острый—*тӣз* تیز

Остывать, остынуть—*серд шуден* سرد شدن (شو)

Осудить, —ждать — *'айбгӣрӣ керден* عیبگیری کردن || *та'н зеден* طعن زدن (زن)

Осужденіе — *'айбгӣрӣ* عیبگیری || *та'н* طعن

Осуществить,-влять— *беджā āвурден* بجا آوردن || *темāм керден* تمام‌کردن

Ось—*мӣл* میل || *мӣли черх* میل‌چرخ

Осѣдлать—*зӣн керден* زین کردن

Осѣдлость — *шеһрнешӣнӣ* شهرنشینی || *хазāрет* حضارت

Осѣдлый — *шеһрнешӣн* شهر نشین || *эһлихазар* اهل حضر

Осязательный — *мехсӯс* محسوس

Осязать—*лемс керден* لمس کردن || *дест зеден* دست زدن (زن)

Отбавлять,-вить—*кем керден* کم‌کردن

Отбивать,-бить—*редд керден* ردّ کردن || *даф' керден* دفع‌کردن

Отбирать, отобрать — см. отнимать.

Отбой (воен.) — *бāзгешт* بازگشت

Отвага—*джесāрет* جسارت || *дилāверӣ* دلاوری

Отваживаться,— важиться —*джесāрет керден* جسارت کردن

Отважный—*дилāвер* دلاور || см. смѣлый.

Отвергать,-гнуть-*ибā керден* ابا کردن || *губӯл некерден* قبول‌نکردن ||—(отрицать)—*инкāр керден* انکار کردن

Отверстіе—*сӯрāх* سوراخ || *рехнэ* رخنه || *деһенэ* دهنه

Отвёртка—*āчāр* آچار

Отвлекать, лечь —*джедā*

керден جدا كردن || —вниманіе — *мешгӯл керден* مشغولكردن || —ся—*мешгӯл шуден*(شو)مشغول‌شدن

Отвозить, отвезти — см. возить.

Отворачивать, отворотить *дӯр керден* دور كردن || *гердāнӣден* گردانيدن

Отворить, рять—*вā керден* وا كردن || *бāз керден* باز كردن

Отвратительный— *нефрет энгӣз* نفرت‌انگيز || *зишт* زشت

Отвращать, ратить — *дӯр керден* دوركردن

Отвращеніе—*нефрет* نفرت || *истикрāh* استكراه

Отвѣсный —см. покатый

Отвѣтственность — *месъӯліет* مسؤليّت || *муāхезэ* مؤاخذه

Отвѣтственный — *месъӯл* مسؤل

Отвѣтчикъ—*мудде'ā 'āлейhи* مدّعى عليه

Отвѣтъ — *джевāб* جواب || *пāсух* پاسخ

Отвѣчать, вѣтить—*джевāб дāден* (ده) جواب‌دادن

Отговорить,—ривать —*эз хіял берге̇рдāнӣден* ازخيال برگردانيدن

Отговорка—*беhāнэ* بهانه || *'узр* عذر

Отголосокъ—*седā* صدا || *черенг* چرنگ

Отгонять, отогнать — см. гнать.

Отдавать, отдать—см. дать.

Отдаленіе—*дӯрӣ* دورى

Отдаленный—*дӯр* دور

Отдалять, лить—*дӯр керден* دوركردن

Отдача—*техвӣл* تحويل || *теслӣм* تسليم

Отдыхать, дохнуть—*истирāхет керден* استراحت كردن || *āрāмӣден* آراميدن || *āсӯден* (آسا) آسودن

Отдыхъ—*рāхет* راحت || *истирāхет* استراحت || *āрāм* آرام

Отдѣленіе—*шу'бэ* شعبه

Отдѣлить, —лять—*джедā керден* جدا كردن

Отдѣлъ — *фирге* فرقه || *шу'бэ* شعبه

Отдѣльно—*'ала хидэ* على حده || *джедāгāнэ* جداگانه

Отдѣльный— *джудā* جدا || *мехсӯс* مخصوص || —см. самостоятельный

Отецъ—*педер* پدر

Отеческій—*педерāнэ* پدرانه

Отечество—*ватан* وطن

Отзывъ — *ихзāр* احضار || (реком.) — *му'аррафӣ* معرّفی

Отказать,–зывать ||–ся-*ибā кердѣнъ* ابا کردن || *губӯл некерден* قبول نکردن || *рāфиз шуден* رافض شدن || *мумтени' шуден* ممتنع شدن

Отказъ—*ибā* ابا || *'адами губӯл* عدم قبول || *рафз* رفض

Откладывать, отложить— *тахӣр керден* تأخیرکردن || *кенāр эндāхтен* کنارانداختن (انداز)

Отклонять, —нить— *редд керден* ردّ کردن || *даф' керден* دفع کردن

Откосъ—*нешӣб* نشیب

Открывать, —рыть— см. отворить.

Открытіе—*ихтирā'* اختراع || *иктишāф* اکتشاف

Открыто—*āшкāрā* آشکارا || *зāhиран* ظاهراً

Открытый—*вāз* واز || *вāкердэ* واکرده

Откуда—*эз куджā* ازکجا

Откупъ—*илтизāм* التزام

Отлагательство — *муhлет* مهلت || *тахӣр* تأخیر

Отливъ—(морск.)— *джезр* جزر

Отличать, —личить—*теміӣз керден* تمییز کردن || *фарг гӯзāштен* فرق گذاشتن (گذار)

Отличительный— *мумейез* ممیّز

Отличіе—*фарг* فرق || *имтіяз* امتیاز || *теміӣз* تمییز

Отличный—*мумтāз* ممتاز

Отлогій—*серāбāлā* سراپالا

Отлогость—*нешӣб* نشیب

Отложить— см. откладывать.

Отлучаться, — читься — *гāиб шуден* غائب شدن

Отлучка—*гіяб* غیاب || *гайбет* غیبت

Отмстить— см. мстить.

Отмѣна—*несх* نسخ || *та'тӣл* تعطیل

Отмѣнять, —нить—*менсӯх керден* منسوخ کردن || *му'аттал керден* معطّل کردن

Отмѣтка— *нишāнэ* نشانه || *'алāмет* علامت

Отмѣчать, — мѣтить — *нишāнэ керден* نشانه كردن

Отнимать, — нять — *бер дāштен* (بردار) برداشتن || *безӯр герифтен* بزور گرفتن || *ситāнӣден* ستانيدن (گير)

Относительно— *дер хусӯси* در خصوص || *дер бāби* در باب || *дер бāрэ-и* دربارهٔ

Относить— см. носить. || *нисбет керден* نسبت كردن

Отношеніе— *нисбет* نسبت || *те'аллуг* تعلّق || *рāбитэ* رابطه || *сер-у-кāр* سروكار

Отнюдь— *аслан* اصلاً

Отпечатокъ— *нагш* نقش || *нишāн* نشان

Отпирать, отпереть — см. открыть.

Отправить, —влять (кого ниб.)— *ревāнэ керден* روانه كردن || (что-нб.)— *фиристāден* (فرست) فرستادن || —ся— *ревāнэ шуден* روانه شدن || *рефтен* (رو) رفتن

Отправленіе— *ирсāл* ارسال

Отпускать, —стить— *вел керден* ول كردن || *мурраххас керден* مرخّص كردن

Отпускъ— *рухсет* رخصت

Отпущеніе (грѣховъ) — *гуфрāн* غفران || *магфарет* مغفرت || — на свободу— *'итг* عتق

Отрада — *та'зіе* تعزيه || *тесліет* تسليت

Отрадный— *тесліет деһендэ* تسليت دهنده || см. веселый.

Отражать, — зить — *редд керден* ردّ كردن || *деф' керден* دفع كردن

Отраженіе— *редд* ردّ || *деф'* دفع

Отрасль — *синф* صنف || *гисм* قسم

Отрекаться, — речься — *инкāр керден* انكار كردن || *дест кешӣден* دست كشيدن

Отреченіе— *терк* ترك || —отъ должн.— *исти'фā* استعفا

Отрицаніе— *инкāр* انكار || *хāшā керден* حاشا كردن || *нефи* نفى

Отрицательный— *нāфӣ* نافى

Отрицать — *инкāр керден* انكار كردن || *нефи керден* نفى كردن

Отрокъ—*бечэ* بچه || *джеванек* جوانك

Отрубать, —бить— *бурӣден* (بُر) بريدن

Отруби—*себӯс* سبوس

Отрывать, —оторвать — см. отрубать.

Отрывистый — *мугатта'* مقطّع

Отрывокъ—*гат'э* قطعه

Открыжка—*āрӯг* آروغ

Отрѣзывать, отрѣзать — *бурӣден* بريدن

Отрядъ— *фиргэ* فرقه || *дестэ* دسته

Отсрочивать, –чить–*тахӣр керден* تأخير كردن || *муһлет дāден* (ده) مهلت دادن

Отсрочка—*муһлет* مهلت

Отставать, отстать —*дер мāнден* در ماندن || *дер уфтāден* در افتادن

Отставка—*'азл* عزل

Отставной—*ма'зӯл* معزول

Отсталый — *мутеэххир* متأخّر

Отступать, —пить— *бāзгешт керден* بازگشت كردن

Отступленіе — *бāз-гешт* بازگشت

Отсутствіе—*гіяб* غياب

Отсутствовать — *гāиб шуден* غائب‌شدن

Отсутствующій—*гāиб* غائب

Отсюда— *эз ӣнджā* ازاينجا

Оттуда—*эз-ōнджā* ازآنجا

Оттѣнокъ—*ренг* رنگ

Отходить, отойти—*рефтен* رفتن(رو)

Отходъ— *харекет* حركت || *сефер* سفر

Отхожее мѣсто— см. ватеръ-клозетъ.

Отцовскій—*педерāнэ* پدرانه

Отчасти — *іекгадри* يك قدرى

Отчаяніе—*нā-умӣдӣ* ناامیدی || *яс* يأس || *мэ-юсӣ* مأيوسى

Отчаянно—*мэюсāнэ* مأيوسانه

Отчаяться, —чаиваться— *мэ-юс шуден* مأيوس شدن (شو) || *нā-умӣд шуден* نااميد شدن (شو)

Отчетъ—*хисāб* حساب || *сӯрети хисāб* صورت حساب

Отчуждать—*бӣгāнэ керден* بيگانه كردن || см. продать.

Отшельникъ—*'āбид* عابد || *зāһид* زاهد || *сӯфӣ* صوفى

Отъ—*эз* از

Отъѣздъ—'*азӣмет* عزيمت || *харекет* حركت || *сефер* سفر

Офицеръ —*сāхиб-мансаби низāмӣ* صاحبمنصب نظامى || — чину подпор. соотвѣтствуетъ въ персид. арміи — *нāиби дуюм* نائب دويم || —чину поручика— *нāиби эввел* نائب اوّل

Оффиціально—*ресмен* رسماً

Оффиціальный-*ресмӣ* رسمى

Охапка—*багал*—بغل

Охладѣвать, —дѣть—*серд шуден* سرد شدن

Охлажденіе—*сердӣ* سردى || *бурӯдет* برودت

Охота—*шикāр* شكار || *сейд* صيد

Охотиться— *шикāр керден* شكار كردن || *сейд керден* صيد كردن

Охотникъ — *сейяд* صياد || *шикāрчӣ* شكارچى

Охотно—*бā-миннет* بامنّت || *бā-мейл* باميل

Охрана, охраненіе—*нигāh-дāрӣ* نگاهدارى || *хифз* حفظ

Охранить, —нять— *хифз керден* حفظ كردن || *нигāh дāштен* نگاه داشتن (دار) || *пāс дāштен* پاس داشتن (دار)

Оцѣнивать, —нить— *техмӣн керден* تخمين كردن || *гӣмет керден* قيمت كردن

Оцѣнка— *техмӣн* تخمين || *мазаннэ* مظنّه || *гӣмет* قيمت

Оцѣнщикъ—*техмӣн кунендэ* تخمين كننده || *мухеммин* مخمّن

Очагъ—*уджāг* اوجاق

Очарованіе — *сихр* سحر || *дилберӣ* دلبرى

Очаровательный— *фусӯнсāр* فسونسار || *дилбер* دلبر || *дилгушā* دلگشا

Очаровать— *джāдӯ керден* جادو كردن || *фусӯн керден* فسون كردن || *дил бурден* دل بردن (بر)

Очевидецъ — *мушāhид* مشاهد || *гевāh* گواه

Очевидность — *āшкāрӣ* آشكارى

Очевидный—*āшкāр* آشكار

Очень— *хейлӣ* خيلى || *бе-с яр* بسيار || *бегāiет* بغايت

Очередь—*ноубет* نوبت

Очистить, — очищать — *пāк керден* پاك كردن || *хā-лū керден* خالى كردن

Очки—*айнек* عينك

Ошибаться, — биться — *иштибāh керден* اشتباه كردن || *сеhв керден* سهو كردن || *сафх керден* صفح كردن

Ошибка—*сафх* صفح || *сеhв* سهو || *галат* غلط

Ошибочный—*мегл̄ȳт* مغلوط

Ощупывать, —пать—*лемс керден* لمس كردن || *дест зеден* دست زدن (زن)

Ощутительный — *мехсȳс* محسوس

Ощущать, ощутить,—*хисс керден* حسّ كردن || *ихсāс керден* احساس كردن

Ощущеніе—*хисс* حسّ || *их-сāс* احساس

П.

Павильонъ—*кȳшк* كوشك

Павлинъ—*тāвȳс* طاوس

Пагуба—*гезендегū* گزندگى || *hелāк* هلاك

Пагубный—*муhлик* مهلك || *гезендэ* گزنده

Падаль—*лāшэ* لاشه || *джū-фэ* جيفه

Падать, пасть — *уфтāден* افتادن (افت) || *земūн хȳр-ден* زمين خوردن || *мū-уф-тем, уфтāдем, беюфт*

Падежъ (грам.) — *хāлети тасрūф* حالت تصريف

Падёжъ-*вебā* وبا||*севāф* سواف

Паденіе — *вугȳ'* وقوع см. упадокъ || —цѣнъ —*те-неззул* تنزّل

Падучая болѣзнь-*геш* غش || *сар'* صرع

Пазуха—*багал* بغل || *джūб* جيب

Пай—*саhм* سهم || *беhрэ* بهره || *хиссэ* حصّه

Пайщикъ—*шерūк* شريك || *саhмдāр* سهمدار

Пакетъ—*бȳгчэ* بوغچه || *пā-кет* پاكت

Пакля — *перз* پرز || *лūфэ* ليفه || *хелāшэ* خلاشه

Пакость—*габāхет* قباحت || *фесāд* فساد

Паласъ—*килим* کلم

Палата—*отāг* اطاق || *тā-лāр* تالار || —судеб.—*махкемэ* محکمه

Палатка—*чāдер* چادر || *āф-тāб-гердāн* آفتاب گردان

Палачъ—*джеллāд* جلّاد ||

Палестина — *филистūн* فلسطین

Палецъ—*энгушт* انگشت

Палисадъ—*чепер* چپر || *сен-гер* سنگر

Палить — *сӯхтен* سوختن (سوز) || см. жечь.

Палица—*гурз* گرز || *'амӯд* عمود

Палка — *чӯб* چوب || *чӯби дест* چوب دست

Паломникъ — *зāир* زائر || *хāджū* حاجی

Пальма—*нехл* نخل || *дирахт-и хурмā* درخت خرما

Пальто—*пāлто* پالتو

Палящій — *сӯзāн* سوزان || *сӯзендэ* سوزنده

Памятникъ — *насб* نصب || *эсер* اثر || *бинā* بنا || —над-гроб.—*турбэ* تربه || *ме-зāр* مزار

Памятный — *зикр керденū* ذکرکردنی || *вāджиб-уз-зикр* واجب الذکر || -ная книжка—*детери баалū* دفتری بغلی

Память—*яд* یاد || *ядāверū* یاد آوری || *яддāрū* یادداری || *яд-герū* یادگری || *хāфизэ* حافظه

Паника—*терс* ترس || *hе-рāс* هراس || *бūhӯшū эз терс* بیهوشی از ترس

Панталоны—*шелвāр* شلوار

Пантера—*юз* یوز || *пāрс* پارس

Панцырь—*зерэ* زره || *джоу-шен* جوشن

Папа—*бāбā* بابا

Папка—*мугаввā* مقوّا

Пара — *джуфт* جفت || —платья—*дестэ-и либāс* دستهٔ لباس

Параграфъ — *фасл* فصل || *фугрэ* فقره || *мес-элэ* مسئله

Парадъ — *сāн* سان || *'арз* عرض || *немāiеш* نمایش

Параличъ — *феледж* فلج || *истирхā* استرخا

Параллель—см. сравненіе.

Параллельный— *мутевāзū* متوازی

Пари—*шарт* شرط

Парижъ—*пāрūс* پاریس

Парикмахеръ—*деллāк* دلّاك

Парикъ—*гиси 'āріе* گیس عاریه

Паркъ—*бāг* باغ

Парламентъ—*меджлиси вукелā-и миллет* مجلس وکلای ملّت

Парной—ое молоко—*шūри ноу-дӯшūдэ* شیر نودوشیده

Парный—*джуфтū* جفتی

Паровой—*бухāрū* بخاری || *мāли бухāр* مال بخار

Пароль ночн. — *исми шеб* اسم شب

Пароходъ—*кештū-и бухāр* کشتی بخار

Партія—*шū'э* شیعه || *тараф* طرف || *хизб* حزب

Парусина—*кеттāн* کتّان || *кербāс* کرباس

Парусъ—*бāдбāни кештū*—شراع || بادبان کشتی *ширā'*

Парча — *зербефт* زربفت || *зерū* زری || *дūбāи зер* دیبای زر

Парша—*джереб* جرب

Паршивый — *джеребнāк* جربناك || *джеребдāр* جربدار

Паръ—*бухāр* بخار

Пасквиль—*ифтирā* افترا || *та'н* طعن

Пасмурный—*тāрūк* تاریك || *хūрэ* خیره || *āфтāб-герифтэ* افتاب گرفته

Паспортъ — *тезкерэ-и рāh* تذكرهٔ راه || *бесāпорт* بساپورت || *гузернāмэ* گذرنامه

Пассажиръ—*мусāфир* مسافر

Пассивный— *бūкāр* بی‌کار || *меф'ӯл* مفعول || —счетъ— *хисāби гарз* حساب قرض

Пассивъ —(торг.)— *гурӯз* قروض

Пастбище—*черāгāh* چراگاه || *мерта'* مرتع

Пасти—*черāнūден* چرانیدن

Пастись — *черā керден* چرا کردن || *черūден* چریدن

Пастухъ—*чӯбāн* چوبان

Пасть—*деhāн* دهان

Пасть—см. падать.

Пасха—*'ūди фисх* عید فصح || —(простон.)—*'ūди тухми мург* عید تخم مرغ

Пасынокъ — *нā-песери* ناپسری || *песер-эндер* پسر اندر

Патентъ—*иммтіяз* امتیاز

Патока—*дӯшāб* دوشاب

Патріотизмъ — *хубб-ул-ватан* حبّ الوطن

Патріотъ— *дустāри ватан*

мухибби ватан محبّ وطن || دوستار وطن

Патронъ—*велӣ* ولی || *эрбāб* ارباب || —(воен.)— *фешенг* فشنگ

Патруль—*гезмэ* گزمه || *'асес* عسس

Пауза—*ленг* لنگ || *вугӯф* وقوف

Паукъ—*'анкебӯт* عنکبوت || *тененд* تنند || *джӯлāһек* جولاهک

Пахать—*шухм керден* شخم کردن || см. орать.

Пахнуть—*бӯ керден* بوکردن || *бӯ дāден* بو دادن (ده)

Пахучій — *бӯйдāр, бӯдāр* بوی دار

Пачка—*деетэ* دسته

Пачкать —*чирк керден* چرک کردن || *пелӣд керден* پلید کردن

Пашня—*киштзāр* کشت زار

Паять — *лехӣм керден* لحیم کردن || *джӯш дāден* جوش دادن (ده)

Пегасъ—*бӯрāг* بوراق

Педагогъ—*му'аллим* معلّم

Пейзажъ—*буг'э* بقعه

Пекарня—*нāнвāӣ* نانوائی || *фурн* فرن

Пекарь—*нāнвā* نانوا || *хеббāз* خبّاز || *шāтир* شاطر

Пекло—см. адъ.

Пеленать— *дер гумāт бестен* درقماط بستن (بند)

Пелёнка — *гундāгэ* قنداقه || *гумāт* قماط

Пеликанъ — *мӯрэ* موره || *рехем* رخم || *сагā* سقّا

Пемза-*сенги джелā* سنگ جلا || *сенги хāз* سنگ خاز || *сенги пā* سنگ پا

Пеналъ—*галемдāн* قلمدان

Пенсія — *тегā'уд* تقاعد || *мустемеррӣ* مستمرّی

Пень-*буни дирахт* بن درخت

Пенька-*кенеб* کنب || *кенӯ* کنو || —(зерно)—*шāһдāнэ* شاهدانه

Пенять—*та'нэ керден* طعنه کردن || *та'нэ зеден* طعنه زدن (زن)

Пепелъ— *хāкестер* خاکستر

Первенство — *тегаддум* تقدّم || *рiясет* ریاست || *серверӣ* سروری

Первобытный — *пӣшӣн* پیشین || *эслӣ* اصلی || *эввелӣ* اوّلی

Первоначально — *эввелан* اوّلا || *нухуст* نخست

Первый—*эввел* اوّل || *іекум* یکم || *нухустӣн* نخستين

Пергаментъ — *пӯети хей-вāн* پوست حيوان || *ригг* رقّ

Перебѣжчикъ — *фирāрӣ* فراری

Перевалъ—*котел* کوتل

Перевезти, — возить — *хамл-у-нагл керден* حمل ونقل کردن

Перевести, переводить — *нагл керден* نقل کردن || —деньги— *хевāлэ керден* حواله کردن || —(съ одного яз. на другой)—*терджу-мэ керден* ترجمه کردن

Переводчикъ—*мутерджим* مترجم

Переводъ —(денегъ)— *бе-рāт* برات || (съ иностр. яз.)—*терджумэ* ترجمه

Перевозка— *бурден* بردن || *хамл-у-нагл* حمل ونقل

Переворотъ—*тагійр* تغيير || *ингилāб* انقلاب || *ихтилāл* اختلال

Перевѣсъ—*тефеввуг* تفوّق

Перевязка—*бенд* بند || *зе-мāд* ضماد

Перевязывать, — перевязать—*бестен* (بند) بستن || *мӣ-бендем, бестем, бебенд.*

Переговорить, перегова-ривать — *музāкерэ кер-ден* مذاکره کردن || *гуфтугӯ керден* گفتگو کردن

Переговоры — *музāкерэ* مذاکره || *гуфтугӯ* گفتگو

Перегородка—*тӣгэ* تيغه || *хāджиз* حاجز

Передать — *техвӣл керден* تحويل کردن || *редд керден* ردّ کردن || *фиристāден* فرستادن

Передача—*теслӣм* تسليم || *техвӣл* تحويل || *нагл* نقل

Передникъ — *пӣшбенд* پيش بند || *сӣнэбенд* سينه بند

Передній—*пӣшӣн* پيشين

Передняя— *дāлāн* دالان || *диһлӣз* دهليز

Передъ—*пӣш* پيش || *хузӯр* حضور || —(раньше)— *габл-эз* قبل از || *пӣштер* پيشتر

Передѣлка—*тагійр* تغيير

Передѣлывать, —дѣлать— *тагійр керден* تغيير کردن || *'авез керден* عوض کردن ||

Перекладина — *шāһтӣр*

چوب *чӯби міянэ* || شاهتير ميانه

Перекрёстокъ — *чеһāрсӯ* چهارسو

Переломъ — *шикестегӣ* شكستگى

Переметная сума — см. сумка.

Перемиріе — *сулхи ваітӣ* صلح وقتى || *мутāрекэ* متاركه || *һуднет* هدنت

Перемѣна — *'авез* عوض || *тебеддул* تبدّل || *ингилāб* انقلاب || *тагйӣр* تغيير

Перемѣнить — *'авез керден* عوض كردن

Перенесеніе — *нагл* نقل

Перенесть, — носить — *нагл керден* نقل كردن || *бурден* بردن (بر)

Переодѣвать, –дѣть– *рехт 'авез керден* رخت عوض كردن

Перепёлка— *бӯденэ* بودنه || *лāрӯдэ* لارودە

Переписка—*несх* نسخ

Переписчикъ–*кāтиб* كاتب || *мирзā* ميرزا

Переписываніе — *нусхэ бердāштен* نسخه برداشتن (بردار)

Переписывать, — сать — *несх керден* نسخ كردن || *севāд бердāштен* سواد برداشتن (بردار) || *нусхэ бердāштен* نسخه برداشتن (بردار)

Перепись—*те'дāд* تعداد || *сершумāр* سرشمار

Переплавить– см. плавить.

Переплетчикъ — *мугаввāсāз* مقوّاساز || *сеххāф* صحّاف

Переплетъ — *джилд* جلد || *мугаввā* مقوّا

Переполнять, — нить — *хейли пур керден* خيلى پر كردن

Переполохъ–*шӯлӯг* شولوق || *шӯреш* شورش || *изтирāб* اضطراب

Перепонка — *пердэ* پرده || *гешā* غشا

Переправа — *гузер* گذر || *'убур* عبور || *мурӯр* مرور

Переправлять, — вить — *гузерāнӣден* گذرانيدن || —ся— *'убӯр керден* عبور كردن

Перерывъ— *фāсилэ* فاصله || *тевагтуф* توقّف || *ингитā'* انقطاع

Пересаживать, — садить —

эз іек джā беджāи дигер нишāнден از یک جاجای دیگر نشاندن || —раст.— *вāниша керден* وانشا کردن

Пересаливать, —солить— *шӯр керден* شور کردن || (преувеличивать)—*игрāг шуден* اغراق کردن

Переселеніе — *кӯч* کوج || *муһāджарэ* مهاجره

Переселять, –лить–*кӯчāнūден* کوچانیدن ||—ся— *кӯч керден* کوچ کردن || *бер мāлūден* (ور) برمالیدن

Пересказывать, — зать — *нагл керден* نقل کردن

Пересказъ—*нагл* نقل

Пересматривать, –трѣть – *бāздūд керден* بازدید کردن ||

Пересмотръ–*бāздūд* بازدید|| *тасхūх* تصحیح

Переставать, — стать — *мевгӯф керден* موقوف کردن || *дест кешūден* دست کشیدن|| *кефф керден* کفّ کردن ||

Перестановка — *тебдūли мекāн* تبدیل مکان

Переступать, —пить— *теджāвуз керден* تجاوز کردن

Переулокъ — *пес-кӯчэ* پس کوچه || *кӯчэ-и кӯчик* کوچه کوچک

Перехватывать, —тить — *забт керден* ضبط کردن || *ситāнūден* ستانیدن

Перехитрить— см. обмануть.

Переходить, перейти — *гузештен* (گذر) گذشتن || *'убӯр керден* عبور کردن

Переходъ — *гузер* گذر || *'убӯр* عبور || —суточн.— *мензил* منزل

Перецъ—*фелфел* فلفل

Перечень — *шумāр* شمار || *'аded* عدد || *гāимэ* قایمه

Перечислять, — лить — *шумāр керден* شمار کردن || *шумурден* شمردن || *те'дāд керден* تعداد کردن

Переѣздъ—см. переходъ.

Переѣхать— см. ѣхать.

Перила—*нердэ* نرده

Періодъ—*деvр* دور || *муддет* مدّت

Перламутръ—*садаф* صدف|| (мн. *эсдāф* اصداف)

Перлъ—*дурр* درّ

Перо —*галем* قلم ||—птицы —*пер* پر

Перочинный ножикъ—*галемтерāш* قلم تَرش

Персидскій—*фāрсū* فارسی || *ūрāнū* ایرانی

Персикъ—*шефтāлӯ* شفتالو || *ћулӯ* هلو

Персія—*ūрāн* ایران

Персона—*зāт* ذات || *шахс* شخص

Персоналъ— *этба'* اتباع || *гумāштегāн* گماشتگان

Перстень—*энгуштер* انگشتر

Перчатка— *дестке ш* دستکش

Песокъ—*рūг* ریگ

Песочница—*рūгдāн* ریگدان

Пестрый — *ренг-ā-ренг* رنگارنگ || *аблаг* ابلق || *чепāр* چپار

Пестъ — *дестэ-и ћāвенг* دستهٔ هاونگ

Песъ—*сег* سگ

Петиція — *'арūзэ* عریضه || *'арзхāл* عرضحال

Петля—*мāдегū* مادگی || *энгӯлэ* انگوله || см. узелъ.

Петрушка-*джа'фарū* جعفری

Печалить—*гаммгūн керден* غمگین کردن || *гаммнāк керден* غمناک کردن

Печаль—*кедер* کدر || *гамм* غمّ

Печальный—*гаммнāк* غمناک

Печатать—*чāп керден* چاپ کردن

Печать—*муħр* مهر || *хāтим* خاتم || (печат. изданія)—*интиба'āт* انطباعات || *метбӯ'āт* مطبوعات

Печеніе—*нāни роуғенū* نان روغنی — см. бисквитъ

Печеный—*пухтэ* پخته

Печень—*джегер* جگر

Печка—*уджāг* اوجاق || *тенн ӯр* تنور || *бухāрū* بخاری

Печь—см. печка.

Печь—*пухтен* پختن (پز) || *мū-пезем, пухтем, бепез*

Пещера—*гāр* غار || *мегāрэ* مغاره

Пиво — *āби джоу* ابجو

Пика—*нūзэ* نیزه

Пила—*эррэ* ارّه

Пилавъ—*полов* پلو

Пилигримство. — *зіярет* زیارت || *хадж* حج

Пилигримъ — *зіяретчи* زیارتچی || *хāджū* حاجی

Пилить — *эррэ керден* ارّه کردن

Пилюля—*хаббэ* حبّه (м. ч. *хубӯб* حبوب)

Пинокъ—*лакад* لکد

Пирамида—*сутӯн* ستون || *ћерем* هرم (мн. ч. *эћрāм* اهرام)

Пиратъ — *рāћзени дерья* راهزن دریا || *гурсāн* قرصان

Пировать —*'айш-у-'ишрет керден* عیش و عشرت کردن

Пирогъ—*бӯрек* بورك

Пирожное—*нāни ганди* نان قندی || *нāни роугенӣ* نان روغنی || *бӯрек* بورك

Пирожокъ—*сембӯсэ*سمبوسه

Пиръ — *миһмāнӣ* مهمانی || *зіяфет* ضیافت || *джешн* جشن || *безм* بزم

Писаніе—*китāбет* کتابت

Писатель — *кāтиб* کاتب || *муэллиф* مؤلف

Писать — *невиштен* نوشتن (نویس) || *мӣ-невӣсем, невиштем, беневӣс*

Писецъ—*мӣрзā* میرزا || *невӣсендэ* نویسنده

Пистолетъ—*пиштов* پشتو || *тапāнчэ* طپانچه

Письменный — *невиштэ* نوشته || *мектӯб* مکتوب

Письмо—*кāгез* کاغذ || *мектӯб* مکتوب || *нāмэ* نامه

Питательный — *мугаззӣ* مغذّی || *сӣркун* سیرکن || *перверендэ* پرورنده

Питать-*сӣр керден* سیر کردن || *та'āм дāден* طعام دادن || *перверден* پروردن (ده)

Пить—*хӯрден* خوردن || *нӯшӣден* نوشیدن || *āшāмӣден* آشامیدن || *мӣхӯрем, хӯрдем, бухӯр*

Пища—*та'āм* طعام || *хӯрāк* خوراك || *газā* غذا || *мэкӯлāт* مأکولات || *хӯруш* خورش

Пищевареніе—*ћазм* هضم

Піанино—*беяно* پیانو

Піявка—*зāлӯ* زالو || *шелӯк* شلوك || *'алаг* علق

Плаваніе—*шинā* شنا || *шинāверӣ* شناوری || *себāхет* سباحت || *сефери дерья* سفر دریا

Плавать—*шинā кердень* شنا کردن || –(ѣхать моремъ) – *сефери дерья кердень* سفر دریا کردن

Плавить — *рӣхтен* ریختن (ریز) || *гудāхтен* گداختن (گداز) || *āб кердень* آب کردن

Плавность— *селāсет* سلاست

Плавный — *ревāн* روان || *селис* سلس

Плакальщица — *неввāхэ* نوّاحه

Плакать—*герье керден* گریه کردن

Пламенно — *бехарāрет* بحرارت

Пламенный — *шу'лэвер* شعله ور || *сӯзендэ* سوزنده

Пламя — *зебāнэ-и āтеш* زبانهٔ آتش || *шу'лэ* شعله

Планета — *сейярэ* سیّاره

Планъ—*нагшэ* نقشه || *тедбӣр* تدبیر || *гасд* قصد || *нагшэ-и хіял* نقشهٔ خیال || (чертежъ)—*тарх* طرح

Пластина — *тахтэ* تخته || *левх* لوح

Пластырь—*мерһем* مرهم

Плата— *музд* مزد || *уджрэ* اجره

Платёжъ—*идā* ادا || *техвӣл* تحویل

Плательщикъ — *техвӣл (идā) кунендэ* تحویل (ادا) کننده

Платина — *телā-и сефӣд* طلای سفید

Платить — *идā керден* ادا کردن || *техвӣл дāден* تحویل دادن (ده)

Платокъ — *дестмāл* دستمال || —головн.— *чāргад* چارقد

Платье—*рехт* رخت || *либāс* لباس || *джāмэ* جامه

Плачевный — *герье-энгӣз* گریه انگیز || *эфсӯс-эфзā* افسوس افزا

Плачъ — *герье* گریه || *зāрӣ* زاری || *нāл* نال

Плащъ—*бāлā-пӯш* بالاپوش || *'абā* عبا

Плева — *пердэ* پرده || *гешā* غشا || *пӯст* پوست

Плевать—*тефу керден* تفو کردن || *хай эндāхтен* خوی انداختن (انداز)

Плевелъ—*зевāн* زوان || *шӣлем* شیلم

Пледъ—*немед* نمد

Племя—*ӣл* ایل (м. ч. *илāт* ایلات)|| *габӣлэ* قبیله || *миллет* ملّت

Племянникъ,—ница (сынъ сестры) — *хāһерзāдэ* خواهرزاده || (сынъ брата)-*берāдерзāдэ* برادر زاده

Плесть, плести — *бāфтен*

بافتن || *бāфкāри керден* بافکاری کردن

Плетёный—*бāфтэ* بافته

Плеть—*гāмчӣ* قامچی||*тазъя-нэ* تازیانه

Плечо — *дӯш* دوش || *шāн* شان || *китф* کتف (м. ч. *эктāф* اکتاف)

Плеяды—*первӣн* پروین || *сурейя* ثریّا

Плита—*тахтэ* تخته || *са-фӣхэ* صفیحه || (камень)—*сенг* سنگ

Плодить—*зāйӣден* زائیدن

Плодовитый — *бесъярзā* بسیارزا

Плодородіе — *пурхāсилӣ* پرحاصلی || *хисб* خصب

Плодородный — *пурхāсил* پرحاصل || *мухсиб* مخصب

Плодъ— *мӣвэ* میوه || *семер* ثمر || *мехсӯл* محصول

Пломба—*сурб* سرب || *ре-сāс* رصاص

Пломбировать—*бесурб че-спāнден* بسرب چسپاندن || –(зубъ)– *бесурб пур кер-ден* بسرب پرکردن || *мер-сӯс керден* مرصوص کردن

Плоскій—*ћемвāр* هموار

Плоскость — *сатх* سطح || *ћемвāрӣ* همواری

Плотина—*бенди āб* بندآب

Плотникъ—*неджжāр* نجّار

Плотный — *сефт* سفت || *гувс (говс)* غوس

Плотоядный — *гӯштхāр* گوشتخوار

Плотъ—*джāлэ* جاله||*келек* کلك

Плоть—*джисм* جسم || *гӯшт* گوشت || *лехм* لحم

Плохой, плохо—*бед* بد

Площадь—*мейдāн* میدان

Плугъ—*супāр* سپار || *āмāдж* آماج

Плутовство—*мекр* مکر

Плутъ — *хӣлэгер* حیله‌گر || *меккāр* مکّار

Плыть—см. плавать.

Плѣнникъ — *эсӣр* اسیر || *дестгӣр* دستگیر

Плѣнъ—*эсӣрӣ* اسیری || *иср* اسر

Плѣнять, — нить — *эсӣр керден* اسیر کردن || *дест-гӣр керден* دستگیر کردن

Плѣсень—*керек* کرک || *бӯз* بوز || *кепек* کپک

Плѣсневѣть, —нѣть— *ке-рекзедэ шуден* کرک زده شدن

Плѣшивый—см. лысый.

Плѣшь—*сал'э* صلعه || *кечелӣ* کچلی

Плясать—*рагс керден* رقص کردن

Пляска—*рагс* رقص

Плюшъ—*мехмили куркдāр* مخمل کرکدار

По—см. на, до, послѣ, согласно.

Побережье — *кенāри дерья* کناردریا || *шāти* شاطیٔ

Поблажка—*игмāз* اغماض || *тесāhул* تساهل

Побои—*зарб* ضرب || *зенйш* زنش || см. драка.

Побоище—*ма'ракэ* معرکه || *магталэ* مقتله

Побочный—*'āризӣ* عارضی || *фар'ӣ* فرعی || —сынъ— *песери нāшер'ӣ* پسر ناشرعی

Побуждать, —дить— *мӯджиб шуден* موجب شدن || *ругбет дāден* رغبت دادن (ده) || *тергӣб керден* ترغیب کردن

Побужденіе—*себеб* سبب || *дест-āвӣз* دست آویز || *мухеррик* محرّک || *мӯджиб* موجب

Побѣгъ—*фирāр* فرار || *гурӣз* گریز

Побѣда—*пейрӯзӣ* پیروزی || *фӣрӯзӣ* فیروزی || *зафер* ظفر || *фатх* فتح || *нусрет* نصرت

Побѣдитель — *фӣрӯзменд* فیروزمند || *гāлиб* غالب || *гāзӣ* غازی

Побѣдить, — ждать— *галабэ керден* غلبه کردن

Побѣжденный — *меглӯб* مغلوب || *шикест хурдэ* شکست خورده

Повалить — *пест керден* پست کردن || *эндāхтен* انداختن (انداز)

Поваръ—*āшпез* آشپز

Поведеніе—*рефтāр* رفتار || *сулӯк* سلوک

Повелитель — *хукмрāн* حکمران || *эмӣр* امیر || *хāким* حاکم

Повелѣніе —*фирмāн* فرمان || *эмр* امر

Повелѣть, —лѣвать—*фермӯден* فرمودن (فرما) || *хукм керден* حکم کردن || *эмр дāден* امر دادن (ده) || *мӣ- фермāiем, фермӯдем, бефермā*

Повернуть, — ртывать — *гердāнӣден* گردانیدن

Поверхность—*сатх* سطح || *рӯ* رو

Повинность — *ресм* رسم || *мерсӯмāт* مرسومات

Повиноваться—*итā'ет керден* اطاعت کردن

Повиновеніе—*итā'ет* اطاعت || *имтисāл* امتثال

Поводъ—*беhāнэ* بهانه || *себеб* سبب || (ремень узды)—*ресен* رسن || *джелоу* جلو

Повозка—*'арāбэ* (آرابه) عرابه

Поворачивать, —поворотить — *бер гердāнӣден* برگردانیدن || —ся— *бергештен* (برگرد) برگشتن

Поворотъ—*бергешт* برگشت

Поврежденіе—*зарар* ضرر || *зіян* زیان || *харāбӣ* خرابی

Повтореніе—*текрāр* تکرار

Повторить, —рить— *текрāр керден* تکرار کردن

Повысить, повышать—*бāлā керден* بالا کردن || *буленд керден* بلند کردن

Повышеніе — *тераггӣ* ترقّی

Повѣренный—*векӣл* وکیل || —въ дѣлахъ — *маслахатгузāр* مصلحت گذار

Повѣрье—*и'тигāд* اعتقاد || *ваhм* وهم

Повѣсить — *āвӣзāн керден* آویزان کردن || (на висѣлицу) *бер дāр кешӣден* بردار کشیدن

Повѣствовать — *ревāiет керден* روایت کردن

Повѣстка—*хабернāмэ* خبر نامه || *и'лāмнāмэ* اعلامنامه

Повѣсть—*дāстāн* داستان || *хикāiет* حکایت

Повязка—*бенд* بند || —(головн.)— *дестāр* دستار

Погасить — *хāмӯш керден* خاموش کردن || —погашать, долгъ — *идāи дейн керден* ادای دین کردن || *вефāи дейн керден* وفای دین کردن

Погашеніе долга — *вефāи дейн* وفای دین

Погибать, погибнуть— *hелāк шуден* هلاك شدن

Погибель—*hелāк* هلاك

Поглощать,—лотить—*бал'ӣден* بلعیدن || *фурӯ бурден* (بر) فرو بردن

Поговорка — *магāл* مقال || *месел* مثل

Погода—*heвā* هوا

Погонщикъ—*меккарӣ* مکّاری || *чāрвāдāр* چاروادار

Погонъ (воен.) —*сердӯшӣ* سردوشی

Погоня-*думбāлревӣ* دنبالروی || *те'āгуб* تعاقب

Погонять, погнать—*рāнден* راندن || *heй зэден* (زن) هی زدن

Пограничный — *серхаддӣ* سرحدّی

Погребать — *дефн керден* دفن کردن

Погребеніе—*дефн* دفن

Погребъ—*сердāбэ* سردابه

Погромъ—*вейрāнӣ* ویرانی || *харāбӣ* خرابی

Погружать, — рузить — *гаутэ дāден* (ده) غوطه‌دادن

Погрѣшать, —шить—*сеhв керден* سهو کردن

Погрѣшность—*хатā* خطا || *сеhв* سهو

Подагра—*негреси пā* نقرس پا

Подарить — *бахшӣден* بخشیدن || *пӣшкеш дāден* (ده) پیشکش دادن

Подарокъ—*совгāт* سوقات || *hедіе* هديّة || *пӣшкеш* پیشکش

Податель—*деhендэ* دهنده || *хāмил* حامل

Подать—*бāдж* باج || *джизъе* جزیه

Подаяніе—*садагэ* صدقه

Подбородокъ—*чāнэ* چانه || *загн* (*заган*) ذقن || *зенех* زنخ

Подвалъ— *зӣрхāнэ* زیرخانه *зӣрземӣн* زیرزمین

Подвигъ — *кари немāян* کار نمایان || *'амели бузург* عمل بزرگ

Подвижной—*джумбāн* جنبان

Подвластный — *мехкӯм* محکوم || *тāби'* تابع

Подвода — *'арāбэ* عرابه

Подвозъ—*нагл* نقل || *хамл* حمل

Подвязка — *бенди джӯрāб* بند جوراب

Подготовить, — влять — *хāзир керден* حاضر کردن

Подданный— *тāби'* تابع || *ра'іет* رعيّت || *тебе'э* تبعه || *мехкӯм* محکوم

Подданство— *ра'іет* رعيّت

Поддерживать, —жать— *ярверӣ керден* یاوری کردن || *мусā'адет керден* مساعدت کردن

Поддержка—*яверӣ* یاوری || *дестӣ́рӣ* دستگیری

Поддѣлка—*галб* قلب || *тезвӣр* تزویر || *тагмӣд* تقلید

Поддѣлывать, — лать — *тезвӣр керден* تزویر کردن || *галбсāзӣ керден* قلبسازی کردن

Поддѣльный— *галб* قلب || *бедел* بدل

Поденный—*рӯзāнэ* روزانه

Подёнщикъ—*рӯзэмузд* روزه مزد

Подземный — *зӣрземӣнӣ* زیرزمینی

Подзорная труба—*дӯрбӣн* دوربین

Подкидышъ — *мӯл* مول || *эфгāнэ* افگانه

Подкладка—*āстер* آستر

Подкова—*на'л* نعل

Подковать — *на'л керден* نعل کردن

Подкопъ—*хафӣрэ* حفیره

Подкрѣпленіе—*меде∂* مدد

Подкрѣплять, — пить — *гавӣтер керден* قویتر کردن || *имдāд дāден* امداد دادن

Подкупъ—*ришвет* رشوت

Подлецъ—*бӣ гайрет* بیغیرت || *нāбекāр* نابکار || *бедзāт* بدذات || *пелӣд* پلید

Подливка —*āби хӯриш* آب خورش

Подлинный— *эслӣ* اصلی || *зāтӣ* ذاتی

Подлогъ—*тезвӣр* تزویر

Подложный—*музеввер* مزوّر

Подлый—см. подлецъ.

Подлѣ—*пеhлӯ* پهلو || *нездӣк* نزدیک

Подмастерье — *шāгирд* شاگرد

Подметать — *джāрӯб керден* جاروب کردن || *рӯфтен* روفتن (روب)

Подметка—*тахтэ-и кефш* تختۀ کفش

Подмышка — *зӣри багал* زیر بغل

Подмѣна—*тебдӣл* تبدیل

Подмѣтить, — мѣчать — *мулāхазэ керден* ملاحظه کردن

Поднимать, —нять— *бāлā керден* بالا کردن || —ся— *бāлā рефтен* بالا رفتن (رو)

Подножіе — *дāмен* دامن || *пāiе* پایه

Подносить, поднести —

тагдӣм керден تقديم كردن || *бехузӯр āвурден* بحضور آوردن (آر)

Подносъ — *сӣнӣ* سينى || *табаг* طبق || *меджма'э* مجمعه

Подобіе— *темсāл* تمثال || *мāнендегӣ* ماندگى

Подобно — *чун* چون || *чу* چو || *мисл* مثل || *мāненд* مانند

Подобный—*мāненд* مانند || *шебӣh* شبيه || *назӣр* نظير

Подождать — *сабр керден* صبر كردن || *интизāр кешӣден* انتظار كشيدن

Подозрительный — *бедгумāн* بدگمان

Подозрѣвать—*шубhэ дāштен* شبهه داشتن (دار) || *гумани бед бурден* گمان بدبردن (بر)

Подозрѣніе — *бедгумāнӣ* بدگمانى || *сӯ-и занн* سوظن || *шубhэ* شبهه

Подойти—см. подходить.

Подорожная — *тезкерэ-и мурӯр* تذكرة مرور || — плата — *хагг-ул-'убӯр* حق العبور

Подотчетный — *'ала-л-хисāб* على الحساب || *тахт-ул-мухāсебэ* تحت المحاسبه

Подошва—*кефи пā* كف پا || —горы—*дāмени кӯh* دامن كوه

Подписать, — сывать — *имзā керден* امضا كردن

Подпись — *имзā* امضا || *дестхатт* دستخط

Подпора — *текъе* تكيه || *пāіе* پايه

Подпоясывать, —сать и подпоясаться—*кемер бестен* كمر بستن (بند) || *кемер мӣбендем, к. бестем, к. бебенд*

Подпруга — *тенг* تنگ

Подражаніе—*таглӣд* تقليد || *игтидā* اقتدا || *шебӣhсāзӣ* شبيه سازى

Подражать — *таглӣд керден* تقليد كردن || *шебӣh сāхтен* شبيه ساختن (ساز) || *игтидā керден* اقتدا كردن

Подразумѣваемый—*земнӣ* ضمنى || *мугаддāр* مقدّر

Подразумѣвать — *кинāіет керден* كنايت كردن || *ӣhāм керден* ايهام كردن

Подробно — *муфассалан* مفصّلاً || *тефсūлан* تفصيلاً

Подробность — *тефсūл* تفصيل

Подробный — *муфассал* مفصّل || *дирāз* دراز || *бā-тефсūл* باتفصيل

Подруга — *рефūгэ* رفيقه || *дўст* دوست || *яр* يار

Подрывъ — *гезенд* گزند || *зiян* زيان || *зарар* ضرر

Подрядчикъ — *мугāта'эчū* مقاطعچى

Подрядъ — *мугāта'э* مقاطعه

Подсвѣчникъ — *шем'дāн* شمعدان

Подслушивать, —шать— *джāсўсū керден* جاسوسى كردن || *гўш дāден* گوش دادن (ده) || *гўш мūдеhем, г. дāдем, г. бедеh*

Подсматривать, подсмотрѣть — *дūдебāнū керден* ديدبانى كردن || *мутерассид шуден* مترصّد شدن (شو)

Подсолнечникъ—*гули āфтāб-перест* گل آفتاب پرست

Подспорье — *мусā'адет* مساعدت || см. помощь.

Подставка—*пāiе* پايه || *пā-зūр* پازير

Подставной—*бедел* بدل

Подстерегать, — речь — *мутерассид шуден* مترصّد شدن || *дер кемūн нишестен* دركمين نشستن (نشين)

Подстилать—*фарш керден* فرش كردن

Подстилка—*фарш* فرش

Подстрекательство—*тахрūк* تحريك || *тахрūз* تحريض || *игвā* اغوا

Подстрекать, — кнуть — *игвā керден* اغوا كردن || *тахрūк керден* تحريك كردن || *тахрūз керден* تحريض كردن

Подтверждать, подтвердить — *мухаггаг керден* محقّق كردن || *исбāт керден* اثبات كردن || *тэкūд керден* تأكيد كردن

Подтвержденіе — *тэкūд* تأكيد || *гевāhū* گواهى || *исбāт* اثبات || *тасдūг* تصديق

Подушка — *бāлūн* بالين || *бāлеш* بالش || диванная под.—*муттекā* متّكا

Подходить, подойти (–сюда)—*нездӣк āмеден* نزدیک آمدن (آی) || *нездӣк міяем, н. āмедем,, н. біяˮ* || (—туда)—*нездӣк рефтен* نزدیک رفتن (رو) || *нездӣк мӣревем, н. рефтем, н. боро.*

Подходящій — *мунāсиб* مناسب || *лāиг* لایق || *ферāхӯр* فراخور

Подчасъ — *гāh-гāh* گاه_گاه

Подчиненіе — *ферманбердāрӣ* فرمانبرداری || *итā'ет* اطاعت

Подчиненный — *зӣрдест* زیردست || *тāби'* تابع || *мутӣ'* مطیع

Подчинить, --нять— *зӣрдест керден* زیردست کردن || *мутӣ' керден* مطیع کردن || *мехкӯм керден* محکوم کردن || —ся— *мутӣ'шуден* مطیع شدن || *итā'ет керден* اطاعت کردن || (согласиться)—*рāзӣ шуден* راضی شدن

Подъ —*зӣр* زیر || *дертахт* درتخت || *пāйн* پائین

Подъемъ — *ферāзӣ* فرازی || *герденэ* گردنه

Подъѣздъ — *пеллэ-и хāриджӣ* پلۀ خارجی || *дервāзэ* دروازه || *медхели хāнэ* مدخل خانه

Поединокъ—*куштӣ* کشتی || *мубāрезэ* مبارزه

Пожаловать — *мерхемет керден* مرحمت کردن || (въ смыслѣ приходить) *тешрӣф āвурден* تشریف آوردن (آر) || см. дарить.

Пожалуй—*мухтемел* محتمل

Пожалуйста — *бефермāйӣд* بفرمائید

Пожаръ — *āтешсӯзӣ* آتشسوزی || *харӣг* حریق

Пожеланіе—*ду'ā* دعا || *āрзӯ* آرزو

Пожертвованіе — *пӣшкеш* پیشکش || *гурбāн* قربان || *фидā* فدا || —въ пользу бѣдныхъ— *зекāт* زکات

Пожертвовать— *бахшӣден* بخشیدن || *пӣшкеш дāден* پیشکش دادن (ده) || *мӣбахшем, бахшӣдем, бебахш* || см. жертвовать.

Поживиться — *сӯд керден* سود کردن || *манфа'ет керден* منفعت کردن

Пожизненно — *муддети 'умр* مدّت عمر || *мāдāм-ул-хеят* مادام الحيوة

Пожимать, —жать руку— *мусāфахэ керден* مصافحه کردن || —плечами— *дӯш буленд керден* دوش بلند کردن || *дӯш зеден* دوش زدن (زن)

Пожинать, пожать— *деров керден* درو کردن || *чӣден* چیدن (چین) || *мӣ чӣнем, чӣдем, бечӣн*

Пожирать—*дерӣден* دریدن || *хӯрден* خوردن (خور) || *иф-тирāс керден* افتراس کردن

Пожитки — *эсбāб* اسباب || *метā'-и хāнэ* متاع خانه || *хāнумāн* خانمان

Поза — *ваз'* وضع || *хāлет* حالت || *таур (тевр)* طور

Позавчера—*перӣрӯз* پريروز

Позади—*дер 'агаб* درعقب || *пушт* پشت

Позвать — *седā керден* صدا کردن

Позволеніе—*рухсет* رخصت || *иджāзэ* اجازه

Позволительный — *джāиз* جائز || *ревā* روا

Позволять, —лить— *рух-сет дāден* رخصت دادن (ده) || *изн дāден* اذن دادن (ده) || *иджāзет дāден* اجازت دادن (ده) || *ревā дāштен* روا داشتن (دار) || *рухсет мӣдеһем, р. дāдем, р. бедеһ*

Позвонокъ—*муһрэ-и пушт* مهرهٔ پشت || *устувӣ* استوی || *фугрэ-и пушт* فقرهٔ پشت

Поздній, —но— *дӣр* دیر || *му-эххер* مؤخّر || *муте-эххир* متاخّر

Поздравленіе— *мубāрекбā-дӣ* مبارکبادی || *тебрӣк* تبریک || *теһніет* تهنیت

Поздравлять, —вить—*те-брӣк керден* تبریک کردن || *мубāрекбāд гуфтен* مبارکباد گفتن (گو)

Позже — *дӣртер* دیرتر ||

Позиція—*мовги'* موقع

Познавать, познать— *ши-нāхтен* شناختن (شناس) || *мӣшинāсем, шинāхтем, шинāс*

Познакомить — *āшнā кер-ден* آشنا کردن || —ся — *āшнā шуден* آشنا شدن

Познаніе—*ма'рифет* معرفت || *дāниш* دانش || *дāнишверū* دانشورى || *'илм* علم

Позорить — *ресвā керден* رسوا کردن || *беднāм кердeн* بدنام کردن

Позорный — *ресвā кунендэ* رسوا کننده

Позоръ—*'айб* عيب || *беднāмū* بدنامى || *ресвāiū* رسوائى

Позументъ — *невāр* نوار || *шерūти телā* شريط طلا || *'алāгэ* علاقه

Позывъ—*мейл* ميل

Поймать — *герифтен* گرفتن (گير) || *бедест āвурден* بدست آوردن || *сейд кердeн* صيد کردن || *мūгūрем, герифтем, бегūр*

Поименно — *нāм-бе-нāм* نام بنام

Поискъ — *джуст-у-джӯ* جستجو || *тефтūш* تفتيش || *теджессус* تجسّس

Поистинѣ—*хагūгāн* حقيقًا || *вāги'ан* واقعًا || *рāст* راست

Пойти—*рефтен* رفتن (رو) || см. идти.

Поить—*нӯшāнден* نوشاندن || *āб хурāнден* آب خوراندن || *āб дāден* آب دادن (ده) || *мūнӯшāнем, нӯшāндем, бенӯшāн*

Пока — *мадāм-ки* مادامکه || *ћенгāми-ки* هنگاميکه

Показаніе (свид.)— *гевāћū* گواهى || *шећāдет* شهادت

Показатель—*делūл* دليل

Показать, показывать — *немӯден* نمودن (نما) || *нишāн дāден* نشان دادن (ده) || *нишāн мūдећем, н. дāдем, н. бедећ* || — см. свидѣтельствовать || — ся — *немāян шуден* نمايان شدن || *пейдā шуден* پيدا شدن

Показъ—*немāiеш* نمايش || *зāћир* ظاهر || *хāридж* خارج

Покамѣсть — *дер ūн эснā* در اين اثنا

Покатость — см. наклонность.

Покатый— см. наклонный.

Покаяніе—*таубэ* توبه

Покаяться — *таубэ кердeн* توبه کردن

Покидать, покинуть — *терк кердeн* ترک کردن

Поклажа—*бāр* بار || *рехти сефер* رخت سفر

Поклоненіе — *перестиш* عبادت *'ибāдет* || پرستش

Поклонникъ — *перестендэ* پرست *перест* || پرستنده

Поклонъ—*селāм* سلام || *дурӯд* درود || *хидмет* خدمت || — молитвы — *рак'э* ركعه || *рукӯ* ركوع || *суджӯд* سجود

Поклоняться, —ниться— *перестиш керден* پرستش کردن || *перестӣден* پرستيدن || *седждэ керден* سجده کردن

Покой — *āрāми* آرامى || *рāхет* راحت || *истирāхет* استراحت

Покойникъ, —ница— *мутеваффӣ* متوفى || *мерхӯм* مرحوم || *мурдэ* مرده

Покойный — *āрāм* آرام || *āсӯдэ* آسوده ||(мертвый)— *мерхӯм* مرحوم

Покоить— *āрāм дāден* آرام دادن (ده) || *рāхет дāден* راحت دادن (ده) || —ся— *истирāхет керден* استراحت کردن || *āсӯдэ шуден* آسوده شدن (شو)

Поколебать — *мутезелзил керден* متزلزل کردن

Поколѣніе (родъ) — *несл* نسل || (эпоха) *'аср* عصر || *джӣл* جيل

Покореніе— *галебэ* غلبه || *фатх* فتح || *тесхӣр* تسخير

Покорить—см. покорять.

Покорно — *бā-тā'ет* باطاعت

Покорность — *ферман̄бердāри* فرمان بردارى || *тā'ет* طاعت

Покорный—*мутӣ'* مطيع

Покорять, —рить—*мутӣ' керден* مطيع کردن || *тāби' керден* تابع کردن || (завоевать) — *фетх керден* فتح کردن || —ся—*тāби' шуден* تابع شدن || *мутӣ' шуден* مطيع شدن

Покровитель—*химāіет кунендэ* حمايت کننده || *хāмӣ* حامى

Покровительство—*химāіет* حمايت

Покровительствовать—*химāіет керден* حمايت کردن

Покровъ—*рӯпӯш* روپوش || *пердэ* پرده

Покрой (платья)— *теркӣб* ترکیب || *буриш* برش

Покрывало—*чāдер* چادر || — для лица — *нигāб* نقاب || *рӯбенд* رو بند || *бурка'* برقع

Покрывать, —рыть— *пӯшӣден* پوشیدن || *пӯшāнден* پوشاندن || *мӣпӯшāнем, пӯшāндем, пӯшāн*

Покрытый—*пӯшӣдэ* پوشیده

Покупатель — *муштерӣ* مشتری || *херӣдāр* خریدار

Покупать—*херӣден* خریدن || см. купить.

Покупка — *херӣд* خرید || *иштирā* اشترا

Покушаться, покуситься—*гасд керден* قصدکردن || —на жизнь—*гасди джāн керден* قصد جان کردن

Покушеніе — *гасд* قصد || *гасди джāн* قصد جان

Полá—*дāмен* دامن

Полагать—*фарз керден* فرض کردن || *хіял дāштен* خیال داشتن (دار) || *пендāштен* پنداشتن (پندار) || *хіял дāрем, х. дāштем, х. дāр*

Полгода—*нӣмсāл* نیمسال

Полдень—*зуһр* ظهر || (югъ) *джунӯб* جنوب

Поле—*дешт* دشت || *сехрā* صحرا || —воздѣл.—*киштзāр* کشتزار

Полезность — *неф'* نفع || *фāидэ* فائده

Полезный, —но— *муфӣд* مفید || *бā фāидэ* بافائده

Полётъ—*первāз* پرواز

Ползать, ползти — *хезӣден* خزیدن || *хӯдра бер-земӣн кешӣден* خودرا برزمین کشیدن

Поливать — *āб дāден* آب دادن (ده) || *āбъярӣ керден* آبیاری کردن || *āб мӣдеһем, āб дāдем, āб бедеһ*

Полировать —*пердāхт керден* پرداخت کردن || *сейгал зеден* صیقل زدن (زن) || *джелā дāден* جلا دادن (ده)

Полировка — *джелā* جلا || *пердāхт* پرداخت || *сейгал* صیقل

Политика—*фенни сіясӣ* فنّ سیاسیّ || *умӯри сіясет* امور سیاست || *политига* پولیتقه

Политическій — *сіясӣ* سیاسیّ

Полиція — *шахнэ* شحنه || *полӣс* پولیس

Полка — *тагчэ* طاقچه || *рефф* رفّ || *тахтэ* تخته

Полковникъ — *серһенг* سرهنگ

Полкъ— *фоудж (февдж)* فوج

Полно — *пур* پر || —(довольно)—*бес* بس

Полнокровный — *демевӣ* دموی

Полнолуніе — *бедр* بدر || *мāһи чеһāрдэ* ماه چهارده

Полномочіе—*векāлет* وکالت || *мэмӯріет* مأموریّت

Полномочный — *гумāштэ* گماشته || —министръ— *везӣри мухтāр* وزیر مختار

Полнота—*пурӣ* پری || *кемāл* کمال || (тучность)— *фербиһӣ* فربهی

Полночь—*нӣмшеб* نیمشب || *нисфи шеб* نصف‌شب

Полный—*пур* پر || *кāмил* کامل || (тучный)—*фербиһ* فربه || *чāг* چاق

Полнѣть — *фербиһ шуден* فربه شدن

Половина—*нӣм* نیم || *нисф* نصف

Пологъ *пешэдāн* پشه دان || *пешэхāнэ* پشه خانه

Положеніе — *хāлет* حالت || *ваз'* وضع || *эвзā'* اوضاع

Положительный — *рāст* راست || *иджāбӣ* ایجابی || —отвѣтъ — *джевāби губӯл* جواب قبول

Положить — *гузāштен* گذاشتن (گذار) || (болѣе старое слово) — *ниһāден* نهادن (نه) || *мӣ-гузāрем, гузāштем, бегузāр*

Полоса—*хатт* خطّ

Полосатый — *хаттдāр* خطّدار || *мухаттат* مخطّط

Полосканіе (медиц.) - *гаргерэ* غرغره

Полоскать—*шустен* شستن (شو) || см. мыть || —горло—*гаргерэ керден* غرغره کردن

Полотенце—*рӯмāл* رومال || *лунг* لنگ || *рӯягӣ* رویاگی || *ховлэ* حوله

Полотнище—*тахтэ* تخته || *лāй* لای || *'арзи гумāш* عرض قماش

Полотно—*кеттāн* کتان ||

Полтора — *іек-у-нūм* یک و نیم

Полуда—*гал'ū* قلعی

Полукругъ — *нисфи-дāирэ* نصف دائره

Полуостровъ—*шибhи дже-зūрэ* شبه جزیره

Получатель—*гūрендэ* گیرنده || *пезūрендэ* پذیرنده

Получать, —чить— *губӯл керден* قبول کردن || *гериф-тен* گرفتن (گیر) || *яфтен* یافتن (یاب)

Полученіе — *губӯл* قبول || *пезūр* پذیر

Полушаріе—*нūмкурэ* نیم کره

Полъ—*нūм* نیم || см. половина || —комнатный—*земūни утāг* زمین اطاق || —дерев.— *тахтэ-ферши утāг* تخته فرش اطاق || (родъ)— *джинс* جنس || —муж.—*музеккер* مذکّر || —жен.—*муэннес* مؤنّث

Польза—*фāидэ* فائده || *сӯд* سود || *манфа'ет* منفعت

Пользовать (лѣчить)—*мӯ'āледжэ керден* معالجه کردن || —ся — *сӯд керден* سود کردن || —случаемъ—*ганūмет дāштен* غنیمت داشتن(دار)

Польша—*леhистāн* لهستان || *болонія* بولونیا

Полѣно—*гундэ* گنده

Полюбовный—но—*дӯстā-нэ* دوستانه

Полюсъ—*гутб* قطب

Полюція—*ихтилāм* احتلام

Полякъ—*леh* له

Поляна—*чемен* چمن || *'алеф-зāр* علفزار

Полярный—*гутбū* قطبی

Помаленьку—*кем-кем* کم‌کم

Помарка— *леккэ* لکّه ||

Помедоръ — *бāденджāни ференгū* بادنجان فرنگی

Померанецъ — *нāрендж* نارنج

Помётъ — *сергūн* سرگین || *гуh* گه || —см. навозъ

Помилованіе—*'афв* عفو

Помиловать — *'афв керден* عفو کردن || *бахшūден* بخشیدن

Помимо—*бегейр эз* بغیراز || *джуз* جز

Поминать, —мянуть—*зикр керден* ذکر کردن

Помнить — *яд дāштен* یاد داشتن (دار) || *дер хā-*

тир дāштен در خاطر داشتن || *яд дāрем, яд дāштен, яд дāр*

Помогать, помочь— *явери керден* یاوری کردن || *комек дāден (керден)* کمک دادن

Помои—*черкāб* چرکاب

Помойная яма—*менджелāб* منجلاب

Помолвка — *ширинихӯрāн* شیرینی خوران || *ресми нāмзед керден* رسم نامزد کردن

Помощникъ—*мусā'ид*مساعد|| *явер* یاور || *нāиб* نائب

Помощь — *явери* یاوری || دستیاری || *мусā'адет* مساعدت || *комек* کمك

Помыслъ, помышленіе — *фикр* فکر || *гасд* قصد || *нiет* نیّت

Помышлять — *нiет дāштен* (دار) نیّت داشتن

Помѣстье—*милк* ملك || *эмлāк* املاك

Помѣтка— *нишāн* نشان

Помѣщать, помѣстить — *джā дāден* (ده)جادادن || *беджā гузāштен* بجا گذاشتن|| —ся— *джā герифтен* جا گرفتن (گیر) || *мензил дāштен* (دار) منزل داشتن

Помѣщеніе—*мензил* منزل || *хāнэ* خانه

Помѣщикъ — *сāхиб эмлāк* صاحب املاك

Понадобиться—*лāзим шуден* لازم شدن

Поневолѣ—*джебрāн* جبراً

Понемногу—*кем-кем* کمکم

Понедѣльникъ — *дӯшембэ* دوشنبه

Понижать, понизить—*пест керден* پست کردن || *пāйин керден* پائین کردن

Поникать, — кнуть (головой) — *сернигӯн шуден* سرنگون شدن || *серэфгендэ шуден* سرافگنده شدن

Пониманіе—*идрāк* ادراك || *феhм* فهم

Понимать, нять—*хāли шуден* حالی شدن || *феhмиден* فهمیدن

Поносить — *хāри керден* خواری کردن || *хагāрет керден* حقارت کردن

Поносъ—*шикем ревеш* شکمروش || *исhāл* اسهال

Поношеніе—*хāрӣ* خوارى || *хагāрет* حقارت

Понтонъ—*келек* کلك

Понужденіе—*иджбāр* اجبار || *теріӣб* ترغيب

Понятіе-*феһм* فهم || *идрāк* ادراك

Понятливость — *зӣрекӣ* زيركى

Понятливый—*зӣрек* زيرك || *феһӣм* فهيم

Понятный, —но— *мефһӯм* مفهوم

Поочередно— *ноубэ-бе-ноубэ* نوبه بنوبه

Поощреніе—*теріӣб* ترغيب || *тешвӣг* تشويق

Попадать — см. падать, случаться.

Попарно — *джуфт-беджуфт* جفت بجفت

Поперекъ—*эз міян* از ميان || *'арзан* عرضًا

Поперечина (дверей) — *тӯфāлэ* توفاله || *фервāз* فرواز

Поперечникъ—*гутр* قطر || *'арз* عرض || *пеһнāи* پهنائى

Поперечный — *муте'арриз* متعرّض

Попеченіе—*эндӣшэ* انديشه || *иһтимāм* اهتمام || *первā* پروا

Попирать — *пāймāл керден* پايمال كردن

Пополамъ — *бил-мунāсафэ* بالمناصفه || *нисф кердэ* نصف كرده || *дӯ-нӣм кердэ* دو نيم كرده

Пополнять, —нить— *итмāм керден* اتمام كردن

Пополудни—*'аср* عصر

Попона—*джол* جل

Поправка - *таслӣх* تصليح || *тасхӣх* تصحيح

Поправлять, —вить— см. исправлять.

Попрекать (благодѣяніемъ) — *миннет керден* منّت كردن || *миннет ниһāден* منّت نهادن

Поприще—*мейдāн* ميدان || *'урсэ-и мейдāн* عرصهٔ ميدان

Попугай—*тӯтӣ* طوطى

Попутный (ветеръ) *бāди шуртэ* باد شرطه

Попутчикъ, —чица— *һемрāһ* همراه

Попъ—*кешӣш* كشيش

Попытать, —ся—*теджрибэ*

керден تجربه کردن || *āзмӯден* (آزما) آزمودن

Попытка—*āзмāiиш* آزمایش|| *теджрибэ* تجربه

Порá—*ваrт* وقت || —уже— *ваrт-ест* وقت است

Поражать, поразить (ударить)— *зеден* (زن) زدن || (удивить) — *хейрāн керден* حیران کردن || *бехейрет эндāхтен* بحیرت انداختن (انداز)

Пораженіе—*шикест* شکست|| *инhизāм* انهزام

Поразительный — *хейрет энгӣз* حیرت انگیز || *'аджеб* عجب

Порвать—*гусӣхтен* گسیختن (گسل) || *шикестен* شکستن (شکن) || *мӣшикенем, шикестем, шикен (бешкен)*

Порицаніе—*мелāмет* ملامت || *серзениш* سرزنش || *та'н* طعن

Порицать — *мелāмет керден* ملامت کردن || *серзениш керден* سرزنش‌کردن|| *та'н зеден* (زن) طعن زدن

Поровну — *берāбер* برابر || *'алассавiе* علی‌السویّه

Порогъ — *āсетāн* استان || *āсетāнэ* استانه

Порода — *джинс* جنس || *джӯр* جور

Порожній — *теhӣ* تهی || *хāлӣ* خالی

Порознь—*iек-iек* یک یک || *джедāгāнэ* جداگانه

Порокъ—*'айб* عیب || *наrс* نقص || *зiян* زیان

Поросенокъ — *хӯк-бечэ* خوک‌بچه

Пороть (шитье) — *шикāфтен* شکافتن || *мӣшикафем, шикāфтем, бешикāф*

Пороховница—*деббэ-и бāрӯт* دبّهٔ باروت

Порохъ—*бāрӯт* باروت

Порошокъ (медиц.) — *суфӯф* سفوف

Порта (оттом.)— *бāби 'āли* باب عالی || *девлети рӯм* دولت روم

Портить — *харāб керден* خراب کردن || *тебāh керден* تباه کردن|| —ся—*харāб шуден* خراب شدن

Портмонэ—*кӣсэ-и пӯл* کیسهٔ پول

Портниха—*хейятэ* خیّاطه

Портной—*хейят* خیّاط

Портретъ — *'акс* عکس || *нагш* نقش || *сӯрет* صورت || *темсāл* تمثال

Портупея — *бенди шемшӣр* بند شمشیر

Портфель — *джозвкеш* جزوکش || *джозвгӣр* جزوگیر

Портъ—*бендер* بندر || *ленгерīāh* لنگرگاه || *мерсā* مرسا

Портьера—*пердэ* پرده

Поруганіе—*душнāм* دشنام || *шетм* شتم || *фухш* فحش || *хāрӣ* خورای

Порука—*кефāлет* کفالت || *земāнет* ضمانت

Поручать, поручить — *сефāриш керден* سفارش کردن || *сепурдэн* سپردن

Порученіе — *сефāриш* سفارش || *мэмӯрiет* مأموریت

Поручитель—*зāмин* ضامن || *кефӣл* کفیل

Поручительство— *земāнет* ضمانت || *кефāлет* کفالت

Порфира—*берфӣр* برفیر

Порція—*хиссэ* حصّه || *сahм* سهم

Порча—*харāбӣ* خرابی || *хелел* خلل

Поршень—*мӣл* میل || *мӣли тӯлумбэ* میل طولمبه

Поры—*хулели фурдж* خلل فرج

Порывъ —гнѣва — *тунд-мезāджӣ* تندمزاجی

Порядокъ—*тертӣб* ترتیب || *āрāстеīӣ* آراستگی || *интизāм* انتظام

Порядочный — *мутенāсиб* متناسب || *дуруст* درست

Посадить — *нишāнден* نشاندن || *мӣ нишāнем нишāндем, бенишāн*

Посвящать, посвятить — *таīдӣс керден* تقدیس کردن (жертвовать) *фидā керден* فدا کردن || *таīдӣм керден* تقدیم کردن

Поселеніе—*диh* ده || *āбāдӣ* آبادی || (ссылка) — *менфā* منفی

Поселянинъ—*диhāтӣ* دهاتی

Поселять —лить — *сāкин керден* ساکن کردن || —ся— *муīӣм шуден* مقیم شدن || *иīāмет керден* اقامت کردن

Поскольку—*бегадр* بقدر

Посланіе—*рисāлет* رسالت || *мектӯб* مكتوب

Посланникъ — *везӣри мухтāр* وزير مختار || *сефӣр* سفير || —Божій— *ресӯлуллаh* رسول الله

Послать—см. посылать

Пословица — *месел* مثل || мн. ч.—*эмсāл* امثال

Послушаніе—*итā'ет* اطاعت

Послушный—*мутӣ'* مطيع

Послѣ—*ба'д эз* بعداز || *пес* پس

Послѣдній— *пессӣн* پسين || *āхир* اخر

Послѣдователь—*тāби'* تابع || *шāгирд* شاگرد || *мурӣд* مريد

Послѣдовательность—*тевāлӣ* توالى || *те'āгуб* تعاقب || *терāдуф* ترادف

Послѣдовательный —но— *пей-дер-пей* پى در پى || *муте'āгиб* متعاقب

Послѣдовать — *мутāба'ет керден* متابعت كردن

Послѣдствіе—*'āгибéт* عاقبت || *нетӣджэ* نتيجه

Посмотрѣть—*нигāh керден* نگاه كردن || см. смотрѣть.

Пособіе —см. помощь.

Посолъ—*илчӣ* ايلچى || *сефӣри кебӣр* سفير كبير

Посольство — *сефāрет* سفارت || — домъ п—ва *сефāрет-хāнэ* سفارتخانه

Поспѣвать— см. зрѣть — *ресӣден* رسيدن

Поспѣшать, —шить— *та'джӣл керден* تعجيل كردن

Поспѣшность—*зӯдӣ* زودى || *та'джӣл* تعجيل || *шитāб* شتاب

Посреди—*дер міян* در ميان

Посредникъ — *міянджӣ* ميانجى || *васӣт* وسيط

Посредничество- *тевассут* توسّط || *весāтет* وساطت

Поставить— см. положить— *гузāштен* (گذار) گذاشتن

Постановленіе—*хукм* حكم

Постановлять — вить — *хукм керден* حكم كردن || *фермӯден* (فرما) فرمودن

Постель — *бестер* بستر || *рехти хāб* رخت خواب

Постепенно — *мутедерриджан* متدرّجاً || *рефтэ-рефтэ* رفته رفته || *тедрӣджан* تدريجاً

Постигать, —гнуть— *деряфтен* دریافتن || *идрāк керден* ادراك كردن

Постилать, постлать—*ферш керден* فرش كردن

Поститься — *рӯзэ дāштен* روزه داشتن (دار) || *рӯзэ дāрем, р. дāтшем, р. дāр.*

Посторонній—*бūгāнэ* بيگانه

Постоянно—*һемūшэ* هميشه || *мудāм* مدام

Постоянный—*девāми* دوامى || *пāйдāр* پايدار

Постоянство — *пāйдāрū* پايدارى || *девāм* دوام || *себāт* ثبات

Постройка—*'имāрет* عمارت см. зданіе.

Построить—см. строить.

Поступать, —пить— *рефтāр керден* رفتار كردن

Поступленіе (денегъ) — *'āид шуден* عائد شدن || *техвūл* تحويل

Поступокъ—*кердāр* كردار || *рефтāр* رفتار

Постъ — *рӯзэ* روزه || *сыям* صيام

Посуда—*зарф* ظرف (мн. ч. *зурӯф* ظروف)

Посылать, послать—*фиристāден* فرستادن (فرست) || *мūфиристем, фиристāдем, бифирист*

Посылка—*мерсӯлэ* مرسوله || *эмāнет* امانت

Посѣвъ—*зер'* زرع || *кишт* كشت

Посѣщать, —сѣтить— *дūден керден* ديدن كردن || *тешрūф āвурден* تشريف اوردن (آر) || —больного— *'иядет керден* عيادت كردن

Посѣщеніе—*дūден* ديدن || *зіярет* زيارت

Посягать, —гнуть— *те'аддū керден* تعدّى كردن || см. покушаться.

Потеря — *тезыū'* تضييع || —(убытокъ) — *хисāрет* خسارت || *зіян* زيان

Потерянный—*гум* گم || *зāіе'* ضايع

Потерять—*гум керден* گم كردن

Потогонный — *му'арриг* معرّق || *хайāвер* خوى آور

Потокъ — *сейлаб* سيلاب || *джӯйбāр* جويبار

Потолокъ — *сагф* سقف (мн. ч. *сугӯф* سقوف)

Потомокъ *ферзенд* فرزند || *халеф* خلف

Потомственный — *меврӯс* موروث

Потомство— *халеф* خلف || *зурріет* ذريّت || *ферзендāн* فرزندان

Потому — что — *чӯнки* چونکه || *зирāки* زيراكه

Потомъ — *пес* پس || *ба'д эз ӣн* بعد از ين

Потонуть—*гарк шуден* غرق شدن

Потопить—*гарк керден* غرق كردن

Потопъ—*тӯфāн* طوفان

Потъ—*'араг* عرق || *хай* خوى

Потѣть-*'араг керден* عرق‌كردن

Потѣха — *хушгузерāнӣ* خوشگذرانى || *хазз* حظّ

Поученіе—*пенд* پند

Похабный— *сефӣh* سفيه || *бӣ-эдеб* بى‌ادب

Похабство-*сефāhет* سفاهت

Похвала—*та'рӣф* تعريف || *сетāіиш* ستايش

Похищать, —тить—*ихтилāс керден* اختلاس كردن

Похищеніе—*наhб* نهب || *ихтилāс* اختلاس || *гасб* غصب

Похмелье — *хумāр* خمار || *мехмӯрӣ* مخمورى

Походить—*мāнистен* مانستن (مان) || *шебӣh бӯден* شبيه بودن || *мӣмāнем, мāнистем, бемāн*

Походка — *ревиш* روش || *рефтāр* رفتار

Походъ—*сефер* سفر

Похожденіе — *сергузешт* سرگذشت

Похожій — *мāненд* مانند || *шебӣh* شبيه || *назӣр* نظير

Похоронить — см. хоронить, погребать.

Похороны — *дефн* دفن || *тешьӣӣ' и джинāзэ* تشييع‌جنازه

Похоть — *шаhвет* شهوت || *мейли нефс* ميل‌نفس

Поцѣлуй—*бӯсэ* بوسه || *мāч* ماچ

Почва—*земӣн* زمين

Почему—*чирā* چرا

Почёмъ—*бечеnд* بچند

Почеркъ— *хатт* خطّ

Почесть — *икрāм* اكرام

Почетный—*икрāмӣ* اكرامى

Почетъ—*ихтирāм* احترام || *икрāм* اكرام

Починить, —нять—*та'мӣр*

керден تعمیر کردن || *васлэ керден* وصله کردن

Починка—*та'мūр* تعمیر

Починъ—см. инициатива

Почитать — *ихтирāм керден* احترام کردن || см. полагать.

Почка—*гулбэ* قلبه

Почта—*пост* پست

Почтальонъ—*гулāми пост* غلام پست

Почтамтъ — *постхāнэ* پستخانه

Почтеніе—*хурмет* حرمت

Почтенный — *мухтарем* محترم || *му'табер* معتبر

Почти—*тагрūбан* تقریبًا

Пошлина—*бāдж* باج ||—тамож.— *гумрук* گمرك

Пошлость—*габāхет* قباحت|| *бūшермū* بیشرمی

Пошлый—*бūшерм* بی شرم || *бūхея* بیحیا

Пощада—*'афв* عفو || *рахмет* رحمت || *амāн* امان

Пощадить—*'афв (амāн) дāден* عفو (امان) دادن (ده)

Пощёчина— *сūлū* سیلی || *тапāнчэ* طپانچه

Поѣздка—*сефер* سفر

Поѣздъ — *гатāри рāhāhен* قطار راه اهن

Поэзія—*ши'р* شعر || *назми ши'р* نظم شعر

Поэма—*гасūдэ* قصیده

Поэтому—*эз ūн себеб* ازین سبب

Поэтъ—*шā'ир* شاعر

Появленіе—*зуhӯр* ظهور

Появляться, — виться — *пейдā шуден* پیدا شدن

Поясница — *кемер* کمر || *сулб* صلب

Поясъ —*кемер* کمر || *кемер бенд* کمر بند ||—(геогр).— *мантагэ* منطقه

Правда—*хаг* حقّ || *рāстū* راستی

Правдивый—*рāстгӯ* راستگو

Праведный—*пāрсā* پارسا || *сиддūг* صدّیق

Правило — *āйūн* آئین || *гā'идэ* قاعده || *гāнӯн* قانون

Правильно, —ный— *мербӯт* مربوط || *дуруст* درست|| *рāст* راست

Правитель—*хукмрāн* حکمران

Правительство— *хукӯмет* حکومت

Править — *хукмрāнӣ керден* حكمرانى كردن

Правленіе—*идāрэ-и меркезіе* ادارۀ مركزيّه

Правнукъ—*небӣрэ* نبيره

Право—*хаг* حقّ || *ихтіяр* اختيار

Правовѣрный—*мумин* مؤمن

Правота—*хагдāрӣ* حقّدارى || *рāстӣ* راستى

Правый—*рāст* راست || *хагдāр* حقّدار || *сāхиб хаг* صاحب حقّ

Праздникъ—*'ӣд* عيد || *бейрāм* بيرام

Праздный—*бӣкāр* بيكار

Практика — *исти'мāл* استعمال

Практиковаться — *верзиш керден* ورزش كردن || *исти'мāл керден* استعمال كردن

Прахъ—*хāк* خاك

Прачешная—*рехтшӯйхāнэ* رخت‌شويخانه

Прачка—*рехтшӯй* رخت‌شوى —(простон.—*рехтшӯр*)|| *гāзир* گازر

Пребываніе—*игāмет* اقامت

Пребывать, —быть— *игāмет керден* اقامت كردن

Превозносить—*буленд керден* بلند كردن || *мубāлагэ-и мадх керден* مبالغۀ مدح كردن

Превосходительство—*джинāб* جناب

Превосходить, превзойти—*фāиг буден* فائق بودن (بو-باش)

Превосходный—*э'лā* اعلا || *бертерӣн* برترين

Превосходство — *бертерӣ* برترى || *тефеввӯг* تفوّق

Превратно — *бер хилāф* برخلاف || *галат* غلط

Превратность судьбы — *гердиши рӯзгāр* گردش روزگار || *мухāлефети рӯзгāр* مخالفت روزگار

Превращать, — тить—*мунгалиб керден* منقلب كردن || *тагйӣр керден* تغيير كردن || *гердāнӣден* گردانيدن || —ся— *мунгалиб шӯден* منقلب شدن

Превращеніе — *ингилāб* انقلاب || *тагйӣр* تغيير || *тебдӣл* تبديل

Превышать, — высить — *булендтер шӯден* بلندتر شدن || см. превосходить.

Преграда—*седд* سدّ || *бенд* بند || (препятствіе)—*мā-ни'* مانع

Преграждать, — радить — *месдӯд керден* مسدود کردن || *бестен* بستن (بند)

Преданіе — *нагл* نقل || — священ. — *хадӣс* حديث

Преданность—*ихлāс* اخلاص

Преданный—*мухлис* مخلص

Предатель — *хāин* خائن || *гаддāр* غدّار

Предательство — *хіянет* خيانت || *гадр* غدر

Предать — землѣ — *дефн керден* دفن کردن || (совершить предательство) — *хіянет керден* خيانت کردن

Предварительно—*эввела* اوّلا

Предварительный—*мугаддам* مقدّم || *пӣшӣн* پیشین

Предвидѣніе — *ферāсет* فراست || *пӣшбӣнӣ* پیش بینی || *'āгибет-эндӣшӣ* عاقبت اندیشی

Предвидѣть—*āіендэрā хедс керден* آینده‌را حدس کردن || *'āгибет феһмӣден* عاقبت فهمیدن

Предводитель—*гāид* قائد || *сервер* سرور || *лешкѐр-кеш* لشکر کش || *сердāр* سردار

Предводительство — *гіядэ* قياده || *лешкеркешӣ* لشکر کشی

Предводительствовать — *серверӣ керден* سروری کردن

Предвѣчность—*эзел* ازل

Предзнаменованіе — *фāл* فال || *шукӯн* شکون || *'алāмет* علامت

Предисловіе — *мугаддемэ* مقدّمه

Предлагать, — ложить — *тагдӣм керден* تقدیم کردن || *теклӣф керден* تکلیف کردن

Предлогъ — *беһāнэ* بهانه || (грам.) — *харфи джарр* حرف جرّ

Предложеніе—*'арз* عرض || *теклӣф* تکلیف || *тагдӣм* تقدیم

Предметъ—*чӣз* چیز || *шей* شیء || — разговора — *мевзӯ'* موضوع || *магсӯд* مقصود || *мегӯлэ* مقوله

Предокъ—*джадд* جدّ || *селеф* سلف

Предоставлять, —вить— *дāден* (ده) دادن || *теслūм керден* تسلیم کردن

Предостерегать, —речь— *техзūр керден* تحذیر کردن || *инзāр керден* انذار کردن || *āгāh керден* آگاه کردن

Предостереженіе— *техзūр* تحذیر

Предосторожность — *ихтіят* احتیاط || *хазер* حذر

Предосудительный—*шāяни меземмет* شایان مذمّت || *мезмӯм* مذموم

Предотвращать, –ратить— *редд керден* ردّ کردن || *деф' керден* دفع کردن

Предписаніе — *хукм* حکم

Предписать, —писывать— *хукм керден* حکم کردن || *фермӯден* (فرما) فرمودن

Предплечіе—*бāзӯ* بازو

Предполагать, — положить—*фарз керден* فرض کردن

Предположеніе — *фарз* فرض || *хіял* خیال || *хадс* حدس

Предпочитать, — честь— *терджūх керден* ترجیح کردن || *ихтіяр керден* اختیار کردن

Предпочтеніе — *терджūх* ترجیح

Предпочтительно — *терджūхан* ترجیحاً

Предпринимать, — принять—*шурӯ' керден* شروع کردن

Предпріятіе — *кāр* کار || *бесūдж* بسیج || — торговое — *'амели теджāрет* عمل تجارت

Предразсудокъ—*веhм* وهم

Предсказаніе — *гейб-гӯūū* غیب گوئی || *нубуввет* نبوّت

Предсказать—*эз гейб гуфтен* از غیب گفتن

Представить, —влять—*бехузӯр бурден* بحضور بردن || *тагдūм керден* تقدیم کردن || см. рекомендовать || — себѣ — *тесаввур керден* تصوّر کردن || — ся — *бехузӯр рефтен* بحضور رفتن (رو) || *бехіял āмеден* بخیال آمدن || см. являться || (прикидываться) — *тезāhур керден* تظاهر کردن

Представленіе—*'арз* عرض || *тагдӣм* تقدیم

Предстать—*хидмет ресӣден* خدمت رسیدن || *хидмет мӣресем,х. —ресӣдем, х.— берес.*

Предсѣдатель—*реӣс* رئیس || *садр-нешӣн* صدرنشین

Предупреждать, предить—*āгāh керден* آگاه کردن || *хабер дāден* خبر دادن (ده)

Предчувствіе — *ихсāс* احساس || *фирāсет* فراست

Предшественникъ — *селеф* سلف

Предшествовать—*пӣш рефтен* پیش رفتن (رو)

Предъ—*пӣш* پیش

Предъидущій—*сāбиг* سابق || *мугаддам* مقدّم

Предъявитель — *хāмил* حامل

Предъявленіе—*изhāр* اظهار ||

—по предъявленію—*(à vue) 'инд - ал - мутāлабэ* عند المطالبه || *вурӯдӣ* ورودی

Предѣлъ—*хадд* حدّ

Преемникъ—*халеф* خلف

Прежде—*пӣш* پیش || *габл* قبل || *эввел* اوّل

Прежній—*пӣшӣн* پیشین || *сāбиг* سابق

Презирать, — *тахгӣр керден* تحقیر کردن || *хагӣр шемурден* حقیر شمردن

Презрѣніе—*хāрӣ* خواری || *тахгӣр* تحقیر || *хагāрет* حقارت

Презрѣнный—*хагӣр* حقیر || *хāр* خوار

Преимущественно —*'аляль-арджах* علی الارجح || *муреджехан* مرجحاً

Преимущество— *эфзаліет* افضلیّت || *мезіе* مذیّه || *терджӣх* ترجیح

Прейсъ-курантъ — *сӯрети нерх* صورت نرخ

Прекрасно—*а'лā* اعلی

Прекрасный—*а'лā* اعلی || *турфэ* طرفه || *мумтāз* ممتاز || *хейли хӯб* خیلی خوب

Прекращать, -ратить--*мевгӯф керден* موقوف کردن ||

—ся—*мевгӯф шуден* موقوف شدن

Прекращеніе—*гат'* قطع || *ингитā'* انقطاع || *тевгйф* توقيف || *терк* ترك

Прелестный — *дил-āвиз* || *дилрубā* دلربا || دلاويز *хейлй магбўл* خيلى مقبول

Прелесть—*хушй* خوشى || *дил-рубāй* دلربائى || *дил-ситāнй* دلستانى

Преломленіе —лучей—*'акс* عكس

Прелюбодѣй—*зāнй* زانى || *зинāкāр* زناكار || *фāсиг* فاسق

Прелюбодѣяніе—*зинā* زنا

Премія—*пйшкеш* پيشكش || *hедіе* هديّة ||—страхов.— *гейметu бймэ* قيمت بيمه

Пренебрегать, -бречь—*бй-первāй керден* بيپروائى كردن || *хāр шемурден* خوار شمردن

Пренебреженіе — *'адами и'тибāр* عدم اعتبار || *бй-первāй* بي پروائى

Преобладаніе— *зебердестй* زبردستى || *гāлибіет* غالبيّت || *тегаллуб* تغلّب

Преобразованіе — *ислāх* اصلاح || *тензймāти тāзэ* تنظيمات تازه || *тагййр* تغيير

Преподаваніе—*та'лйм* تعليم

Преподаватель— *му'аллим* معلّم

Преподавать—*та'лйм керден* تعليم كردن || *дерс хāнден* درس خواندن

Препятствіе—*мāни'* مانع || (м. ч. *мевāни'* (موانع) || *те'арруз* تعرّض

Препятствовать—*те'арруз керден* تعرّض كردن || *ман' керден* منع كردن

Прерывать, прервать — *гат' керден* قطع كردن || *бурйден* بريدن (بر)

Преслѣдованіе — *те'āгуб* تعاقب || *пāпей* پاپى || —(притѣсн.) —*зулм* ظلم || *те'аддй* تعدّى

Преслѣдовать — *те'āгуб керден* تعاقب كردن || —см. притѣснять.

Прессъ — *менгенэ* منگنه || *черхуст* چرخست

Престолъ, царскій—*эвренг* اورنگ || *тахт* تخت || *серйр* سرير

Преступленіе—*гунāh* گناه || *джерймэ* جريمه || *джинāіет* جنايت

Преступникъ — *гунāhкāр* گناهکار || *муджрим* مجرم || *муртекиб* مرتکب

Пресыщать, сытить— *сӣр керден* سیرکردن || —ся— *сӣр шуден* سیرشدن

Пресыщеніе—*сӣрӣ* سیری

Претензія — *идди'ā* ادّعا || *да'вā* دعوی ||-(жалоба)- *шикāiет* شکایت

Преувеличеніе — *мубāлагэ* مبالغه || *игрāк* اغراق

Преувеличивать, —чить— *мубāлагэ керден* مبالغه کردن || *игрāк гуфтен* اغراق گفتن (گو)

При—*незд* نزد || *пеhлӯ* پهلو

Прибавить, влять—*зiядет керден* زیادت کردن || *эфзӯден* افزودن (افزا) || *мӣэфзāаiем, эфзӯдем, беiефзā*

Прибавка —*'алāвет* علاوت || *фузӯнӣ* فزونی || *зiядет* زیادت

Прибить, —бивать—*зеден* زدن (زن) || *мӣзенем, зедем, безен*

Приближать, лизить—*нездӣк керден* نزدیك کردن

Приближенный—*мугарраб* مقرّب || *ма'ийе* معیّه || *хāссэ* خاصّه

Приблизительно —*тагрӣбан* تقریباً || *техмӣнан* تخمیناً

Приборъ—*āлет* آلت

Прибывать, быть — *вāрид шуден* وارد شدن

Прибыль—*сӯд* سود || *манфа'ет* منفعت || *рибх* ربح

Прибытіе—*вурӯд* ورود

Прибыть, бывать — *вāрид шуден* وارد شدن

Прибѣгать,-гнуть—*руджӯ' керден* رجوع کردن ||—къ помощи—*истимдāд керден* استمداد کردن || *мултеджи шуден* ملتجی شدن

Приведеніе—*āвурден* آوردن || *ихзāр* احضار

Приверженецъ—*тāби'* تابع || *тарафдāр* طرفدار || *hевāдāр* هوادار

Привести, см. приводить.

Прививаніе—*пейвенд* پیوند || —оспы см. оспопрививаніе.

Прививать, вить— *пейвенд керден* پیوندکردن ||—оспу —*āбилэ кӯбӣден* کوبیدن

Привидѣніе— *хіял* خيال || *тейф* طيف

Привилегированный--*мумтāз* ممتاز

Привилегія—*имтіяз* امتياز

Привлекательность— *дилкешū* دلكشى || *джезб* جذب

Привлекательный– *джāзиб* جاذب

Привлекать,-влечь—*джезб керден* جذب‌كردن

Приводить, вести— *āвурден* (آر) آوردن || *міярем, āвурдем, біяр* || —въ исполненіе—*иджрā' керден* اجراكردن||*эдā кердеи* اداكردن

Привозить, — см. приводить.

Привозъ—*вāридāт* واردات

Привыкать, —выкнуть — *'āдет керден* عادت كردن

Привычка—*'āдет* عادت

Привычный—*му'тāд* معتاد|| *'āдū* عادى

Привѣтливый — *меhребāн* مهربان

Привѣтствіе—*селāм* سلام || *тахіет* تحيّت

Привѣтствовать — *селāм дāден* (ده) سلام دادن || *селāм мūдеhем, с. дāдем, с. бедеh*

Привѣтъ — см. привѣтствіе.

Привязанность — *ихлāс* اخلاص

Привязанный — *ихлāсменд* اخلاصمند || *мухлис* مخلص || (связанный)—*бестэ* بسته

Привязать,— зывать (связать)—*бестен* (بند) بستن|| *мūбендем, бестем, бебенд* см. привлекать.

Пригласить, —глашать — *да'вет керден* دعوت‌كردن || *ва'дэ хāстен* وعده خواستن (خواه) || *теклиф керден* تكليف كردن

Приглашеніе—*да'вет* دعوت

Приговоръ—*хукм* حكم

Приготовить,—влять—*хāзир керден* حاضر كردن || —ся—*хāзир шуден* حاضر شدن

Приготовленіе — *тедāрук* تدارك || *āмāдегū* آمادگى

Приданое— *джиhāзи 'арӯс* جهاز عروس

Придираться —драться—

сер бесер гузāштен سر بسر گذاشتن || *беhāнэ джустен* بهانه جستن (جو)

Придирка — *ирāд* ایراد || *те'аддӣ* تعدّی

Придыханіе—*нефес* نفس || *дем* دم

Призваніе —*мейли табӣ'ӣ* میل طبیعی || *иршāди илāhӣ* ارشاد الهی || *да'вет* دعوت

Признакъ—*'алāмет* علامت || *нишāн* نشان

Признаніе—*игрāр* اقرار

Признательность–см. благодарность.

Признать — вать — см. знать||—ся— *игрāр керден* اقرار کردن || *и'тирāф керден* اعتراف کردن

Призывать, —звать—*седā керден* صدا کردن || *ихзāр керден* احضار کردن

Призывъ—*седā* صدا || *да'вет* دعوت || *ихзāр* احضار

Приказать,—зывать—*фермӯден* فرمودن (فرما) || *мӣфермāіем, фермӯдем, бефермā*

Приказчикъ — *гумāштэ* گماشته || *'āмил* عامل

Приказъ—*фермāн* فرمان || *эмр* امر

Прикладъ —ружья— *гундāки туфенг* قنداق تفنگ

Приключеніе — *сергузешт* سر گذشت || *хāдисэ* حادثه

Приключиться, —чаться— *вāги' шуден* واقع شدن

Прикосновеніе — *первāс* پرواس || *лемс* لمس

Прикосновенность — *дехл* دخل || *халтэ ве āмӣзиш* خلطه وآمیزش

Прилагательное — *сифет* صفت || *на'т* نعت

Прилагать, — ложить — *ваз' керден* وضع کردن || *гузāштен* گذاشتن || (присоединить) —*замм керден* ضمّ کردن

Прилежность— *мувāзабет* مواظبت

Прилежный—*чāлāк* چالاك || *мувāзиб* مواظب

Приливъ — *джереян* جریان см. множество || —и отливъ — *медд - у - джезр* مدّوجزر

Приличіе—*эдеб* ادب

Приличный — *шāіестэ*

|| مناسب *мунāсиб* || شایسته *ферāхӯр* فراخور

Приложеніе — *замӣмэ* ضمیمه || *зейл* ذیل

Примиреніе — *сулх* صلح || *āштӣ* اشتی

Примирять, —рить— *āштӣ дāден* (ده) اشتی دادن || —ся—*āштӣ керден* اشتی کردن

Примѣненіе — *исти'мāл* استعمال

Примѣнять, — нитъ — *исти'мāл керден* استعمال کردن

Примѣръ—*месел* مثل || *'ибрет* عبرت

Примѣта—*'алāмет* علامت|| *фāл* فال

Примѣчаніе — *тебсирэ* تبصره || *хāшіе* حاشیه || *шерх* شرح

Примѣчать—см. замѣтить

Прннадлежать — *мухтасс бӯден* مختصّ بودن || *мāли кесӣ буден* مال کسی بودن || —этотъ домъ— житъ мнѣ— *ӣн хāнэ-и мен ест* این خانهٔمن است

Принадлежность — *ихтисāс* اختصاص || *мутте'аллиғāт* متعلّقات || *эсбāб* اسباب || *мāл* مال

Принести — *āвурден* آوردن (آر) || *міяверем, āвурдем, біяр*

Принимать — см. принять.

Приносить—см. принести.

Приношеніе — *пӣшкеш* پیشکش

Принуждать, —нудить — *зӯр керден* زور کردن || *иджбāр керден* اجبار کردن

Принужденіе — *зӯр* زور || *иджбāр* اجبار || *джабр* جبر

Принужденный— *меджбӯр* مجبور || *музтерр* مضطرّ||

Принципіально— *мебдаіян* مبدائیًّا || *эз рӯи'ағӣдэ* از روی‌عقیده

Принципъ — *мебда* مبدأ || *ғā'идэ* قاعده

Принцъ, —цесса—*шāһзāдэ* (*шāздэ*) شاهزاده

Принятіе — *ғубӯл* قبول || *пезӣр* پذیر

Принятый—*мағбӯл* مقبول || *пезӣрефтэ* پذیرفته ||

Принять — *ғубӯл керден*

قبول کردن || *пезйрефтен* پذیرفتن

Припадокъ —болѣзни— *наўбэ* نوبه || *шиддети дерд* شدّت درد

Припасъ—см. запасъ.

Приписывать, — сать — *нисбет керден* نسبت کردن || *иснāд керден* اسناد کردن

Припѣвъ — *нагмэ* نغمه || *тереннум* ترنّم

Природа— *табӣ'ет* طبیعت см. натура.

Природный—*табӣ'ӣ* طبیعی || *зāтӣ* ذاتی

Приростъ—*эфзāіиш* افزایش || *издіяд* ازدیاد

Присвоивать, —своить— *ихтисāс керден* اختصاص کردن || —неправильно— *ихтилāс керден* اختلاس کردن || *гасб керден* غصب کردن

Прислать — *фиристāден* فرستادن (فرست) см. присылать.

Прислуга—*ноукер* نوکر || *чāкер* چاکر || *хидметкāр* خدمتکار || женск.— *кулфет* کلفت

Прислуживать — *хидмет керден* خدمت کردن

Присмотръ — *нигāhбāнӣ* نگاهبانی || *назāрет* نظارت || *серкешӣ* سرکشی

Пристань — *мерсā* مرسا || *ленгергāh* لنگرگاه || *дерьябенд* دربند

Пристрастіе — *тарафгӣрӣ* طرفگیری || *гараз* غرض || *те'ассуб* تعصّب || *мухāбā* محابا

Пристрастно—*эз рӯи гараз* ازروی غرض || *бā те'ассуб* باتعصّب

Пристрастный — *сāхиб гāраз* صاحب غرض || *тарафгӣр* طرفگیر || *муте'ассиб* متعصب

Приступить, —ступить — (начать)—*āгāз керден* غاز کردن || *бинā керден* بنا کردن

Приступъ—см. атака.

Присутствіе—*хузӯр* حضور || *хазрет* حضرت || *махзар* محضر

Присутствующій — *хāзир* حاضر

Присутствовать— *тешрӣф*

дāштен (دار) تشريف داشتن ||
хāзир бӯден حاضر بودن ||
хāзирем, х. бӯдем, х. бāш
Присылать, —слать— *фиристāден* (فرست) فرستادن ||
мӣфиристем, фиристāдем, бефирист
Присяга — *севгенд* سوگند ||
іемӣн يمين || *гасам* قسم
Присягать, —сягнуть—*севгенд хурден* سوگند خوردن ||
севгенд мӣхурем, с. хурдем, с. бохур
Притворный—*дӯ-рӯ* دورو ||
сāлӯс سالوس
Притворство — *рія* ريا ||
сāлӯсӣ سالوسى
Притокъ, — рѣки— *шāх* شاخ
Притѣсненіе—*ситем* ستم ||
зулм ظلم || *джевр* جور
Притѣснять, — снить — *эзіет керден* اذيّت كردن ||
зулм керден ظلم كردن
Притязаніе—см. претензія
Приходить, прійти, придти—*āмеден* (اى) آمدن ||
(доходить) — *ресӣден* (رس) رسيدن || *міяіем, āмедем, бія*

Приходъ — *вурӯд* ورود ||
вусӯл وصول || (доходъ)—
медāхил مداخل || *дехл* دخل || *вāридāт* واردات
Прихожая—*деhлӣз* دهليز ||
кефшкун كفش كن || *дāлāн* دالان
Прихоть—*hевес* هوس || *рӯми-хӯіи* روى خوئى
Прицѣливаться, — цѣлиться— *нишāнэ герифтен* (گير) نشانه گرفتن
Прицѣлъ—*нишāнэ* نشانه
Причастіе, —грам.— *зарф* ظرف ||—времени—*зарфи земāн* ظرف زمان || —мѣста — *зарфи мекāн* ظرف مكان
Причесывать,—сать— *шāнэ зеден* (زن) شانه زدن
Причина— *джиhет* جهت ||
'иллет علّت || *себеб* سبب ||
бā'ис باعث
Причинять,—чинить— *себеб шуден* (شو) سبب شدن ||
бā'ис шуден باعث شدن
Пріемная комната—*тāлāр* تالار || *утāги пезӣрāій* اطاق پذيرائى
Пріемъ—*пезӣрāій* پذيرائى ||

телагӣ تلقّى || — см. аудіенція.

Пріобрѣтать, — рѣсть — *техсӣл керден* تحصيل كردن || *хāсил керден* حاصل كردن || *яфтен* يافتن || *бедест ӣвурден* (ياب) بدست اوردن (آر)

Пріобрѣтеніе — *техсӣл* تحصيل || *кесб* كسب

Пріучить—*'āдӣ керден* عادى كردن || см. учить || —ся— *'āдӣ шуден* عادى شدن

Пріѣздъ — *вурӯд* ورود || *вусӯл* وصول

Пріѣзжать, пріѣхать—*вāрид шуден* وارد شدن || *āмеден* آمدن (اى)

Пріютить — *пенāһ дāден* پناه دادن (ده) || *джā дāден* جادادن (ده)

Пріютъ—*пенāһ* پناه

Пріятель—*āшнā* آشنا

Пріятность—*хушӣ* خوشى

Пріятный, —но—*хуш* خوش

Проба—*теджрибэ* تجربه || металла—*'ияр* عيار

Пробивать, —бить—*сӯрāх керден* سوراخ كردن

Пробка — *сери-шӣшэ* سر شيشه || *чӯби хāрӯ* چوب خارو || *чӯби пембэ* چوب پنبه

Проблескъ—*ши'ā'* شعاع || *зія* ضيا

Пробовать — *чешӣден* چشيدن || (испытать)— *теджрибэ керден* تجربه كردن

Пробоина—*рехнэ* رخنه

Пробуждать, —дить—*бӣдāр керден* بيدار كردن || *ӣгāз керден* ايقاظ كردن || —ся—*бӣдāр шуден* بيدار شدن

Пробужденіе — *бӣдāри* بيدارى || *теіеггуз* تيقّظ

Провидѣніе—*гудрет илāһӣ* قدرت الهى || *тагдӣр* تقدير

Провизія—*āзугэ* آزوقه || *зехӣрэ* ذخيره || *тӯшэ* توشه

Провинція—*вилāіет* ولايت

Провіантъ—*джӣрэ* جيره

Проводить, — вожать — *рāһнемаӣ керден* راهنمائى كردن || *һемрāһ рефтен* همراه رفتن (رو) || *бедрагэ керден* بدرقه كردن

Проводникъ — *рāһнемā* راهنما || *рāһбер* راهبر || *белед* بلد

Провозъ—*нагл* نقل || *бурден* بردن

Проволока–*мефтӯл* مفتول || *мефтӯли āһенӣ* مفتول آهنی

Проворный—*чāлāк* چالاك || *джалд* جَلْد || *кāрıузāр* کارگذار

Проворство — *чāлāкӣ* چالاکی

Прогрессъ — *пӣшрефт* پیشرفت || *тераııӣ* ترقّی || *теıаддум* تقدّم

Прогонять,—прогнать–см. гнать.

Прогуливаться,—ляться—*ıердиш керден* گردش کردن

Прогулка—*ıердиш* گردش

Продавать, продать—*фурӯхтен* فروختن (فروش) || *мӣфурӯшем, фурӯхтем, фурӯш*

Продавецъ — *фурӯшендэ* فروشنده

Продажа—*фурӯш* فروش || *бей'* بیع

Продовольствіе — *захӣрэ* ذخیره || *тӯшэ* توشه || *ıазā* غذا

Продолжать—должить — *мудāвемет керден* مداومت کردن

Продолженіе—*девāм* دوام || *мудāвемет* مداومت

Продолжительность — *истимрāр* استمرار

Продуктъ— *хāсил* حاصل || *мехсӯлāт* محصولات

Проектъ—*тарх* طرح || *тедбӣр* تدبیر

Проживать— жить— *игāмет керден* اقامت کردن

Проза—*неср* نثر

Прозвище—*лаıаб* لقب

Прозрачный — *шеффāф* شفّاف

Проигрывать,—грать—*хисāрет (зарар) керден* خسارت (ضرر) کردن || — въ игрѣ — *бāхтен* باختن (باز) || *мӣбāзем, бāхтем, бебāз*

Проигрышъ—*зарар* ضرر || *хисāрет* خسارت

Пройдоха—*деıел* دغل

Произведеніе литер— *тэлӣф* تألیف см. продуктъ

Производить, — вести — *дер āвурден* در آوردن || *хāсил дāден* حاصل دادن

(ده) см. дѣлать.

Произволъ — *зулм* ظلم || *бūдāд* بیداد || *истибдāд* استبداد || *хӯдрāи* خودرائی

Произвольно—*зулман* ظلماً || *худ--бе-худ* خود بخود

Произвольный-*нāхаг* ناحقّ || *истибдāдū* استبدادی

Произносить, произнесть—*телеффуз керден* تلفّظ کردن

Произношеніе— *телеффуз* تلفّظ || *гуфтāр* گفتار

Происходить, —изойти— *пейдā шуден* پیدا شدن || *нāшū шуден* ناشی شدن || *хāсил шуден* حاصل شدن || см. родиться.

Происхожденіе — *эсл* اصل *несеб* نسب

Происшествіе — *хāдисэ* حادثه || *вāги'э* واقعه

Пройти — *тай немӯден* طیّ نمودن (نما) см. проходить

Прокаженный — *меджзӯм* مجذوم || *пūст* پیست

Проказа — *джузāм* جذام || *барас* برص || *пūстū* پیستی

Проклинать, проклясть— *ла'нет керден* لعنت کردن

Проклятіе - *ла'нет* لعنت || *нефрūн* نفرین

Проклятый—*мел'ӯн* ملعون

Прокуроръ—*мудда'ū 'умӯмū* مدّعی عمومی

Проливать, —лить— см. лить.

Проливъ — *бугāз* بوغاز || *тенгнāіи дерья* تنگنای دریا

Проломъ—*рехнэ* رخنه

Промахъ—*хатā* خطا

Промежутокъ— *эснā* اثنا || *мāбейн* مابین || *міян* میان

Промыселъ—*пūшэ* پیشه || *сан'ет* صنعت

Промыслъ—*тагдūр* تقدیر || *'инāіет* عنایت

Промышленникъ —*пūшэвер* پیشه ور || *сан'еткāр* صنعتکار

Промышленность — *пūшэ* پیشه || *санāіе'* صنائع

Помышлять-*мешгӯл шуден* مشغول شدن || *кāр керден* کار کردن

Промѣнъ, промѣна— *'авез* عوض || *бедел* بدل

Промѣнять — *'авез керден* عوض کردن || *бедел керден* بدل کردن

Пронзить—см. пробивать.

Пронизывать, —зать—*бер нех (берӣштэ)кешӣден* برنخ (بریشته) کشیدن || *назм керден* نظم کردن

Проникать, —кнуть— *дāхил шуден* داخل شدن || *тӯ рефтен* تو رفتن

Проницательность—*ферāсет* فراست

Проницательный— *бāрӣкбӣн* باریک بین || *сāхиб ферāсет* صاحب فراست

Проныра — *āби зӣри кāh* آب زیر کاه

Пропадать, —пасть— *гум шуден* گم شدن || *зāiu' шуден* ضائع شدن

Пропасть—*пердгāh* پردگاه

Пропитаніе — *гаӡā* غذا || *гӯт* قوت || *рӯзӣ* روزی || *хуриш* خورش

Проповѣдникъ—*вā'из* واعظ

Проповѣдывать, –вѣдать– *ва'з керден* وعظ کردن || *хитāб керден* خطاب کردن

Проповѣдь — *ва'з* وعظ || *хитāб* خطاب || *хутбэ* خطبه

Пропорціональность—*тенāсуб* تناسب

Пропорціональный — *мутенāсиб* متناسب

Пропускать, —стить— *гузер дāден* گذر دادن || *джевāз дāден* جواز دادن

Пропускъ—(тамож.)– *джевāз* جواز

Пророкъ—*пейгембер* پیغمبر

Пророчество — *нубувет* نبوّت

Просвѣщеніе — *нӯри ма'рифет* نور معرفت || *тербіет* تربیت

Просить — *хāhиш керден* خواهش کردن || *илтимāс керден* التماس کردن

Просматривать,–мотрѣть– *вāресӣ керден* وارسی کردن || *гӯрресӣ керден* غوررسی کردن

Просмотръ–*вāресӣ* وارسی || *гӯрресӣ* غوررسی || *серкешӣ* سرکشی

Проснуться— *бидāр шуден* بیدار شدن

Просо—*эрзен* ارزن

Просрочивать, — чить — *ва'дэ иhмāл керден* وعده اهمال کردن || *эз ва'дэ (муhлет) гузештен* ازوعده (مهلت) گذشتن (گذر)

Просрочка — *февāти ва'дэ* فوات وعده || *рефтени муһлет* رفتن مهلت

Простирать — *дирāз керден* دراز کردن || *кешӣден* کشیدن

Простительный — *бахшӣденӣ* بخشیدنی || *гāбили 'афв* قابل عفو

Проститутка — *джиндэ* جنده || *фāхишэ* فاحشه

Проституція — *фāхишэгерӣ* فاحشه‌گری || *гахбегӣ* قحبگی

Простой, —то — *сāдэ* ساده

Простокваша — *мāст* ماست

Простонародный — *'авāмӣ* عوامی || *мāли 'āммэ* مال‌عامّه

Просторный — см. широкій.

Просторъ — *гушāдӣ* گشادی || *вус'ет* وسعت

Простота — *сāдегӣ* سادگی || *бесāтет* بساطت || *седāджет* سداجت

Пространный — *дирāз* دراز

Пространство — *месāфет* مسافت

Простуда — *сермāхурӣ* سرما خوری || *чāiши* چایش

Простуживать, —тудить — *серд керден* سرد کردن

—ся — *сермā хурден* سرما خوردن || *чāйӣден* چائیدن

Проступокъ — *тагсӣр* تقصیر

Простыня — *мелеффэ* ملفّه || *рӯджāӣ* روجائی || *чāдер-шеб (чāршеб)* چادر شب || (для бани) — *гатӣфэ* قطیفه

Просыпаться — см. проснуться.

Просьба — *хāһиш* خواهش || *талеб* طلب || *илтимāс* التماس

Протекція — *химāiет* حمایت || *вāситэ* واسطه

Протестантъ — *протестāн* پروتستان

Протестовать — *протест керден* پروتست کردن || *и'тирāз керден* اعتراض کردن

Протестъ — *и'тирāз* اعتراض || *протест* پروتست

Противиться, —вляться — *мугāвамет керден* مقاومت کردن || *те'арруз керден* تعرّض کردن || *мухāлафет керден* مخالفت کردن

Противникъ — *хасм* خصم || *душмен* دشمن

Противный— *нефрет-энгӣз* نفرت انگيز || *мухāлиф* مخالف

Противодѣйствіе —*мугāвамет* مقاومت || *те'арруз* تعرّض

Противозаконный — *нāшер'ӣ* ناشرعى || *мунāфи гāнӯн* منافى قانون

Противоположность— *му'āкесет* معاكست || *мунāфāт* منافات

Протовоположный— *му'āкис* معاكس || *мухāлиф* مخالف

Противопоставить, -влять- *мугāбил гузāштен* مقابل گذاشتن (گذار)

Противорѣчить — *хилāф гуфтен* خلاف گفتن || *низā' керден* نزاع كردن

Противорѣчіе — *мунāза'ет* منازعت || *хилāф* خلاف

Противоядіе— *пāдзеhр* پاد زهر || *теръяк* ترياك

Противъ —*рӯ-берӯ* روبرو || *бер хилāф* برخلاف

Протоколъ— *тагрӣр* تقرير

Проточная вода— *āби ревāн* آب روان

Протягивать, —тянуть — *дирāз керден* دراز كردن || *кешӣден* كشيدن

Протяженіе — *месāфет* مسافت || *тӯл* طول || *дирāзӣ* درازى

Протяжный—*дирāз* دراز

Профессія—*сан'ет* صنعت || *пӣшэ* پيشه

Профессоръ — *мудеррис* مدرّس || *му'аллим* معلّم

Профиль —*нӣмрух* نيمرخ

Прохлада—*хунукӣ* خنكى

Прохладный—*хунук* خنك

Проходимецъ — *дер-бе-дер* دربدر

Проходить, пройти—*гузештен* (گذر) گذشتن || (пространство)—*тай керден* طىّ كردن || *мӣгузерем, гузештем, бугзер*

Проходъ—*гузергāh* گذرگاه

Прохожденіе—*'убӯр* عبور || *мурӯр* مرور

Прохожій — *'āбир* عابر || *раhгузер* رهگذر

Процентъ—*тензӣл* تنزيل || *фар'* فرع

Процессъ суд.—*да'вā* دعوى

Прочій,—чіе—*саир* سائر ||

гейр غیر ||—между прочимъ—*дер зими* در ضمن

Прочно, —ный — *мухкем* محکم || *пāйдāр* پایدار || *гāим* قایم || *устувāр* استوار

Прочность — *гуввет* قوّت || *устувāрū* استواری || *пāйдāрū* پایداری

Прочь — *бūрӯн* بیرون || *дӯр* دور

Прошедшее, —ій — *гузештэ* گذشته || —время— *вагти гузештэ* وقت گذشته || —(грам.)—*мāзū* ماضی

Прошеніе—*'арūзэ* عریضه

Прошествіе—*мурӯр* مرور || *гузешт* گذشت

Прошлогодній — *дūсāлū* دیسالی || *пāрсāлū* پارسالی

Прошлый—*гузештэ* گذشته || — годъ — *сāли гузештэ* سال گذشته || *дūсāл* دیسال

Прощальный—*ведā'ū* وداعی

Прощаніе—*бидрӯд* بدرود || *видā'* وداع || *фирāг* فراق

Прощать, — стить — *'афв керден* عفو کردن || *бихил керден* بحل کردن || *бахшūден* بخشیدن || простите!—*бебахшūд* ببخشید ||

— ся — *видā' керден* وداع کردن || *худā-хāфиз гуфтен* خدا حافظ گفتن

Прощеніе—*'афв* عفو || *бахшāїиш* بخشایش

Проѣздъ — *'убӯр* عبور

Проѣздомъ—*'абиран* عابراً || *вагти 'убӯр* وقت عبور

Проѣзжать — *севāрэ 'убӯр керден* سواره عبور کردن

Проявить, —влять— *изhāр керден* اظهار کردن

Проявленіе— *изhāр* اظهار

Прудъ—*хевз* حوض (мн. ч. —*эхвāз* احواض)

Пружина—*фенер* فنر ||—часовъ—*пендӯл* پندول

Прутъ—*чӯб* چوب

Прыгать,—гнуть—*джеhūден* جهیدن || *джест-у-хūз керден* جست و خیز کردن || *джестен* جستن (جه) || *мūджеhем, джеhūдем, беджеh* —см. скакать.

Прыжокъ — *джест-у-хūз* جست وخیز || *менджек* منجک

Прыщъ—*джӯш* جوش || *бусӯр* بثور || *думмел* دمل

Прядильня — *кāрхāнэ-и*

рӣсмāнрӣсӣ کار خانه ریسمانریسی

Прямо, прямой — *рāст* راست

Прямота— *рāстӣ* راستی || *истиғāмет* استقامت

Пряности — *эдвіе* ادویه || *метā'ӣ 'аттāр* متاع عطّار

Прясть —*рӣсӣден* ریسیدن || *рӣштен* ریشتن || *газл кердеи* غزل کردن

Прятать — *пинһāн керден* پنهان کردن || *неһуфтэ керден* نهفته کردن || *пӯшӣдэ дāштен* پوشیده داشتن

Псалтырь—*зебӯр* زبور

Псевдонимъ — *техеллус* تخلّص

Психологія— *'илми эхвāли нефс* علم احوال نفس

Птица — *мург* مرغ || *перендэ* پرنده || *тайр* طیر

Публика — *мердум* مردم || *халг* خلق

Публичный—*'умӯмӣ* عمومی || *āшкāр* آشکار

Публично—*āшкāрā* آشکارا || *дер хузӯри хāсс ве'āм* در حضور خاصّ و عام

Пугать-*терсāнӣден* ترسانیدن *мӣтерсāнем, терсāнӣдем, бетерсāн* ||—ся — *терсӣден* ترسیدن || *һерāсāн шуден* هراسان شدن || —см. бояться.

Пуговица—*дӯкмэ* دوکمه || *бендемэ* بندمه

Пудра—*гер* گرد || *пӯдр* پودر

Пудъ —*пӯд* پود (= 5 меновъ *тавр.* ۵ من تبریزی)

Пузо—*шикем* شکم

Пузырь—*хубāб* حباب || — мочевой — *шāшдāн* شاشدان || *месāнэ* مثانه

Пульсъ—*небз* نبض || *рег* رگ

Пуля—*гулӯлэ* گلوله

Пунктъ—*нугтэ* نقطه || *меркез* مرکز

Пупокъ—*нāф* ناف || *нāфэ* نافه

Пускать, пустить— *гузāштен* (گذار) گذاشتن || *мӣгузāрем, гузāштем, бугзер*

Пустой—*хāлӣ* خالی || *теһӣ* تهی || *бāтил* باطل

Пустота—*фезā* فضا || *кāвāк* کاواک

Пустынный—*беябāнӣ* بیابانی || *хāлӣ* خالی

Пустыня —*беябāн* بیابان || *дешт* دشت

Пусть, пускай-*бугзер (безер)* بگذار || *бāшед* باشد

Пустякъ-*чӣзи нāгāбил* چیزی ناقابل || *нāчӣз* ناچیز

Путеводитель — *рāhнемā* راهنما || *белед* بلد

Путешественникъ— *мусā-фир* مسافر || *сіяхет кунендэ* سیاحت کننده || *сейях* سیّاح

Путешествіе—*сефер* سفر || *сіяхет* سیاحت

Путешествовать — *сіяхет керден* سیاحت کردن || *сефер керден* سفر کردن

Путь—*рāh* راه

Пухлый—*āмāс кердэ* آماس کرده

Пухнуть—*варем шуден* ورم شدن || *āмāс шуден* آماس شدن

Пуховикъ —(раст.)— *гули хер-зеhрэ* گل خر زهره

Пухъ— *пери нерм* پر نرم || —козій— *корк* کرک || *пет* پت

Пучина—*гердāб* گرداب

Пучокъ—*дестэ* دسته

Пушистый—*мӯйдāр* مویدار || —см. лохматый.

Пушка—*тӯп* توپ

Пушкарь—*тӯпчӣ* توپچی

Пчела —*нахлэ* نحله (—мн. ч.— *нахл* نحل)

Пшеница—*гендум* گندم

Пшено—*эрзен* ارزن

Пылать.—см. горѣть.

Пылкій-*тунд-мезāдж* تندمزاج

Пылъ—*херāрет* حرارت

Пыль—*герд* گرد || *хāк* خاك

Пытка—*'азāб* عذاب || *эшкенджэ* اشکنجه

Пышность — *ихтишāм* احتشام || *керр-у-ферр* کرّ وفرّ || *шекӯh* شکوه

Пышный — *бā-керр-у-ферр* با کرّوفرّ

Пьяница — *'арагхāр* (простон. *'арıхур*)— عرقخوار

Пьянство-*бедместӣ* بدمستی || *'арагхāрӣ* عرقخواری

Пьяный—*мест* مست

Пѣвецъ,—вица— *āвāзэ хāнендэ* آوازه خواننده || *серāіендэ* سراینده || *муганнӣ* مغنّی

Пѣна—*кеф* کف

Пѣніе—*āвāзэхāнӣ* اوازه خوانی

Пѣсня — *серāiиш* سرایش || *āвāзэхāнӣ* آوازه خوانی || *невā* نوا

Пѣтухъ — *хурӯс (хорӯс)* خروس

Пѣть — *āвāзэ хāнден* آوازه خواندن || *газел хāнден* غزل خواندن || *āвāзэ мӣхā-нем, ā. хāндем, ā. бехāн*

Пѣхота — *гушӯни пiядэ* قشون پیاده

Пѣшiй—*пiядэ* پیاده

Пята — *пāшнэ* پاشنه || *ше-тāленг* شتالنگ

Пятерня—*пенджэ* پنجه

Пятка,—см. пята.

Пятнадцатый — *пāнздеhум (пунздеhум)* پانزدهم

Пятнадцать—*пāнздэ* پانزده *(пунздэ)*

Пятница— *рӯзи āдинэ* روز آدینه || *рӯзи джум'э* روز جمعه

Пятно—*леккэ* لکّه || *дāг* داغ

Пятый—*пенджум* پنجم

Пять—*пендж* پنج

Пятьдесятъ—*пенджāh* پنجاه

Пятьсотъ—*пāнсед (пунсед)* پانصد

Р.

Раба—см. рабыня

Работа—*кāр* کار || *'амел* عمل

Работать — *кāр керден* کار کردن

Работникъ— *кāркун* کارکن

Рабочiй — *фа'лэ* فعله || *а'малэ* عمله

Рабскiй — *мāли 'абд* مال عبد

Рабство — *бендегӣ* بندگی || *риггiет* رقیّت

Рабъ - *бендэ* بنده || *зерхе-рӣд* زرخرید || *'абд* عبد

Рабыня—*кенӣз* کنیز || *'абдэ* عبده

Раввинъ — *муллāiи iеhӯд* ملّای یهود || *мӣштэ* میشته || *хāхāм* حاخام

Равенство—*берāберӣ* برابری || *мусāвāāт* مساوات

Равновѣсiе—*мувāзенэ* موازنه || *hемсенгӣ* همسنگی

Равноденствіе — *тесāвӣ-и лейл ве неhāр* تساوی لیل و نهار

Равнодушіе-*истигнā*استغنا|| *бӣгайдӣ* بیقیدی

Равнодушно — *бā-истигнā* بااستغنا || *бӣ-и'тинā* بی اعتنا

Равнодушный — *бӣ-гайд* بی قید || *мустагнӣ* مستغنی

Равный,—но—*берāбер*برابر || *мусāвӣ* مساوی || *іексāн* یکسان || —все равно — *тефāвут недāред* تفاوت ندارد

Равнять — *hемвāр керден* هموار کردن || —ся—*мусāвӣ шуден* مساوی شدن

Ради — *берāи* برای || *махзи хāтир* محض خاطر

Радовать—*шāд керден* شاد کردن || —ся— *шāд (месрӯр) шуден* شاد (مسرور) شدن

Радостный-*шāд* شاد || *хуррем* خرّم

Радость — *шāдӣ* شادی || *хурремӣ* خرّمی

Радуга — *гауси газах* قوس قزح

Радушіе—*меhребāнӣ* مهربانی

Радушный—*меhребāн* مهربان

Радъ —*рāзӣ* راضی || *шāд* شاد

Радѣніе, — (дервишей) — *симā'* سماع

Радѣть,—см. заботиться

Разбивать,—бить — *шикестен* شکستن (شکن) || *мӣшикенем, шикестем, бешкен.*

Разбирать—см. разобрать.

Разбой—*раhзенӣ* رهزنی

Разбойникъ—*раhзен* رهزن || *харāмӣ* حرامی

Разборчивый, почеркъ — *хатти хāнā* خطّ خوانا

Разборъ,—(дѣла)—*ресӣдегӣ* رسیدگی || *тефаххус* تفحّص || безъ —ра— *бӣтемыйз* بی‌تمییز

Разбудить — *бӣдāр керден* بیدارکردن

Разбухать — *āмāс шуден* آماس شدن

Разваливать, —лить— *харāб керден* خراب کردن || —ся—*х. шуден* خراب‌شدن

Развалина—*харāбэ* خرابه || *вейрāнэ* ویرانه

Развертывать, —вернуть— *вā керден* وا کردن

Развивать,—вить — *гушāдэ керден* گشاده کردن || *бузург керден* بزرگ کردن || — ся — *терагū керден* ترقّی کردن

Развилина — *дӯшāхэ* دوشاخه

Развитіе—*терагū* ترقّی || *пūшрефт* پیشرفت || - (умств.)—*имбисāт* انبساط

Развитой,—витый— *хейлū дāнā* خیلی دانا || *мумбесит* منبسط

Развлекать,—лечь— *мешгӯл керден* مشغول کردن || — ся — *мешгӯл шуден* مشغول شدن || *темāша керден* تماشا کردن

Развлеченіе—*темāшā* تماشا || *хушгузерāнū* خوشگذرانی

Разводить (разъединить)— *джудā керден* جدا کردن || *тефрūг керден* تفریق کردن || —ся (съ женой)—*талāг дāден* طلاق دادن (ده)

Разводъ,–(съ женой)– *талāг* طلاق

Разворачивагь,—ротить— *вā керден* وا کردن || *гушāден* گشادن

Развратный—*фāсиг* فاسق || *джиндэбāз* جنده باز

Развратъ— *фисг* فسق || *джиндэбāзū* جنده بازی

Развращать,–ратить— *ифсāд керден* افساد کردن || *гумрāh керден* گمراه کردن || —ся—*фāсиг шуден* فاسق شدن

Развѣ—*мегер* مگر

Развѣвать,—вѣять—*нисāр керден* نثار کردن || *пāшūден* پاشیدن

Развѣдка — *теджессус* تجسّس || *истифсāр* استفسار

Развѣдчикъ — *джāсӯс* جاسوس || *хаберчū* خبرچی

Развѣдывать, —вѣдат ь— *теджессус керден* تجسّس کردن

Развязать, —зывать— *бāз керден* باز کردن || *гушāден* گشادن (گشا)

Развязка – *хāтимэ* خاتمه

Разгаръ —*херāрет* حرارت || *шиддет* شدّت || *гермū* گرمی

Разгибать — *рāст керден* راست کردن

Разглаживать, —гладить— *hемвāр керден* هموار کردن

Разглашать, — гласить — *фāш керден* فاش کردن

Разглядывать, — дѣть — *нигāh керден* نگاه کردن || *диггети назар керден* دقّت نظر کردن

Разговаривать—*сухбет керден* صحبت کردن

Разговорный (языкъ) — *лафзи ма'мӯлӣ* لفظ معمولی || *лугети истилāхӣ* لغت اصطلاحی

Разговоръ—*сухбет* صحبت || *гуфтугӯ* گفتگو

Разговѣться, —вляться— *ифтāр керден* افطار کردن

Разграниченіе — *техдӣд* تحدید

Разграничить, —чивать — *техдӣд керден* تحدید کردن

Разгромлять, —мить—*вейрāн керден* ویران کردن || *зӣрзебер керден* زیرزبر کردن

Разгромъ—*вейрāнӣ* ویرانی || *тāз-бāз* تازباز || *гāрет* غارت

Разгрузка—*фурӯд āвурдени бāр* فرود آوردن بار

Разгулъ — *фисг-у-фуджӯр* فسق وفجور || *'айш-у-'иширет* عیش و عشرت

Раздавать, —дать—*тагсӣм керден* تقسیم کردن || *бахш керден* بخش کردن

Раздавить, — вливать — *леh керден* له کردن || *пехш керден* پخش کردن || см. давить.

Раздача — *тагсӣм* تقسیم || *тахвӣл* تحویل

Раздваивать, — двоить — *нисф керден* نصف کردن

Раздвигать, — *джудā керден* جدا کردن

Раздирать, разодрать — *пāрэ керден* پاره کردن || *дерӣден* دریدن

Раздолье—*вус'ет* وسعت || *āзāдӣ* آزادی || (благополучіе) | *беhбӯдӣ* بهبودی

Раздоръ — *да'вā* دعوی || *хусӯмет* خصومت

Раздражать, — жить — *хешмнāк керден* خشمناك کردن

Раздраженіе—*хешм* خشم || см. гнѣвъ.

Раздражительный — *зӯдрендж* زودرنج

Раздроблять, —бить—*пāрэ керден* پاره کردن

Раздувать, —дуть— *āмāс керден* آماس کردن || *демūден* دمیدن

Раздумать—*эз рāiи худ бер гештен* از رای خود بر گشتن (برگرد)

Раздуміе—*тефеккур* تفکّر || *теэммул* تأمّل

Раздѣвать — *рехт кенден* رخت کندن || —ся—*рехти худрā кенден* رخت خودرا کندن (کن)

Раздѣленіе, раздѣлъ—*таг-сūм* تقسیم || *гисмет* قسمت

Раздѣльно — *джудā-джудā* جدا جدا || *джудāгāнэ* جداگانه

Раздѣлять, лить — *гисмет керден* قسمت کردن || *таг-сūм керден* تقسیم کردن

Разлагать, — ложить — *тафрūг керден* تفریق‌کردن || *теджзіе керден* تجزیه‌کردن || —ся— *муджеззā шуден* مجزّا شدن || *мунхалл шу-ден* منحل شدن

Разладъ—*ихтилāф* اختلاف || *мунāза'ет* منازعت || *сетūз* ستیز

Разливать—см. лить

Разливъ—*тугъяни āб* طغیان آب || *āбхūзи дерья* ابخیز دریا

Различать, — чить — *фарг гузāштен* فرق گذاشتن (گذار) || —ся—*фарг дāш-тен* فرق داشتن (دار) || *тефāвут дāштен* تفاوت داشتن (دار)

Различіе—*тефāвут* تفاوت || *фарг* فرق || *тауфир* توفیر

Различный — *мухтелиф* مختلف || *гӯнāгӯн* گوناگون

Разложеніе—*инхилāл* انحلال

Разлука—*фирāг* فراق || *hеджр* هجر

Разлучать, —чить—*джудā керден* جدا کردن || —ся— *джудā шуден* جدا شدن

Размножать, —жить—*зiяд керден* زیاد کردن || *эфзӯ-ден* افزودن (افزا)

Размноженіе — *эфзāiиш* افزایش || *фузӯнū* فزونی || *издiяд* ازدیاد

Размышленіе — *теэммул* تأمّل || *тефеккур* تفکّر

Размышлять, —мыслить— *эндūшэ керден* اندیشه‌کردن || *фикр керден* فکر کردن

Размѣнять —деньги— *хурд керден* خرد کردن (پول)

Размѣнъ-*сарф* صرف ||(плата за разм.)–*саррāфӣ* صرّافی

Размѣръ — *эндāзэ* اندازه || *гадд* قد || *гiяс* قیاس

Размѣщать, —мѣстить — *джā-беджā керден (гузāштен)* جا بجا کردن (گذاشتن)

Размягчить, —чать— *нерм керден* نرم کردن

Разница—см. различiе.

Разногласiе — *ихтилāф* اختلاف||*мухāлафет* مخالفت|| *'адами иттифāг* عدم اتّفاق

Разногласный — *мухтелиф* مختلف

Разнообразiе — *ихтилāф* اختلاف || *теневву'* تنوّع

Разнообразный — *гӯнāгӯн* گونا گون || см. различный.

Разноска—*тафрӣг* تفریق || торгъ въ — ку — *дест фурӯшӣ* دست فروشی ||

Разность—см. различiе.

Разносчикъ (продавецъ)— *дест-фурӯш* دست فروش

Разноцвѣтный—*ренг-ā-ренг* رنگارنگ

Разный—*мухтелиф* مختلف

Разобрать —дѣло— *тефтӣш керден* تفتیش کردن || *бахс керден* بحث کردن || —ся— *феhмӣден* فهمیدن

Разорванный—*чāк* چاك

Разорвать — *пāрэ керден* پاره کردن || *дерӣден* دریدن

Разоренiе— *харāбӣ* خرابی || —матер.—*ифлāс* افلاس ||

Разорять,-рить–*вейрāн керден* ویران کردن || *муфлис керден* مفلس کردن ||–ся– *вейрāн шуден* ویران شدن

Разочарованiе—*терки хiялāти хуш* ترك خیالات خوش || *терки теваггу'* ترك توقّع || *ишмизāз* اشمئزاز

Разочарованный — *эз хiялāти хуш ве теваггу'āт берıештэ* از خیالات خوش وتوقّعات برگشته || *мушмеизз* مشمئزّ

Разочаровать— *эз хiялāти хуш берıердāнӣден* از خیالات خوش برگردانیدن || —ся— *эз хiялāти хуш берıештен* از خیالات خوش برگشتن (برگرد)

Разработать, —тывать —

дāир керден دائر کردن || *ма'мӯл керден* معمول کردن

Разработка — *дāир керден* دائر کردن || *сāхтегй* ساختگی

Разрушать, —шить— *вейрāн керден* ویران کردن || *харāб керден* خراب کردن

Разрушеніе—*вейрāнй* ویرانی

Разрывать, разорвать — *пāрэ керден* پاره کردن || *гат' керден* قطع کردن

Разрывъ—*гат'* قطع || *фесх* فسخ || — сношеній — *гат'и 'алāиг* قطع علائق || *гат'и мурāведэ* قطع مراوده

Разрѣзать—см. рѣзать.

Разрѣзъ—*шикāф* شکاف

Разрѣшать, —шить—*ревā дāштен* روا داشتن (دار) || *рухсет дāден* رخصت دادن (ده) || —вопросъ— *халл керден* حل کردن

Разрѣшеніе—*иджāзэ* اجازه || *рухсет* رخصت || см. позволеніе || —вопроса — *халл* حل || *халли месъэлэ* حل مسئله

Разрядъ — *джӯрэ* جوره || *джинс* جنس

Разряжать, разрядить(ружье) — *хāлй керден* خالی کردن

Разсвѣтъ — *феджр* فجر || *бāмдāд* بامداد || *сехергāh* سحرگاه

Разсердить-*хешмнāк керден* خشمناك کردن ||—ся—*хешмнāк шуден* خشمناك شدن

Разказсчикъ—*рāвй* راوی || *нāгили эхбāр* ناقل اخبار

Разсказъ—*нагл* نقل || *ривāiет* روایت || *хикāiет* حکایت

Разсказывать, —зать—*хикāiет керден* حکایت کردن || *нагл керден* نقل کردن

Разсматривать, — смотрѣть — *темāшā керден* تماشا کردن

Разсмотрѣніе — *темāшā* تماشا || —дѣла— *бехс* بحث || *тахгйг* تحقیق

Разсолъ — *āби немек* آب نمك || *шӯр-āб* شور آب

Разспрашивать, разспросить — *истихбāр керден* استخبار کردن || см. спросить.

Разспросъ—*вāресй* وارسی ||

пежӯһиш پژوهش || *истихбāр* استخبار

Разсрочить, — чивать — *тедрūджи ва'дэ керден* تدریج وعده کردن

Разсрочка—*тедрūджи ва'дэ* تدریج وعده || въ разсрочку—*бемурӯр* بمرور

Разставаться, —статься— *джудā шуден* جدا شدن || *мутеферриг шуден* متفرّق شدن

Разставлять, —вить— *джāбеджā керден* جابجا کردن || *чūден* (چین) چیدن

Разстегивать, гнуть — *вā керден* وا کردن

Разстилать — *густерден* گستردن (گستر)

Разстояніе—*месāфет* مسافت

Разстроивать, — роить — *харāб керден* خراب کردن || *та'тūл керден* تعطیل کردن

Разстройство—*перāкендегū* پراکندگی || *харāб* خراب

— желудка — *исһāл* اسهال

Разсудительный — *һушъяр* هوشیار || *хиредменд* خردمند

Разсудить — *хукм керден* حکم کردن || *инсāф дāден* انصاف دادن

Разсудокъ — *һӯш* هوش || *хиред* خرد

Разсуждать — *бахс керден* بحث کردن || *музāкерэ керден* مذاکره کردن

Разсужденіе—*бахс* بحث

Разсчитывать,—тать—*хисāб керден* حساب کردن ||*хисāб дāден* (ده) حساب دادن

Разсыпать — *пāшūден* پاشیدن || см. сыпать.

Разсѣкать, —сѣчь— *шикāфтен* (شکاف) شکافتن || *мūшикāфем, шикāфтем, бешикāф*

Разсѣлина—*шикāф* شکاف

Разсѣянность —*перūшāнū-и хевāсс* پریشانی حواسّ

Разсѣянный— *перūшāн-хевāс* پریشان حواسّ

Разсѣять, — сѣивать — *перāкендэ кердэн* پراکنده کردن || *мутеферриг кердеи* متفرّق کردن

Разумно—*'āгилāнэ* عاقلانه

Разумный—*'āгил* عاقل || *хиредменд* خردمند

Разумъ—*хиред* خرد ||*'агл*عقل

Разъ—*деф'э* دفعه || *бāр* بار

Разъѣздъ. воен. — *'асес* عسس || *гезмэ* گزمه

Разъясненіе — см. объясненіе.

Разъяснять, —снить— *вāзих керден* واضح کردن || *мункешиф керден* منکشف کردن || см. объяснить.

Разыграть, —грывать—*бāхтен* (باز) باختن

Рай — *биништ* بهشت || *дженнет* جنّت

Ракета — *мушек* موشك || *фешенг* فشنگ || пусканіе —ты—*āтешбāзū* آتشبازی

Раковина—*садеф* صدف

Ракъ — *херченг* خرچنگ || — (болѣзнь)— *серетāн* سرطان

Рама—*чеhāр-чӯбэ* (*чāрчӯбэ*) چهار چوبه

Рана—*захм* زخم || *джерāхет* جراحت

Раненый—*захмдāр* زخمدار || *меджрӯх* مجروح

Ранить —*захм керден* زخم کردن

Ранній (время)—*зӯд* زود || —фруктъ—*ноу-бāвэ* نوباوه || *пūшрес* پیشرس || *бāкӯрэ* باکوره

Рано—*зӯд* زود || —утромъ-*субхи зӯд* صبح زود

Раньше—*габл* قبل || *зӯдтер* زودتر

Рапортъ—*рāпорт* راپورت || *инhā* انها

Раса—*нижāд* نژاد || *несл* نسل

Раскаиваться, —каяться— *пешūмāн шуден* پشیمان شدن || *инāбет керден* انابت کردن

Раскаливать,—лить—*тефтūден* تفتیدن || *дер āтеш сурх керден* در آتش سرخ کردن || —ся— *тāфтэ шуден* تافته شدن

Раскатъ — *нешūб* نشیب || *серāзūр* سرازیر

Раскаяніе — *пешūмāнū* پشیمانی || *недāмет* ندامت

Раскладка —*тагсūм* تقسیم

Раскладывать— ложить— *тагсūм керден* تقسیم کردن || — см. разставлять.

Расколъ — *рефз* رفض || *бид'э* بدعه

Раскопка—*хафӣрэ* حفیره

Раскрывать, — рыть — *вā керден* وا کردن || *кешф керден* کشف کردن

Распаденіе—*инхилāл* انحلال

Расплавлять, — вить — *гудāхтен* گداختن (گداز) || *āб керден* آب کردن

Расплата — *идā* ادا || *деф'* دفع

Располагать, —ложить— *джā-беджā керден* جابجا کردن || *тертӣб дāден* ترتیب دادن (ده) || –чѣмъ–нб.— *тесерруф керден* تصرّف کردن || —ся—*джā герифтен* جا گرفتن (گیر)

Расположеніе — *тертӣб* ترتیب || *тарх* طرح || (склонность)—*илтифāт* التفات

Распороть—см. пороть.

Распорядитель — *мубāшир* مباشر || *мудеббир* مدبّر

Распоряжаться, —диться— *тедбӣр керден* تدبیر کردن || *дестӯр - ул - 'амел дāден* دستور العمل دادن

Распоряженіе — *фермāн* فرمان || *эмр* امر

Расправа—*сіясет* سیاست || *тембӣh* تنبیه || *'угӯбет* عقوبت

Расправлять, — вить — *рāст керден* راست کردن || —ся—(съ кѣмъ—нб.)— *сіясет керден* سیاست کردن

Распредѣленіе — *тагсӣм* تقسیم

Распредѣлять, —лить — *тагсӣм керден* تقسیم کردن

Распродажа—*харāдж* (*hарāдж*) حراج || *харрāджӣ* حرّاجی

Распространеніе — *нешр* نشر || *интишāр* انتشار

Распространять, —нить— *мунтешир керден* منتشر کردن || — (извѣстіе)— *фāш керден* فاش کردن || —ся— *мунтешир шуден* منتشر شدن

Распря — *шӯлӯг* شولوق || *хусӯмет* خصومت

Распускать, —стить—(собраніе) — *вел керден* ول کردن || *мураххас керден* مرخّص کردن || —ся (цвѣты)— *шегуфтен* شگفتن || *шегуфтэ шуден* شگفته شدن

Распутство —см. развратъ.

Распущенный — *муракхас шудэ* مرخّص شده || —см. развратный.

Распять,—пинать—*берсалӣб кешӣден* بر صليب كشيدن

Растаивать, —таять— *āб шуден* آب شدن

Растапливать, растопить—см. расплавить.

Растворъ—*махлӯл* محلول

Растворять, —рить—*халл керден* حلّ كردن

Растеніе-*гияһ*گياه||*небāт* نبات

Растерять-*гум керден*گم كردن|| —ся— *гум шуден* گم شدن

Расти— *бузург шуден* بزرگ شدن || *нумувв керден* نموّ كردن || (растеніе) —*рӯӣд-ден* روئيدن (رستن)

Расторгать,–гнуть (союзъ) — *нагз керден* نقض كردن

Расторженіе—*нагз* نقض

Расточать, —чить— *исрāф керден* اسراف كردن || *теб-зӣр керден* تبذير كردن

Расточительность—*тебзӣр* اسراف || *исрāф* تبذير

Расточительный— *мубеззир* مبذّر || *мусриф* مسرف

Растрата — см. расточительность.

Растягивать, — тянуть — *дирāз керден* دراز كردن

Расходиться, разойтись — *перāгендэ шуден* پراگنده شدن || *мутефарриг шу-ден* متفرّق شدن

Расходовать—*харджъ керден* خرج كردن

Расходъ — *харджъ* خرج || *махāриджъ* مخارج

Расчетливость — *сарфэ-джӯӣ* صرفه جوئى

Расчетливый — *хāнэдāр* خانه‌دار || *сарфэджӯ* صرفه‌جو

Расчетъ — *хисāб* حساب || *истӣфā керден* استيفا كردن|| см. польза.

Расчитать — *хисāб керден* حساب كردن || —ся— *му-хāсебэ керден* محاسبه كردن

Расширеніе—*тевсӣ'* توسيع

Расширить, —рять—*гушāд керден* گشاد كردن

Ратификація—*тасдӣг* تصديق *сиххэ* صحّه

Ратификовать—*тасдӣг кер-ден* تصديق كردن

Рафинадъ — *ганди келлэ-ӣ* قند كلّهٔ

Рахитизмъ — *шӣрзедегӣ* شيرزدگى

Рвать—*чāк кердеп* چاك كردن || *пāрэ кердеп* پاره كردن || см. блевать || —ся—*чāк шуден* چاك شدن

Рвеніе—*гейрет* غيرت || *рýгбет* رغبت

Рвота—*hерāш* هراش || *гай* قىٔ || *истифрāг* استفراغ

Рвотное—*мугайӣ* مقيّى || *гай āверендэ* قىٔ آورنده

Реакція—*'акс-ул-'амел* عكس العمل

Ребенокъ — *тифл* طفل (мн. ч. — *этфāл* اطفال) *бечэ* بچه || *кӯдек* كودك

Ребро—*дендэ* دنده

Ребяческій — *бечегāнэ* بچگانه

Ребячество — *кāрhāи бечегāнэ* كارهاى بچگانه

Ревень —*рӣвенди чӣнӣ* ريوند چينى || *эхлӣдж* اخليج

Ревизоръ-*муфеттиш* مفتّش

Ревизія — *бāздӣд* بازديد || *серкешӣ* سركشى || *вāресӣ* وارسى

Ревизовать — *бāздӣд-у-серкешӣ кердеп* بازديدو سركشى كردن

Ревматизмъ — *рӣх* ريح || *устухāн-дерд* استخوان درد || *дерди мефāсил* درد مفاصل

Ревнивый—*решкен* رشكن || *хасӯд* حسود

Ревнитель — *бā-гейрет* با غيرت || *бā-хеміет* باحميّت

Ревновать — *гейрет кердеп* غيرت كردن || *хасед бурден* حسد بردن || *решк бурден* رشك بردن

Ревностный — *гейретменд* غيرتمند || см. ревнитель

Ревность — *решк* رشك || *хасед* حسد || *гейрет* غيرت

Революціонеръ — *эhли фитнэ* اهل فتنه || *эhли севрэ* اهل ثوره

Революція—*ингилāб* انقلاب || *севрэ* ثوره

Рёвъ-*гуриш* غرش || *нāлэ* ناله

Ревѣть — *нāлэ кердеп* ناله كردن || *гурӣден* غريدن

Регрессъ—*тесāмух* تسامح || *тенеззул* تنزّل

Регулы—*хейз* حيض || *темс* طمث

Регулярное, войско — *гошӯни низāмӣ* قشون نظامی

Редакторъ — *мудӣри рӯзнāмэ* مدیر روزنامه || *сāхиби имтiязи рӯзнāмэ* صاحب امتیاز روزنامه

Редиска—*турпчэ* ترپچه

Реестръ—*гāимэ* قایمه || *дефтер* دفتر

Резеда— *фегӯ* فغو || *резедā* رزدا

Резервуаръ — *зарф* ظرف || —воды — *āбдāн* آبدان || (окончанiе *дāн* دان, прибавл. къ концу слова, придаетъ ему значенiе вмѣстилища).

Резервъ (войско)— *гушӯни iедекӣ* قشون یدکی

Резиденцiя—*мензил* منزل || *нешӣмен* نشیمن

Резина — *джӣр* جیر || *кеш* کش || *кāучӯ* کاوتشو || см. каучукъ.

Резолюцiя—*гарāр* قرار || *гарāрдāд* قرارداد

Результатъ—*хāсил* حاصل || *нетӣджэ* نتیجه

Резюме—*хулāсэ* خلاصه

Рейдъ—см. пристань.

Рекомендацiя—*тевсiе* توصیه

Рекомендовать— *му'аррифӣ керден* معرّفی کردن || *сепāриш керден* سپارش کردن

Религiозный— *дӣнӣ* دینی || —см. набожный.

Религiя — *мезhеб* مذهب || *дӣн* دین

Ремень—*девāл* دوال || *тесмэ* تسمه

Ремесленникъ — *пӣшевер* پیشه‌ور || *кāсиб* کاسب

Ремесло — *пӣшэ* پیشه || *хурфэ* حرفه

Ремонтъ—*та'мӣр* تعمیر

Репутацiя—*нāм-у-ненг* نام و ننگ || *шуhрет* شهرت || *сӣт* صیت

Рескриптъ — *фермāни 'āли* فرمان عالی

Республика — *джемhӯрiе* جمهوریّه

Рессора—*фенер* فنر

Рессурсъ—см. источникъ.

Реформа — *ислāх* اصلاح || *незми тāзэ* نظم تازه

Рецептъ-*нусхэи девā* نسخهٔ دوا

Ржавчина—*зенг* زنگ

Ржавѣть — *зенг герифтен* زنگ گرفتن (گیر)

Римъ—*шеҺри рӯмэ* شهررومه || *ром* رم

Рискованный — *хатернāк* خطرناك

Рисковать— *мухāтерэ керден* مخاطره كردن || *худрā бехатер эндāхтен* خودرا بخطر انداختن (انداز)

Рискъ—*хатер* خطر || *мухāтерэ* مخاطره

Рисованіе— *нагāшӣ* نقّاشى

Рисовать — *нагāшӣ керден* نقّاشى كردن || *сӯрет кешӣден* صورت كشيدن

Ристалище—*мейдāн* ميدان || *'арсэ-и мейдāн* عرصهٔ ميدان

Рисунокъ—*нагш* نقش || *сӯрет* صورت || *эшкāл* اشكال

Рисъ—*бириндж* برنج || —въ шелухѣ—*шелтӯк* شلتوك

Риторика—*'илми келāм* علم كلام || *'илми беян* علم بيان

Рифъ — *мерджāн* مرجان || *херсенги дерья* خرسنگ دريا

Риѳма—*гāфіе* قافيه

Робкій-*шермдāр* شرمدار || *мехджӯб* محجوب || *терсӯ* ترسو

Робость, — робкость — *шермсāрӣ* شرمسارى || *мехджӯбіет* محجوبيّت

Робѣть— см. бояться.

Ровесникъ—*Һемсāл* همسال

Ровно—*рāст* راست || *дуруст* درست

Ровный—*рāст* راست || *Һемвāр* هموار

Ровня—*Һем-куфв* همكفو

Ровъ—*хандаг* خندق || *кендэ* كنده

Рогатый—*шāхдāр* شاخدار

Рогожа—*хасӣрэ* حصيره

Рогъ—*шāх* شاخ

Родина— *ватен* وطن (мн. ч.—*эвтāн* اوطان)

Родинка—*хāл* خال

Родители — *педер-у-мāдер* پدرومادر || *вāлидейн* والدين

Родитель—*вāлид* والد

Родительница — *вāлидэ* والده

Родить — *зāӣден* زائيدن || *мӣзāіем, зāӣдем, безā* || —ся — *тевеллуд шуден* تولّد شدن

Родной — *Һем-педер-у-Һем-мāдер* هم پدر و هم مادر || см. родственникъ.

Родственникъ-*хӣш* خويش || *гарӣб* قريب (мн. ч. *эгрибā* اقربا)

Родство— *хӣшӣ* خویشی || *гарāбет* قرابت

Родъ—*нижāд* نژاد || *несеб* نسب || (сортъ) — *джӯрэ* جوره

Рожа—*сӯрети зишт* صورت زشت || —(болѣзнь)-*сурх-бāд* سرخباد || *мāхāв* ماخاو

Рождать—см. родить.

Рожденіе—*тевеллуд* تولّد || *вилāдет* ولادت

Рожденный—*зāйӣдэ* زائیده

Рожки (раст.) — *харнӯб* خرنوب || *харрӯб* خرّوب

Рожь — *кенгурāн* کنگران || *чāвдāр* چاودار || *сенф* سنف

Роза—*гул* گل || —красная—*гули сурх* گل سرخ

Розговенье—*ифтāр* افطار

Розничный, —чная продажа— *хурдэ-фурӯшӣ* خرده فروشی

Рознь—*ихтилāф* اختلاف

Розовый— *гулӣ* گلی || *гулренг* گل رنگ || *гулфāм* گلفام || —ая вода—*гулāб* گلاب || —ое масло—*роугени гул* روغن گل

Розыскъ — *джуст-у-джӯ* جستجو

Рой (пчелъ) — *ремэ-и зембӯр* رمهٔ زنبور

Роковой—*мугаддар* مقدّر

Рокъ—*гадар* قدر || *газā-у-гадар* قضا و قدر

Романсъ—*газел* غزل

Романъ — *ривāiети 'ӣшг* روایت عشق

Ромашка—*бāбӯнэ* بابونه

Ромъ—*рӯм* روم

Ронять — *фурӯ гузāштен* فرو گذاشتن (گذار) || *фурӯ эндāхтен* فرو انداختن (انداز)

Ропотъ—*гор-гор* قرقر || *дендене* دندنه

Роптать—*горрӣден* قرّیدن

Роса—*шебнем* شبنم || *жāлэ* ژاله

Роскошный — *бā керр-у-ферр* باکرّوفرّ

Роскошь—*теджеммул* تجمّل || *керр-у-ферр* کرّوفرّ

Росписаніе — *гāимэ* قایمه || *фиһрист* فهرست

Росписка—*габз* قبض || *ресӣд* رسید

Россія—*рӯссiе* روسیّه

Ростъ — *гāмет* قامت || *эндāм* اندام || *гадд* قدّ

Ротъ—*деhāн* دهان || *деhен* دهن

Роща—*бӣшэ* بيشه

Ртуть—*джӣвэ* جيوه || *сӣмāб* سيماب || *зейбаг* زيبق

Рубанокъ—*рендэ* رنده

Рубаха, рубашка—*пӣреhен, пӣрāhен* پيرهن

Рубинъ—*ла'л* لعل

Рубить — *бурӣден* بريدن (بر) || *мӣбурем, бурӣдем бебур*

Рубище—*хиргэ* خرقه

Рубка—*буриш* برش

Рубль—*менāт* منات

Ругательство—*фухш* فحش || *душнāм* دشنام

Ругать— *фухш дāден* فحش دادن (ده) || *ф. мӣдеhем ф. дāдем, ф. бедеh*

Руда—*ма'ден* معدن

Рудникъ—*кāн* كان || *ма'ден* معدن

Рудокопъ—*ма'денчӣ* معدنچى

Ружейникъ — *туфенгсāз* تفنگساز

Ружье—*туфенг* تفنگ

Рука - *дест* دست

Рукавъ — *āсетӣн* آستين || *сердест* سردست

Руководитель—*раhбер* رهبر || (наставн.)—*устāд* استاد

Руководить—*иршāд керден* ارشاد كردن || —ся—*делӣл дāштен* دليل داشتن (دار) || *мустедилл шуден* مستدلّ شدن

Руководство — *раhберӣ* رهبرى || *иршāд* ارشاد

Рукодѣліе — *десткāрӣ* دستكارى

Рукомойникъ — *дестшӯй (дестшӯр)* دست شوى

Рукопашный бой— *муштзенӣ* مشتزنى

Рукопись — *дестхатт* دستخطّ || *невиштэ* نوشته

Рукоплесканіе — *дестзенӣ* دستزنى || *техсӣн* تحسين || *āферӣн* آفرين

Рукоплескать —см. апплодировать.

Рукоятка — *дестэ* دسته || *габзэ* قبضه

Руль – *суккāни кештӣ* سكّان كشتى

Румяна— *сурхāб* سرخاب || *гāзэ* غازه

Румяный—*сурх-рӯ* سرخرو || *гул-чеhрэ* گل چهره

Русло—*рӯдбāр* رودبار || *рӯд-хāнэ* رود خانه

Русскій — *урӯс* اوروس || *урӯсӣ* اوروسی

Ручательство — *кефāлет* كفالت || *земāнет* ضمانت

Ручаться— *кефāлет керден* كفالت كردن || *зāмин шу-ден* ضامن شدن

Ручей—*рӯдек* رودك || *джӯй-бāр* جويبار

Ручка—*дестэ* دسته

Ручной—*дестӣ* دستی

Рушить—см. разрушить.

Рыба—*мāhӣ* ماهي

Рыбакъ—*мāhӣ-гӣр* ماهيگير

Рыболовство—*сайди мāhӣ* صيد ماهی

Рыданіе—*нāлэ* ناله || *невхэ* نوحه || *зāрӣ* زاری

Рыдать — *нāлэ керден* ناله كردن || *джаза' -у- фаза' керден* جزع و فزع كردن

Рыжій—*бӯр* بور

Рыло—см. морда.

Рынокъ—*бāзāр* بازار || *чāр-сӯ* چارسو

Рыть— *кенден* (كن) كندن || *кāфтен* كافتن

Рыхлый—*суст* سست || *нерм* نرم || رخوه *рехвэ*—земля—

Рычагъ—*эhрем* اهرم

Рѣдкій—*кем-яб* كم‌ياب || *нā-дир* نادر

Рѣдко—*нāдиран* نادرًا

Рѣдкость— *нāдирэ* نادره || *гарāиб* غرايب

Рѣдька—*турб* ترب

Рѣже—*нāдиртер* نادرتر

Рѣзакъ (ножъ) — *деhрэ* دهره

Рѣзать—*бурӣден* (بر) بريدن || *мӣбурем, бурӣдем, бебур*

Рѣзвый — *тундхӯ* تندخو || *āтеш-мезāдж* آتش مزاج

Рѣзецъ — *эскинэ-и кӯчик* اسكنه كوچك

Рѣзкій, —ко— *тунд* تند || *тӣз* تيز

Рѣзкость— *тундӣ* تندی || см грубость.

Рѣзной—*кендэкāр* كنده كار

Рѣзня—*хӯнрӣзӣ* خونريزی || *гатли 'āмм* قتل عامّ

Рѣзчикъ —*хаккāк* حكّاك

Рѣзьба—см. гравировка.

Рѣка—*рӯдхāнэ* رودخانه

Рѣпа—*шалгем* شلغم

Рѣсница—*мужгāн* مژگان

Рѣчь—*гуфтāр* گفتار || *сухбет* صحبت || *сухен* سخن

Рѣшать, —шить вопросъ—*халл керден* حلّ کردن || *гарāр дāден* قرارداد(ده)ن|| —ся— *мусаммим шуден* مصمّم شدن

Рѣшеніе — *гарāр* قرار || *фейсел* فیصل

Рѣшетка — *шебекэ* شبکه || *гелбекен* غلبکن||*тāрум* طارم

Рѣшето — *гербāл* غربال (*гелбӣр* غلبیر) || *серенд* سرند

Рѣшимость — *'азм* عزم || *джезм* جزم || см. смѣлость.

Рѣшительно—*гат'ан* قطعاً || *хукман* حکماً

Рѣшительность — *тасмӣм* تصمیم || см. рѣшимость.

Рѣшительный—*гат'ӣ* قطعی|| *джāзим* جازم||см. смѣлый.

Рюмка—*гӣлāс* گیلاس

Рябой—*аблаг* ابلق || *мунаггат* منقّط

Рябчикъ—*тӣһӯ* تیهو || *кāкāик* کاکایک

Рядить—см. нанять.

Рядомъ—*дер пеһлӯ* درپهلو|| *незд* نزد

Рядъ—*сафф* صفّ || *рутбэ* رتبه || *рестэ* رسته

Ряса—*тейлесāн* طیلسان

С.

Сабля—*шемшӣр* شمشیر

Саванъ—*кефен* کفن

Садить—см. сажать.

Садиться — *нишестен* نشستن(نشین) || см. сидѣть.

Садовникъ—*бāгбāн* باغبان

Садъ—*бāг* باغ || зоолог.—*бāги вахш* باغ وحش

Сажа—*дӯдэ* دوده || *сенāдж* سناج

Сажать—*нишāнден* نشاندن|| *мӣнишāнем, нишāндем, бенишāн*

Сажень — *сэ зер'и урус* سه زرع اوروس

Саламандра — *семендер* سمندر

Салатъ—*кāһӯ* کاهو

Сало — *пūh* پیه || *чербū* چربی

Салонъ — *тāлāр* تالار || *утāги миhмāнū* اطاق مهمانی

Салфетка — *дестмāл* دستمال

Сáлютъ — *селāм* سلام

Самецъ — *нер* نر

Самка — *мāдэ* ماده

Самоваръ — *самувāр* ساموار

Самоволіе - *серкешū* سرکشی || *худсерū* خودسری

Самовольно — *бū-рухсет* بی رخصت || *бū-дестӯр* بی دستور

Самодержавіе — *салтанети мустагиллэ* سلطنت مستقلّة || *хукми истибдāдū* حکم استبدادی

Самодержавный — *султāни мустагилл* سلطان مستقلّ

Самозащита — *техеффуз* تحفّظ

Самолюбивый — *худ-хāh* خودخواه

Самолюбіе — *худ-хāhū* خودخواهی || *мехеббети зāт* محبّت ذات

Самомнѣніе — *худ-бūнū* خودبینی || *худ-песендū* خودپسندی

Самонадѣянность — *гурӯр* غرور || *худкāмū* خودکامی

Самонадѣянный — *магрӯр* مغرور

Самообладаніе — *темеллуки зāт* تملّك ذات || *теселлут бер худ* تسلّط بر خود

Самоотверженіе — *джāн-нисāрū* جان نثاری || *безли нефс* بذل نفس

Самостоятельно — *мустагиллан* مستقلًّا || *эз худ* ازخود || *бū мусā'едет* بی مساعدت

Самостоятельность — *истиглāл* استقلال || *āзāдū* آزادی

Самостоятельный — *мустагилл* مستقلّ || *āзāд* آزاد

Самоубійство — *интихāр* انتحار || *худрā куштен* خودرا کشتن

Самоувѣренность — *и'тимāд бер худ* اعتماد بر خود

Самоувѣренный — *му'темид бер худ* معتمد بر خود см. самонадѣянный.

Самоуправство — см. самоволіе.

Самоучка — *бū му'аллим*

тахсӣл кердэ بی معلّم تحصیل کرده

Самохвальный — *лāфзен* لافزن

Самохвальство — *лāфзенӣ* لافزنی

Самъ, сама — *худ* خود || я самъ — *худем* خودم || ты с. — *худет* خودت и т. д.

Сани — *сӯртемэ* سورتمه || *легз-гердӯнэ* لغز گردونه

Санкція— *тасдӣг* تصدیق || *губӯл* قبول

Сановникъ— *сāхиби рутбэ* صاحب رتبه || —ки—*э'яни девлет* اعیان دولت

Санъ—*рутбэ* رتبه

Сапогъ — *чекмэ* چکمه || *мӯзэ* موزه

Сапожникъ — *чекмэдӯз* چکمه دوز

Сапфиръ — *ягӯти кебӯд* یاقوت کبود || *сафӣр* صفیر

Сапъ — *хелм* خلم || *дерди бӣни* درد بینی

Сарай—*эмбāр* انبار

Саранча—*мелех* ملخ || *джерāд* جراد

Саркома — *'афлэ* عفله ||

маразн серетāн مرض سرطان

Саркофагъ—*дахмэ* دخمه || *маргад* مرقد

Сатана — *шейтāн* شیطان || *иблӣс* ابلیس

Сатира—*ћеджв* هجو

Сатурнъ—*зухел* زحل

Сафьянъ—*тӣмāдж* تیماج || *сехтіян* سختیان

Сахарница — *шекердāн* شکردان

Сахарный — тростникъ — *нейшекер* نیشکر || —заводъ—*кархāнэ-и гандрӣзӣ* کارخانۀ قندریزی

Сахаръ — *ганд* قند || —песоч.—*шекер* شکر

Сбавка — *тенеззул* تنزّل || —цѣны — *кāсти геймет* کاست قیمت || *техфӣфи геймет* تخفیف قیمت

Сбавлять, сбавить— *пāйӣн керден* پائین کردن

Сберегать, сберечь— *хифз керден* حفظ کردن || *нигāћ дāштен* نگاه داشتن (دار)

Сбереженіе—*игтисāд* اقتصاد

Сближать, сблизить— *нездӣк керден* نزدیك کردن

Сближеніе—*нездӣкӣ* نزدیکی || *гурб* قرب

Сборище — *гурӯh* گروه || *джем'* جمع

Сборникъ — *меджмӯ'э* مجموعه

Сбыть — *фурӯш* فروش || *ревāдж* رواج

Свадьба—*'арӯсӣ* عروسی || *теэhhул* تأهّل

Сварить—см. варить.

Сватать— *хāстгāрӣ керден* خواستگاری کردن

Сватовство — *хāстгāрӣ* خواستگاری

Свёкла—*чогундар* چغندر

Сверкать—см. блестѣть.

Сверлить — *сӯрāх керден* سوراخ کردن || *суфтен* سفتن (سنب)

Свертокъ —бум.— *харӣтэ* خريطه

Сверху—*эз-бāлā* ازبالا

Сверхъ—*бāлā* بالا || *бер* بر

Свиданіе — *дӣден* دیدن || *мулāгāт* ملاقات

Свидѣтель—*шāhид* شاهد || *гевāh* گواه

Свидѣтельство — *шеhāдет* شهادت || *гевāhӣ* گواهی

Свидѣтельствовать—*гевāhӣ дāден* گواهی دادن || *шеhāдет дāден* شهادت دادن

Свинецъ—*сурб* سرب || *ресāс* رصاص

Свинья—*хӯк* خوك || *гурāз* گراز || *ханзӣр* خنزير

Свирѣль—*най* نای || *ней* نی

Свирѣпость-*сахтӣ* سختی || *гасāвет* قساوت

Свирѣпствовать — *сахтӣ керден* سختی کردن || *шиддет керден* شدّت کردن || *тугъян керден* طغيان کردن

Свирѣпый— *сахт* سخت || *вахшӣ* وحشی

Свистать, —стнуть—*сефӣр зеден* صفيرزدن (زن) || *сӯт зеден* سوت زدن

Свистокъ—*суффāрэ* صفّاره || *hуштек* هشتك || (простон.) *сӯтсӯдек* سوتسودك

Свистъ—*сефӣр* صفير || *сӯт* سوت

Свита—*мевкеб* موكب || *кевкебэ* كوكبه || *этба'* اتباع || *хашам* حشم

Свобода—*āзāдӣ* ازادی || *хуррiет* حرّيّت || (—времени)—*ферāг* فراغ

Свободный — *āзāд* آزاد || (пустой)—*хāлū* خالی

Сводникъ-*джāкеш* جاکش || *кускеш* کس‌کش

Сводъ —*тāг* طاق || *гумбед* گنبند

Своевременно— *дер вагти лузӯм* دروقت لزوم

Свой—*хūш* خویش

Свойственный — *мухтасс* مختصّ

Свойство—*несеб* نسب

Сволочь—*эвбāш* اوباش

Свояк*ъ*-*берāдерзен* برادرزن

Свояченица — *хāhерзен* خواهرزن

Свѣдущій—*āгāh* آگاه || *вā-гиф* واقف || *белед* بلد

Свѣдѣніе — *хабер* خبر || *ма'рифет* معرفت

Свѣжесть—*тазегū* تازگی

Свѣжій --*тāзэ* تازه

Свѣрить — рять—*мугāбелэ керден* مقابله کردن || см. провѣрить.

Свѣтило — *ситāрэ* ستاره || *кевкеб* کوکب

Свѣтильникъ—*чирāг* چراغ

Свѣтить — *роушен керден* روشن کردن

Свѣтлость (титулъ)— *нув-вāб* نوّاب || *хазрети нуввāб* حضرت نوّاب

Свѣтлый—*роушен* روشن || —цвѣтъ — *ренги гушāдэ* رنگ گشاده

Свѣтскій — *'āлемū* عالمی || *дуньевū* دنیوی

Свѣтъ—*роушенū* روشنی || *нӯр* نور || *āтеш* آتش || —міръ — *дунья* دنیا || *'āлем* عالم

Свѣча—*шем'* (*шам'*) شمع || —сальная — *шем'и nūh* شمع پیه || стеарин.– *шем'и гечū* شمع گچی

Связать, связывать — *бес-тен* بستن (بند) || *пей-вестен* پیوستن (پیوند) || *мūбендем, бестем, бебенд*

Связка—*дестэ* دسته

Связь—*бенд* بند || *пейвенд* پیوند || *рāбитэ* رابطه

Святилище— *харам* حرم ||

Святить — *тагдūс керден* تقدیس کردن || *мубāрек керден* مبارک کردن

Святой—*велū* ولیّ

Святость—*гадāсет* قداست || *вилāiет* ولایت

Святотатство—*куфр* کفر || *тедждӣф* تجديف || *газф* قدف

Святоша—*са̄лӯс* سالوس

Священникъ—*кешӣш* کشيش

Священный — *мугаддас* مقدّس

Сгибать, согнуть — *хем керден* خم کردن

Сдавать, сдать — *тахвӣл керден* تحويل کردن || *теслӣм керден* تسليم کردن

Сдача—*теслӣм* تسليم

Сдержанность — *худда̄рӣ* خودداری || *ихтiят* احتياط

Сдержанный— *худда̄р* خود دار || *ба̄-ихтiят* بااحتياط

Сдерживать, —жать— *джелоу герифтен* جلو گرفتن (گير) || —ся— *худда̄рӣ керден* خودداری کردن

Сдирать, содрать — *кенден* کندن || —кожу, кору— *пӯст кенден* پوست کندن

Сдѣлать — *дуруст керден* درست کردن || см. дѣлать || —ся—*шуден* شدن(شو) || *гердӣден* گرديدن

Сдѣлка— *мӯ'а̄мелэ* معامله || *муга̄велэ* مقاوله

Себя—*худра̄* خودرا

Сегодня — *эмрӯз* امروز || —ночью—*эмшеб* امشب ||

Седьмой—*hефтум* هفتم

Сезонъ—*фасл* فصل || *мовсем* موسم

Сейчасъ—*hемӣн-са̄'ет* همين ساعت || *ха̄ла̄* حالا || *эл-а̄н* الآن

Секретарь — *ка̄тиб* کاتب || *муншӣ* منشی || *дебӣр* دبير

Секретный— *ниhа̄н* نهان || *сиррӣ* سرّی

Секретъ—*ра̄з* راز || *сирр* سرّ

Секта—*та̄ифэ* طايفه || *мезhеб* مذهب

Секунда—*са̄нiе* ثانيه

Селедка—*ша̄h-ма̄hӣ* شاه‌ماهی

Селезёнка—*супурз* سپرز || *теха̄л* طحال

Селитра — *шӯрэ* شوره || *милхи ба̄рӯт* ملح باروت

Село—*диh* ده || *диhа̄т* دهات

Селянинъ—*рӯста̄* روستا

Сельдерей—*керефс* کرفس

Сельскiй—*диhа̄тӣ* دهاتی

Семейный—*ха̄нда̄нӣ* خاندانی || — (имѣющiй семью) — *'иялва̄р* عيالوار || *зен-герифтэ* زن گرفته

Семейство — *'иял* عيال || *эhли хāнэ* اهل خانه || *хāндāн* خاندان

Семнадцать—*hефдэ* هفده

Семь—*hефт*

Семьдесятъ—*hефтāд* هفتاد

Семьсотъ—*hефтсед* هفتصد

Семья— *'иял* عيال || *эhли хāнэ* اهل خانه

Сенатъ—*меджеме'и мешāихи девлет* مجمع مشايخ دولت || *сенāт* سنات

Сентябрь — *мӣзāн* ميزان || *эйлӯл* ايلول || *меhр* مهر

Сервизъ — *эсбāби мӣз* اسباب ميز

Сердечный— *галбӣ* قلبى || *эз дил* از دل

Сердито—*бā-хешм* باخشم || *ренджӣдэ* رنجيده

Сердитый —*гаhр-кердэ* قهر كرده || *хешмнāк* خشمناك

Сердить — *хешмнāк кердеи* خشمناك كردن || —ся — *хешмнāк шуден* خشمناك شدن || *гаhр керден* قهر كردن || *ренджӣден* رنجيدن

Сердце—*дил* دل || *галб* قلب

Сердцебіеніе—*тепиши галб* طپش قلب

Сердцевина—*магз* مغز

Серебрить —*нугрэ-ӣ керден* نقرئى كردن || *нугрэ зеден* نقره زدن (زن)

Серебро — *нугрэ (ногрэ)* سيم || *сӣм* نقره

Серебряный—*нугрэ-ӣ* نقرئى

Сережка—см. серьга.

Серна—*бузи куhӣ* بز كوهى || *марāл* مرال

Серпъ—*дāс* داس

Серьга--*гӯшвāрэ* گوشواره || *халгэ* حلقه (мн. ч. — *халаг* حلق)

Серьезно— *джеддан* جدًّا || *бӣшӯхӣ* بى شوخى

Серьёзность — *ресāнет* رصانت || *резāнет* رزانت || см. важность.

Серьёзный —*резӣн* رزين || *бӣшӯхӣ* بى شوخى || см. важный.

Сесамъ — *кунджед* كنجد || *симсим* سمسم

Сестра—*hемшӣрэ* همشيره || *хāhер* خواهر

Сжатый—*мухтасар* مختصر

Сзади—*эз'агеб* ازعقب

Сигара—*сигāрет* سيگارت ||

Сигналъ —*ишāрет* اشارت

Сидѣніе—*нишестгāh* نشستگاه
Сидѣть—*нишестен* نشستن (نشین) || *мūнешūнем, нишестем, бенешūн*
Сила—*зӯр* زور || *гуввет* قوّت
Сильно — *сахт* سخت || *бā гуввет* باقوّت
Сильный—*зӯрменд* زورمند || *гавū* قوى || *тевāнā* توانا
Символъ—*ремз* رمز || *ишāрет* اشارت
Симметрія — *мунāсебети эджзā* مناسبت اجزا || *тенāсуб* تناسب
Симпатичный — *джāзиб* جاذب || *мейл энгūз* میل انگیز
Симпатія — *гуввэ-и джāзибэ* قوّة جاذبه || *имтизāджи табū'ū* امتزاج طبیعی || *джезб* جذب
Синай — *джебели сūнā* جبل سینا
Синдикатъ—*шерāкет* شراکت || *джам'іет* جمعیّت
Синій—*кебӯд* کبود || *āбū* آبی || (небесн. цвѣта) —*лāджверд* لاجورد
Синонимъ — *hем-ма'нū* هم معنی || *мутерāдиф* مترادف
Синтаксисъ — *'илми нахв* علم نحو
Синька—*нūл* نیل
Синѣть — *кебӯд шуден* کبود شدن
Синякъ—*дāг* داغ
Сирень— *яси ференгū* یاس فرنگی
Сирія—*шāм* شام
Сиропъ—*шūрэ* شیره || *дӯшāб* دوشاب.
Сирота —*іетūм* یتیم || *бūпедер-у-мāдер* بی‌پدرو مادر
Система — *тарūгэ* طریقه || *гā'идэ* قاعده || *тертūб* ترتیب
Ситецъ—*чūт* چیت || —персид. выдѣлки—*галемкāр* قلمکار
Сито—*'алек* علك || *гермэбūз* گرمه بیز || *первūзен* پرویزن || *āрдбūз* آردبیز
Сифилисъ — *марези зуhрэ* مرض زهره || *кӯфт* کوفت
Сіяніе—*зія* ضیا || *беhā* بها || *леме'āн* لمعان || *пертов* پرتو
Сіятельство—*хазрет* حضرت
Сіять—*дерехшūден* درخشیدن
Сказаніе—*ривāіет* روایت

Сказать—*гуфтен* (گو) گفتن || *мигуіем, гуфтем, богу*

Сказка — *хикаіет* حکایت || *дастан* داستان

Сказуемое — *хабер* خبر || *сифет* صفت || *на'т* نعت

Скакать—*джеhиден* جهیدن (جه) || *гумбед зеден* گنبد زدن || — на лошади — *севарэ доу керден* سواره دو کردن || *эсб тахтен* اسب تاختن (تاز)||см. прыгать.

Скакунъ — *бад-пай* باد پای || *эсби тизроу* اسب تیزرو

Скала — *херсенг* خرسنگ || *сенги харэ* سنگ خاره || *сахрэ* صخره

Скалистый—*сенглах* سنگلاخ

Скамейка, скамья — *секу* سکو || *нешимен* نشیمن || *искемли* اسکملی || *мастабэ* مصطبه

Скандалъ—*русваіи* رسوائی || *фазихет* فضیحت

Скарлатина — *марази мехмелек* مرض مخملك

Скатерть—*румизи* رومیزی|| *суфрэ* سفره || *дестари хан* دستار خوان || —вышитая — *гуллабдузи* قلابدوزی

Скатъ — *нешиб* نشیب || —горы— *кемери куh* کمر کوه

Скачка—*пуіе* پویه || *эсб-девани* اسب دوانی

Скачокъ—*менджек* منجك

Скважина—*сурах* سوراخ || *рахнэ* رخنه

Скверный—*бед* بد || *пелид* پلید || *бедтеркиб* بدترکیب

Сквозь — *эз-міян* ازمیان || *эз іек тараф бетарафи дигер* از یکطرف بطرف دیگر

Скворецъ — *верса* ورسا || *сар* سار || *зерзур* زرزور

Скелетъ — *устухани беден* استخوان بدن || *тешрих* تشریح

Скептически — *ба-шекк* باشك || *мушеккиканэ* مشککانه

Скидать, скинуть — *дур эндахтен* دور انداختن (انداز) || *бердаштен* برداشتن (بردار) || — съ цѣны — *паіин керден* پائین کردن

Скидка (съ цѣны) — *кāст* کاست || *техфӣф* تخفیف || *тензӣл* تنزیل

Скипетръ—*'асāи салтанет* عصای سلطنت || *чевīāни салтанет* چوگان سلطنت

Скитаніе—*āвāрегӣ* آوارگی || *велīердӣ* ولگردی

Складка — *чӣн* چین || *лāй* لای || *шикенджж* شکنج

Складной — *дӯ-лā шевендэ* دولا شونده

Складъ—(депо) *эмбāр* انبار|| *махзен* مخزن

Складывать, сложить — *тай керден* طیّ کردن || *лā керден* لا کردن || *чӣден* چیدن (چین)

Склоненіе (граммат.)—*тесрӣфи исм* تصریف اسم

Склонность —*мейл* میل

Склонъ горы—*дāменэ-и кӯһ* دامنۀ کوه

Склонять, —лонить—*мāил керден* مائل کردن || (грам.)—*тесрӣф керден* تصریف کردن || — кого ниб. — *рāзӣ керден* راضی کردن

Скобка (для дверей)—*чефт* چفت || —ки (парантезъ)—*һилāлейн* هلالین

Скоблить — *терāшӣден* تراشیدن

Сковорода — *сурх-кун* سرخکن || *тāбэ* تابه

Скользить—*лӣзӣден* لیزیدن

Скользкій—*лӣз* لیز

Сколько—*ченд* چند || *чиīадар* چه‌قدر || —ниб. — *іекченди* یک چندی

Скончаться—*вефāт керден* وفات کردن || *фоут шуден* فوت شدن || —см. умереть.

Скопецъ—*āхтэ* آخته || *хāджэ* خواجه

Скопленіе — *тӯдэ* توده || *джем'* جمع

Скорбь—*īамм* غمّ || *эндӯһ* اندوه || *īуссэ* غصّه

Скорбѣть — *īамм хӯрден* غمّ حوردن || *īуссэ хурден* غصّه خوردن

Скорлупа—*пӯст* پوست

Скоро—*зӯд* زود

Скоромный—*черб* چرب

Скоропостижная смерть — *мерīи муфāджāт* مرگ مفاجات

Скорость — *зӯдӣ* زودی || *сур'ет* سرعت

Скороходъ—*тӣзпӯй* تیزپوی|| *тӣзроу* تیزرو

Скорпіонъ—*кеждум* کژدم || *'аграб* عقرب

Скорый—*зӯд* زود || *серӣ'* سریع || *муста'джил* مستعجل

Скорѣе—*зӯдтер* زودتر

Скотина — *хейвāн* حیوان || *беһӣмэ* بهیمه

Скотобойня —*меслех* مسلخ || *мезбехэ* مزبحه

Скотъ — *гелэ* گله ||см. скотина.

Скребница—*гашв* قشو

Скрипка—*кемāнчэ* کمانچه

Скрипѣть — *терек керден* ترك كردن

Скромность—*āзерм* آزرم || *эдеб* ادب || *тевāзу'* تواضع

Скромный—*бā-эдеб* باادب || *мутевāзи'* متواضع || *шикестэ-нефс* شکسته نفس

Скрывать, —рыть— *пинһāн керден* پنهان کردن || *пӯшӣдэ дāштен* پوشیده داشتن (دار)

Скрытный — *кетӯм* کتوم || *рāздāр* رازدار || — (двуличный)— *дӯ-рӯй* دوروی

Скрытый—*пӯшӣдэ* پوشیدن || *пинһāн* پنهان || *мехфӣ* مخفی

Скряга—см. скупой.

Скудный — *фагӣр* فقیر || *галӣл* قلیل || *кем* کم

Скука—*дилтенгӣ* دلتنگی || *шевг* شوق || *'азāби фирāг* عذاب فراق

Скупой — *хесӣс* خسیس || *тенг-дест* تنگدست

Скупость—*хесāсет* خساست|| *тенгдестӣ* تنگدستی

Скучать — *дилтенг шуден* دلتنگ شدن || *шауг дāштен* شوق داشتن

Скучный—*дилтенг* دلتنگ || *мелӯл* ملول || *мелел-āвер* ملل آور

Слабительное — *шикемрāн* شکمران || *мусһил* مسهل || *девāи кāркун* دوای کارکن

Слабо — *бесустӣ* بسستی || *'āджизāнэ* عاجزانه || *за'ӣфāнэ* ضعیفانه || *āһистэ* اهسته

Слабость—*сустӣ* سستی || *нāтувāнӣ* ناتوانی || *'āджз* عجز

Слабый—*суст* سست || *нāтувāн* ناتوان || *зебӯн* زبون|| *'āджиз* عاجز

Слабѣть—*суст шуден* سست شدن || *'āджиз шуден* عاجز شدن || *за'ӣф шуден* ضعیف شدن

Слава — *шуһрет* شهرت || *нāм* نام || *фахр* فخر || *ифтихāр* افتخار

Славить—*темджӣд керден* تمجید کردن || *мешһӯр керден* مشهور کردن || —ся— *мешһӯр шуден* مشهورشدن

Славный—*нāмдāр* نامدار || *мешһӯр* مشور

Слагать, сложить —*джем' керден* جمع کردن

Сладкій —*шӣрӣн* شیرین ||

Сладострастіе—*шаһвет-перестӣ* شهوت‌پرستی

Сладострастный—*шаһвет-перест* شهوت‌پرست

Сладость (сласть)–*шӣрӣнӣ* شیرینی || (пріятность)— *леззет* لذّت

Слегка— *āһистэ* آهسته

Слеза—*эшк* اشک || *сиришк* سرشک

Слесарь—*челенгер* چلنگر

Слива — *āлӯ* آلو || *āлӯчэ* آلوچه

Сливки—*серших* سرشیر || *геймāг* قیماق

Сливочное масло—*керэ* کره

Слитокъ—*шимш* شمش

Сличать, —чить—см. сравнить.

Сличеніе—*мугāбалэ* مقابله || *тешбӣһ* تشبیه

Слишкомъ — *зіяд* زیاد || *хейлӣ* خیلی

Сліяніе —*иттихāд* اتّحاد || *пейвестегӣ* پیوستگی || *иттифāг* اتّفاق

Словарь — *китāби лугет* کتاب لغت

Словесность — *'илми эдеб* علم ادب

Словесный—*зебāнӣ* زبانی || *шифāһӣ* شفاهی

Слово—*харф* حرف || *сухен* سخن || *келимэ* کلمه || *лефз* لفظ

Словомъ—*хулāсэ* خلاصه || *іек келимэ* یک کلمه || *алхāсил* الحاصل || *алгыссэ* القصّه

Словоохотливый— *харрāф* حرّاف

Слогъ (грам.)—*ћиджā* هجا || —(стиль)—*иншā* انشا

Сложеніе—*джем'* جمع

Сложный—*мурекке́б* مرکّب || см. трудный.

Слой—*гāт* قات || *лāй* لای

Слоновая кость—*устухāни пӣл* استخوان پیل || *'āдж* عاج

Слонъ—*пӣл* پیل

Слуга—*ноукер* نوکر || *пӣш-хидмет* پیشخدمت

Служанка—*кулфет* کلفت || *кенӣз* کنیز

Служащій—*мэмӯр* مأمور || *мустехдим* مستخدم

Служба, служеніе — *хидмет* خدمت

Служить — *хидмет керден* خدمت کردن

Слухъ—*сам'* سمع || *гуввэ-и сāмиэ* قوّهٔ سامعه || —хи— *гуфт-у-шунӯд* کفت وشنود || —невѣрные — *эрāджӣф* اراجیف

Случай — *хāдисэ* حادثه || *'āризэ* عارضه || *иттифāг* اتّفاق || *судфет* صدفت

Случайно — *иттифāган* اتّفاقًا || *эз газā* ازقضا

Случайность — *иттифāг* اتفاق

Случайный — *иттифāгӣ* اتّفاقی || *'аразӣ* عرضی

Случаться, —читься— *ресӣден* رسیدن || *вāги' шуден* واقع شدن

Слушать — *гӯш дāден* گوش دادن (ده) || —ся —*итā'ет керден* اطاعت کردن

Слышать, слыхать—*шенӣден* شنیدن (شنو) || *шенуфтен* شنفتن || *мӣшиневем, шенӣдем, шиноу*

Слѣва — *эз чеп* ازچپ || *эз тарафи чеп* از طرف چپ

Слѣдить—см. наблюдать.

Слѣдователь— *муфеттиш* مفتّش || —судеб— *мустантиг* مستنطق

Слѣдовательно — *лиhāза* لهذا || *бинā-ан' алейhи* بناءً علیه

Слѣдовать — *мутāба'ет керден* متابعت کردن || *те'āгуб керден* تعاقب کردن || *пей рефтен* پی‌رفتن (رو)

Слѣдомъ—*дер эсер* دراثر || *дер пей* در پی

Слѣдствіе—*'āгибет* عاقبت || *нетӣджэ* نتيجه

Слѣдующій — *тāлӣ* تالى || *тāби'* تابع || *āіендэ* آينده

Слѣдъ—*эсер* اثر

Слѣпой—*кӯр* كور || *нāбӣнā* نابينا

Слѣпота — *кӯрӣ* كورى || *нāбӣнāій* نابينائى

Слюна—*āби деhāн* اب دهان || *xiӯ* خيو

Смежный—*муджāвир* مجاور || *мухāзӣ* محاذى

Смертельный — *кушендэ* كشنده || *гāтил* قاتل || *мумӣт* مميت

Смерть—*марг* مرگ || *вефāт* وفات || *эджел* اجل || *февт* فوت

Сметана — *сершӣри туриш* سر شير ترش

Смиреніе —*тевāзу'* تواضع || *хузӯ'* خضوع || *фурӯтенӣ* فروتنى

Смирна—*измӣр* ازمير

Смирно, смирный — *āрāм* آرام || *āсӯдэ* آسوده

Смоква—*энджӣр* انجير

Смола — *кетрāн* كتران || *шелем* شلم || *гӣр* قير || *зефт* زفت

Смотръ—см. парадъ.

Смотрѣть — *нигāh керден* نگاه كردن || *темāшā керден* تماشا كردن

Смуглый— *гендум-гӯн* گندم گون || *сіяh-фāм* سياه‌فام

Смута —*фитнэ* فتنه || *фитрет* فترت

Смутный (непон.)—*мубhем* مبهم || *муглаг* مغلق

Смущать, смутить—*музтериб керден* مضطرب كردن || *игвā керден* اغوا كردن

Смущеніе—*изтирāб* اضطراب || *весвесэ* وسوسه || *дегдегэ-и дил* دغدغهٔ دل

Смущенный — *музтериб* مضطرب || *хейрāн* حيران

Смыслъ — *ма'нӣ* معنى || *мезмӯн* مضمون

Смѣло—*джесӯрāнэ* جسورانه

Смѣлость—*густāхӣ* گستاخى || *джесāрет* جسارت

Смѣлый—*дилӣр* دلير || *джесӯр* جسور || *чӣрэ* چيره || *густāх* گستاخ

Смѣна—*'авез* عوض || *бедел*

بدل || (очередь)—*невбет* نوبت

Смѣсь — *āмӣзиш* آميزش || *ихтилāт* اختلاط

Смѣта — *хисāби херджж ве медāхил* حساب خرج و مداخل

Смѣхъ—*хандэ* خنده

Смѣшанный—*āмӣхтэ* آميخته

Смѣшивать — см. мѣшать.

Смѣшной—*хандэ-энгӣз* خنده انگيز

Смѣяться — *хандэ керден* خنده كردن || *хандӣден* خنديدن

Смягчать, —чить— *нерм керден* نرم كردن

Смятка, —яйца—въ—ку— *тухми мурги нӣмпез* تخم مرغ نيمپز

Снабжать, —дить— *тӯшэ дāден* توشه دادن (ده) || *тедāрук дӣден* تدارك ديدن

Снаружи — *эз хāриджж* از خارج || *эз бӣрӯн* از بيرون

Сначала— *эввелā* اوّلا || *эз эввел* از اوّل || *нухуст* نخست

Снизу— *эз зӣр* اززير || *эз пāйӣн* از پائين

Снимать, снять —*бердāштен* برداشتن (بردار) || *герифтен* گرفتن (گير) || —фотогр.—*'акс бердāштен* عكس برداشتن || —ся—*пā шуден* پاشدن || *харекет керден* حركت كردن

Снисхожденіе—*'афв* عفو || *шафагет* شفقت || *тенāзул* تنازل || *игмāз* اغماض

Снова—*бāз* باز

Сношеніе— *'алāиг* علائق || *му'āмелāт* معاملات || *те'аллуг* تعلّق

Снѣгъ—*берф* برف

Собака—*сег* سگ

Собесѣдникъ— *ћемсухбет* همصحبت

Собирать, собрать—*джем' керден* جمع كردن

Собранный — *джем' кердэ* جمع كرده || *меджмӯ'* مجموع

Соблазнять,— нить— *игвā керден* اغوا كردن

Соблазнъ—*игвā* اغوا || *весвесэ* وسوسه

Соблюденіе—*хифз* حفظ

Соболь— *семмӯр* سمّور

Собраніе—*меджмӯ'* مجموع || *иджтимā'* اجتماع

Собственность—*милк* ملك || *мāл* مال

Собственный—*хāссэ* خاصّه *мухтасс* مختصّ

Событіе — *хāдисэ* حادثه || *вāги'э* واقعه

Сова—*бӯм* بوم || *джогд* جغد

Совершать,—шить—*темāм керден* تمام کردن || *беджā āвурден* بجا آوردن

Совершеніе—*текмӣл* تکمیل || *итмāм* اتمام || *худӯс* حدوث

Совершенно—*темаман* تماماً

Совершеннолѣтіе — *синни булӯг* سنّ بلوغ

Совершеннолѣтній— *бāлиг* بالغ

Совершенный—*кāмил* کامل

Совершенство—*кемāл* کمال

Совокупленіе — *джима'* جماع || *никāх* نکاح

Совокупляться,—питься— *гāӣден* گائیدن || *джимā' керден* جماع کردن

Совпаденіе—*иттифāг* اتّفاق

Современникъ — *му'āсир* معاصر || *ћем'аср* همعصر || *эћли'аср* اهل‌عصر

Современный—*'асрӣ* عصری *хāлӣ* حالی

Совсѣмъ— *бекуллӣ* بکلّی || *темāман* تمامًا

Совѣститься—см. стыдиться.

Совѣсть—*виджджāн* وجدان || *замӣр* ضمیر || *зиммет* ذمّت || *нефси леввāмэ* نفس لوّامه

Совѣтникъ — *мустешāр* مستشار || *мушӣр* مشیر || *насӣхет дећендэ* نصیحت دهنده

Совѣтовать—*насӣхет керден* نصیحت کردن || *пенд дāден* پنددادن

Совѣтъ—*насӣхет* نصیحت || *пенд* پند

Совѣщаніе—*кенгāдж* کنگاج || *машварет* مشورت

Совѣщаться — *машварет керден* مشورت کردن || *кенгāдж керден* کنگاج کردن

Согласиться,-соглашаться *рāзӣ шуден* راضی شدن || *губӯл керден* قبول کردن

Согласіе — *губӯл* قبول || *ризā* رضا || *иттифāг* اتّفاق

Согласно—*мувāфиг* موافق || *эз рӯи* ازروی

Согласный — *рāзӣ* راضی

Согласовать—*мувāфиг керден* موافق کردن

Соглашеніе — *мувāфагэ* موافقه || *иттифāг* اتفاق || (договоръ) — *мугāвалэ* مقاوله

Согнуть, сгибать—*хем керден* خم کردن

Согрѣвать,—см. грѣть.

Сода—*эшхāр* اشخار || *галӣ* قلی || *кербӯнāт* کربونات

Содержаніе—(письма, книги)—*мезмӯн* مضمون || жалованіе) *мевāджиб* مواجب

Содержать — *мутезаммин шуден* متضمّن شدن || *муштемил бӯден* مشتمل بودن || *нигāh дāштен* نگاه داشتن (دار)

Содѣйствіе—см. помощь

Содѣйствовать—см. помогать.

Соединеніе — *пейвестегӣ* پیوستگی || *иттихāд* اتّحاد

Соединенный — *муртебит* مرتبط ||—ые штаты см.— штатъ.

Соединять, — нить см.— связать.

Сожалѣніе—*эфсӯс* افسوس || *теэссуф* تأسّف || *эсеф* أسف || *тереххум* ترحّم

Сожалѣть — *эфсӯс хурден* افسوس خوردن || *теэссуф керден* تأسّف کردن

Сожженіе—*сӯхт* سوخت || *сӯзиш* سوزش

Созвѣздіе — *ситāрегāн* ستارگان || *бурдж* برج

Создавать,--дать--*āферӣден* آفریدن (آفرین) || *ӣджāд керден* ایجاد کردن || *дуруст керден* درست کردن

Созданіе— *ихдāс* احداث || *ӣджāд* ایجاد

Создатель — *āферӣдегар* آفریدگار || *хāлиг* خالق

Созерцаніе — *мушāhедэ* مشاهده || *кешф* کشف

Сознавать, — сознать *шинāхтен* شناختن (شناس) || *дāнистен* دانستن (دان) || *феhмӣден* فهمیدن || — ся *игрāр керден* اقرار کردن || *и'тирāф керден* اعتراف کردن

Сознаніе — *āгāhӣ* آگاهی || *игрāр* اقرار

Сознательно — *'ан 'илм* عن علم || *дāнистэ* دانسته

Сознательный — *бā-ма'ри-*

фет دا معرفت || *бā-темьйӣз* باتمییز

Созывъ — *да'вет* دعوت || *истид'а* استدعا

Сойти, сходить—*фурӯ āмеден* (آ)فروآمدن || *фурӯ міям, фурӯ āмедем, фурӯ бія* || —съ ума—*дӣвāнэ шуден* دیوانه شدن

Соколъ—*гӯш* قوش || *бāз* باز || *шāһӣн* شاهین

Сокращать,—ратить—*мухтасар керден* مختصر کردن || см, уменьшить.

Сокращеніе — *ихтисāр* اختصار

Сокращенный — *мухтасар* مختصر || *муджмел* مجمل

Сокровище *генджс* گنج || *дефӣнэ* دفینه

Сокрушать,—шить— см. разбить.

Сокъ—*шӣрэ* شیره || *āб* آب

Солдатъ — *сербāз* سرباز || *салдāт* سالدات

Соленый—*немекӣн* نمکین || *немек-зедэ* نمک زده

Солидарный (въ мнѣн).— *һемфикр* همفکر || *һемрāй* همرأی

Солидный—*муһимм* مهمّ

Солитеръ — *керми іектā* کرم یکتا

Солить — *немекӣн керден* نمکین کردن || *немек зеден* (زن) نمك زدن

Солнце — *āфтāб* آفتاب || *хӯршӣд* خورشید || *шемс* شمس

Соловей — *булбул* بلبل || *'андалӣб* عندلیب || *һезāрдестāн* هزاردستان

Солома — *кāһ* کاه || *самāн* صمان

Солончакъ — *шӯрэзāр* شوره‌زار

Соль— *немек* نمك

Солонка— *немекдāн* نمکدان

Сомнительный—*шекк-āмӣз* شك‌آمیز || *мешкӯк* مشکوك

Сомнѣваться — *шекк дāштен* (دار) شكّ داشتن || *шекк дāрем ш*, *дāштем, ш. дāр*

Сомнѣніе — *шекк* شكّ || *шубһэ* شبهه || *гумāн* گمان

Сонный — *хāб - āлӯдэ* خواب آلوده

Сонъ—*хāб* خواب || *дӯш* دوش

Сообразно см.—согласно

Сообща — *бāhем* باهم || *берāбер* برابر

Сообщеніе—*хабер* خبر ||см. извѣстіе.

Сообщить—щать — *хабер дāден* خبر دادن (ده)

Сообщникъ—*шерūк* شریک

Сооружать, — рудить — *'имāрет сāхтен* عمارت ساختن(ساز) || *бинā керден* بنا کردن

Соотвѣтствіе — *мунāсебет* مناسبت

Соотвѣтствовать—*мунāсиб бӯден* مناسب بودن (باش)

Соотвѣтствующій — *мутā-быг* مطابق || *мунāсиб* مناسب

Соотечественникъ—*hемватан* هموطن

Соотношеніе-*тенāсуб* تناسب

Соперникъ—*рагūб* رقیب || *hемхāh* همخواه || *гейр* غیر (м. ч.—*эгъяр* اغیار)

Соперничать — *регāбет керден* رقابت کردن || *рагūб шуден* رقیب شدن

Соперничество — *регāбет* رقابت

Сопровождать--*мурафагет керден* مرافقت کردن || *hемрāh бӯден* همراه بودن

Сопровожденіе — *hемрāhū* همراهی || *илтизāм* التزام

Сопротивленіе — *те'арруз* تعرّض

Сопротивляться, -виться— *те'āрруз керден* تعرّض کردن

Соразмѣрно—*бегадр* بقدر || *беэндāзэ* باندازه

Соразмѣрность — *эндāзэ* اندازه || *тенāсуб* تناسب

Соразмѣрный—*бā-эндāзэ* || باانداره || *бā-тенāсуб* باتناسب

Соревнованіе — *мусāбагет* مسابقت || *регāбет* رقابت

Сорока—*кешкерек* کشکرک || *'аккэ* عکّه || *зāг* زاغ

Сороконожка — *hезāр-пā* هزارپا || *чиhил-пā* چهلپا

Сорокъ—*чиhил* چهل

Сортировать—*джӯрэ джӯ-рэ керден* جوره جوره کردن || *нев' нев' керден* نوع نوع کردن

Сортъ—*джӯр* جور || *джӯрэ* جوره || *нев'* نوع

Соръ— *хāкрӯбэ* خاکروبه || *зебūл* زبیل || *āшгāл* اشغال

Сосать- *мекūден* مکیدن

Сословіе — *синф* صنف || *тāифэ* طائفه

Сосна—*кāдж* کاج || *сенӯбер* صنوبر

Сосокъ — *сери пестан* سر پستان

Сосредоточить — *іекджā джем' керден* یکجاجمع کردن

Составлять, —вить— *теркӣб керден* ترکیب کردن

Составной— *муреккеб* مرکّب

Составъ — *теркӣб* ترکیب || *эджзā* اجزا

Состояніе — *эхвāл* احوال || см. богатство.

Состоять— *муреккеб шуден* مرکّب شدن

Состраданіе — *шафагет* شفقت || *терехxум* ترحّم

Сосудъ—*зарф* ظرف

Сосѣдство — *һемсāіегӣ* همسایگی

Сосѣдъ—*һемсāіе* همسایه

Сотвореніе — *āферӣниш* آفرینش || см. твореніе.

Сотня—*сед* صد

Соусъ — *āби хӯриш* آب خورش || *хуриш* خورش

Соха—см. плугъ.

Сохнуть — *хушк шуден* خشک شدن

Сохраненіе — *нигāһдāрӣ* نگاهداری || *хифз* حفظ

Сохранить, —нять— *нигāһ дāштен* (دار) نگاه داشتن || *хифз керден* حفظ کردن || *нигāһ дāрем, н. дāштем, н. дāр*

Сочиненіе—*тэлӣф* تالیف

Сочинять, —нить— *тэлӣф керден* تألیف کردن

Сочный —*āбдāр* ابدار

Сочувствіе—*шафагет* شفقت

Сочувствовать — *шафагет дāштен* (دار) شفقت داشتن

Союзный — *һемпеймāн* همپیمان || *муттехид* متّحد ||

—ыя державы — *дувели муттефигэ* دول متّفقه

Союзъ — *пеймāн* پیمان || *иттифāг* اتّفاق || *му'āһидэ* معاهده || оборон. и наст.— *му'āһедэ-и тедāфу' ве те'арруз* معاهدهٔ تدافع وتعرّض

Спальня—*хāбгāһ* خوابگاه || *утāги хāб* اطاق خواب || *шебистāн* شبستان

Спаржа—| *мāргіяһ* مارگیاه || *мāрчӯбэ* مارچوبه

Спасать, спасти — *халāс керден* خلاص كردن || *рehā керден* رها كردن

Спасеніе — *халāс* خلاص || *реhāйū* رهائى || *неджāт* نجات

Спасибо—*тешеккур мūкунем* تشكّر ميكنم || –вамъ– *илтифāти шумā зіяд* التفات شما زياد

Спаситель—*мухаллис* مخلّص

Спать — *хāбūден* خوابيدن || *мūхāбем, хāбūдем, бехāб*

Сперва—*эввела* اوّلا || *нухуст* نخست

Спесь—см. гордость.

Спина—*пушт* پشت

Спираль — *пūчвāр* پيچوار

Спиртъ — *'араги се-āтешū* عرق سه آتشى

Списокъ—*гāимэ* قايمه

Спица — *перрэ-и черх* پرّهٔ چرخ

Спичка—*кебрūт* كبريت

Сплетни — *сухенчūнū* سخن چينى

Сплетникъ—*сухенчūн* سخن چين

Сплошь—*эз дум* ازدم

Спокойно, —ный— *āсӯдэ* آسوده || *āрāм* آرام

Спокойствіе—*āрāмū* ارامى || *рāхет* راحت || *āсāіиш* آسايش

Сполна—*темāман* تماماً

Спорить—*да'вā керден* دعوا كردن || *мунāза'э керден* منازعه كردن

Спорный—*мунāза'ун фūhи* منازع فيه

Споръ—*да'вā* دعوا || *сетūзэ* ستيزه || *мунāза'ет* منازعت || *бахс* بحث

Способность — *гāбилійет* قابليّت

Способный — *гāбил* قابل || *зиренк* زرنك

Способствовать — см. помогать.

Способъ—*таур* طور || *вāситэ* واسطه || *тарūгэ* طريقه

Спотыкаться, —кнуться— *сикендерū рефтен* سكندرى رفتن (رو)

Справа—*эз тарафи рāст* از طرف راست

Справедливо — *мунсифāнэ* منصفانه || *эз рӯіи 'адл*

'*ādилāнэ* || از روی عدل عادلانه

Справедливость — *инсāф* انصاف || *дāдгерū* دادگری || '*адāлет* عدالت

Справедливый—'*āдил* عادل || *мунсиф* منصف || *дāдгер* دادگر

Справиться, — вляться — (о чемъ нб.)— *истихбāр кердeн* استخبار کردن || (съ чѣмъ нб.)— *эз 'уħдэ дерāмедeн* از عهده درآمدن

Справка — *вāресū* وارسی || *истихбāр* استخبار

Спрашивать, —росить — *пурсūдeн* پرسیدن || *су-āл кердeн* سؤال کردن || *мū-пурсем, пурсūдем, бепурс*

Спринцовка — *āб-дуздек* آب دزدك

Спросъ—*талеб* طلب || *ре-вāдж* رواج

Спускать, — стить-(внизъ) *фурӯ кердeн* فروکردن || — ся — *пāйūн рефтeн* پائین رفتن

Спускъ—*нешūб* نشیب

Спустя—*гузештэ* گذشته

Спутникъ—*ħемрāħ* همراه || *рефūг* رفیق

Спѣлый—*ресūдэ* رسیده

Спѣшить — *шитāб кердeн* شتاب کردن || *шитāфтeн* شتافتن (شتاب)

Спѣшность—*зӯдū* زودی

Спѣшный, —но—*зӯд* زود

Сравненіе—*мугāбалэ* مقابله || *тешбūħ* تشبیه || *гiяс* قیاس

Сравнительно — *бин-нисбэ* بالنسبه

Сравнять, —нить— *ħемвāр кердeн* هموار کردن || (сопоставить) — *мугāбалэ кердeн* مقابله کردن

Сраженіе — *дженг* جنگ || *кāрзāр* کارزار || *ма'рикэ* معرکه || *неберд* نبرد

Сразу — *iек-деф'э* یکدفعه || *iексер* یکسر

Срамъ — *ресвāiū* رسوائی || *беднāмū* بدنامی

Среда (день)— *чеħāршембэ* (*чāршембэ*) چهارشنبه

Среди—*дер мiян* درمیان || *дер васат* در وسط

Средина—*мiянэ* میانه || *васт* (*васат*) وسط

Средній—*міянэ* میانه || *мутевассит* متوسّط

Средство—*вāситэ* واسطه || *весūлэ* وسیله || *чāрэ* چاره

Срокъ—*ва'дэ* وعده

Срочный—*ва'дэ-ӣ* وعدهٔ

Срыть — *мунhедим керден* منهدم کردن

Ссадина—*херāш* خراش

Ссора— *да'вā* دعوا || *душменӣ* دشمنی || *тенāзу'* تنازع || *хусӯмет* خصومت

Ссорить — *душмен керден* دشمن کردن || —ся—*да'вā керден* دعوا کردن

Ссуда—*гарзъ* قرض || *дейн* دین

Ссудить, ссужать — *гарз дāден* قرض دادن (ده)

Ссудный — *истиграāзӣ* استقراضی || уч.-ссудный Банкъ Персіи — *бāнки истикрāзӣ-и йран* بانك استقراضی ایران

Ссылать, сослать — *нефи керден* نفی کردن

Ссылка—*нефи* نفی || мѣсто —ки— *мемфа* منفی

Ставень—*дервāчэ* درواچه || *ленгэ-и пēнджерэ* لنگهٔ پنجره

Ставить—*гузāштен* گذاشتن (گذار) || *истāдэ керден* استاده کردن || *мӣгузāрем, гузāштем, бугзер (бзер)*

Ставка очная— *мувāджеhэ* مواجهه

Стадо—*гелэ* گله || *ремэ* رمه *мевāшӣ* مواشی

Стаканъ—*гилāс* گلاس || *истāкāн* استاکان

Сталь—*пӯлāд* پولاد

Стамеска—*ускинэ* اسکنه

Становиться—см. стать.

Станокъ типогр. — *черхи чāпхāнэ* چرخ چاپخانه || —ткацк.—*дестгāh* دستگاه

Станція — *мензил* منزل || (мн. ч.—*менāзил* منازل) || почт.-*чāпāрхāнэ* چاپارخانه

Станъ—*урдӯ* اردو

Стараніе—*кӯшиш* کوشش || *са'й* سعی || *джеhд* جهد

Старательный — *са'й-кун* سعی کن || *мувāзиб* مواظب

Стараться-*са'й керден* سعی کردن || *кӯшūден* کوشیدن (کوش)

Старецъ, старикъ — *пūр* پیر || *шейх* شیخ

Старина — *земāни гадӣм* زمان قدیم

Старинный—*гадӣм* قدیم || *дӣрӣнэ* دیرینه

Старить-*пӣр керден* پیرکردن || —ся—*пӣр шуден* پیرشدن

Староста—*кетхудā* کتخدا

Старость — *пӣрӣ* پیری || *шейхӯхэ* شیخوخه

Старуха—*пӣрзен* پیرزن

Старшій — *бузург* بزرگ || *эршед* ارشد

Старый—*пӣр* پیر || (вещь) *куһнэ* کهنه || *гадӣм* قدیم

Статуя-*сӯрети сенгӣ* صورت سنگی || *муджессемэ* مجسّمه || *санем* صنم || *бут* بت

Стать—*шуден* (شو) شدن || *гештен* (گرد) گشتن || *гердӣден* گردیدن || *мӣшевем, шудем, дошоу*

Статья—*магāлэ* مقاله || *фасл* فصل || —закона—*месъэлэ* مسئله || *бенд* بند (мн. ч.—*бунӯд* بنود)

Стая — *гурӯһ* گروه || *джегāлэ* جغاله

Стволъ — *тенэ* تنه || *сāгэ* ساقه || —ружья— *лӯлэ-и туфенг* لولهٔ تفنگ

Стеариновая свѣча — см. свѣча.

Стекло—*шӣшэ* شیشه || *āбгӣнэ* آبگینه

Стекольщикъ — *шӣшебур* شیشه‌بر || *шӣшегер* شیشه‌گر

Степень— *дереджэ* درجه || *рутбэ* رتبه || *мартабэ* مرتبه

Степной — *дештӣ* دشتی || *сахрāій* صحرائی

Степь—*дешт* دشت || *сахрā* صحرا

Стеречь — *нигāһ дāштен* نگاه داشتن (دار) || см. охранять.

Стержень — *медāр* مدار || *гутб* قطب || *михвер* محور

Стиль—*иншā* انشا

Стирать, стереть — *мехв керден* محو کردن || (вытирать)—*пāк керден* پاك کردن || —бѣлье—*шустен* شستن (شو) || см. мыть.

Стирка (бѣлья) — *рехтшӯрӣ* رخت شوری

Стихія — *'унсур* عنصر (мн. ч.—*'анāсир* عناصر)

Стихосложеніе — *'арӯз* عروض || *назми ши'р* نظم شعر

Стихотвореніе — *гасӣдэ* قصیده (мн. ч. *гасāид* قصائد || *ши'р* شعر (—м. ч. — *эш'āр* اشعار) || *назм* نظم

Стихъ — *бейт* بیت (мн. ч. — *эбьят* ابیات)

Стлать— *густерден* گستردن (گستر)

Сто—*сед* صد

Стойкій—*сāбит* ثابت

Стойкость—*себāт* ثبات || *решāдет* رشادت

Стойло—*тевӣлэ* طویله

Стоимость—*геймет* قیمت || *беhā* بها

Стоить—*эрзӣден* ارزیدن || —сколько стоитъ?—*ченд мӣэрзед* چند میارزد

Столбъ, столпъ — *сутӯн* ستون

Столица—*пāйтахт* پایتخت

Столкновеніе—*садмэ* صدمه || *тесāдум* تصادم || *дӯчāр* دوچار || *зед-у-хурд* زد وخورد

Столкнуть, сталкивать — *текāн дāден* تکان دادن (ده) || —ся— *тесāдум керден* تصادم کردن || *беhем берхурден* بهم برخوردن || *дӯчāр шуден* دوچار شدن

Столовая—*суфрэ-хāнэ* سفره خانه || *утāги хурāк* اطاق خوراك

Столъ—*мӣз* میز || *хāн* خوان || — письм. — *мӣзи тахрӣр* میز تحریر

Столько—*ӣнгадар* اینقدر || *чендāн* چندان

Столѣтіе—*седсāл* صدسال || *гарн* قرن

Столяръ—*неджжāр* نجار || *дурӯдгер* درودگر

Стонать — *нāлэ керден* ناله کردن

Стонъ—*нāлэ* ناله

Стопа—*кефи пā* کف پا

Сторожъ—*гарāвӯл* قراول || *пāсбāн* پاسبان || *кешӣкчӣ* کشیکچی

Сторона - *семт* سمت || *тараф* طرف || *джāниб* جانب

Посторониться (съ дороги)—*рāh дāден* راه دادن || (стоять въ сторонѣ)—*тараф истāден* طرف ایستادن

Сторонникъ — *тарафгӣр* طرفگیر

Стоянка--*мензилгāһ* منزلگاه || время—ки.— *ленг* لنگ || *теваггуф* توقّف

Стоять — *ӣстāден* ایستادن || *пā шуден* پا (ایست) شدن

Страданіе–*ренджь* رنج || *āзāр* آزار

Страдать— *ренджь кешӣден* رنج کشیدن || *āзāр кешӣден* آزار کشیدن

Стража–*гарāвӯл* قراول || *пāс кешӣк* کشیك || پاس

Стражникъ—*пāсбāн* پاسبان

Страна — *вилāiет* ولایت || *мемлекет* مملکت || *кишвер* کشور || *земӣн* زمین

Страница— *сафхэ* صفحه || *сахӣфэ* صحیفه

Странникъ—*гарӣб* غریب

Странность–*гарāбет* غرابت|| *'аджеб* عجب

Странный — *гарӣб* غریب|| *'аджӣб* عجیب

Странствовать—*сефер керден* سفر کردن || *сiяхет керден* سیاحت‌کردن

Страстный—*шеһвет перест* شهوت پرست || --люб.— *шӣфтэ-и 'ишг* شیفتهٔ‌عشق

Страсть—*һевес* هوس || *шеһвет* شهوت

Стратегія—*фенни дженг* فنّ جنگ || *фенни лешкеркешӣ* فنّ‌لشکرکشی

Страусъ—*шутур-мург* شتر مرغ || *не'āмэ* نعامه

Страхованіе— *бӣмэ* بیمه || *истраховой* استراخووی

Страховать — *бӣмэ керден* بیمه کردن

Страхъ — *бӣм* بیم || *терс* ترس

Страшно—*муһӣбāнэ* مهیبانه

Страшный–*һоулнāк* هولناك|| *муһӣб* مهیب

Стрекоза— *дебā* دبی || *мелехи пеядэ* ملخ پیاده|| *зенджсрэ* زنجره

Стремительность–см. скорость.

Стремиться—(спѣшить)— *шитāб керден* شتاب‌کردن|| -(направиться)-*теведжуһ керден* توجّه‌کردن || (имѣть склонность) —*мейл дāштен* میل داشتن (دار)

Стремленіе—*мейл* میل

Стремя—*рикāб* رکاب

Стричь-*мӯ бурӣден* مو بریدن

Строгій—*сахт* سخت || *сахт-гӣр* سختگیر

Строго—*сахт* سخت

Строгость—*сахтӣ* سختی || *сахтгӣрӣ* سختگیری || *шиддет* شدّت

Строеніе—*бинā* بنا

Строй — *тертӣб* ترتیب || *теркӣб* ترکیب ||—воен.—*сафф* صفّ

Стройный—*хуш-гадд* خوش قدّ || *рāст-гāмет* راستقامت

Строить — *бинā керден* بنا کردن || *сāхтен* ساختن (ساز)

Строка—*сатр* سطر || *хатт* خطّ

Строфа—*мисрā'* مصراع

Стружка—*терāшэ* تراشه

Струна— *сӣм* سیم || *тāри сāз* تارساز || *ветер* وتر (мн. ч.— *эвтāр* اوتار)

Стрѣла—*тӣр* تیر || *хеденг* خدنگ

Стрѣлка (часовъ)—*'аграбэ* عقربه

Стрѣлокъ —*тӣр-эндāз* تیر انداز || (изъ ружья)—*туфенг-эндāз* تفنگ انداز

Стрѣльба —(изъ ружья)—*туфенг-эндāзӣ* تفنگاندازی

Стрѣлять—*туфенг эндāхтен* تفنگ انداختن (انداز)

Стряпать — *āшпезӣ керден* آشپزی کردن || *āш пухтен* آش پختن(پز)

Стряпня—*āшпезӣ* آشپزی

Студентъ—*тāлиб* طالب (мн. ч.—*талабэ* طلبه)

Стужа—*сермā* سرما

Стулъ — *сандалӣ* صندلی || *курсӣ* کرسی

Ступень—*пеллэ* پلّه || *дереджэ* درجه

Ступка—*һāвенг* هاونگ

Стучать—*кӯбӣден* کوبیدن || *зеден* زدن (زن) || — въ двери—*дагг-ул-бāб керден* دقّالباب کردن

Стыдить— *шермсāр керден* شرمسارکردن || —ся— *хеджāлет кешӣден* خجالت کشیدن || *шерм дāштен* شرم داشتن (دار)

Стыдливый — *шермсāр* شرمسار || *мехджӯб* محجوب

Стыдъ—*шерм* شرم || *хея* حیا || *хиджāб* حجاب || *ненг* ننگ

Стѣна—*дӣвāр* دیوار

Стѣнной — *дӣвāркӯб* دیوار کوب

Стѣсненіе— *тенгū* تنگی || (притѣсненіе)—*āзāр* آزار

Стѣснять, — нить— *тенг керден* تنگ کردن || *āзāр керден* آزار کردن || *захмет дāден* زحمت دادن (دار)

Суббота—*шембэ* شنبه

Сударь—*серкāр* سرکار

Судебный— *мāли махкамэ* مال محکمه || *хукмū* حکمی || *шар'ū* شرعی

Судить— *хукм керден* حکم کردن || *фетвā дāден* فتوی دادن(ده)

Судно — *нāв* ناو || *кештū* کشتی

Судорога — *тешеннудж* تشنّج

Судъ—*хукм* حکم || *фетвā* فتوی || (судилище)—*дūвāнхāнэ* دیوانخانه || *махкамэ* محکمه

Судьба—*бахт* بخت || *насūб* نصیب || *гисмет* قسمت

Судья—*гāзū* قاضی

Суевѣріе— *херāфэ* خرافه || *ваhм* وهم

Сука—*мāчэ-сег* ماچه سگ || *сеги-мāдэ* سگ ماده

Сукно—*мāhўт* ماهوت

Сукъ—*шāх* شاخ

Султанъ (плюмажъ) — *джыгэ* جقّه

Сумасшедшій-*дūвāнэ* دیوانه

Сумасшествіе — *дūвāнегū* دیوانگی

Суматоха—*шўлўг* شولوق || *āшўб* آشوب

Сумки переметныя —*хурджūн* خرجین

Сумма—*маблаг* مبلغ || *тенхāh* تنخواه

Сундукъ—*сандўг* صندوق

Супругъ—*шевhер* شوهر || *зевдж* زوج || —уга— *зен* زن || *зевджэ* زوجه || *'иял* عیال

Супъ—*шўрбā* شوربا

Сургучъ—*лāк* لاك

Суровость-*гасāвет* قساوت || *сахтū* سختی

Суровый — *сахт* سخت || *гāсū* قاسی

Сурьма—*кухл* کحل || *сурмэ* سرمه

Суставъ—*мафсал* مفصل

Сутки—*шебāнэ-рўз* شبانه‌روز

Суть—*хулāсэ* خلاصه || *джевhер* جوهر

Сухàрь--*нāни хушк* نان‌خشك

Сухой—*хушк* خشک

Сухопутныя войска—*'асâкири беррiе* عساکر برّیه || —дорога — *рâhи хушкӣ* راه خشکی

Сухость—*хушкӣ* خشکی

Сушить—*хушк керден* خشک کردن

Существенный — *джевhерӣ* جوهری || *зâтӣ* ذاتی

Существительное—*исм* اسم || *исми зâт* اسم ذات

Существо—*зâт* ذات || *hестӣ* هستی || *мевджӯд* موجود

Существованiе — *hестӣ* هستی || *вуджӯд* وجود

Существовать — *вуджӯд дâштен* وجودداشتن (دار) || *вуджӯд дâрем, в. дâштем, в. дâр*

Сущность—*хулâсэ* خلاصه || *джевhер* جوهر

Сфера—*дâирэ* دائره

Схватывать,—тить— *дестгӣр керден* دستگیر کردن || *забт керден* ضبط کردن || —см. хватать.

Схваченный — *герифтâр* گرفتار || *забт кердэ* ضبط کرده

Сходить—см. сойти

Сходный— см. похожiй и дешевый.

Сходство—*шебâhет* شباهت

Сцена — *темâшâ* تماشا || *манзар* منظر

Счастливо — *бехушбахтӣ* بخوشبختی

Счастливый — *бахтiяр* بختیار || *нӣкбахт* نیکبخت

Счастье—*тâли'* طالع || *бахт* بخت || *нӣкбахтӣ* نیکبختی || *се'âдет* سعادت

Счетчикъ — *тахвӣлдâр* تحویلدار

Счетъ—*хисâб* حساب || *сӯрети хисâб* صورت حساب

Считать — *хисâб керден* حساب کردن || 1) *шумурден* شمردن || 2) (полагать)—*пендâштен* پنداشتن(پندار) 1) *мӣшимурем, шумурдем бушимур* || 2) *мӣпендâрем, пендâштем, пендâр*

Съ—*бâ* با || (у, отъ)—*эз* از

Съѣздъ—*меджлис* مجلس || *джем'* جمع

Съѣстной—*хурденӣ* خوردنی

Сынъ—*песер (пусер)* پسر || *бен* بن (*ибн* ابن)

Сыпать—*пāшūден* پاشیدن || *рūхтен* ریختن(ریز) || *мū-рūзем, рūхтем, берūз*

Сыпучія тѣла — *хубӯб* حبوب || *дāнэhā* دانه‌ها

Сырецъ — *эбрūшуми хāм* ابریشم خام

Сырой — *нāпухтэ* ناپخته || *хāм* خام || (мокрый) — *тер* تر

Сырость—*рутӯбет* رطوبت || *нем* نم

Сыръ—*пенūр* پنیر

Сытый—*сūр* سیر

Сѣверный—*шемāлū* شمالی

Сѣверъ—*шемāл* شمال

Сѣдельникъ—*зūнсāз* زینساز || *серрāдж* سرّاج

Сѣдина— *сефūд-мӯӥū* سفید موئی || *шейб* شیب

Сѣдлать — *зūн керден* زین کردن

Сѣдло—*зūн* زین || —вьючное—*пāлāн* پالان

Сѣмя — *тухм* تخم || *дāнэ* دانه || —чѣлов.— *āби менū* آب‌منی

Сѣни—*дāлāн* دالان

Сѣно — *'алефи хушк* علف خشک

Сѣноторговецъ — *'аллāф* علاّف

Сѣра—*гугерд* (*гюгирд*) گوگرد || —уха—*бūхāли гӯш* بیخال گوش

Сѣрый — *хāкестер-ренг* خاکسترنگ || *ремāдū* رمادی || (—цвѣта офиц. сукна) — *фулфул-немекū* فلفل نمکی

Сѣтка—*шебекэ* شبکه || *тӯр* تور

Сѣть—*дāм* دام || *тӯр* تور

Сѣять — *кāштен* کاشتن (کار) || *тухм эфшāнден* تخم افشاندن

Сюда —*ūнджā* اینجا || *тā-ūнджā* تا اینجا

Сюрпризъ—*чūзи нā-мунтазар* چیزی نا منتظر || —см. подарокъ.

Сюртукъ — *габāіи ференгū* قبای فرنگی || *кӯледжэ* کولجه

Т.

Табакерка — *унфіедāн* انفیه‌دان

Табакъ — *тӯтӯн* توتون || —для кальяна—*тембāку* تنباکو || —нюхат.—*унфіе* انفیه

Таблица—*гāимэ* قایمه || *фиһрист* فهرست

Табунъ—*ремэ* رمه || *гелэ* گله

Табуретка-*эскемлӣ* اسکملی

Тазъ — *леген* لگن || *тāс* طاس || *ташт* طشت

Тайкомъ—см. тайно.

Тайна—*рāз* راز || *сирр* سرّ

Тайникъ—*джāи мехфӣ* جای مخفی || *кемӣн* کمین

Тайно—*ниһāн* نهان || *āһистэ* آهسته || *сирран* سرًّا

Таинственно — *местӯран* مستورًا || *хефіян* خفیًّا

Таинственность — *ниһāнӣ* نهانی

Таинственный-*ниһāн* نهان || *гāмыз* غامض

Таинство—*сирри дӣнӣ* سرّ دینی

Тайный—*ниһāн* نهان || *пенһāн* پنهان

Таить—*пенһāн керден* پنهان کردن || см. скрывать.

Также—*нӣз* نیز || *һем* هم

Таковъ—*һемчунӣн* همچنین || *ӣнгӯнэ* اینگونه

Такой—*мисли ӣн* مثل این || *чун ӣн* چون این || —то—*фулāн* فلان

Такса—*нерх* نرخ || *мазаннэ* مظنّه

Таксировать—*нерх гузāштен* نرخ گذاشتن (گذار)

Тактика— (воен.)— *фенни лешкеркешӣ* فنّ لشکرکشی || *эсāлӣби хāрб* اسالیب حرب

Тактъ (музыки) —*везн* وزن || (повед.) — *мезāг* مذاق || *салӣгэ* سلیقه

Такъ — *ӣнджӯр* اینجور || *һемчунӣн* همچنین || —такимъ обр. — *ōн тоур* آنطور || т.—какъ—*чунки* چونکه

Талантливый—*гāбил* قابل || *һунерменд* هنرمند

Талантъ—*һунер* هنر || *габиліет* قابلیّت

Талисманъ—*тылсем* طلسم || (мн. ч.—*талāсим* طلاسم)

Талія—*кемер* كمر || *міян* ميان || *эндāм* اندام

Талонъ—*хавāлэ* حواله

Тамарискъ—*чӯби гез* چوب گز

Тамбуръ — *тумбек* تنبك || *кӯбэ* كوبه

Таможня — *гумрук* گمرك || *гумрукхāнэ* گمركخانه

Тамошній — *мāли ōнджā* مال آنجا || *ōн-тарафӣ* آنطرفى

Тамъ—*ōнджā* آنجا

Танецъ—*раґс* رقص

Танцовать — *раґс керден* رقص كردن

Танцовщица—*раґāсэ* رقّاصه

Танцоръ—*раґāс* رقّاص

Тара — *зарф* ظرف || *везни зарфи мāл-ут-теджāрэ* وزن ظرف مال التجاره

Тараканъ—*джу'ал* جعل

Тарантулъ—*рутейл* رتيل || *рутейлā* رتيلا

Таранъ (орудіе) — *гāвсер* گاوسر

Тарелка—*бӯшґāб* بوشقاب

Тарифъ—*та'рӣфэ* تعريفه || *нерх* نرخ

Таскать, тащить—*кешӣден* كشيدن || см. красть.

Татаринъ—*тāтāр* تاتار

Татуировать—*хāл кӯбӣден* خال كوبيدن || *тевшӣм керден* توشيم كردن

Татуировка— *хāлкӯбӣ* خال كوبى || *тевшӣм* توشيم || *вешм* وشم

Тафта—*тāфтэ* تافته

Тачка — *гердӯнэ-и дестӣ* گردونۀ دستى

Таять—*āб шуден* آب شدن

Тварь — *мехлӯґ* مخلوق || (мн. ч. *мехлӯґāт* مخلوقات) || *āферӣдэ* آفريده

Твердо—*мухкам* محكم

Твердость — *себāт* ثبات || *сахтӣ* سختى || *сефтӣ* سفتى

Твердый — *сефт* سفت || *сāбит* ثابت || *мухкам* محكم || *сахт* سخت || *усту-вāр* استوار

Твердѣть—*сефт шуден* سفت شدن || *сахт шуден* سخت شدن

Твой — *мāли тӯ* مال تو || прибавл. къ концу слова «*и* — *тӯ*» или «*ет*» — *педер«и-тӯ»* پدرتو или —*педер«ет»*—твой отецъ.

Твореніе—см. тварь.

Творецъ—*хāлиг* خالق || *первердегāр* پروردگار

Творительный падежъ — *элмеф'ӯлу ма'hу ве бивāситатиhи* المفعول معه و بواسطته

Творить—*āферӣден* آفریدن (آفرین) || *халг керден* خلق کردن

Творогъ — *мāсти чекӣдэ* ماست چکیده || *пенӣри тāзэ* پنیر تازه

Творчество—*гувеети ихтирā'* قوّت اختراع || *меликэ-и тэлӣф* ملکهٔ تألیف

Театръ — *темāшāхāнэ* تماشاخانه || —войны — *'арсэ-и дженг* عرصهٔ جنگ

Тебѣ—*бетӯ* بتو

Тебя—*турā* ترا

Тёзка—*hем-исм* هم اسم

Текстъ—*метн* متن

Текучій—*маи'* مایع || *āбӣ* آبی

Текущій — *джāрӣ* جاری || *ревāн* روان

Телеграмма—*телеграм* تلگرام

Телеграфировать— *телеграм фиристāден* تلگرام فرستادن (فرست)

Телеграфистъ— *телеграфчӣ* تلگرافچی || *гумāштэ-и телеграф* گماشتهٔ تلگراف

Телеграфъ — *телеграф* تلگراف (تلغراف)

Теленокъ—*гоусāлэ* گوساله || *'иджл* عجل

Телескопъ—*дӯрбӣни бузург* دوربین بزرگ || *ситāрэ бӣн* ستاره بین || *нāзӯр* ناظور

Телиться — *бечэ āвурден* بچه آوردن

Тельная—*āбистен* آبستن

Телѣга — *āрāбэ-и бāркеш* آرابهٔ بارکش

Телятина— *гӯшти гоусāлэ* گوشت گوساله

Тема—*матлаб* مطلب || *пӣшнеhāд* پیش نهاد

Темница — *зиндāн* زندان || *хабсхāнэ* حبس‌خانه

Темно—*тāрӣк* تاریک

Темносиній—*сӯрмэӣ* سورمهٔ

Темнота—*тāрӣкӣ* تاریکی || *зулмет* ظلمت

Темный—*тӣрэ* تیره || *тāрӣк* تاریک || —цвѣтъ — *сӣр-ренг* سیررنگ

Темнѣть — *тāрӣк шуден* تاریك شدن

Темпераментъ — *мезāдж* مزاج

Темя—*тāрек* تارك || *гуллэ-и сер* قلّهٔسر || *фарг* فرق

Тенденція— *мейл* میل

Тентъ—*āфтāб-гердāн* آفتاب گردان || *чāдер* چادر

Теорія—*буньяни 'илм* بنیان علم || *'илми назарӣ* علم نظری || —и практика— *'илм-у-'амел* علم وعمل

Теперешній—*хāлӣ* حالی

Теперь—*эльāн* الان || *һемӣн-вагт* همینوقت || *хāлā* حالا

Тепло—*герм* گرم

Теплота—*гермā* گرما

Теплый—*герм* گرم

Тереть —*сӯден* (سا) سودن || *сāвӣден* ساویدن || *мāлӣден* مالیدن || (молоть)—*хурдэ керден* خرده کردن

Терзать — *пāрэ керден* پاره کردن || *дерӣден* (در) دریدن

Терка—*рендэ* رنده

Терминъ— *истилāх* اصطلاح

Термометръ—*мӣзāни харāрет* میزان حرارت

Терновникъ—*хāр* خار

Тернъ — *āлӯи дженгелӣ* آلوی جنگلی

Терпимо — *бегадри имкāни техаммул* بقدر امکان تحمّل

Терпимость — *техаммул* تحمّل

Терпимый— *мӣшевед техаммул керд* میشود تحمّل کرد

Терпкій — *зумухт* زمخت || *тунд-мезэ* تند مزه

Терпѣливо—*сабирāнэ* صابرانه

Терпѣливость —*техаммул* تحمّل

Терпѣливый—*мутехаммил* متحمّل || *сāбир* صابر

Терпѣніе—*сабр* صبر || *тāгет* طاقت || *техаммул* تحمّل || *шекӣб* شکیب

Терпѣть— *сабр керден* صبر کردن || *тāгет керден* طاقت کردن || *хоуселэ дāштен* حوصله داشتن (دار)

Терраса—*эйвāн* ایوان

Территорія — *хāк* خاك || *земӣн* زمین || *билāд* بلاد

Терять—*гум керден* گم کردن || *зāiи' керден* ضایع کردن || —ся—*гум шуден* گم شدن || (недоумѣвать)— *сергердāн шуден* سرگردان شدن

Тесать—*терāшйден* تراشیدن
Тесемка—*шерйт* شریط
Тесть—*хусӯр* خسور || *педерзен* پدرزن
Тетеревъ—см. глухарь.
Тетива—*зиh* زه || *тāр* تار
Тетка (сестра отца)—*'аммэ* عمّه || (сестра матери)—*хāлэ* خاله
Тетрадь — *дефтер* دفتر || *джузвэ* جزوه
Техника—*фенн* فنّ || *истылāхāт* اصطلاحات
Технологія—*'илми фунӯн ве санāіи'* علم فنون وصنایع
Теченіе—*джереян* جریان || *девендегй* دوندگی || *ревиш* روش || въ—іи времени—*дер муддет* درمدّت
Течь — *ревāн шуден* روان شدن || *джереян керден* جریان کردن || *рйхтен* ریختن (ریز)
Течь—*чекэ* چکه
Теща — *мāдерзен* مادرزن || *хусӯрэ* خسوره
Тигръ—*бебр* ببر || *нимр* نمر
Типографія-*чāпхāнэ* چاپخانه || *басмахāнэ* بصمه خانه || *матба'э* مطبعه

Типунъ—*маразu бенд-зебāни мургhā* مرض بند زبان مرغها
Тиражъ — *бāхтени билет* باختن بیلات || *тйрāж* تیراژ
Тиранство — *ситем* ستم || *зулм* ظلم || *джоур* جور
Тиранъ— *зāлим* ظالم || *ситемкāр* ستمکار
Тиски— *кйстāн* کیستان || *черхуст* چرخست || *мелземэ* ملزمه
Титулъ—*лагаб* لقب || *'инвāн* عنوان
Тифъ—*мухрагэ* محرقه
Тихій—*āрāм* آرام || *āhистэ* آهسته
Тихо—*āhистэ-āhистэ* آهسته آهسته
Тише — *āрāмтер* آرامتر || *āhистэтер* آهسته‌تر
Тишина-*āhистегй* آهستگی || *āрāмй* آرامی || *хāмӯшй* خاموشی
Ткань—*бāфтэ* بافته || *пāрчэ* پارچه
Ткать—*бāфтен* بافتن || *мйбāфем, бāфтем, бебāф*
Ткацкій станокъ— *дестгāhи нессāдж* دستگاه نسّاج

Ткачъ — *нессāдж* نسّاج || *ша'р-бāф* شعر باف || *хāик* حايك

Тлѣніе—*фенā* فنا

Тлѣнный—*фāнū* فانى

Тлѣть — *фāнū шуден* فانى شدن

Тминъ — *зūрэ* زيره || *кем-мӯн* كمّون

То, тотъ—*ōн (āн, ӯн)* آن || —то-есть—*я'нū* يعنى

Тобой—*бāтӯ* باتو || *бевāси-тэ-и тӯ* بواسطهٔ تو

Товарищество — *рифāгет* رفاقت || (К⁰) — *шерāкет* شراكت

Товарищъ — *рафūг* رفيق || (компаньонъ) — *шерūк* شريك

Товаръ— *мāл* مال (мн. ч. *эмвāл* اموال) || *мāли тед-жāрет* مال تجارت (مال التجاره)

Тогда—*ōнвагт* آنوقت

Тогдашній — *мāли ōнвагт* مال آنوقت

Тоже—*hем* هم || *нūз* نيز

Токарь—*херрāт* خرّاط

Толкать — *тенэ зеден* تنه زدن (زن) || *лагад зеден* لگد زدن (زن) || *текāн дāден* تكان دادن (ده) || *тенэ мūзенем, т.-зедем, т.-безен*

Толкованіе—*тефсūр* تفسير || *шерх* شرح || *тэвūл* تأويل

Толковать—*тефсūр керден* تفسير كردن

Толковый—*муфессер* مفسّر || — (понятливый)—*зūренк* زيرنك

Толкъ—*ма'нū* معنى || *фāи-дэ* فايده

Толочь— *кӯбūден* كوبيدن || *нерм (хурдэ) керден* نرم (خرده) كردن

Толпа—*гурӯh* گروه || *фоудж* فوج || *джем'* جمع

Толпиться — *джем' шуден* جمع شدن

Толстый—*кулуфт* كلفت || см. жирный.

Толчокъ—*тенэ* تنه || *зениш* زنش || *текāн* تكان

Толще—*кулуфттер* كلفتتر

Толщина —*кулуфтū* كلفتى

Только—*фагат* فقط

Тонкій—*бāрūк* باريك || *нā-зик* نازك || *галамū* قلمى

Тонкость—*бāрūкū* باريكى

Тонуть — *гарк шуден* غرق

шдн || *фурӯ рефтен* فرو رفتن (رو)

Тонъ— *āвāз* آواز || *нагмэ-и āвāз* نغمهٔ آواز

Тоньше—*бāрӣктер* باریکتر

Топазъ—*зеберджед* زبرجد

Топить (печь)—*āшеш зеден* آتش زدن (زن) || (— въ воду)— *гарк керден* غرق کردن

Топкій—*пургил* پرگل

Топливо — *ћейзем* هیزم || *сӯхтенӣ* سوختنی

Топографія—*васфи чегӯнегӣ-и мекāн* وصف چگونگی مکان

Тополь—*тебрӣзӣ* تبریزی || *сефӣдāр* سفیدار

Топоръ—*тебер* تبر || *тӣшэ* تیشه

Топтать — *пāймāл керден* پایمال کردن

Торговать—*херӣд-у-фурӯш керден* خریدو فروش کردن || *севдā керден* سودا کردن || *теджāрет керден* تجارت کردن || —ся— *чāнэ зеден* چانه زدن (زن)

Торговецъ—*тāджир* تاجر || *севдāгер* سوداگر

Торговля-*теджāрет* تجارت || *херӣд -у- фурӯш* خرید و فروش || *дāд-у-ситед* داد و ستد

Торговый — *теджāретӣ* تجارتی

Торгъ-*херӣд-у-фурӯш* خرید و فروش || —ги— *харрāджӣ* حرّاجی || *мезāд-фурӯшӣ* مزاد فروشی

Торжественно — *бā-ихтифāл* بااحتفال || *бā-шикӯћ* باشکوه

Торжественность—*джелāл ве тантенэ* جلال وطنطنه || см. торжество.

Торжественный—*бā шикӯћ* با شکوه || *ихтифāлӣ* احتفالی || *бā тешрӣфāт* با تشریفات

Торжество — *тешрӣфāт* تشریفات || *ихтифāл* احتفال || *'ӣд* عید

Торжествовать— *ихтифāл керден* احتفال کردن || *'ӣд герифтен* عید گرفتن

Торопить—*та'джӣл керден* تعجیل کردن || *безӯдӣ āвурден* بزودی آوردن || —ся— *шитāб керден* شتاب کردن || *'аджалэ керден* عجله کردن

Тоска—*гуссэ* غصّه || *хасрет* حسرت || *'азāби фирāг* عذاب فراق

Тосковать — *гуссэ хурден* غصّه خوردن || *мелӯл шуден* ملول شدن || *хасрети фирāг хурден* حسرت فراق خوردن

Тостъ — (пить за здоровье)—*беселāмети кеси нӯшӣден* بسلامت کسی نوشیدن

Тотчасъ—*hемāндем* هماندم || *дер хāл* در حال

Тотъ—*ōн* (*āн*, *ӯн*) ان

Точило—*черх* چرخ

Точильщикъ-*черхчӣ* چرخچی

Точить — *тӣз керден* تیز کردن || *черх керден* چرخ کردن

Точка—*нугтэ* نقطه

Точно — *рāст* راست || *бā-дигует* با دقّت || см. какъ.

Точность — *дигует* دقّت || *тадӣг* تدقیق || *рāстӣ* راستی

Точный — *дуруст* درست || *рāст* راست || *бā дигует* با دقّت

Тошнить — *теhевву' керден* تهوّع کردن

Тошнота—*теhевву'* تهوّع

Тощій—*лāгер* لاغر

Трава—*'алеф* علف || *себзэ* سبزه

Травля — *сайд* صید || *шикāр* شکار

Травоядный—*черендэ* چرنده

Трагедія — *дāстāни мухзин* داستان محزن || *фāджи'э* فاجعه || *мусӣбет* مصیبت

Трагическій—*мухзин* محزن || *мулим* مؤلم || *федж'-энгӣз* فجع انگیز

Трактатъ—см. договоръ.

Трактиръ—*мейкедэ* میکده || *мейхāнэ* میخانه

Транзитъ-*терāнзӣт* ترانزیت

Транспортированіе—*хамл-у-нагл* حمل و نقل

Транспортировать—*хамл-у-нагл керден* حمل و نقل کردن

Транспортная квитанція—*бāрнāмэ* بارنامه

Транспортъ — *бāр* بار || см. транспортированіе.

Траншея—*ӯр* اور

Трата—*харджс* خرج || *сарф* صرف

Тратить — *харджс керден*

خرج كردن || *сарф керден* صرف كردن

Тратта—*сенеди хевāлэ* سند حواله || *берāт* برات

Трауръ—*'азā* عزا || *мэтем* ماتم || *хидāд* حداد

Требованіе—*талеб* طلب || *игтизā* اقتضا

Требовательный — *дигет-джӯй* دقّتجوى || *дӣр-песенд* ديرپسند || *муш-кил-песенд* مشكل پسند

Требовать — *талеб керден* طلب كردن || *талебӣден* طلبيدن || *игтизā керден* اقتضا كردن

Требуха—*сӣрāб* سيراب

Тревога—*изтирāб* اضطراب || *гаугā* غوغا

Тревожить— *захмет дāден* زحمت دادن (ده) || *муз-териб керден* مضطرب كردن || —ся — *захмет кешӣден* زحمت كشيدن || см. бояться.

Тревожный — *музтериб* مضطرب || *мунзе'идж* منزعج

Трезвость-*ћушъярӣ* هشيارى

Трезвый- *ћушъяр* هشيار || *'араг-нāхýр* عرق ناخور

Тренировать–*соугӯн керден* سوقون كردن

Треніе— *хакк* حكّ || *сāіиш* سايش

Треножникъ-*сэ-пāіе* سه پايه

Трепетать— *музтериб шу-ден* مضطرب شدن || *та-пӣден* طپيدن || *лерзӣден* لرزيدن || см. бояться.

Трепетъ— *лерзиш* لرزش || *тапиш* طپش || *изтирāб* اضطراب || *терс* ترس

Трепещущій—*лерзāн* لرزان

Треска-*мāћӣ-баглэ* ماهى بغله

Трескаться — *теркӣден* تركيدن || *сӯрāх дāден* سوراخ دادن

Трескъ—*терāк* تراك

Третейскій судья — *хакем* حكم || *міянчӣ* ميانچى

Третій— *сейюм* سيّم ||
—тьяго дня — *перӣрӯз* پريروز

Третной—*сулсӣ* ثلثى

Треть — *сулс* ثلث || *сэ-іек* سه يك

Треугольникъ—*сэ-гӯшэ* سه گوشه

Трехугольный — *сэ-гӯшэӣ* سه‌گوشهٔ

Трещина— *шикāф* شكاف || *сӯрāх* سوراخ || *терек* ترك

Три—*сэ* سه

Тридцатый—*сейюм* سيم

Тридцать—*сū* سى

Трижды—*сэ-керрэ* سه كرّة

Трилистникъ—*сэ-бергэ* سه برگه || *шебдер* شبدر

Тринадцатый — *сūздеһум* سيزدهم

Тринадцать—*сūздэ* سيزده

Триста—*сūсед* سيصد

Тріумфъ—*тешрūфāти зафер* تشريفات ظفر

Трогательный— *ригет-энгūз* رقت‌انگيز

Трогать—*дест зеден* دست زدن (زن) || *лемс керден* لمس كردن || —ся— *харакет керден* حركت كردن

Троекратный — *сэ-керрэ-ū* سه كرّة

Тройной—*муселлес* مثلّث || *сэ-табагэ-ū* سه طبقة || —(количество)— *сэ-мисл* سه مثل || *сэ-чендāн* سه چندان

Тронъ— *эвренг* اورنگ || *серūр* سرير || *тахти салтанет* تخت سطنت || *'арш* عرش

Тростникъ—*ней* نى

Трость — *чӯб-дестū* چوب دستى || *'асā* عصا || *та'лūмū* تعليمى

Труба–*лӯлэ* لوله || -(рогъ)- *кернāй* كرناى || *шейпӯр* شيپور || — дымовая и самов.—*дӯдкеш* دودكش || *бухāрū* بخارى

Трубачъ–*шейпӯр-зен* شيپور زن

Трубить— *кернāй кешūден* كرناى كشيدن

Трубка—курит.–*чебӯг* چبوق

Трубочистъ — *дӯдкешрӯб* دودكشروب

Трудиться—*кāр керден* كار كردن || *захмет кешūден* زحمت كشيدن

Трудно—*мушкил* مشكل

Трудность-*душвāрū* دشوارى || *ишкāл* اشكال

Трудный—*мушкил* مشكل || *душвāр* دشوار

Тудолюбивый-*михнетдӯст* محنت‌دوست || *кāркун* كاركن || *муджидд* مجدّ || *са'ū* ساعى

Трудолюбіе— *са'й* سعی || *джаhд* جهد

Трудъ — *захмет* زحمت || *кāр* کار

Трупъ — *джинāзэ* جنازه || *джуссэ* جثّه || — (животнаго) — *мурдāр* مردار || *лāшэ* لاشه || *джӣфэ* جیفه

Трусость—*бӣ-дилӣ* بیدلی || *терс* ترس

Трусъ—*бӣ-дил* بی‌دل || *бӣ-зеhрэ* بی زهره || *терсӯ* ترسو || *джебāн* جبان

Трутень — *зембӯри сурх* زنبورسرخ || *галафч* غلفچ

Тряпка—*пāрчэ*پارچه || *летэ* لته || *куhнэ* کهنه

Трюмъ—*теhи кештӣ* تـه کشتی || *эмбāр* انبار

Трясти—*текāнӣден* تکانیدن || *текāн дāден* تکان دادن —ся—*текāн хурден* تکان خوردن

Туалетъ — *эсбāби-тезъйӣн* اسباب تزیین

Тубероза— *гули мерьем* گل مریم

Туго — *тенг* تنگ || *сахт* سخت

Тугой—*тенг* تنگ

Туда—*ōнджā* انجا

Туземецъ — *бӯмӣ* بومی || *эhли вилāiет* اهل ولایت

Тузъ—(карт.)—*āс* آس

Туловище—*тенэ* تنه || *кāлбед* کالبد

Туманный — *хӣрэ* خیره || *hевā-герифтэ* هوا گرفته

Туманъ—*меh* مه || *хӣрегӣ-и hевā* خیرگی‌هوا || *hевā-герифтегӣ* هواگرفتگی

Тупой—*кунд (конд)* کند

Тупость—*кундӣ* کندی || —ума—*эблеhӣ* ابلهی

Турецкій—*туркӣ* ترکی

Туристъ—*сейях* سیّاح || *сіяхет кунендэ* سیاحت کننده

Турція—*девлети рӯм* دولت روم || *девлети 'усмāнійе* دولت عثمانیّه

Тусклый — *тāр* تار || *нāшеффāф* ناشفّاف

Тутовое дерево—*дирахти тӯт* درخت توت

Тутъ—*īнджā* اینجا

Туфля—*пā-эфзāр* پا افزار || *пā-пӯш* پاپوش

Тухлый— *бед-бӯй* بدبوی || *гендэ* گنده || (гнилой) — *пӯсӣдэ* پوسیده

Тухнуть (стать тухл.)—*гендэ шуден* گنده شدن || *бед-бӯ шуден* بدبوشدن || (потухать) — *хāмӯш шуден* خاموش شدن

Туча—*эбри сіяһ* ابرسیاه

Тучный—*фербиһ* فربه

Тушить — *хāмӯш керден* خاموش‌کردن || *итфā керден* اطفا کردن

Тщательность—*дыгет* دقّت

Тщательный—*бā-иһтимāм* باهتمام || *бā-дыгет* با دقّت

Тщеславіе—*ифтихāр* افتخار || *магрӯрӣ* مغروری

Тщеславный—см. гордый.

Тщетный — *бӣ-масреф* بی مصرف || *бāтил* باطل || *нā-филэ* نافله

Ты—*тӯ* تو

Тыква—*кедӯ* كدو

Тылъ—*'агаб* عقب || *думбāл* دنبال

Тысяча—*һезāр* هزار

Тьма— *тāрӣкӣ* تاریکی || *залāм* ظلام || *зулмет* ظلمت

Тѣлесный — *беденӣ* بدنی || *джисмӣ* جسمی

Тѣло— *тен* تن || *джисм* جسم

Тѣлосложеніе — *теркӣби беден* ترکیب بدن || *бунъе-и беден* بنیهٔ بدن

Тѣмъ—*бā-ӣн* با این || —самымъ—*беһемӣн себеб* بهمین سبب || между—*дер ӣн эснā* در این اثنا

Тѣнь—*сāіе* سایه || *зылл* ظلّ

Тѣснить—*тенг керден* تنگ کردن

Тѣснота—*тенгӣ* تنگی

Тѣсный,—но—*тенг* تنگ

Тѣсто—*хемӣр* خمیر

Тюкъ— *тāчэ* تاچه || *ленгэ* لنگه || *'адл* عدل

Тюлень—*гāв-māһӣ* گاوماهی

Тюль—*тӯр* تور

Тюльпанъ—*лāлэ* لاله

Тюрьма—*хебсхāнэ* حبسخانه || *зиндāн* زندان

Тюфякъ—*дӯшек* دوشك

Тягостно,—ный—*бā-захмет* بازحمت || *сенгӣн* سنگین || *мут'иб* متعب

Тягость—*захмет* زحمت || *рендж* رنج

Тяжба—*да'вā* دعوی || *мурāфа'э* مرافعه

Тяжелый, —ло — *сенгӣн* سنگین

Тяжесть—*сенгӣнӣ* سنگینی || —(ноша)—*бāр* بار

Тяжкій—*сахт* سخت

Тянуть— *кешӣден* کشیدن (کش) || *мӣкешем, кешӣдем, бекеш.*

Тяпка—*сāтӯр* ساطور

У.

У —*пӣш* پیش || *незд* نزد || -у меня—*пӣши мен* پیش من || —(близъ)—*дем* دم : -у дверей-*деми дер* دمدر || —(съ, отъ) — *эз* از : я спросилъ у него—*мен эз ӯ пурсӣдем* مـن از او پرسیدم

Убавлять, убавить — *кем керден* کم کردن

Убаюкивать-*лā-лā-ӣ хāнден* لالائی خواندن || *л. керден* لالائی کردن || *зикри хāб хāнден* ذکرخواب خواندن

Уберегать, уберечь—*нигāh дāштен* نگاه داشتن || *нигāh дāрем, н. дāштем, н. дāр* ||—ся—*ихтіят керден* احتیاط کردن

Убивать—см. убить.

Убирать, убрать— (украшать)-*āрāстен* آراستن(آرا) || *міярāіем, āрāстем, біярāй* || —(уносить)—*бердāштен* برداشتن (بردار) || *бермӣдāрем, бердāштем, бердāр* || — (хлѣбъ съ поля)—*берчӣден* بر چیدن (برچین) || *бер мӣчӣнем, берчӣдем, берчӣн* || -ся—*худрā āрāстен* خـودرا آراسـتن || — (скрыться, уйти)—*гум шуден* گم شدن || — убирайся! — *гум шоу* گمشو

Убитый—*магтӯл* مقتول || *куштэ* کشته

Убить—*куштен* کشتن(کش) *мӣкушем, куштем, бекуш*

Убійственный — *кушендэ* کشنده || *гāтил* قاتل

Убійство—*гатл* قتل || *хӯнрӣзӣ* خونریزی

Убійца—*гатил* قاتل || *ку-шендэ* کشنده

Убогій—*бй-нева̄* بی‌نوا || см. бѣдный—

Убожество—см. бѣдность

Убой—*гасса̄бӣ* قصابی

Уборка—(хлѣбовъ)—*деров* درو || *хиса̄д* حصاد

Уборная—*халветга̄h*خلوتگاه|| —см. клозетъ.

Уборъ—*зӣнет* زينت

Убранство—*а̄ра̄іеш* ارايش || *зӣнет* زينت

Убывать, убыть—*кем шу-ден* کم‌شدن

Убывающій — *кем шевендэ* کم شونده

Убыль — *ка̄ст* کاست || *ка̄-hиш* کاهش

Убытокъ—*зарар* ضرر || *хи-са̄рет* خسارت

Убыточно,—ый — *ба̄-хиса̄-рет* با خسارت || *зарар мӣкунед* ضرر میکند

Убыточность — *хиса̄рет* خسارت

Убѣдително — *мӯскита̄нэ* مسکتانه || *ба̄ илха̄х* باالحاح

Убѣдительный— (доводъ)— *мускит* مسکت

Убѣжать, убѣгать—*гурӣх-тен* (گریز) گریختن || *фи-ра̄р керден* فرار کردن || *мӣгурӣзем, гурӣхтем, гурӣз*

Убѣждать, убѣдить— *му'-тагид керден* معتقد کردن|| *тэкӣд керден* تاکید کردن|| *ра̄зӣ керден* راضی کردن || — ся — *и'тига̄д керден* اعتقاد کردن || *ягӣн да̄ш-тен* یقین‌داشتن || *му'тагид шуден* معتقدشدن || —см. совѣтовать.

Убѣжденіе—*и'тига̄д*اعتقاد|| *фикр* فکر || *гоул* قول

Убѣжище—*пена̄h* پناه || *ме-ла̄з* ملاذ

Уважать — *хурмет керден* حرمت کردن || *мухта̄рем да̄штен* (دار) محترم‌داشتن

Уваженіе—*ихтира̄м* احترام || *хурмет* حرمت

Увеличеніе—*эфза̄іиш*افزایش|| *фузӯнӣ* فزونی || *уздіяд* ازدیاد

Увеличивать,—чить — *зіяд керден* زیاد کردن || *'ала̄вэ керден* علاوه کردن || *эф-зӯден* (افزا) افزودن || —ся— *зіяд шуден* زیاد شدن

Увертка—*хӣлэ* حيله

Увертливый,—см. хитрый.

Увеселеніе — *'айш* عيش || *хӯшгузерāнӣ* خوشگذرانی || *темāшā* تماشا

Увеселительный — *фарах-энгӣз* فرح انگيز || — ое мѣсто — *теферруджгāh* تفرّجگاه

Увеселять-лить —*хушвагт керден* خوشوقت كردن || *мешгӯл керден* مشغول كردن || — ся — *хушвагт шуден* خوشوقت شدن || *хушгузе-рāнӣ керден* خوشگذرانی كردن

Увидать, увидѣть–см. видѣть.

Увлекать, увлечь-(тащить) *кешӣден* كشيدن || (очаровать)— *шӣфтэ керден* شيفته كردن || *джезб керден* جذب كردن || —ся—*шӣфтэ шуден* شيفته شدن || *мешгӯф шуден* مشغوف شدن

Увлеченіе — *'ишг* عشق || *шоуг* شوق

Уводить, увести, увозить–*бурден* (بَر) بردن || *мӣберем, бурдем, бебер*

Уволить, увольнять— *ма'-зӯл керден* معزول كردن || *бӣрӯн керден* بيرون كردن || *мураххас керден* مرخّص كردن

Увольненіе—*'азл* عزل

Увѣдомить,—млять— *āгāh керден* آگاه كردن || *хабер дāден* خبر دادن || *хабер мӣдеhем, х. дāдем, х. бедеh*

Увѣдомленіе—*āгāhӣ* آگاهی || *хабер* خبر || *и'лāм* اعلام

Увѣковѣчить,-чивать-*джā-видāн кэрден* جاودان كردن

Увѣнчать, — *мутевведж керден* متوّج كردن || *теклӣл керден* تكليل كردن

Увѣреніе—*тэкӣд* تأكيد || *итминāн* اطمئنان

Увѣренность — *и'тимāд* اعتماد || *тэкӣд* تأكيد || *ягӣнӣ* يقينی

Увѣрять,–рить–*тэкӣд керден* تأكيد كردن || —ся—*хāтир-джам' шуден* خاطر جمع شدن || *ягӣн дāштен* يقين داشتن (دار)

Увѣчить—*нāгис-ул-'узв керден* ناقص العضو كردن || *'узв бурӣден* عضو بريدن

Увѣчный—'*узв-бурӣдэ* عضو بريده

Увѣчье-*нагси 'узв* نقص عضو || *'узв-бурӣдегӣ* عضو بريدگی

Увѣщевать,—щать — *пенд дāден* پند دادن (ده)

Увѣщаніе-*насӣхет* نصيحت || *пенд* پند

Увядать—*пежмурдэ шуден* پژمرده شدن

Угадать,—дывать— *фирā-сет керден* فراست كردن || *дер-яфтен*(دریاب)دریافتن || *феhмӣден* فهميدن || *мул-тефит шуден* ملتفت شدن

Угаръ—*бӯи зугāл* بوی زغال

Угасать, угаснуть—*хāмӯш шуден* خاموش شدن

Углубленіе— *гоудӣ* گودی || *гāвāк* گاواك

Углублять, —бить — *гоуд керден* گود كردن || *'амӣг керден* عميق كردن || —ся— *те'аммуг керден* تعمّق كردن || *гурресӣ керден* غوررسی كردن

Угнетать—*зулм керден* ظلم كردن

Угнетеніе—*зулм* ظلم

Угнетенный—*мазлӯм* مظلوم

Уговаривать,-ворить-*насӣ-хет керден* نصيحت كردن || —ся—*шарт керден* شرط كردن

Уговоръ—*шарт* شرط

Угодно: какъ вамъ угод-но—*мухтāрӣд* مختاريد || *мейли шумā* ميل شما ||—если вамъ угодно—*эгер мейл дāрид* اگر ميل داريد

Угождать, угодить— *хид-мет керден* خدمت كردن || *хушнӯд керден* خشنودكردن

Уголовный-*джинāӣ* جنائی || — ое преступ.-*джинāіет* جنايت

Уголъ—*гӯшэ* گوشه || *зāвіе* زاويه

Уголь—*зугāл* زغال || —го-рящій—*эхгер* اخگر || ка-менный—*зугāли сенг* زغال سنگ

Угольщикъ— *зугāл фурӯш* زغال فروش

Угонять, угнать— *рāнден* راندن

Угорь,—(рыба)—*мāр-мāhӣ* مارماهی || *джерӣс* جريث || —(прыщъ) —*сӯзэ* سوزه

Угостить, угощать-*миhмā-*

нӣ керден مهمانی کردن || *зіяфет керден* ضیافت کردن

Угощеніе—*миһмāнӣ* مهمانی|| *зіяфет* ضیافت || *джешн* جشن

Угрожающій-*муһеддид* مهدّد

Угрожать— *теһдӣд керден* تهدید کردن

Угроза—*теһдӣд* تهدید

Угрызеніе (совѣсти) — *таубӣхи замӣр* توبیخ ضمیر

Угрюмый—*дилтенг* دلتنگ || *гамгӣн* غمگین

Удаваться, —даться— *муіессер шуден* میسّر شدن

Удаленіе—*бу'д* بعد || *дӯрӣ* دوری

Удалить,—лять-*дӯр керден* دورکردن

Удалой—*дилӣр* دلیر

Ударъ—*зениш* زنش || *зарбэ* ضربه || —(болѣзнь)-*сектэ* سکته

Ударять,—рить—*зеден* زدن (زن) || *мӣзенем, зедем, безен*

Удача—*тейсӣр* تیسیر

Удачный—*муіессер* میسّر || *мувāфиг* موافق

Удвоить — *музā'аф керден* مضاعف کردن || *дӯ-чендāн керден* دو چندان کردن

Удержаніе—*забт* ضبط

Удержать—*бāз дāштен* باز داشتن (دار) || *забт керден* ضبط کردن || —(препятствовать)— *ман' керден* منع کردن

Удивительный — льно — *'аджаб-энгӣз* عجب انگیز

Удивленіе—*те'аджуб* تعجّب|| *хейрет* حیرت

Удивлять, удивить—*бе-хейрет эндāхтен* بحیرت انداختن (انداز) || —ся— *те'аджуб керден* تعجّب کردن

Удило—*деһенэ* دهنه

Удлинять,—ить—*дирāз керден* دراز کردن

Удобный—*мунāсиб* مناسب

Удобство--*āсӯдегӣ* آسودگی || *āсāіиш* آسایش

Удовлетвореніе—*ризā* رضا|| —(кого-ниб.)— *мукāфāт* مکافات || *телāфӣ* تلافی || *итминāн* اطمئنان

Удовлетворительность — *кифāіет* کفایت

Удовлетворительный—*му-*

джибй ризā موجب .رضا || *марзū* مرضی || *кāфū* کافی

Удовлетворить—*рāзū керден* راضی کردن || *мукā-фāт керден* مکافات کردن|| —ся— *рāзū шуден* راضی شدن || *муктефū шуден* مکتفی شدن.

Удовольствіе— *ризā* رضا || *хурсендū* خرسندی || *хазз* حظّ || *хушнӯдū* خشنودی

Удовольствоваться— *хурсенд шуден* خرسند شدن || *гāни' шуден* قانع شدن

Удостовѣреніе — *тасдūг* تصدیق || *тахгūг* تحقیق || -(свидѣтельство)-*шеhā-дет* شهادت || *гевāhū* گواهی

Удостовѣрять,—рить—*тэ-кūд керден* تأکید کردن || *гевāhū дāден* گواهی دادن || *тевгū' керден* توقیع کردن

Удостоить—*мархамет керден* مرحمت کردن || *эрзāнū дāштен* ارزانی داشتن (دار)

Удочка—*чеңгек* چنگک || *гуллабэ-и сайди мāhū* قلابهٔ صید ماهی || *шест* شست

Уединеніе—*халвет* خلوت || *гӯшэ-нешūнū* گوشه نشینی

Уединяться, — ниться — *тенhā шуден* تنها شدن || *дер халвет нишестен* در خلوت نشستن (نشین)

Ужалить—*дендāн герифтен* دندان گرفتن (گیر) || *гезū-ден* گزیدن || *āжūден* آژیدن

Ужасаться—*hерāсāн шуден* هراسان شدن

Ужасный-*hерāс-энгūз* هراس انگیز || *hоулнāк* هولناك

Ужасъ—*терс* ترس || *hерāс* هراس

Ýже—*теңтер* تنگتر

Ужé-*ūнек* اینك || *пūш* پیش || *габл* قبل

Ужели—(не можетъ быть, невозможно!) — *мумкин нéбāшед* ممکن نباشد

Уживаться,--житься-*муāсā керден* مواسا کردن || *мудā-рā керден* مدارا کردن

Ужимка — *кедждеhāнū* کجدهانی

Ужинать—*шāм хурден* شام خوردن || *шāм мūхурем, ш. хурдем, ш. бухур*

Ужинъ—*шāм* شام

Ужъ—*мāри сіяh* مارسیاه

Узаконять,—конить— *халāл керден* حلال كردن

Узда—*деhенэ* دهنه || *джелоу* جلو || *легāм* لگام || *лиджāм* لجام || *меhāр* مهار

Узелъ—*гирэ* گره || —(пакетъ)—*бӯгчэ* بوغچه

Узкій—*тенг* تنگ || *тāр* طار

Узнать, узнавать-(ч. ниб.)- *дāнистен* دانستن || *āгāh шуден* آگاه شدن || (кого ниб.)—*шинāхтен* شناختن (شناس) || *мӣшинāсем, шинāхтем шинāс*

Узникъ—*мехбӯс* محبوس || *дестгӣр* دستگیر

Узорчатый-*нагшдāр* نقشدار|| *мунагаш* منقّش

Узоръ — *нагш* نقش || *гул* گل

Узы — *гайд* قيد (мн. ч. *гуюд* قيود)

Уйти—см. уходить.

Указаніе—*ишāрет* اشارت || *делӣл* دليل || *делāлет* دلالت

Указатель—(книги) —*фиhрист* فهرست ||-(дорогъ)- *рāhнемā* راهنما || *рāhбер* راهبر || *делӣл* دليل

Указательный палецъ—*энгушти шеhāдет* انگشت شهادت

Указать, указывать— *нишāн дāден* نشان دادن(ده)|| *немӯден* نمودن(نما) || *нишāн мӣдеhем, н. дāдем, н. бедеh*

Указъ —*фермāн* فرمان

Укладывать — *гузāштен* گذاشتن (گذار) || *берчӣден* برچيدن (برچين) || *бермӣчӣнем, берчӣдем, берчӣн* || —ся (улечься)— *хāбӣден* خوابيدن

Уклоненіе—*бу'д* بعد || *иджтинāб* اجتناب

Уклончивый — *серсерӣ* سر سرى || *гурӣз* گريز

Уклоняться — *иджтинāб керден* اجتناب كردن || *ихтирāз керден* احترازكردن|| *бегердӣден* برگرديدن

Укорачивать, —ротить-*кӯтāh керден* كوتاه كردن

Укорениться, — няться— *рāсих шуден* راسخ شدن

Укоризна, укоръ — *некӯhиш* نكوهش || *серзениш* سرزنش

Укорять,—рить— *серзениш керден* سرزنش کردن

Украдкою—*āhистэ* آهسته || *пенhāн* پنهان

Украина — *сугӯр* ثغور || *худӯд* حدود

Украсть—*дуздӣден* دزدیدن || —см. красть.

Украшать, —сить— *зӣнет керден* زینت کردن || *āрāстен* (آرا)آراستن || *пейрāстен* پیراستن

Украшеніе—*зӣнет* زینت || *āрāіиш* ارایش

Укропъ-*шевӣд* (شبیت)شوید

Укрощать,--укротить—*рāм керден* رام کردن

Укрывать — *кетм керден* کتم کردن || *пенhāн керден* پنهان کردن || *пӯшāнден* پوشاندن || —ся— *пенhāн шуден* پنهان شدن

Укрѣпить,—плять—*мухкам керден* محکم کردن || *гāим керден* قایم کردن || —позицію — *тахсӣн керден* تحصین کردن

Укрѣпленіе-см. крѣпость.

Укрѣпляющій — *мугаввӣ* مقوّی

Уксусъ—*сиркеh* سرکه

Улаживать,-уладить—*телāфӣ керден* تلافی کردن || *дуруст керден* درست کردن || *энджāмӣден* انجامیدن

Улей—*хāнэ-и нехл* خانهٔ نحل || *кендӯ* کندو

Улетать, —тѣть— *перӣден* پریدن

Улика—*делӣл* دلیل || *гевāhӣ* گواهی || *эсери гунāh* اثر گناه || —въ кражѣ—*белгэ-и дуздӣ* بلگهٔ دزدی

Улитка—*кеджек* کجک || *садефи земӣнӣ* صدف زمینی

Улица—*кӯчэ* کوچه

Уличать,—чить—*иснāд керден* اسناد کردن

Уловка—*хӣлэ* حیله

Уложеніе—*гāнӯн-нāмэ* قانون نامه || *низāм* نظام

Улучшать,-шить-*ислāх керден* اصلاح کردن || *техсӣн керден* تحسین کردن

Улучшеніе—*ислāх* اصلاح || *техсӣн* تحسین

Улыбаться,—бнуться— *тебессум керден* تبسّم کردن

Улыбка—*тебессум* تبسّم || *нӣмхандэ* نیم‌خنده

Ультиматумъ—*харфи āхир* حرف آخر || *шарти вāджиб* شرط واجب

Умаленіе—*тасгӣр* تصغير

Умалять,— лить — *тасгӣр керден* تصغير كردن || *кем керден* كم كردن || *пест керден* پست كردن || -ся- *кем шуден* كم شدن || *пест шуден* پست شدن

Уменшать,–шить–*кем керден* كم كردن

Умереть–*вефāт керден* وفات كردن || *мурден* (مير) مردن || *мӣмӣрем, мурдем, бемӣр*

Умершій- *мутеваффā* متوفّا || *мурдэ* مرده || *мерхӯм* مرحوم

Умиленіе—*ригет* رقّت

Умилительный—*ригет-энгӣз* رقّت انگيز

Умирать—см. умереть.

Умно—*бā'агл* باعقل || *'āгилāнэ* عاقلانه

Умножать (ариѳм.)— *зарб керден* ضرب كردن || см. увеличить.

Умноженіе (ариѳм.) —*зарб* ضرب || см. увеличеніе.

Умный–*хиредменд* خردمند || *'āгил* عاقل

Умовеніе — *шуст-у-шӯй* شست وشوى

Умозрительный — *'аглӣ* عقلى || —ныя науки— *'улӯми 'аглійе* علوم عقليّه

Умолчать — *сāкит шуден* ساكت شدن

Умолять— *илтимāс керден* التماس كردن || *реджā керден* رجا كردن

Уморительный–*хейлӣ музхик* خيلى مضحك

Уморить — *һелāк керден* هلاك كردن || см. утомить.

Умственный—*'аглӣ* عقلى

Умъ– *'агл* عقل || *хиред* خرد || *һӯш* هوش

Умывальникъ — *рӯ-шӯй* (простн.—*рӯшӯр*) روشوى (روشور) ||—(перс. рукомойникъ)— *āфтāбэ-леген* آفتابه لگن

Умываться — *шуст-у-шӯ керден* شست وشو كردن || *дест -у-рӯ шустен* دست و رو شستن

Умыселъ—*гасд* قصد || *гараз* غرض || *нійет* نيّت

Умышленно–*'ангасд* عنقصد

Умѣніе—*беледӣ* بلدی || см знаніе.

Умѣренность — *и'тидāл* اعتدال || *му'тедилӣ* معتدلی

Умѣренный — *му'тедил* معتدل

Умѣрять—*кем керден* کم کردن || *му'тедил керден* معتدل کردن.

Умѣстный — *мунāсиби хāл* مناسب حال || *бā моуги'* با موقع || *беджā* بجا

Умѣть (см. знать)— *белед бӯден* بلد بودن (باش) || я умѣю—*беледем* بلدم || не умѣю— *белед нӣстем* بلد نیستم || см. знать.

Университетъ— *дāр-ул-фунӯн* دار الفنون

Унижать, —зить—*хāр керден* خوار کردن || *тахӣр керден* تحقیر کردن

Униженіе — *хāрӣ* خواری || *тахӣр* تحقیر || *зилл* ذلّ

Униженный—*хāр* خوار || *хагӣр* حقیر

Унизительный — *мӯджиби хагāрет* موجب حقارت

Унимать, унять — *джелоу герифтен* جلو گرفتن (گیر)

Уничтожать, —жить— *нā-бӯд керден* نابود کردن || *нӣст керден* نیست کردن || *телеф керден* تلف کردن

Уничтоженіе—*нāбӯд* نابود || *истисāл* استئصال || *'адам* عدم || *телеф* تلف

Унія—*иттихāд* اتّحاد

Уносить, унести — *бурден* بردن (بر) || *мӣберем, бурдем, бебер*

Унывать, —*нā-умӣд шуден* نا امید شدن || *мэюс шуден* مأیوس شدن

Унылый—*гаммнāк* غمّناک || *мэюс* مأیوس

Уныніе—*нā-умӣдӣ* ناامیدی

Упадать, упасть—*пест шуден* پست شدن || *уфтāден* افتادن (افت) || см. падать.

Упадокъ — *футӯр* فتور || *сугӯт* سقوط || *зевāл* زوال

Упаковать— *тӯи зарф гузāштен* توی ظرف گذاشتن (گذار) || *лефāфэ керден* لفافه کردن

Упирать — *текъе керден* تکیه کردن || —ся— *текъе шуден* تکیه شدن

Уплата — *тахвӣл* تحویل || *идā* ادا || —долга—*идā-и дейн* ادای دین

Уплачивать, —тить— *идā керден* ادا کردن || *тахвӣл дāден* تحویل دادن

Упованіе—*тевеккул* توکّل || *реджā* رجا || *теваггу'* توقّع

Уподоблять, —бить— *шебӣһ керден* شبیه کردن || —ся— *шебӣһ бӯден* شبیه بودن (باش)

Упоеніе — *местӣ* مستی

Уполномоченный — *векӣл* وکیل || *гумāштэ* گماشته

Уполномочить—*векӣл керден* وکیل کردن || *векāлет дāден* وکالت دادن (ده) || *векāлет мӣдеһем, в. дāдем, в. бедеһ*

Упоминать, упомянуть — *зикр керден* ذکر کردن || *ядāверӣ керден* یادآوری کردن

Упомянутый -*мезкӯр* مذکور || *мезбӯр* مزبور

Упорный — *сахт* سخت || *хӯд-рāй* خودرای || *сахт-сер* سخت سر

Упорство —*серкешӣ* سرکشی || *сахт-серӣ* سخت سری || *'инāд* عناد

Упорствовать — *'инāд керден* عناد کردن || *серкешӣ керден* سرکشی کردن || *исрāр керден* اصرار کردن

Употребить, — лять—*исти'мāл керден* استعمال کردن || *бекāр бурден* بکار بردن

Употребленіе — *исти'мāл* استعمال

Управленіе—*идāрэ* اداره || *хукӯмет* حکومت

Управлять—*хукмрāнӣ керден* حکمرانی کردن || *идāрэ керден* اداره کردن

Управляющій—*мудӣр* مدیر || *реӣс* رئیس

Упражненіе—*маши* مشق || *верзиш* ورزش

Упражняться-—*верзиш керден* ورزش کردن || *маши керден* مشق کردن

Упрашивать, упросить — *илтимāс керден* التماس کردن

Упрекать, —кнуть—*'итāб керден* عتاب کردن || *мелāмет керден* ملامت کردن ||

серзениш керден سرزنش کردن

Упрекъ—*му-āхазэ* مؤاخذه || *’итāб* عتاب || *мелāмст* ملامت || *серзениш* سرزنش

Упразднить, —днять—*менсӯх керден* منسوخ کردن

Упрочить,-чивать-*мустахкам керден* مستحکم کردن || *гāим керден* قایم کردن

Упругій — *гежӣдэ* غژیده || *леден* لدن

Упругость — *гежӣдегӣ* غژیدگی || *ледӯнет* لدونت

Упряжь—*зӣн-іерāг* زین یراق

Упрямиться,—см. упорствовать.

Упрямство,–см. упорство

Упрямый, –см. упорный.

Упускать — *вāгузāштен* وا گذاشتن (وا کذار) || *иhмāл керден* اهمال کردن || *кӯтāhӣ керден* کوتاهی کردن || *тагсӣр керден* تقصیر کردن || -случай— *фурсетрā зāи’ керден* فرصت‌را ضایع کردن

Упущеніе—*кӯтāhӣ* کوتاهی || *иhмāл* اهمال || *тесāмух* تسامح

Уравненіе—*та’дӣл* تعدیل || *тесāвӣ* تساوی || *hемвāрӣ* هموارى

Уравнять,—нивать— *берāбер керден* برابر کردن || *hемвāр керден* هموارکردن || *мусāвӣ керден* مساوی کردن

Ураганъ— *сарсар* صرصر

Урмія—*урӯміе* ارومیه

Уровень—*тесвіе* تسویه || *берāберӣ* برابری || (инструм.) *āлети тесвіе* آلت تسویه

Упродливость, уродство.- *зиштӣ* زشتی

Уродъ—*зишт* زشت || *бедсӯрет* بدصورت || *бед-теркӣб* بد ترکیب

Урожай – *хāсилāт* حاصلات || *моусем* موسم || —(зерн. хлѣба)—*деров* درو || –хорошій—*нӣксāлӣ* نیکسالی

Уроженецъ—*бӯмзāд* بومزاد || *эhл* اهل || *мутевеллид дер* متولد در || *эслиш эзӯ* اصلش‌ازو

Урокъ—*дерс* درس

Уронить—*эндāхтен* انداختن (انداز) || *вāгузāштен* وا گذاشتن (واگذار) || *мӣ-эндāзем, эндāхтем, беіендāз*

Уронъ— *хисāрет* خسارت || *зіян* زیان || — (воен.) — *шикест* شکست

Урыльникъ-*шāшдāн*شاشدن

Усадьба—*милк* ملك || *мезра'э* مزرعه

Усвоить, усваивать—*тахсӣл керден* تحصیل کردن

Усердіе—*гайрет* غیرت || *кӯшиш* کوشش

Усердный — *сāхиб гайрет* صاحب غیرت || *гайретменд* غیرتمند

Усиленіе —*эфзāйиш* افزایش || *тагвіе* تقویه || *тешдӣд* تشدید || *шиддет* شدّت

Усиленный—*эфзӯдэ* افزوده || *шедӣд* شدید || *гавӣ* قوی

Усиливать—лить—*гавӣтер керден* قویترکردن || *эфзӯден* افزودن (افزا)

Усиліе—*са'й* سعی || *джеһд* جهد || *кӯшиш* کوشش

Ускользнуть, —зать—*реһā шуден* رها شدن

Ускорить,—рять—*зӯд керден* زود کردن || *та'джӣл керден* تعجیل‌کردن

Условиться,—вливаться—*шарт бестен* شرط بستن (بند) || *шарт керден* شرط کردن || *гарāр дāден* قرار دادن (ده)

Условіе—*шарт* شرط || *мугāвалэ* مقاوله

Условленный — *мешрӯт* مشروط || *ма'һӯд* معهود || *мев'ӯд* موعود

Условный—*мешрӯт* مشروط

Услуга — *хидмет* خدمت || *яверӣ* یاوری || *мусā'адет* مساعدت

Услуженіе—*хидмет* خدمت

Услуживать,—жить-*хидмет керден* خدمت کردن || *меһребāнӣ керден* مهربانی‌کردن

Услужливость— *меһребāнӣ* مهربانی

Услужливый— *хāтир-первер* خاطرپرور || *меһребāн* مهربان

Усматривать,—рѣть – *мулāхазэ керден* ملاحظه‌کردن || *феһмӣден* فهمیدن

Усмиреніе—*тескӣн* تسکین || *фитнэ нишāнден* فتنه نشاندن || *тескӣни хевāтир* تسکین خواطر

Усмирять, —рить — *āрāм керден* آرام کردن || *тескӣн*

керден تسکین کردن || —бунтъ—*фитнэ нишāндеи* فتنه نشاندن

Усмотрѣніе — *хукм* حکم || *мейл* میل || *назар* نظر || *эмр* امر

Усмѣшка—*тебессум* تبسّم

Уснуть—*хāб рефтен* خواب رفتن || —см. спать

Усобица— *фитрет* فترت || *фитнэ* فتنه || *сетӣзэ* ستیزه

Усовершенствованіе — *текмӣл* تکمیل || *итмāм* اتمام

Усовершенствовать — *мукеммел керден* مکمّل کردن || *бекемāл ресāнӣден* بکمال رسانیدن

Усопшій— *мерхӯм* مرحوم || —см. умершій

Успокоеніе— *āрāмӣ* آرامی || *рāхет* راحت

Успокоительный — *āрāмбахш* آرامبخش || *мусеккӣн* مسکّن

Успокоить, — коивать — *āрāм керден* آرام کردن

Успѣвать—пѣть—*муваффаг шуден* موفّق شدن

Успѣхъ—*пӣшрефт* پیشرفت || *тераггӣ* ترقّی || *тегаддум* تقدّم

Успѣшный-*муваффаг* موفّق || *муїессер* میسّر

Уста—*деһāн* دهان || *лебһā* لبها

Уставать, устать— *хастэ шуден* خسته شدن

Уставъ — *гāнӯннāмэ* قانون نامه || *низāмнāмэ* نظام‌نامه

Усталость-*хастегӣ* خستکی || *та'аб* تعب || *дермāндегӣ* درماندگی

Усталый — *дермāндэ* در مانده || *хастэ* خسته || *та'аб кердэ* تعب کرده

Установленный—*мугаррар кердэ* مقرّرکرده || *ваз' шудэ* وضع شده

Установлять,—вить— *мугаррар керден* مقرّرکردن || *тертӣб дāден* ترتیب دادن (ده)

Устарѣлый—*гадӣм* قدیم || *куһнэ* کهنه

Устный—*зебāнӣ* زبانی || *шифāһӣ* شفاهی

Устойчивость — *пāйдāрӣ* پایداری || *истихкāм* استحکام || *метāнет* متانت

Устойчивый—*пāйдāр* پایدار || *мухкам* محکم || *сāбит* ثابت || *гāим* قایم

Устоять—*сāбит бӯден* ثابت بودن || *гāим бӯден* قایم بودن

Устраивать—роить—*дуруст керден* درست کردن || *сāхтен* ساختن (ساز) || *тертӣб дāден* ترتیب دادن (ده)

Устраненіе — *деф'* دفع || *иб'āд* ابعاد || *дӯр керден* دور کردن

Устранить, —нять — *дӯр керден* دور کردن || *кенāр гузāштен* کنار گذاشتن (گذار) || *деф' керден* دفع کردن

Устрашать,—шить— *терсāнден* ترساندن

Устрашеніе—*техвӣф* تخویف

Устремлять—*теведжуһ керден* توجّه کردن || -взоры- *дӣдэ дӯхтен* دیده دوختن (دوز)

Устрица—*гӯшмāһӣ* گوشماهی || *садеф* صدف

Устройство—*һей-эт* هیئت || *тертӣб* ترتیب || *теркӣб* ترکیب || *назм* نظم || *āрāстегӣ* اراستگی || *сāхт* ساخت

Уступать— *вāгузāр керден* واگذار کردن || *дест кешӣден* دست کشیدن || —въ цѣнѣ— (*гайметрā*) *пāйӣн керден* پائین کردن (قیمترا)

Уступка—(въ цѣнѣ)— *теneззули гаймет* تنزّل قیمت || *пестӣ* پستی || *пāйӣн керден* پائین کردن

Уступчивый— (въ продажѣ)— *эрзāн-фурӯш* ارزان فروش

Устье рѣки—*деһенэ-и рӯдхāнэ* دهنۀ رودخانه

Усъ, усы—*себӣл* سبیل

Усыновленіе— *ферзенд-хāндегӣ* فرزند خواندگی || *тебеннӣ* تبنّی

Усыпительный — *хāб-āвер* خواب آور

Усыплять,—пить—*хāбāнӣден* خوابانیدن

Усышка—*кāст* کاست || *кеср* کسر || *нугсāн* نقصان

Утварь—*мухеллефāт* مخلّفات

Утвердительный—*мусеббит* مثبّت || —отвѣтъ— *джевāби губӯл* جواب قبول

Утверждать,—дить— *мухкам керден* محکم کردن ||

тэкӣд керден تأكيدكردن ||
исбāт керден اثبات كردن
Утвержденіе—*тэкӣд* تأكيد ||
исбāт اثبات
Утесъ — *херсенги буленд*
خرسنگ بلند || *кенāри кӯh*
كناركوه
Утихать,—хнуть—*āрāм шу-
ден* آرام شدن
Утка: — дикая — *мурıāбӣ*
مرغابى || — домашная —
урдек اوردك
Утóкъ—*пӯд* پود || *пӯдэ*
پوده || *лухмэ* لخمه
Утоленіе—*тескӣн* تسكين ||
—жажды—*тескӣни'аташ*
تسكين عطش
Утолять, —лить— *тескӣн
керден* تسكين كردن
Утомительный — *мут'иб*
متعب
Утомленіе—см. усталость.
Утомлять, —мить— *хастэ
керден* خسته كردن || *зах-
мет дāден* زحمت دادن
Утонуть—*гарк шуден* غرق
شدن
Утопить—*гарк керден* غرق
كردن
Утопленіе—*гарк* غرق
Утопленникъ — *гарк шудэ*
غرق شده || *гарӣк* غريق
Утрата—*хисāрет* خسارت
Утрачивать, утратить—*зāи'
керден* ضايع كردن
Утренній— *мāли субх* مال
صبح || *сахарӣ* سحرى
Утро— *субх* صبح || — (на
зарѣ)—*сахар* سحر
Утроба—*шикем* شكم
Утроить — *сэ-мисл керден*
سه‌مثل كردن
Утромъ— *вагти субх* وقت
صبح || *субхдем* صبحدم ||
бāмдāд بامداد
Утруждать—*захмет дāден*
زحمت دادن (ده)
Утѣха—см. радость.
Утѣшать,—шить—*тесліет
дāден* تسليت دادن || *та'-
зіет кердн* تعزيت كردن
Утѣшеніе—*теселлӣ* تسلى ||
тесліет تسليت || *та'зіе*
تعزيه
Утюгъ—*утӯ* اوتو
Ухаживать—*перестāрӣ кер-
ден* پرستارى كردن || —(за
больн.)— *хидмет керден*
خدمت كردن || *тӣмāр кер-
ден* تيماركردن || —(за жен-

щиной) — *'ишгбāзӣ кер-ден* عشق‌بازی‌کردن

Ухо—*гӯш* گوش

Уходить — *бӣрӯн рефтен* بیرون رفتن (رو) ‖—(бо-лѣе вѣжливое)—*тешрӣф бурден*(بر) تشریف بردن ‖ *бӣрӯн мӣревем, б. рефтем б. бороу*

Уходъ — *хурӯдж* خروج ‖ —(ухаживаніе)—*хидмет* خدمت ‖ *перестāрӣ* پرستاری ‖ *тӣмāр* تیمار

Ухудшать,—шить—*беттер керден* بترکردن ‖ —ся—*беттер шуден* بترشدن

Уцѣлѣть — *сāлим мāнден* سالم ماندن

Участвовать— *эмбāз бӯден* انباز بودن ‖ *мушāракет керден* مشارکت کردن

Участіе-*мушāракет* مشارکت‖ *эмбāзӣ* انبازی ‖ *hемкāрӣ* همکاری

Участникъ—*шерӣк* شریک‖ *hемкāр* همکار

Участокъ— (городской)—*махаллэ* محلّه

Участь — *гисмет* قسمت ‖ *насӣб* نصیب

Учебникъ—*китāби тахсӣл* کتاب تحصیل

Ученикъ—*шāгирд* شاگرد

Ученіе-*та'лӣм* تعلیم ‖ *дерс* درس

Ученый—*'алим* عالم ‖ *дāниш-менд* دانشمند ‖ *дāнā* دانا

Учетъ —(векс.)— *тензӣл* تنزیل

Училище—*дебистāн* دبستان‖ *медресэ* مدرسه

Учитель—*му'аллим* معلّم ‖ *муллā* ملّا ‖ *āхӯнд* آخوند

Учитывать—(векс.)— *тен-зӣл керден* تنزیل‌کردن

Учить — *та'лӣм керден* تعلیم کردن ‖ *яд дāден* یاد دادن‖*яд мӣдеhем, яд дāдем, яд бедеh* ‖ —ся— *āмӯх-тен* آموختن (آموز) ‖ *яд герифтен* یاد گرفتن(گیر)‖ *яд мӣгӣрем, яд герифтем яд бегӣр*

Учреждать,—редить—*бинā керден* بنا کردن ‖ *ваз' керден* وضع کردن ‖ *тер-тӣб дāден* ترتیب دادن ‖ *ихдāс керден* احداث کردن

Учрежденіе—*бинā* بنا ‖ *идā-рэ* اداره ‖ *дāирэ* دائره

Учтиво — *эдебāнэ* ادبانه ||
Учтивость—*эдеб* ادب
Учтивый—*бā-эдеб* با ادب || *муhеззеб* مهذّب
Уши-*гӯшhā* گوشها ||-см. ухо.
Ушко—(иглы)— *сурāхи сӯзен* سوراخ سوزن || *кӯни сӯзен* کون سوزن ||—(посуды)—*дестэ* دسته
Ущелье—*тенгнāи кӯh* تنگنای کوه || *деррэ* درّه || *тенгэ* تنگه || *ши'б* شعب
Ущербъ—*хисāрет* خسارت || *зарар* ضرر
Уѣздъ—*вилāiет* ولایت
Уѣзжать—см. выѣхать.
Уязвлять, — вить — *захм керден* زخم کردن
Уяснять, — нить — *вāзих керден* واضح کردن

Ф.

Фабрика—*кāрхāнэ* کارخانه
Фабрикантъ — *кāрхāнечӣ* کارخانچی || *сāхиби кāрхāнэ* صاحب کارخانه
Фабричный—*мāли кāрхāнэ* مال کارخانه
Фаворитъ, — ка — *согулӣ* سوگولی
Фаза—*веджhи māh* وجه ماه || —фазы луны— *вуджӯhи гамар* وجوه قمر
Фазанъ—*гергāвӯл* قرقاول || *тезерв* تذرو
Факелъ—*маш'ал* مشعل
Фактически—*вāги'ан* واقعا || *фи'лан* فعلا
Фактъ — *вāги'э* واقعه || *хāдисэ* حادثه
Факультетъ— *шу'бэ-и дāр-ул-фунун* شعبهٔ دارالفنون
Фаланга—*рутейлā* رتیلا
Фальсификація—*галб* قلب || *сāхтэ-кāрӣ* ساختهکاری
Фальшивый — (челов.) — *сāлус* سالوس || *дӯ-рӯ* دورو || —(поддѣльный) — *бедел* بدل || — ф-ая монета — *пӯли галб* پول قلب
Фальшь—*сāлӯсӣ* سالوسی || *ферӣб* فریب || *дурӯг* دروغ || *габн* غبن || *телбӣс* تلبیس
Фамилія — *'āилэ* عائله || *не-*

себ نسب || *бейт* بيت || — см. семейство

Фамильный — *хāндāнӣ* خاندانی

Фамильярность — *бӣтеклӣфӣ* بی‌تکلیفی

Фанатизмъ—*те'ассуб* تعصّب

Фанатикъ — *муте'ассиб* متعصّب

Фанерный—*вараги чӯб чеспāндэ* ورق‌چوب چسپانده

Фантазія — *хіял* خيال || *хіяли мухāл* خيال‌محال

Фантастичный — *хіялӣ* خيالی || *нӣшгӯлӣ* نیشغولی || *а'джӣб* عجيب || *ваһмӣ* وهمی

Фараонъ — *фир'аун* فرعون

Фармацевтъ—см. аптекарь

Фартукъ—*пӣш-дāмен* پيش دامن || *фӯтэ* فوطه

Фарфоръ — *чӣнӣ* چينی || *бāрфетен* با رفتن

Фаршъ — *долмэ* دولمه || *геймэ* قيمه || *хашв* حشو

Фасадъ—*пӣшрӯіи 'имāрет* پيشروی‌عمارت

Фасоль—*лӯбья* لوبيا || *бāглā* باقلا

Фасонъ — *теркӣб* ترکيب || *тарх* طرح || —см. манера

Фата — *магна'* مقنع || *нигāб* نقاب

Фатализмъ—*мезһеби джебрӣ* مذهب‌جبری || *мезһеб-ул-гадарійе* مذهب‌القدريّه

Фатумъ — *гадар* قدر || *газā* قضا || *газā-у-гадар* قضا وقدر

Фаэтонъ—*фāйтӯн* فايطون || *дурушкэ* درشكه

Фаянсъ—*кāшӣ* کاشی

Февраль — *хӯт* حوت || *шебāт* شباط || *'эсфендāрмуз* اسفندارمز

Фейерверкъ — *āтешбāзӣ* آتشبازی

Фельдшеръ—*муāвини табӣб* معاون طبيب

Фельетонъ—*фасли рӯзнāмэ* فصل روزنامه

Фениксъ—*сӣмург* سيمرغ || *'унгā* عنقا || *гугнус-гӯгнӯс* قوقنوس‌قوقنوس

Феноменъ—*'аджӣбэ* عجيبه || *чӣзи гарӣб* چيزی غريب

Ферма — *мазра'э* مزرعه || (*м. ч. мазāри'* مزارع)

Феска—*кулāһи фес* کلاه فس

Фехтованіе — *фенни шемшӣрзенӣ* فنّ‌شمشيرزنی

Фея—*фириштэ* فرشته

Фига—*энджӣр* انجير

Фигура — *сӯрет* صورت || *нигāр* نگار || *ваз'* وضع

Фигуральный—см. образный

Физика —*'илми табӣ'ійят* علم طبيعيات || *илмӣ табӣ'ет* علم طبيعت

Физическій—*табӣ'ӣ* طبيعى || —см. тѣлесный

Физіологія—*'илми теркӣби эджзāи хейвāнӣ* علم تركيب اجزاى حيوانى

Физіономистъ —*гыяфэ-шинāс* قيافه شناس

Физіономія—*сӯрет* صورت || *рӯ* رو || *гыяфэ* قيافه

Фиктивный—*ваһмӣ* وهمى || *моуһӯм* موهوم

Фикція—*хіял* خيال || *тесаввури ваһмӣ* تصوّر وهمى

Филинъ—*бӯм* بوم || *бӯтӣмāр* بوتيمار

Филологія — *'илми лугет* علم لغت

Философія—*фалсефэ* فلسفه || *'илми хикмэ* علم حكمه

Философъ — *фейлесӯф* فيلسوف || *хекӣм* حكيم

Фильтровать— *сāф керден* صاف كردن || *пāлӯден* پالودن

Фильтръ—*сāфкун* صاف كن || *пāлӯнэ* پالونه

Финансы—*малійят* ماليّات || *эмвāл* اموال || *пӯл* پول

Финикъ—*хормā* خرما

Фирма—*һейэти теджāретӣ* هيئت تجارتى

Фисташка—*пестэ* پسته

Фитиль—*фетӣлэ* فتيله

Фіалка—*бенефшэ* بنفشه

Фіолетовый цвѣтъ— *ренги бенефшэ* رنگ بنفشه

Флагъ—*бейдаг* بيدق || *бейрāг* بيراق

Флаконъ — *шӣшэ-и девā* شيشۀ دوا

Флангъ—*бāл* بال || *джинāх* جناح || *пеһлӯ* پهلو

Фланель—*феленел* فلنل

Флегма—*балгам* بلغم

Флегматикъ — *балгамӣ-мезāдж* بلغمى مزاج || *лимфāвӣ* لنفاوى || *серд-дил* سردل

Флейта-*нāй* ناى || *сорнā* سرنا

Флора — *меджмӯэ-и небāтāт* مجموعۀ نباتات

Флотъ — *джиһāзāти дерья* جهازات دريا

Флюгеръ—*бāднемā* بادنما

Флюсъ — *пūлэ-и дендāн* پیلۀدندان

Фокусникъ—*хуггэбāз* حقّهباز

Фокусъ—*хуггэбāзū* حقّهبازی ||

—лучей — *меркези эши'э* مرکزاشعّه

Фона́рь — *фāнӯс* فانوس || *чирāг* چراغ

Фондъ—*сермāіе* سرمایه

Фонтанъ —*февваре* فوّاره

Форма —*гāлиб* قالب || *һей-эт* هیئت || *шекл* شکل || *тарз* طرز

Формальность—*ресм* رسم || *āіӣн* آئین

Форматъ — *хеджм* حجم || *эндāзэ* اندازه

Фортификація — *истихкāм* استحکام

Форточка—*роузенэ* روزنه

Фортуна—*бахт* بخت || *тā-ли'* طالع

Фортъ—*истихкāм* استحکام || (мн. ч. — *истихкāмāт* استحکامات) || *тибирк* تبرك

Фосфоръ—*фосфōр* فسفور

Фотографія — *'аккāсхāнэ* عکّاسخانه

Фотографъ—*'аккāс* عکّاس

Фраза — *'ибāрет* عبارت || *джумлэ* جمله

Франтъ— *гирр* قرّ

Франція—*девлети ферāнсэ* دولت فرانسه

Французскій, французъ — *ферāнсевӣ* فرانسوی || *ферāнсиз* فرانسز

Фрахтъ— *уджрети кештӣ* اجرت کشتی

Френологія— *'илм-ул-дже-мāджим* علم الجماجم

Фронтъ—*фрӯнт* فرونت

Фруктъ—*мӣвэ* میوه

Фугасъ — *нагб* نقب || *лагм* (*лугм*) لغم

Фундаментъ—*бунъяд* بنیاد || *пāіе* پایه || *эсāс* اساس

Функція—*вазӣфет* وظیفت

Фунтъ—*гирвāнкэ* گروانکه

Фуражиръ — *'алефчӣн* علفچین

Фуражка — *кулāһи ференгӣ* کلاه فرنگی

Фуражъ — *'улӯфэ* علوفه || *'алеф* علف || *джӣрэ* جیره || *'алӣг* علیق

Фургонъ—*фургон* فورغون || *гердӯнэ-и бāркеш* گردونۀ بارکش

Фурія—*'афрӣтэ* عفريته

Фурьеръ—*ӑрдӑл* آردال

Футляръ—*ніям* نيام || *зарф* ظرف || *гелӑф* غلاف

Футъ — *веджеб* وجب || *гадам* قدم

Фуфайка—*пӣрӑһани пешмӣ* پيراهن پشمى

X.

Халатъ — *лйбӑси хӑб* لباس خواب

Халва—*халвӑ* حلوا

Халдей—*келдӑни* كلدانى

Халифъ — *халӣфэ* خليفه || (м. ч.—*хулефӑ* خلفا)

Хамелеонъ — *ӑфтӑб-гердек* آفتاب گردك || *хербӑ* حربا

Хамъ – *бӣ-эдеб* بى ادب || *бӣ-тербіет* بى تربيت

Хандра — *мелӑлет* ملالت || *тенгдилӣ* تنگدلى

Ханжа—*сӑлӯсӣ* سالوسى

Ханжество — *сӑлӯс* سالوس

Хаосъ—*тӑр-у-мӑр* تارومار

Характеризовать — *васф керден* وصف كردن

Характеръ—*табӣ'ет* طبيعت *хӯй* خوى

Харкать — *туф керден* تف كردن || *хїӯ эндӑхтен* خيو انداختن (انداز)

Харя—*пӯзэ* پوزه || *сӯрети зишт* صورت زشت

Хата—*тевӑрэ* تواره

Хвала—*хамд* حمد || *сетӑіиш* ستايش

Хвалить — *та'рӣф керден* تعريف كردن || *сетӯден* ستودن (ستا)

Хвастать — *лӑф зеден* لاف زدن (زن)

Хвастовство — *лӑф* لاف || *худ-песэндӣ* خودپسندى || *муфӑхерет* مفاخرت

Хвастунъ—*лӑфзен* لافزن || *худ-песенд* خودپسند

Хватать — *герифтен* گرفتن (گير) || *мӣгӣрем, герифтем, бегӣр*

Хворать — *бӣмӑр бӯден* بيمار بودن

Хвостъ — *дум* دم || *думбӑл* دنبال

Херувимъ — *фириштэ* فرشته || *кāрӯбūм* كاروبيم

Хижина — *теваāрэ* توّاره || *курūзэ* كريزه || *керūчэ* كريچه

Хилый— *зебӯн* زبون || *за'ūф* ضعيف

Химера—*хіяли бūһӯдэ* خيال بيهوده

Химикъ—*кūміягер* كيمياگر

Химія—*кūмія* كيميا

Хининъ—*генэ-генэ* گنه گنه

Хирургъ—*джеррāх* جرّاح

Хитрить—*хūлэ кердеи* حيله كردن

Хитрость—*хūлэ* حيله || *ихтіял* احتيال || *мекр* مكر

Хитрый—*чāплӯс* چاپلوس || *хūлэкāр* حيله‌كار || *меккāр* مكّار

Хищеніе — *дуздū* دزدى || *ягмā* يغما

Хищный —*хӯнхāр* خونخوار *вахшū* وحشى

Хладнокровіе — *худдāрū* خوددارى || *серддилū* سرددلى

Хладнокровный — *худдāр* خوددار || *серд-дил* سرددل

Хламъ— *шурум-бурум* شرم برم || *куһнэ* كهنه

Хлестать-*котек зеден* كوتك زدن (زن)

Хлопокъ—*пембэ* پنبه

Хлопотать — *са'й кердеи* سعى كردن

Хлопоты —*захмет* زحمت || *са'й* سعى

Хлороформъ — *колоформ* كلوفورم

Хлыстъ — *шеллāг* شلاّق || *тāзьянэ* تازيانه

Хлѣбопашество — *зерā'ет* زراعت || *киштāрū* كشت كارى || *берзегерū* برزگرى || *шехмгерū* شخم‌گرى

Хлѣбопекъ—*нāнвā* نانوا

Хлѣбъ — *нāн (нӯн)* نان || —зерновой—*галлэ* غلّه || *гендум* گندم

Хлѣвъ—*тевūлэ* طويله || *зāгэ* زاقه

Хмель—*хамр* خمر || *мускиpāт* مسكرات || —(растенія) — *рāзек* رازك || *разиūū* رازقى

Хмуриться — *āхум кердеи* آخم كردن

Хмурый — *тāрūк* تاريك || *музлим* مظلم || (грустный) —*дилтенг* دلتنگ

Хоботъ—*хуртӯм* خرطوم
Ходатай—*шефӣ'* شفیع
Ходатайство — *шефā'ет* شفاعت || *са'й* سعی
Ходатайствовать—*са'й керден* سعی کردن
Ходить — *рāh рефтен* راه رفتن (رو) || *рāh мӣревем, р. рефтем, р. бороу*
Ходкій—*рāидж* رایج || *мергӯб* مرغوب || *матлӯб* مطلوب
Ходъ—*ревиш* روش || *рефтāр* رفتار || (путь)—*рāh* راه
Ходьба—*ревиш* روش
Хозяйка—*бāнӯ* بانو
Хозяинъ—*эрбāби хāнэ* ارباب خانه || *сāхиби хāнэ* صاحب خانه
Хозяйство— *хāнэдāрӣ* خانه داری || *ханумāн* خانمان
Холера—*вебā* وبا
Холерикъ—*сафрāвӣ-мезāдж* صفراوی مزاج
Холмъ — *тепэ* تپه || *кутел* کتل || *телл* تل
Холодность — *истигнā* استغنا || *бурӯдет* برودت
Холодный—*серд* سرد || *хунук (хунек)* خنک
Холодъ—*сермā* سرما || *бурӯдет* برودت
Холостой—*a'зеб* اعزب
Холстъ — *кербāс* کرباس || *кеттāн* کتان
Хомутъ—*герден-бенд* گردنبند || *тауги эсб* طوق اسب
Хорекъ—*хез* خز
Хоронить — *дефн керден* دفن کردن
Хорошій, хорошо — *хӯб* خوب || *нӣк* نیك
Хоръ — *гурӯhи хāнендегāн* گروه خوانندگان
Хотѣть — *мейл дāштен* میل داشتن (دار) || *хāстен* خواستن (خواه) || *мӣхāhем, хāстем, бехāh*
Хотя—*эгерчи* اگرچه
Хохолъ — *кāкул* کاکل || (у птицъ)—*шāнэсер* شانه‌سر
Хохотать — *гаhгаhа зеден* قهقهه زدن (زن) || *хандӣден* خندیدن || *мӣхандем, хандӣдем, (беханд) хандэ кун*
Хохотъ—*гаhгаhа* قهقهه || *хандэ* خنده
Храбрость—*дилирӣ* دلیری || *дилāверӣ* دلاوری || *шеджā'ет* شجاعت

Храбрый—*дилӣр* دلیر || *джесӯр* جسور

Храмъ—*ма'бед* معبد || *'ибāдетгāh* عبادتگاه || *hейкел* هیکل

Храненіе—*хифз* حفظ || *нигāhдāрӣ* نگاهداری

Хранилище—*хазӣнэ* خزینه

Хранитель — *хāфиз* حافظ || *нигеhдāр* نگهدار

Хранить — *мухāфазет керден* محافظت کردن || *нигāh дāштен* نگاه داشتن || *нигāh дāрем, н. дāштем, н. дāр*

Храпѣть — *хор-хор керден* خرخر کردن || *кереш керден* کرش کردن || *буххустен* بخستن

Хребетъ (спин.) — *фигāри пушт* فقار پشت || —горный—*тӣги кӯh* تیغ کوه

Хриплый — *седā-герифтэ* صدا گرفته

Хрипота — *седā-герифтегӣ* صدا گرفتگی

Христіанинъ — *'ӣсевӣ* || مسیحی *месӣхӣ* || عیسوی *христіян* خرستیان

Христіанство — *дӣни 'ӣса* دین عیسی

Христосъ—*'ӣса* عیسی || *месӣх* مسیح

Хромать—*ленгӣден* لنگیدن

Хромой—*ленг* لنگ || *а'редж* اعرج || *шел* شل

Хроника—*тāрӣх* تاریخ

Хронографъ — *вāги'э-невӣс* واقعه نویس

Хронологія—*тāрӣхи сенӣн* تاریخ سنین

Хронометръ—*мӣзāни вагт* میزان وقت

Хрупкій—*кем-девāм* کم دوام || *шикестенӣ* شکستنی

Хрусталь—*белӯр* بلور

Хрѣнъ—*тертӣзек* ترتیزک || *гаhзек* گهزک || *хрен* خرن || *турби кӯhӣ* ترب کوهی

Хрящъ—*газрӯф* غضروف

Худо—*бед* بد

Художественный — *гашанг* قشنگ || *зӣбā* زیبا

Художество—*нагш-у-нигāр* نقش ونگار

Художникъ—*нагāш* نقّاش || *кāрсāз* کارساز || *нигāрендэ* نگارنده || *мусеввир* مصوّر

Худой—*бед* بد

Худощавый—*лāгер* لاغر

Худшій— *беттер* بتّر

Худѣть—*лāгер шуден* لاغر شدن

Хуже—*беттер* بتّر

Хула—*газф* قذف || *куфр* کفر || *ma'н* طعن

Хулить — *меземмет керден* مذمّت کردن || —(Бога, святыхъ)—*газф керден* قذف کردن

Хуторъ—*милк* ملك

Ц.

Цапля — *хоккāр* (*хугāр*) حقّار || *дурнā* درنا

Царапать—*ченгэ зеден* چنگه زدن || *ченгэ мӣзенем, ч. зедем, ч. безен*

Царевичъ-*шāhзāдэ* شاهزاده || *песери шāh* پسر شاه

Царица—*меликэ* ملکه || *зени пāдшāh* زن پادشاه

Царскій—*шāhӣ* شاهی || *шāhāнэ* شاهانه

Царство—*мемлекет* مملکت || *девлет* دولت

Царствованіе — *салтанет* سلطنت || *хукмрāнӣ* حکمرانی

Царствовать — *салтанет керден* سلطنت کردن

Царь—*шāh* شاه || *пāдшāh* پادشاه

Цвѣсти—*гул керден* گل کردن

Цвѣтникъ—*гулшен* گلشن || *гулзāр* گلزار

Цвѣтной—*ренгӣн* رنگین || —ая капуста — см. капуста.

Цвѣтокъ—*гул* گل

Цвѣтъ—*ренг* رنگ || *лоун* لون

Цементъ — *гили ференгӣ* گل فرنگی || *эндāв* انداو || *чāрӯ* چارو || —персид.— *сāрӯдж* ساروج

Цензоръ — *мумейизи кутуб* مميّز کتب

Цензура — *незāрети метбӯ'āт* (*интибā'ат*) نظارت مطبوعات (انطباعات) || *сāнсӯр* سانسور

Централизація—*теджемму'* تجمّع

Центръ—*меркез* مرکز ||*міянэ* میانه

Церемониться—*теккеллуф керден* تکلف کردن

Церемоніймейстеръ — *везӣри тешрӣфāт* وزير تشريفات || *ишӣк-āгāсӣ* ايشيك آغاسى

Церемоніалъ— *тешрӣфāт* تشريفات

Церемонія—*те'āруф* تعارف || *текллуф* تكلّف || *āїӣн* آئين || *ресм* رسم

Церковь— *келӣсā (келисія)* كليسا

Цесарка— *муріи миср* مرغ مصرى

Цесарь—*гейсер* قيصر

Циклопъ— *āдеми іекчешмӣ* آدم يكچشمى

Циклъ—*доур* دور

Цикорій—*кеснāдж* كسناج || *кāстӣ* كاستى

Цикута—*шӯкрāн* شوكران || *техмӣ* طخمى

Цилиндръ—*лӯлэ* لوله || *усту-вāнэ* اسطوانه

Цинизмъ—*сефāhет* سفاهت

Циникъ—*сефӣh* سفيه

Цинкъ—*рӯй* روى || *āhени сефӣд* آهن سفيد || *ма'дени тутія* معدن توتيا

Циркуль—*перкāр* پركار

Циркуляръ—*и'лāн* اعلان || *и'лāмнāмэ* اعلامنامه || *фер-мāн* فرمان

Цистерна—*сāрнидж* صارنج || *āбдāн* آبدان || *чāhи āби бāрāн* چاه آب باران

Цитадель—*эрк* ارك || *ти-бирк* تبرك

Цитра — *сентӯр* سنتور || *сāзи гāнӯн* ساز قانون

Цитронъ—*бāленг* بالنگ

Цифра—*рагм* رقم (мн. ч. *эргāм* ارقام) || *'адед* عدد

Цукатъ—*хушкбāр* خشكبار

Цыганъ—*лӯлӣ* لولى || *фіудж* فيوج || *ченгāнэ* چنگانه || *кāвулӣ* كاولى

Цынга—*фесāди дем* فساددم || *эскербут* اسكربت

Цыновка — *хасӣр* حصير || *бӯрія* بوريا

Цыпленокъ—*джӯджэ* جوجه

Цирюльникъ—*деллāк* دلاك || *сер-терāш* سر تراش

Цырульня— *дукāни деллāк* دكان دلاك

Цѣдить — *сāф керден* صاف كردن || *тагтӣр керден* تقطير كردن

Цѣликомъ—*hемэ* همه || *те-мāмен* تماماً

Цѣлительный—*шефā-бахш* شفا بخش || *кāрсāз* کارساز

Цѣловать — *мāч керден* ماچ کردن || *бӯсэ даден* بوسه دادن || *бӯсӣден* بوسیدن

Цѣломудренный-*бикр* بکر|| *'афӣф* عفیف || *пāк-дāмен* پاك دامن

Цѣлость—*темāм* تمام || *hемеӣ* همگی || *дурустӣ* درستی || (благопол.) — *селāмет* سلامت

Цѣлый—*кāмил* کامل || *дуруст* درست || *сāлим* سالم

Цѣль—*гараз* غرض || *матлаб* مطلب || —(для стрѣльбы)—*нишāнэ* نشانه

Цѣна—*геймет* قیمت || *беhā* بها || *нерх* نرخ

Цѣнить — *геймет керден* قیمت کردن || *техмӣн керден* تخمین کردن || *геймет шинāхтен* قیمت شناختن (شناس)

Цѣнность—*геймет* قیمت || *беhā* بها

Цѣнный—*гирāнбеhā* گرانبها

Цѣпкій—*чеспендэ* چسپنده

Цѣпляться — *чеспӣден* چسپیدن

Цѣпочка— *зенджӣри сā'ет* زنجیر ساعت

Цѣпь—*зенджӣр* زنجیر

Ч.

Чадо—*ферзенд* فرزند

Чадра—*чāдер* چادر

Чадъ—*бӯи дӯд* بوی دود

Чай—*чāй* چائی

Чайка — *мурги дерьяӣ* مرغ دریائی

Чайная—*чāйхāнэ* چایخانه

Чайникъ—*гӯрӣ* قوری

Чалма *дестāр* دستار ||*'амāмэ* عمامه

Чанъ—*тегāр* تغار || *неспāр* نسپار

Чапракъ—*зӣнпӯш* زینپوش|| *гāшiе* غاشیه

Чародѣй— *сāхир* ساحر || *джāдӯгер* جادوگر

Чародѣйство — *джāдӯгерӣ* جادوگری || *сихр* سحر

Чары—*эфсӯн* افسون || *ругъе* رقيه || *сихр* سحر

Часовой—*гарāвӯл* قراول || *дūдебāн* ديدبان

Часовщикъ—*сā'етсāз* ساعت ساز

Частица—*зеррэ* ذرّه || *тикэ* تکه || *пāрэ* پاره

Частный—*хāсс* خاصّ || *мах-сӯс* مخصوص || —ая бе-сѣда — *сухбети мехре-мāнэ* صحبت محرمانه

Часто—*гāлибāн* غالبًا || *бесā* بسا

Частый — *мутекеррер* متكرّر || *мутедāвил* متداول || (— ая ткань)— *кулуфт* كلفت

Часть — *пāрэ* پاره || *гисм* قسم || (доля)—*хиссэ* حصّه

Часъ, часы—*сā'ет* (*сā'ат*) ساعت || — стѣнные — *сā'ети дивāркӯб* ساعت ديواركوب

Чахлый—*за'ūф* ضعيف || *бū-мāр* بيمار

Чахотка — *силл* سلّ || *диг* دقّ

Чаша—*джāм* جام || *гадах* قدح || —вѣсовъ—*кеффэ-и мūзāн* كفۀ ميزان

Чашка—*кāсэ* كاسه || *пійлэ* پياله || *финджāн* فنجان

Чаяніе—*умūд* اميد

Чаять —*умūд дāштен* اميد داشتن (دار)

Чваниться—*ифтихāр кер-ден* افتخار كردن || см. гор-диться.

Чей, чья—*мāли ки* مال كه

Чеканить—*сиккэ зеден* سكّه زدن || *сиккэ мūзинем, с. зедем, с. безен*

Чеканъ—*сиккэ* سكّه

Чекъ—*чек* چك

Чело—*пūшāнū* پيشانى

Человѣкъ—*āдем* آدم || *мер-дум* مردم || *нефер* نفر || *мерд* مرد || *инсāн* انسان

Человѣческій—*āдемū* آدمى

Человѣчество—*бешер* بشر || *инсāнійет* انسانيّت

Человѣчно— *бā инсāнійет* با انسانيّت

Человѣчность —*инсāнійет* انسانيّت || *мурувеет* مروّت

Человѣчный — *сāхиб-инсā-нійет* صاحب انسانيّت || *сā-хиб-мурувеет* صاحب مروّت

Челюсть — *āлвāрэ* آلواره || *фекк* فکّ || *зефер* زفر

Челядь—*ноукерhā* نوکرها

Чемоданъ — *джāмэдāн* جامه‌دان

Чему—*бечи* بچه || къ чему—*берāи чи* برای چه

Чемъ, о чемъ—*эз чи* از چه

Чепракъ—см. чапракъ.

Чепуха — *hерзегū* هرزگی || *бūhÿдэ* بیهوده || *джефенг* جفنگ

Червь—*кирм* کرم

Чердакъ — *зūршūрвāнū* زیرشیروانی || *зūрбāми хāнэ* زیربام خانه || *бāлāхāнэ* بالاخانه

Черезчуръ- *хейлū зiяд* خیلی زیاد || *фоуг-ул-хадд* فوق الحدّ

Черезъ—*бевāситэ* بواسطه || (путемъ)—*эз рāh* ازراه

Черенокъ— *дестэ* دسته || см. рукоятка.

Черепаха — *лāк-пушт* لاك پشت || *сенг-пушт* سنگ‌پشت

Черепица—*суфāл* سفال

Черепъ—*келлэ* کلّه || *кāсэ-и сер* کاسهٔ سر

Черешня—*гūлāс* گیلاس

Черкать — *хатт кешūден* خطّ کشیدن (کش)

Чернила—*мурекке6* مرکّب ||

Чернильница—*девāт* دوات

Чернить—*сiяh керден* سیاه کردن || (оклеветать)—*иф-тирā керден* افترا کردن

Черновой—*мусевведэ* مسوّده

Чернорабочiй—*фа'лэ* فعله

Чернота—*сiяhū* سیاهی

Черный—*сiяh* سیاه

Чернь—*'āммэ* عامّه

Чернѣть—*сiяh шуден* سیاه شدن

Черствый — *хушк* خشك || *сефт* سفت

Черта—*хатт* خطّ

Чертежъ — *нагшэ* نقشه || *ресм* رسم

Чертополохъ—*хāри шутур* خار شتر

Чертъ — *шейтāн* شیطان

Чесать — *хāриш керден* خارش کردن || —ся (гребнемъ)— *шāнэ зеден* شانه زدن

Чеснокъ—*сūр* سیر

Чесотка—*хāриш* خارش

Чествовать—*икрāм керден* اکرام کردن

Честность—*эмāнет* امانت || *дурустū* درستی || *сыдг* صدق

Честный—*эмūн* امين || *шерūф* شريف || *сāдиг* صادق

Честь—*шереф* شرف || *āбрў* آبرو || *'иззет* عزّت || —семейная—*'ирз* عرض

Чета—*'арўс-у-дāмāд* عروس وداماد

Четвергъ — *пенджшембэ* (простан. *перчембэ*) — پنجشنبه

Четвероногое живот.—*хейвāни чеhāрпā* حيوان چهارپا || *мāшiе* ماشيه

Четверостишiе — *рубā'ū* رباعی

Четвертый—*чеhāрум* چهارم

Четверть—*роб'* (*руб'*)—ربع

Четки—*тесбūх* تسبيح

Четкiй почеркъ — *хатти хāнā* خطّ خوانا

Чётко—*вāзихан* واضحاً

Четыре—*чеhāр* چهار

Четыреста-*чеhāрсед* چهارصد

Четыреугольникъ— *чеhāр-гўшэ* (*чāргўшэ*) چهارگوشه

Четырнадцать — *чеhāрдэ* (*чāрдэ*) چهارده

Чехолъ—*рўпўш* روپوش || *гелāф* غلاف

Чечевица — *'адас* عدس || *нерсек* نرسك

Чешуя (рыбы) — *пўлеки мāhū* پولك ماهی

Чижъ—*тез* تز || *са'в* صعو

Чинаръ—*ченāр* چنار

Чинить — *та'мūр керден* تعمير كردن || *рефу керден* رفو كردن

Чиновникъ — *сāхибмансаб* صاحبمنصب

Чинъ—*мансаб* منصب || *рутбет* رتبت

Числительное— *исми 'адед* اسم عدد (м. ч. *эсмā-и 'адед* اسماء عدد)

Числиться — *мехсўб шуден* محسوب شدن

Число—*'адед* عدد || *шумāр* شمار || —(дата)—*тāрūх* تاريخ

Чистить — *пāк керден* پاك كردن

Чисто—*пāк* پاك

Чистота—*пāкū* پاكی || *таhāрет* طهارت

Чистый—*пāк* پاك || *пāкūзэ* پاكيزه || —доходъ, поль-

за—*манфа'ети* (*халс*) *хāлūсэ* منفعت (خلص) خالصه

Читать — *хāнден* خواندن || *мūхāнем, хāндем, бехāн*

Чихать—*'атсэ керден* عطسه کردن || *эшинўшэ керден* اشنوشه کردن

Чище—*пāктер* پاکتر

Членъ — *'озв* (*'узв*) عضو (мн. ч. — *а'зā* اعضاء) || мужск. дѣт.— *кūр* کیر || *зекер* ذکر || жен. дѣт.— *кус* کس

Чрево—*шикем* شکم

Чрезвычайно—*фоуг-ул-хедд* فوق‌الحدّ || *бегāiет* بغایت

Чрезмѣрный— *эз хадд бūрўн* از حدّ بیرون

Чтеніе—*гирā'эт* قراءت || *хāнден* خواندن

Чтить — *му'табер дāштен* معتبر داشتن (دار) || *мухтарем дāштен* محترم داشتن (دار)

Что—*чи* چه

Чтобы — *тāки* تاکه || *берāiи-ōн-ки* برای آنکه

Чубукъ — *эмбўбэ* انبوبه || *лўлэ* لوله || *чебўг* چبوق

Чувственность — *нефс-перверū* نفس پروری || *шаhветперестū* شهوت پرستی

Чувственный— *шаhвет-перест* شهوت پرست

Чувствительно — *мехсўсан* محسوساً

Чувствительность — *тūзū хисс* تیزی حسّ || *ригgети ихсāс* رقت احساس

Чувствительный — *мехсўс* محسوس || *зўд-тэсūр* زود تأثیر

Чувство — *ихсāс* احساس || *хāссэ* حاسّه (м. ч.—*хевāсс* حواسّ)

Чувствовать— *ихсāс* (*хисс*) *керден* احساس (حسّ) کردن || *фаhмūден* فهمیدن

Чугунъ—*чоден* چدن

Чудакъ—*гарūб* غریب || *хāндэ-энгūз* خنده انگیز

Чудеса— *'аджāиб* عجائب || (ед. ч.— *'аджūбэ* عجیبه)

Чудный— *'аджūб* عجیب || (красивый) — *бесiяр гашанг* بسیار قشنگ

Чудо — *му'джизэ* معجزه || *'аджūбэ* عجیبه

Чужестранецъ — *эджнебū*

اجـنـبى (м. ч. —*эджāниб* اجانب)

Чужой—*бūгāнэ* بیگانه

Чулокъ—*джӯрāб* جوراب

Чума—*тā'ӯн* طاعون

Чуткій — *муш'ир* مشعر || *сāхиб-шу'ӯр* صاحب شعر || *зӯд-фаhм* زودفهم

Чуть-чуть—*тагрūбан* تقریباً

Чутье—*шемм* شمّ || *истишмāм* استشمام || *гуввэ-и шāммэ* قوّهٔ شامّه

Чучело—*лу'бэ* لعبه || *'арӯсек* عروسك

Чья—*мāли ки* مال كه

ЧѢмъ—*бā-чи* باچه

Ш.

Шагъ — *гадам* قدم || *гāм* گام || *хатвэ* خطوه || (м. ч.—*хатавāт* خطوات)

Шайка—*гурӯh* گروه ||—разбойн.— *гурӯhи рāhзенāн* گروه راهزنان

Шакалъ—*шагāл* شغال

Шалить—*hерзэгердū керден* هرزه گردی کردن

Шалость —*hерзэгердū* هرزه گردی || *шӯхū* شوخی

Шалунъ—*hерзэгерд* هرزه‌گرد

Шалфей — *беhмени сурх* بهمن سرخ || *беhменūн* بهمنین

Шаль—*шāл* شال

Шансъ—*умūд* امید || *игбāл* اقبال || *бахт* بخت || *насūб* نصیب

Шапка—*кулāh* کلاه

Шарлатанъ—*бедзāт* بدذات || *дурӯг-гӯ* دروغگو || *таррāр* طرّار

Шарманка—*эргенӯн* ارغنون

Шаровары—*сирвāл* سروال || (—простон.) — *шелвāр* شلوار || (— дамскіе) — *чāкшур* چاقشر

Шарфъ—*герденпūч* گردن پیچ

Шаръ—*куррэ* کرّه

Шатать—*текāн дāден* تکان دادن (ده) || *джумбāнūден* جنبانیدن || —ся—*херāмūден* خرامیدن || *чемūден* چمیدن || (—бродить) — *вемердū керден* ولگردی کردن

Шатеръ—*чāдер* چادر

Шаткій—*нā-мухкам* نامحکم|| *нāпāйдāр* ناپایدار

Шафранъ—*джесāд* جساد || *за'ферāн* زعفران

Шахматы — *шатрендж* شطرنج

Шашка (игр.)—*муһрэ* مهره|| —(мечъ)—*шемшūр* شمشیر

Шашлыкъ—*кебāб* کباب

Швейка, швея — *хейятэ* خیّاطه || *зени дерзū* زن درزی

Швейная машина— *мāшū-ни хейятū* ماشین خیّاطی || *черхи хейятū* چرخ خیّاطی

Швейцарія — *суūс* سویس

Швеція — *мемлекети сӯвед* مملکت سوید

Швырять—см. бросать.

Шевелить — *джумбāнūден* جنبانیدن || —ся—*харекет керден* حرکت کردن

Шелковица—*дирахти тӯт* درخت توت

Шелковичный, — ныя зерна, грена — *тухми нӯгāн* تخم نوغان || —ный червь — *кирми эбрūшум* کرم ابریشم

Шелководство—*'амел-āвур-дени нӯгāн* عمل آوردن نوغان

Шелковый — *эбришумū* ابریشمی || —вые очески — *лāс* لاس

Шелкъ—*эбрūшум* ابریشم

Шелуха—*пӯст* پوست

Шептать — *неджвā керден* نجوا کردن || *зūр-гӯшū гуф-тен* زیرگوشی گفتن

Шероховатый — *нāһемвāр* ناهموار|| *герэ-герэ* گره گره || *нāлūз* نالیز

Шерсть—*пешм* پشم

Шерстяной— *пешмū* پشمی

Шершавый— см. шероховатый.

Шестнадцатый— *шōнздеһум* شانزدهم

Шестнадцать — *шōнздэ* شانزده

Шестой—*шешум* ششم

Шестъ—*чӯб* چوب || *тūр* تیر

Шесть—*шеш* (*шиш*) شش

Шестьдесятъ—*шаст* شصت

Шестьсотъ—*шешсед* ششصد

Шея—*герден* گردن

Шикъ —*гашангū* قشنگی || *шūк* شیک

Шило—*дерефш* درفش

Шина желѣзная — *āһени доури черх* آهن دور چرخ || —резиновая — *джӣри доури черх* جیر دور چرخ

Шиповникъ — *хāр* خار

Шипучій—*кефдāр* کفدار

Шипъ—*хāр* خار || *нӣш* نیش

Шире—*пеһнтер* پهنتر || *гушāдтер* گشادتر

Ширина—*гушāдӣ* گشادی || *пеһнāверӣ* پهن آوری || *'арз* عرض

Ширмы—*теджӣр* تجیر

Широкій — *гушāд* گشاد || *пеһн* پهن || *'арздāр* عرضدار

Шить—*дӯхтен* (دوز) دوختن || *мӣдӯзем, дӯхтем, бедӯз*

Шитье—*дӯхт* دوخت

Шишка — *гӯз* گوز || см. прыщъ.

Шишъ,—показать шишъ—*рӣшхандӣ керден* ریشخندی کردن || ни шиша—*һӣч* هیچ || *һӣччӣз* هیچ چیز

Шкапъ — *дӯлāб* دولاب || *ишкāф* اشکاف

Шкатулка — *гӯтӣ* قوتی || *сандӯгчэ* صندوقچه

Шкиперъ — *кештӣбāн* کشتیبان

Школа — *медресэ* مدرسه || *мектеб* مکتب || *дебистāн* دبستان

Шкура—*пӯст* پوست

Шлемъ — *кулāһи хӯд* کلاه خود || *тāскулāһ* طاسکلاه

Шлифованный—*сейгал зедэ* صیقل زده || *пердāхт кердэ* پرداخت کرده || *джелā шудэ* جلا شده

Шлифовать—*джелā керден* جلا کردن || *сейгал зеден* صیقل زدن (زن)

Шлюпка—*лодкэ* لودکه || *зоурег* زورق || *керджӣ* کرجی || *сандал* صندل

Шляпа—*кулāһ* کلاه || *кулāһи ференги* کلاه فرنگی

Шляться — *велгердӣ керден* ولگردی کردن || *бӣкāр гердӣден* بیکار گردیدن

Шнуръ—*рисмāн* ریسمان

Шовъ—*дӯхт* دوخت || *бехъе* بخیه

Шомполъ—*сумбэ* سنبه

Шопотъ—*неджвā* نجوا || *зӣр-*

гӯшӣ زیر گوشی || *фес-ā-фес* فسافس

Шорникъ—*серрāдж* سرّاج || *пāлāндӯз* پالاندوز

Шоссе—*шусэ* شوسه || *рāhи сенгферш* راه سنگفرش

Шпага—*шемшӣр* شمشیر

Шпилька—*серхāрэ* سرخاره

Шпинатъ—*эсфинāдж* اسفناج

Шпіонъ—*джāсӯс* جاسوس || *десӣс* دسیس

Шпора—*меhмӣз* مهمیز

Шрамъ—*дāг* داغ

Шрифтъ—*хатт* خطّ

Штабъ— *серкердегāни лешкер* سرکردگان لشکر || — главный —*идāрэ-и эркāни харб* ادارۀارکان‌حرب

Шталмейстеръ— *джелоудāр* جلودار || *мӣр-āхӯр* میراخور

Штаны — *шелвāр* شلوار || см. шаровары.

Штатъ—*силки мустехдимӣн* سلك مستخدمین || соедин. штаты — *этā унӣ (ӣнӣ)* اتااینی || *вилāяти муттехидэ* ولایات متّحده

Штемпель—*муhр* مهر

Штиль— *сукӯни āби дерья* سکون اب دریا || *āрāмӣ-и āби дерья* ارامی اب دریا

Штопать—*рефу керден* رفو کردن

Штора—*пердэ* پرده

Штормъ — *кӯлāк* کولاك || *тӯфāн* طوفان

Штрафъ—*джерӣмэ* جریمه || *гeрāмет* غرامت

Штука — *дāнэ* دانه || *'адед* عدد

Штукатурить — *геджкāрӣ керден* گچکاری کردن

Штукатурка — *геджкāрӣ* گچکاری

Штурмъ—*юриш* یوریش || см. атака.

Штыкъ—*сернӣзэ* سرنیزه

Шуба — *пӯстӣн* پوستین || *кӯрк* کورك || *ферв* فرو

Шулеръ—*гумāрбāз* قمار باز

Шумовка—*кефгӣр* کفگیر

Шумъ — *шӯлӯг* شولوق || *гӣв* غیو || *āвāз* آواز

Шумѣть—*гевгā керден* غوغا کردن || *шӯлӯг керден* شولوق کردن

Шуринъ—*берāдерзен* برادرزن

Шутить—*шӯхӣ керден* شوخی کردن

Шутка- *шӯхӣ* شوخی

Шутъ — *безлэ-бāз* بزله‌باز || *булгунджек-кāр* بلگنجك كار

Шхуна — *кештӣ дӯдӣрекӣ* کشتی دودیرکی

Щ.

Щавель— *туршек* ترشك || *хуммāз* حمّاز

Щадить— *амāн дāден* امان دادن || *рахмет керден* رحمت كردن

Щеголъ—*серэ* سره || *сиһрэ* سهره

Щеголять—*таннāзӣ керден* طنّازی كردن

Щедро—*бāсехāвет* با سخاوت

Щедрость—*сехāвет* سخاوت|| *джевāнмердӣ* جوانمردی

Щедрый—*сахӣ* سخی || *гушāдэ-дест* گشاده دست || *джевāнмерд* جوانمرد || *хāтим* حاتم

Щека — *рух* رخ || *рухсāр* رخسار || *гӯнэ* گونه

Щекотать—*гелгелӣдж кердeн* غلغليچ كردن

Щекотка—*гелгедж* غلغج || *гелгелӣдж* غلغليج

Щекотливость —*эндек-ренджӣ* اندك رنجی || *зӯд-ренджӣ* زود رنجی

Щекотливый —*эндек-рендж* اندك رنج

Щелкать, —кнуть (пальцами) — *тилингер зеден* تلنگر زدن

Щелочь—*немеки гāліе* نمك قاليه || *джевһери нешāдер* جوهر نشادر

Щелчокъ—*тилинг* تلنگ

Щель—*шикāф* شكاف || *рахнэ* رخنه || *сӯрāх* سوراخ || *шаг* شق

Щенокъ—*сегбечэ* سگ‌بچه || *тӯлэ-бечэ* توله بچه

Щепа—*терāшэ* تراشه || *терāшэ-и чӯб* تراشهٔ چوب

Щетина—*мӯи хӯк* موی خوك

Щетка — *māһӯт-пāккун* ماهوت پاك كن || — зубн.— *мисвāк* مسواك

Щи—*шурбā-и келем* شوربای كلم

Щипаніе—*нишкундж* نشكنج

Щипать — *нишкунджӣден*

ажūден || ذشکنجیدن || гезūден گزیدن || آژیدن

Щипцы—мāшэ ماشه || гул-гūр کلگیر || эмбор انبر

Щитъ—сипер سپر

Щука—мāhū сūм ماهی سیم || мāhū сӯф ماهی سوف

Щупать— дест зеден دست زدن (زن) || лемс керден لمس کردن || дест мūзе-нем, дест зедем, дест безен

Ѣ.

Ѣда—хурāк خوراك || хуриш خورش

Ѣдкій—тунд تند || хелендэ خلنده || хурендэ خورنده

Ѣдкость — тундū تندی || хелендеīū خلندگی

Ѣзда—рукӯб رکوب || севāрū سواری || севāр рефтен سوار رفتن

Ѣздить — севāр рефтен سوار رفتن (رو) || севāр мūре-вем, с. рефтем, с. бороу

Ѣздокъ—севāр سوار

Ѣсть—хурден خوردن || мū-хурем, хурдем, бухур

Ѣхать— ревāнэ шуден روانه شدن || 'азūмет керден عزيمت کردن

Э.

Эвакуація—техліет تخليت

Эгоизмъ— худперестū خود پرستی || худбūнū خودبينی || мехеббети зāт محبت ذات

Эгоистъ—худбūн خودبين || худперест خودپرست

Эдемъ—бāгu 'аден باغ عدن

Эдиктъ—ферман فرمان

Эй— эй ای || яhӯ ياهو

Экваторъ—хатти истивā خطّ استوا || хатти и'ти-дāл خطّ اعتدال

Эквивалентъ—геймет قيمت || мугабил مقابل || му'āдил معادل

Экзаменовать — имтихāн

керден امتحان کردن || *вāресӣ керден* وارسی کردن

Экзаменъ—*имтихāн* امتحان || *ресӣдегӣ* رسیدگی || *āзмāi-иш* آزمایش

Экзекуція — *'азāб* عذاب || *гатл* قتل

Экзема—*марази севдā* مرض سودا

Экземпляръ—*немӯнэ* نمونه || —(книги)—*нусхэ* نسخه

Экипажъ—*кāлескэ* کالسکه || *дӯрушкэ* درشکه || *гердӯнэ* گردونه

Экономическій — *сарфэ-джӯӣй* صرفه جوئی

Экономія — *сарфэ* صرفه || *хāнедāрӣ* خانه‌داری || см. бережливость.

Экономно—*бā-сарфэ* با صرفه

Экономный — *кем-хардж* کم خرج || *сарфэ-джӯ* صرفه جو

Экономъ — *эмӣни хардж* امین خرج

Экскурсія—*сіяхет* سیاحت || *гешт* گشت

Экспедиція — *ирсāлійет* ارسالیت || *сефер* سفر ||

—(воен.) — *лешкеркешӣ* لشکر کشی

Экспериментъ—*теджерибэ* تجربه

Экспертъ — *эhли хибрет* اهل خبرت || *хебӣр* خبیر || *сāхиб хибрет* صاحب خبرت

Эксплуатація — *'амелкерд* عمل کرد || *дāир-ве-идāрэ керден* دائر و اداره کردن || *тахсӣли фāидэ* تحصیل فائده || *исти'мāл* استعمال

Экспортъ — *сāдирāт* صادرات

Экспромптъ—*бедӣhэ* بدیهه || *бедāhэ* بداهه || *муфā-джāт* مفاجات

Экстазъ — *хāлет* حالت || *веджд* وجد

Экстренный — *фоуг-ул-'āдэ* فوق العاده || *нā-му'тāд* نامعتاد || (спѣшный)—*муста'джил* مستعجل

Элегія—*мерсіе* مرثیه

Элексиръ—*эксӣр* اکسیر

Электрическій — *электрӣк* الکتریک || *кеhрубāӣй* کهربائی

Электричество — *гуввэ-и барг* قوۀ برق || *гуввэ-и кеhрубā* قوۀ کهربا

Элементъ — *мāддэ* مادّه || —(физ.)—*'унсур* عنصر || (мн. ч.—*'анāсир* عناصر)

Эмаль—*мӣнāкāрӣ* میناکاری

Эманципацiя—*āзāдӣ* آزادی || *'итг* عتق

Эмблема—*ремз* رمز || *ши'āр* شعار || *нишāн* نشان

Эмигрантъ — *муhāджир* مهاجر

Эмиграцiя — *муhāджерет* مهاجرت || *терки ватан* ترك وطن || *кӯч* کوچ

Энергичный — *гейретменд* غیرتمند || *бāмурувевет* بامروّت || *кāркун* کارکن

Энергiя — *гейрет* غیرت || *hиммет* همّت || *кāркунӣ* کارکنی

Энтузiазмъ-*хамāсэ* حماسه || *хамiйэ* حمیه || *hеiеджāн* هیجان

Эпидемiя—*нāхушӣ-и 'āммэ* ناخوشی عامّه

Эпилогъ—*хāтимэ* خاتمه

Эпитафiя — *тāрӣхи лахд* تاریخ لحد

Эполетъ—*сердӯш* سردوش

Эпоха — *'аср* عصر || *'аhд* عهد || *рӯз гāр* روزگار

Эра—*тāрӣх* تاریخ

Эскадра-*джеhāзāти джен-гӣ* جهازات جنگی || *устӯл* اسطول (мн. ч.— *асā-тӣл* اساطیل)

Эскадронъ — *гурӯhи севā-рiян* گروه سواریان

Эссенцiя— *хулāсэ* خلاصه || *джевhер* جوهر

Эстрагонъ (раст.)—*терхӯн* ترخون

Эстампъ — *сӯрети чāпӣ* صورت چاپی

Этажерка—*гафасэ* قفسه

Этажъ—*табагэ* طبقه || *мер-тебэ* مرتبه || *гāт* قات

Этапъ (—ный пунктъ) — *мензил* منزل

Эти—*ӣнhā* اینها

Этика — *эдеб* ادب || *'илми эдеб* علم ادب

Этикетъ — *нишāн* نشان || (обычай)— *āдāби зиндегӣ* آداب زندگی

Этимологiя — *'илми сарф* علم صرف

Этнографiя — *васфи милел ве тавāиф* وصف ملل وطوائف

Этнологiя — *ма'рифети асли милел* معرفت اصل ملل

Это, этотъ, эта—*ӣн* این || *һемӣн* همین

Эффектъ—*эсер* اثر || *тэсӣр* تاثیر || *фā'ил* فاعل (мн. ч.—*февā'ил* فواعل)

Эхо—*'акси седā* عکس صدا || *пежвāк* پژواك || *пежвāл* پژوال

Эшафотъ—*нат'* نطع || *гатл-гāһ* قتلگاه

Эшелонъ—*фоудж* فوج

Эѳиръ—*эсӣр* اثیر

Эѳiопъ—*хабешӣ* حبشی

Ю.

Юбилей—*юбӣл* يوبيل || *'ӣд* عید

Юбка — *шелӣтэ* شليته || *зӣрджāмэ-и зенāнэ* زیرجامهٔ زنانه

Ювелиръ — *гоуһер-фурӯш* گوهر فروش || *зергер* زرگر

Югъ—*джунӯб* جنوب

Южный—*джунӯбӣ* جنوبی

Юморъ—*танз* طنز || *те-мевхур* تمسخر || *рӣшхандӣ* ریشخندی

Юнга—*гулāми кештӣ* غلام کشتی

Юноша, юный — *джāһил* جاهل || *джевāн* جوان || *гендж* گنج || *бернā* برنا

Юношество, юность—*дже-вāнӣ* جوانی || *шебāб* شباب

Юпитеръ — *зевеш* زوش || *берджӣс* برجیس || *һур-муз* هرمز || —(астрон.)— *муштерӣ* مشتری

Юридическій—*шер'ӣ* شرعی || *фигһӣ* فقهی

Юристъ—*фагӣһ* فقیه

Юркій — *тӣз-мезāдж* تیز مزاج || *тӣз-хӯй* تیز خوی

Юродивый — *'āгил-дӣвāнэ* عاقل دیوانه

Юстиція—*'адāлет* عدالت || *фигһ* فقه || министръ —ціи — *везӣри 'адлӣйэ* وزیر عدلیّه

Я.

Я—*мен* من

Ябеда — *ифтирā* افترا || *немūмет* نميمت || *гамз* غمز

Ябедникъ—*неммāм* نمّام || *шеквагӯ* شكوىگو || *муф-терū* مفترى || *гаммāз* غمّاز

Яблоко—*сūб* سيب

Яблоня—*дирахти сūб* درخت سيب

Явка—*изhāр* اظهار || *хузӯр* حضور || *зуhӯр* ظهور

Явленіе—*зуhӯр* ظهور (событіе)—*судфэ* صدفه

Являться, –виться—*немāян шуден* نمايان شدن || *зуhӯр керден* ظهور كردن

Явно—*āшкāр* آشكار

Явный—*пейдā* پيدا || *āшкāр* اشكار

Яворъ—*чинāр* چنار

Ягненокъ—*беррэ* برّه

Ягода — *дāнэ* دانه || *мūвэ* ميوه

Ягодица—*кӯн* كون

Ядовитый—*зеhрнāк* زهرناك || *зеhр-āлӯд* زهرآلود

Ядро—*гулӯлэ* گلوله

Ядъ—*зеhр* زهر

Язва—*захм* زخم ||—моров.—*вебā* وبا

Языкъ—*зебāн* زبان || *лугет* لغت

Язычество — *бут-перестū* بت پرستى

Язычникъ—*бут-перест* بت پرست

Язычокъ—*леhāтэ* لهاته

Яйцо — *тухми мург* تخم مرغ || челов. и живот.—*хусъе* خصيه || *хāіе* خايه || *гунд* گند

Яичница—*тухми мург нūм-рӯ* تخم مرغ نيمرو || (— съ мукой) — *кӯкӯ* كوكو

Якорь—*ленгер* لنگر

Яма — *мегāк* مغاك || *гӯдū* گودى || *жерф* ژرف || *чāлэ* چاله || *гоудāл* گودال ||—му-сорная—*мезбелэ* مزبله

Ямъ—*мензил* منزل || *мен-зили чāпāрū* منزل چاپارى

Январь—*делв* دلو || *кāнӯни сāнū* كانون ثانى

Янтарь—*кеhруба* كهربا

Японецъ—*жāпонū* ژاپونى

Японія—*мемлекети жāпон* مملکت ژاپون

Яркій — *роушен* (*ровшен*) روشن || —кая краска—*ренги сūр* رنگ سیر

Ярмарка—*бāзāргāh* بازارگاه || *меккāріе* (*мекāріé*) ماکاریه

Ярмо—*юг* یوغ || *рибгэ* ربقه *нūр* نیر

Яровой — *зер'и бeħāр* زرع بهار || *мезрӯ'āт сейфū* مزروعات صیفی

Ярость (гнѣвъ)-*хешм* خشم|| *дūвāнегū* دیوانگی

Ярусъ—*гāт* قات || *мертебэ* مرتبه

Ярый—*хешмнāк* خشمناک || (сильный)—*сахт* سخت|| *шедūд* شدید

Ясень — *зебāни гунджишк* زبان گنجشك

Ясли—*āхӯр* آخور

Ясминъ—см. жасминъ.

Ясно, ясный—*роушен* روشن

Ясновидящій—*бāсир* باصر

Ясность—*роушенū* روشنی

Ястребъ—*тāhбāз* شاهباز || *бāз* باز || *керкū* قرقی

Ятаганъ—*гама* قمه

Яхонтъ—*ягӯт* یاقوت

Яхта—*кештū* کشتی || *яхт* یاخت

Ячмень—*джов* (*джоу*) جو|| — рисовый — *шелтӯк* شلتوك

Ячневая крупа—*джови мугашшар* جو مقشر

Яшма—*яшм* یشم

Ящерица—*сӯсмāр* سوسمار|| *челпāсэ* چلپاسه || *бужмежэ* بژمژه

Ящикъ—*джа'бэ* جعبه || *гӯтū* قوتی

Ѳ.

Ѳиміамъ—*лубāн* لبان || *кундур* کندر || *бухӯр* بخور

Опечатки и ошибки,

Стран.	Столб. и строка.	Напечатано.	Читай.
14	II, 6	'аджез	'аджз
82	II, 9	'аджез	'аджз
15	I, 8	ресвāїӣ	русвāїӣ
263	II, 22	ресвāїӣ	русвāїӣ
16	I, 5	کعك	کاك
22	I, 15	کعك	کاك
„	II, 2	мовга'	мауги'
31	II, 17	сер 'асхер	сер 'аскер
37	II, 1	джедāгāнэ	джудāгāнэ
199	II, 8	джедāгāнэ	джудāгāнэ
41	II, 13	рестен	рустен
43	I, 2	межгāн	мужегāн
44	I, 10	شد	شدن
48	I, 9	خارت	غارت
„	I, 6	دارند	دارنده
52	I, 2	тойлэ	тӯлэ
		طویله	ڈوله(طوله)
58	I, 12	доставить	доставать
62	II, 23	керддэ	кердэ
63	II, 9	пāз	нāз
68	II, 9	ягӣер	ягӣгер
69	I, 16	بیغانه	بیعانه
70	II, 13	беден	бедеh
75	II, 8	зануть	затянуть
79	II, 5	'убӣдiет	'убӯдiет
80	II, 15	пӣгā пӣч	пӣчā-пӣч

Стран.	Столб. и строка.	Напечатано.	Читай.
81	II, 13, 14 и 17	چاب	چاپ
81	II, 13, 14 и 17	чāб	чāп
95	II, 5	چاب чāб	چاپ чāп
84	I, 12	اسرك	اسکرك
„	„	зегенк	зегенек
85	I, 9	мӯтенек-кирин	мутенек-киран
91	I, 15	реисн	реиси
96	II, 6	факнишэ	фāхишэ
97	I, 21	халагэ	халгэ
„	II, 20	дӣз-бāр	диздāр
„	II, 20	دیزبار	دزدار
„	II, 26	меджлиэ	меджлис
98	I, 26	компресъ	компрессъ
„	II, 21	тойлэ	тевӣлэ
„	II, 27	нускэ	нусхэ
101	I, 16	леген чӯбӣ	легени чӯбӣ
„	II, 2	меджеббир	муджеббир
„	II, 5	энгушти бурек	энгушт-бурек
104	I, 24	کلاب	قلاب
109	II, 10	сāлӯлӣ	сāлӯсӣ
110	II, 27	эмбӯр	дейлем
110	II, 27	انبور	دیلم
112	I, 4	миhлет	муhлет
138	II, 9	кӯрден	хурден

Стран.	Столб. и строка.	Напечатано.	Читай.	Стран.	Столб. и строкв.	Напечатано.	Читай.
147	II, 11	*мамил*	*махмил*	214	II, 21	غاز	آغاز
„	II, 17, 18	*джедā*	*джудā*	216	I, 7	*ӣвурден*	*āвурден*
167	II, 30	*джедā*	*джудā*	246	I, 6	گنبند	گنبذ
168	II, 26	*джедā*	*джудā*	248	I, 5	*hефт*	*hефт* هفت
158	II, 11	وقتی	وقت				
174	II, 3	*детри ба-алӣ*	*дефтери багалӣ*	252	II, 3	پوشیدن	پوشیده
				260	II, 29	شقال	آشقال
176	I, 18	*деетэ*	*дестэ*	292	II, 22	آفتابه	آفتابه
179	I, 8	*шуден*	*керден*	306	I, 30	گهنه	کهنه
181	I, 1	لکد	لگد	312	II, 3	*мӣзинем*	*мӣзенем*
186	II, 28	*ярверӣ*	*яверӣ*	316	I, 7	شعر	شعور
198	II, 23	*'урсэ*	*'арсэ*				
200	II, 5	*фурдж*	*фуредж*				

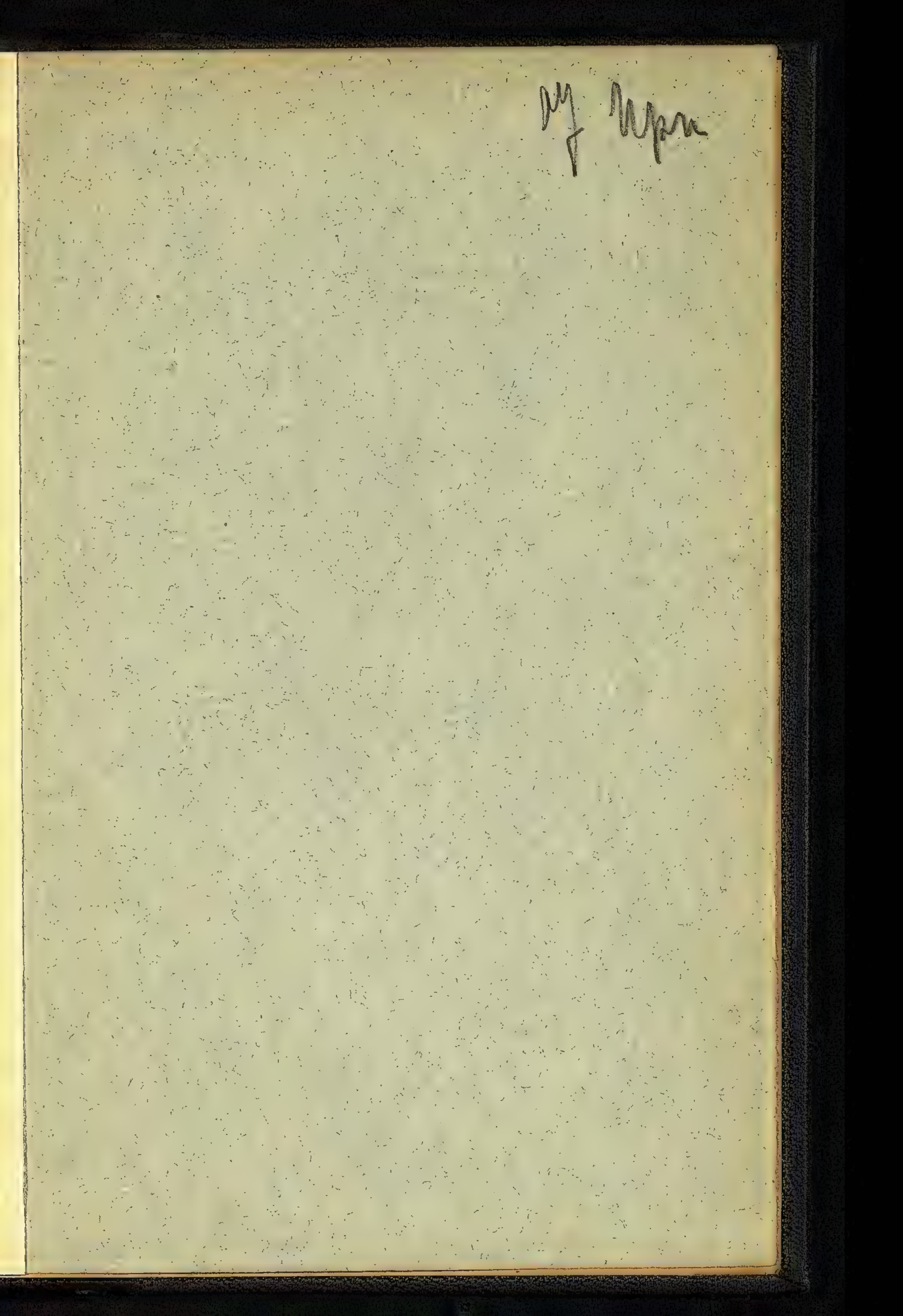

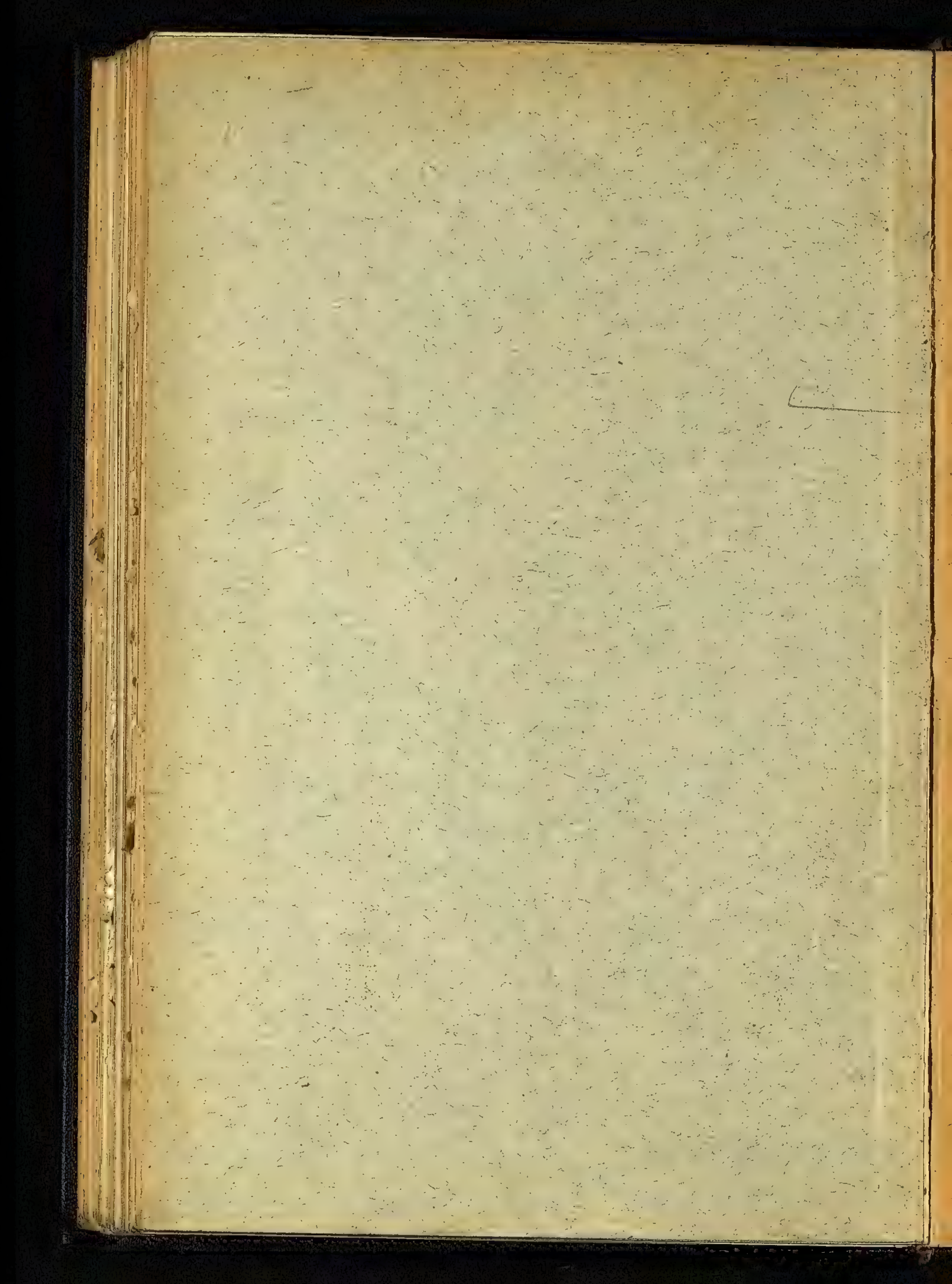

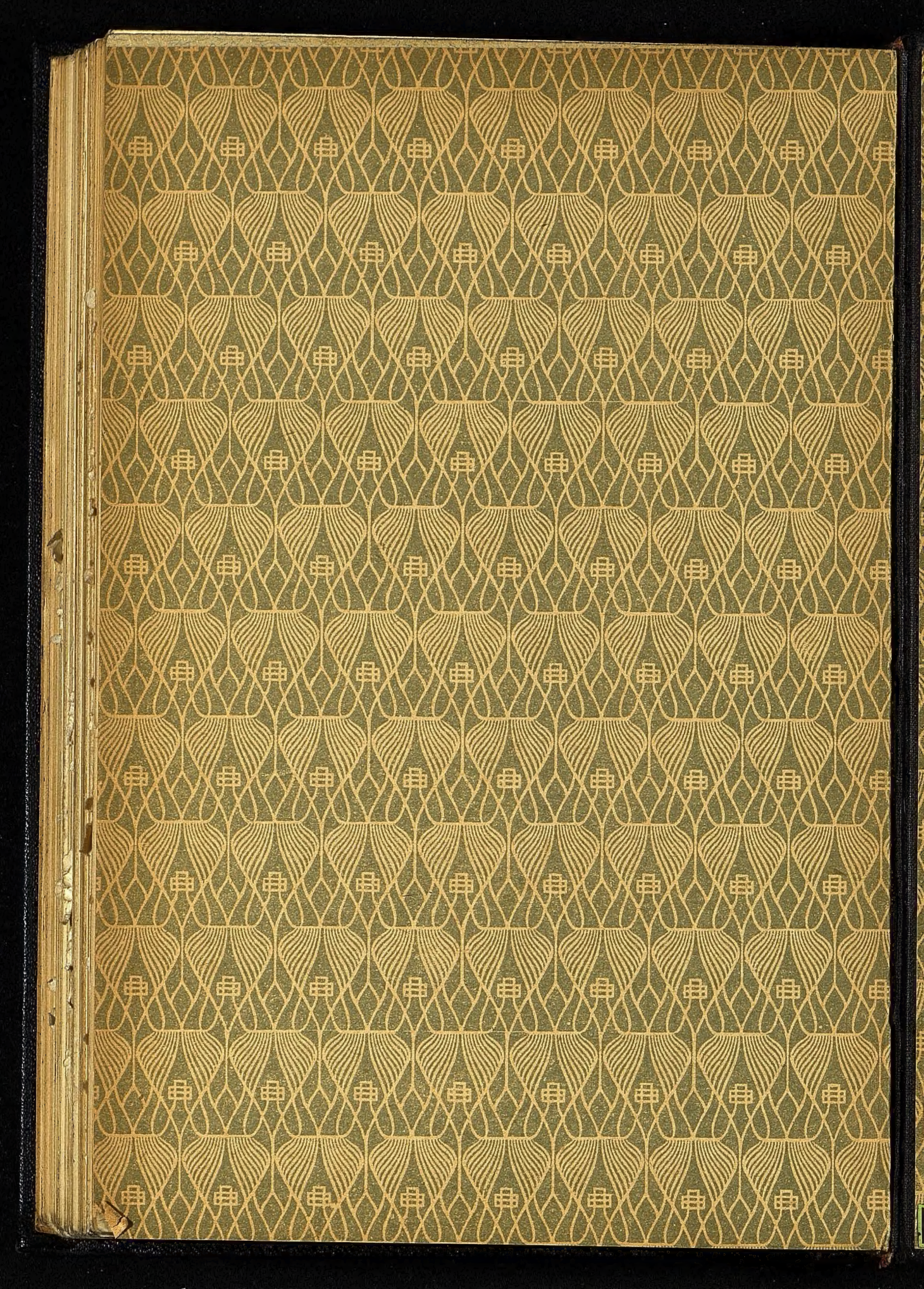

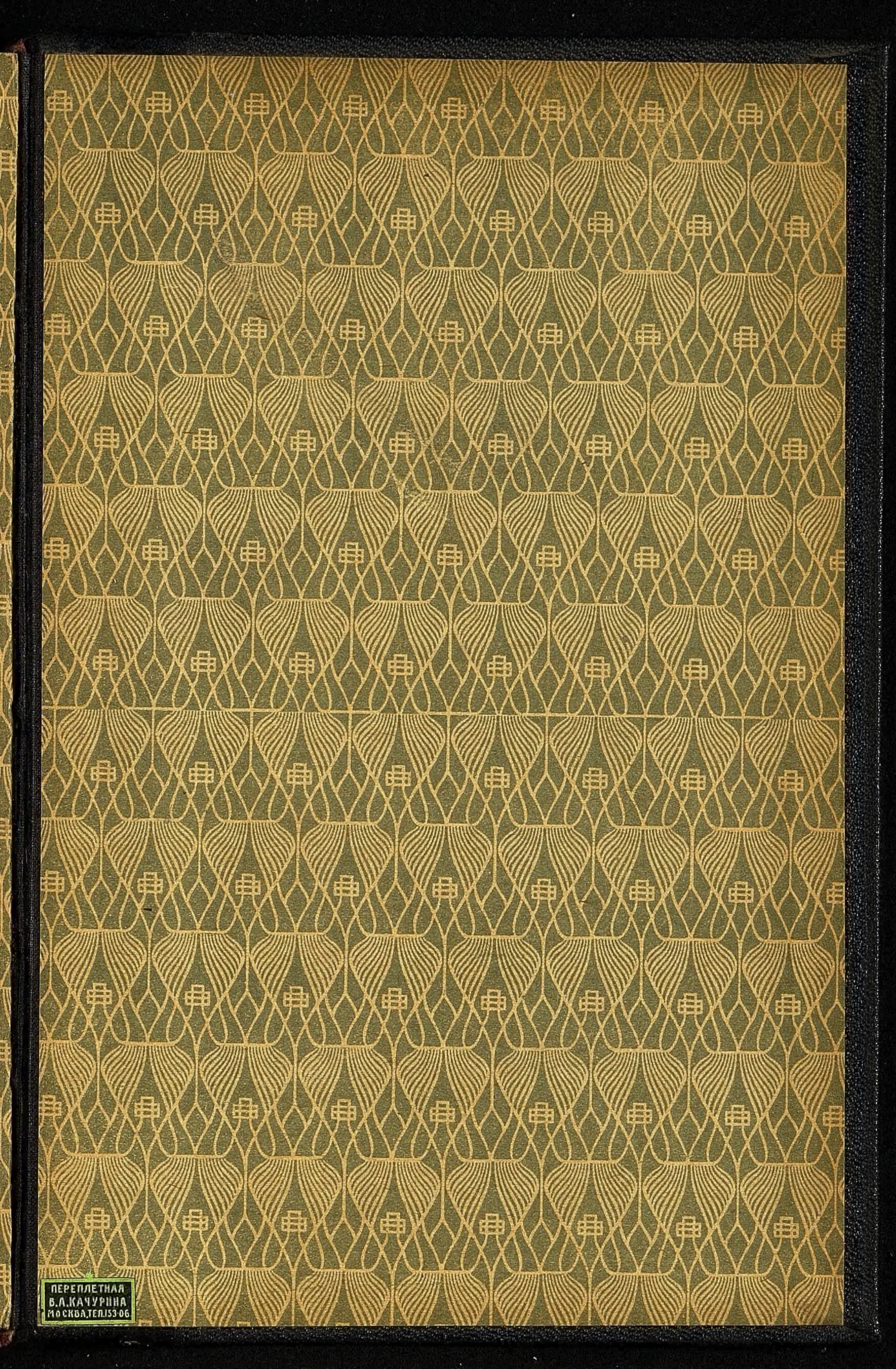
ПЕРЕПЛЕТНАЯ
В.Л.КАЧУРИНА
МОСКВА,ТЕЛ.153-06